

'ΕΚΛΟΓΗ

ΤΟΜΟΣ Η'

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ 76

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τέχνη καὶ Ἠθικὴ	R. C. Ingersoll	13
Μαρξ καὶ Κομμουνισμός	H. C. Wells	20
Τὸ πρῶτο μῆνυμα		24
ἸΕ' Ὀλυμπίας		33
Χρηματιστήριο τῶν λουλουδιῶν	R. A. Κύρου	42
Οἱ ἐννέα βελόνες	James Thurber	46
«Ζιρκόνιον»	Alden P. Armagnac	49
Φωτοσύνθεσι στὸ ἐργαστήριο	«Food. Technology»	51
Μωσαϊκὸ τῆς ζωῆς		52
Ὁ καιρὸς μας εἶναι λίγος	Philip Toynbee	54
Λευκοτομή - τοπεκτομή	Ἡδὼ Λαμπιέρη	57
Ὁ θρύλος τῶν γιγάντων	«Family Doctor»	52
Ἡ τέχνη τοῦ χοροῦ (ἐκτὸς κειμένου εἰκόνες)		64
Ἡ κατάκτησι τῶν θαλασσῶν	Φ. Κώνστας	73
Δίνκολν καὶ Ἐντισον	G. E. Sokolsky	86
3.000 πλανήτες - βρέφη	M. G. Morrow	90
Ἡ τέχνη νὰ εἰσαι γυναῖκα	A. W. Ellie	94
Τὰ ἀγορευὰ χρόνια	A. T. Cronin	96
Πέρα ἀπὸ τὴ Γῆ	C. Swan	101
Δὲν θέλω πιά νὰ φύγω!	André Maurois	105
Γιατὶ ξεχνᾶμε	Mary Brombergcr	117
Κέρκυρα		120
Ἡ τέχνη τῆς φωτογραφίας	Σ. Δ. Λ.	124
Ἕνα ἐσωτερικὸ ζήτημα	Μαρίνα	126

Τὸ ἐξώφυλλό μας : «Κρήτη». Φωτογραφία τοῦ κ. Χαρισιάδη.

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευσις ἄρθρων καὶ εἰκόνων τῆς «Ἐκλογῆς»
χωρὶς τὴν ἀδεία τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐκδοτῶν.

"Ἐκλογή,"

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ : ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ, Μουρούζη 1

Υπεύθυνος τυπογραφείου : Κ. ΖΑΓΟΡΙΑΝΙΤΗΣ, Νεοπολέμου 14.

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 57, ΑΘΗΝΑΙ. ΤΗΛ. 54.873

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ :

Ἐσωτ. Ἐτησ. 50.000

Ἐξωτ. Ἐτησ. \$ 4

Ἐσωτ. Ἐξάμ. 25.000

Ἐξωτ. Ἐτησ. £ 1.10.0

ΝΥΧΤΑ ΧΕΙΜΩΝΟΣ

"Ω! δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερη ἡδονή
μιὰ τέτοια νύχτα —σὺν κι ἀπὸψε— τοῦ χειμῶνος,
νὰ βρίσκεισαι σὲ μιὰ ἐπαρχία μακρινή,
πλάϊ σ' ἓνα τζάκι ἀγροτικό... καὶ νᾶσαι μόνος!..

Νᾶχης στὰ χέρια τὴ μάσιά, κι ἀργὰ μ' αὐτήν,
ῶρες, ἀσκόπως, τὴ φωτιά νὰ συνδανλίζεις·
νᾶναι σὲς φλόγες καρφωμένο ἀχνὸ τὸ βλέμμα σου
καὶ διαρκῶς τὸ ἴδιο... μοιθο νὰ σφυρίζεις!..

Κι ἐκεῖ, σ' αὐτὴ τὴ σιάσιν ἦσυχά - ἦσυχά,
—χωρὶς νὰ χαίρεσαι καὶ δίχως νὰ λυπᾶσαι—
τὰ περασμένα πὺν γιὰ πάντα περάσανε,
τὰ περασμένα σου ὅλα νὰ θυμᾶσαι!..

Κι ἀκόμα ἐκεῖ, μὲ μιὰ φιλοσοφίαν ἀπλή,
τὴ ματαιότητα τῆς ζωῆς νὰ διαπιστώνεις·
νὰ νοιώθεις τὸ ἄσκοπο τοῦ ὅποιου καὶ νᾶναι ἀγῶνα σου,
καὶ κάθε πόθο σου γαλήνια νὰ σκοτώνεις!..

—Κι ὦ! δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερη ἡδονή,
τὴ νύχτα αὐτήν, διὰν σὶδ τέλος ἀποκάνης,
γλυκὰ τὰ μάτια νὰ σφαλίσῃς καὶ νὰ κοι-
μηθῇς... κι ἂν σοῦναι δυνατὸν καὶ νὰ πεθάνῃς!..

(Ἀπὸ τὴ συλλογὴ: «Τὸ Φίλμ τῆς Ζωῆς», 1934).

Ο'Ορέστης Λάσκος εἶναι ἀπὸ τοὺς νέους ποιητὲς πὺν στάθηκαν πιστοὶ
μαθητὲς τοῦ Κώστα Καρυωτάκη. Μιὰ διάθεση πικρῆς εἰρωνείας πὺν
φτάνει πολλές φορές σὲ τραγικὸ σαρκασμὸ, διαποτίζει τὰ τραγούδια του
καὶ μιὰ ἔφεση φυγῆς πὺν ἀπηχέεται σὲ στίχους συχνὰ μελωδικούς μὰ καὶ
κάποτε τραχεῖς στὴν ἡθελημένη ἀπόσταση πὺν θέλει νὰ κρατεῖ ὁ ποιητὴς
ἀπὸ τὴν παρόδοση τῆς ἑλληνικῆς ποιήσεως. Ὁ Λάσκος εἶναι πολὺμορφος
ταλέντο. Ἐχει ἐκδώσει ἀρκετὲς συλλογὲς ἕως σήμερα καὶ γράφει ποιή-
ματα ἀπὸ τὸ 1926. Ἐτύπωσε τίς «Ἀγριόχηνες» στὰ 1936 στὴν Ἀλε-
ξάνδρεια, «Τὰα-Ρόα» (1938), ἀκολούθησε ἡ «Φρεγάτα» (ἐπιλογὴ 1926-
1946), καὶ πρόσφατα τύπωσε τὸν «Πλοίαρχο Λάσκο κι' ἄλλα ποιήμα-
τα» (1950).

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα ὅλων τοῦ κόσμου

ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗ

Τοῦ

R. G. INGERSOLL

Ἡ τέχνη εἶναι ἡ ὑψηλότερη
μορφὴ ἐκφράσεως τοῦ ἀν-
θρώπου καὶ ὑπάρχει ἀκριβῶς
γιὰ νὰ ἐκφράξῃ τὸν ἄνθρωπο.
Μέσα ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς τέχνης οἱ
σκέψεις τοῦ ἀνθρώπου γίνονται
ὁρατῆς. Πίσω ἀπὸ τίς διάφορες
μορφὲς ἐκφράσεως τοῦ ἀνθρώ-
που κοῦβεται ὁ πόθος, ἡ νοσταλ-
γία, τὸ δημιουργικὸ ἔνστικτο, τὸ
μητρικὸ αἶσθημα καὶ τὸ πάθος
πὺν δίνει τὴ γραμμὴ καὶ τὸ χροῖ-
μα.

Δὲν ὑπάρχει βέβαια ἀπόλυτη
ὁμορφιὰ ὅπως δὲν ὑπάρχει καὶ
ἀπόλυτη ἠθικὴ. Μποροῦμε ἰώρα
καθαρὰ νὰ ἀντιληφθοῦμε πὺς ἡ
ὁμορφιὰ καὶ ἡ ἠθικὴ εἶναι πράγ-
ματα σχετικὰ. Ἐχουμε ξεπερά-
σει πιά τὴν ἐποχὴ ὅπου πιστεύα-
με ὅτι πίσω ἀπὸ τὴν ὕλη ὑπάρ-
χει ὁ νοῦς καὶ ὑποστηρίζαμε τὴν
Πλατωνικὴ θεωρίαν ὅτι οἱ ἰδέες
ἐπῆρχαν πρὶν ἀπὸ τὰ ἀντικείμε-
να τῆς σκέψης. Τοῦλάχιστον ὁ-
σον ἀφορᾷ σὶδ ἄνθρωπο, οἱ

σκέψεις του δημιουργοῦνται ἀ-
πὸ τὸ περιβάλλον του, ἀπὸ τὴν
ἐπίδρασι καὶ τὴν ἀλληλεπίδρασι
τῶν πραγμάτων πάνω σὶδν νοῦ
του. Καὶ — γιὰ τὸν ἄνθρωπο
τοῦλάχιστον — τὰ πράγματα
προηγῆθηκαν ἀπὸ τίς σκέψεις.
Αὐτὸ πὺν ξέρουμε γιὰ τὰ πράγ-
ματα εἶναι ἡ ἐντύπωσι πὺν μᾶς
ἀφήνουν αὐτιά. Τὸ ἀπόλυτο βρί-
σκεται πέρα ἀπὸ τὸν ἀνθρώπου
νοῦ. Ἡ γνώσι μας περιορίζεται
σὲς σχέσεις πὺν ὑπάρχουν ἀνά-
μεσα σὶδ σύνολο τῶν πραγμάτων.
πὺν ὀνομάζουμε «σύμπαν» καὶ
σὶν ἐπίδρασι πὺν ἔχουν ἐπάνω
μας.

Οἱ πράξεις θεωροῦνται καλὲς
ἢ κακὲς ἀνάλογα μὲ τὴν πείρα
καὶ τὰ πορίσματα τῆς λογικῆς.
Τὰ πράγματα εἶναι ὥραϊα σὲ ἀ-
ναφορὰ μὲ ὠρισμένους φόρους.
χρώματα καὶ τρόπους ἐκφράσε-
ως. Στὴ ρίζα τοῦ ὥραϊου θὰ
βρεθῇ ἡ εὐτυχία, ἡ πλήρωσι τῶν
αἰσθησέων, ἡ ἀγαλλίασι τῆς

πνευματικῆς ἀνακαλύψεως, ἡ ἐκπληξί και ἡ συγκίνησι πὸν δίνει ἡ ἐκτίμησί του. Αὐτὸ πὸν δνομάζουμε ὠραῖο ζωντανεῦει μὲ τὴν συσχέτισι τῶν ἰδεῶν, τῶν ἀναμνήσεων, τῶν διωμάτων, τῶν ἐντυπώσεων.

Ἡ τέχνη καλλιεργεῖ και κεντρίζει τὴν φαντασία και ξυπνᾷ τὴ συνείδησι. Μὲ τὴ φαντασία δάζουμε τὸν ἑαυτὸ μας σὴ θέσι ἐνὸς ἄλλου. Ὅταν τὰ φτερά τῆς φαντασίας εἶναι διπλωμένα, ὁ ἀφέντης δὲν μπορεῖ νὰ μπῇ σὴ θέσι τοῦ δούλου, ὁ τύραννος δὲν μπορεῖ νὰ βρεθῇ σὴ φυλακὴ ἀλυσσοδεμένος μαζί μὲ τὸ θῦμα του. Ὁ ἱεροσεταστής δὲν νοιώθει τὶς φλόγες πὸν ζώνουν τὸν μάρτυρα. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος μὲ φαντασία ἐλεεῖ τὸν ζητιάνο, ἐλεεῖ τὸν ἴδιο του τὸν ἑαυτὸ. Ἐκεῖνοι πὸν ἀγανακτοῦν γιὰ τὸ κακό, αἰσθάνονται γιὰ μιὰ σιγμὴ σὴν νὰ εἶναι αὐτοὶ τὰ θῦματα. Καὶ ὅταν χτυποῦν τὸν ἐχθρὸ αἰσθάνονται πὸς αἰνῶνται γιὰ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ τους. Ἡ ἀγάπη και ὁ οἶκτος εἶναι παιδιὰ τῆς φαντασίας.

Οἱ ἄνθρωποι ἔγραψαν κάποτε ποιήματα γιὰ νὰ ἀποδείξουν ὅτι ἡ ἄσκησι τῆς ἀρετῆς ἀνοίγει τὶς πύλες πρὸς ἕναν ἄλλο κόσμο και νὰ διακηρύξουν ὅτι ὅποιος ἀκολουθοῦσε τὶς συμβουλὲς πὸν ἔδιναν οἱ αὐστηροί, ἀνελικρινεῖς και μακάριοι σίγχοι τους, ἀκόμη και ἂν σ' αὐτὸν τὸν κόσμο ἦταν βουτηγμένος σὴ δυστυχία, σὴν ἄλλο κόσμο θὰ ἔβρισκε χωρὶς καμμιὰ ἀμφιβολία τὴν ἀνταμοιβὴ τῶν πράξεων του. Οἱ ποι-

ητὲς αὐτοὶ ἰσχυρίζονται πὸς ὕπηρε κάποια σχέσι ἀνάμεσα σὴν ποιήσι και σὴ θρησκεία, ἀνάμεσα σὴν σίγχο και σὴν ἀρετὴ και χρέος τους ἦταν νὰ ἐπιστήσουν τὴν προσοχὴ τοῦ κόσμου σὶς παγίδες τῆς χαρᾶς. Ἐγραψαν γιὰ κάποιο σκοπὸ, εἶχαν μπροστὰ σὶὰ μάτια τους ξεκαθαρισμένο ἕναν ἠθικὸ σκοπὸ. Ἦταν ἱεραπόστολοι πὸν ἔπρεπε νὰ δείξουν σὴν κόσμο πὸς ἄνθρωπος ἦταν. Δὲν μπορούσαν νὰ καταλάβουν πὸς ἕνας ἄνθρωπος μπορούσε νὰ εἶναι τόσο χαρούμενος, ὥστε νὰ νοιώθῃ ὅτι ὅλη ἡ φύσι γύρω του χαίρεται μαζί του, πὸς τὰ πονηριὰ τραγουδοῦνε γι' αὐτόν, πὸς τραγουδοῦνε τὴ χαρὰ του. Δὲν καταλάβαιναν πὸς ἡ χαρὰ αὐτὴ ὀδηγοῦσε τὸ χέρι τοῦ καλλιτέχνη και ζητοῦσε νὰ ἐκφραστῇ μὲ τὴ μορφὴ και τὸ χρώμα. Τὰ ποιήματα, τὶς εἰκόνες, τὰ ἀγάλματα δὲν τὰ ἔβλεπαν σὴν παιδιὰ τοῦ νοῦ, πὸν τὰ ἔθρεψε ἡ θάλασσα και ὁ οὐρανός, τὰ λουλούδια και τὰ ἀστέρια, ἡ ἀγάπη και τὸ φῶς. Ἡ χαρὰ δὲν τοὺς συγκινοῦσε. Τὸ μόνο πὸν ἔνοιωθαν ἦταν ἡ συναίσθησι τοῦ χρέους. Τὸ μόνο πὸν τοὺς εὐχαριστοῦσε ἦταν νὰ μεγαλοποιοῦν τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων και νὰ ἐξυπνῶνουν τὶς δικὲς τους ἀρετὲς. Καὶ ἡ τέχνη σὶὰ χέρια τους μοίραζε φυλλάδες, παρίστανε τὸν ἐπαίτη ἱεραπόστολο και ὑπιστῇ φιλοδοξία τῆς ἦταν νὰ καταπνίγῃ κάθε εἰδωλολατρικὴ χαρὰ.

Νόμιζαν πὸς οἱ εὐτυχισμένοι ἄνθρωποι εἶχαν ξεχάσει τὸ χρέ-

ος και τὶς εὐθύνες του. Ἡ ἀληθινὴ ποιήσι τοὺς καλοῦσε νὰ ἀντικρύσουν και νὰ συνειδητοποιήσουν πὸς ὑποτένιοι και πὸς δυστυχισμένοι ἦταν.

Οἱ ἠθικολόγοι αὐτοὶ ποιηταὶ κήρυτταν τὶς «πικρὲς ἀλήθειες» και δεξιὰ και ἀριστερὰ ἀπὸ τὸ δρόμο τῆς ζωῆς, στήνανε πασάλους πὸν ἔδειχναν μνῆματα.

Τοὺς ἄρεσε νὰ βλέπουν χλωμὰ τὰ πρόσωπα τῶν νέων και νὰ μιλοῦν ὅλο σοβαρότητα γιὰ τὰ χρόνια πὸν περνοῦν, γιὰ τὰ γερᾶματα, γιὰ τὴν παγερότητα τοῦ θανάτου.

Μπροστὰ σὶὰ μάτια τῆς ἀγάπης ἔρριχναν χωρὶς διαταγμὸ τὸ κρανίο τοῦ θανάτου. Ποδοπατοῦσαν τὰ λουλούδια πὸν βρῖσκονταν σὴ δρόμο τους και ἔπλεκαν γιὰ ὅλους στεφάνια ἀπὸ ἀγκάδια. Γιὰ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς ἡ εὐτυχία δὲν μπορούσε νὰ συμβῇ σὴν μετὰ τὴν ἀρετὴ. Τὸ αἶσθημα τοῦ ἐξαναγκασμοῦ δὲν τοὺς ἐγκατέλειπε ποτέ. Δὲν ἤξεραν ὅτι χωρὶς πάθος δὲν ὑπάρχει ἀρετὴ.

Ἡ τέχνη δὲν ἔχει καμμιὰ ἄμεση σχέσι μὲ τὴν ἠθικὴ ἢ τὴν ἀνθρωπικότητα. Ἡ τέχνη ἢ ἴδια ἐξηγεῖ και τὸ λόγο τῆς ὑπάρξεως τῆς. Ἡ τέχνη ὑπάρχει γιὰ τὴν τέχνη.

Ὁ καλλιτέχνης πὸν ἐπιχειρεῖ νὰ διδάξῃ γίνεται ἱεροκήρυκας και ὁ καλλιτέχνης πὸν προσπαθεῖ νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν ἀνθρωπικότητα γίνεται προαγωγός.

Τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ ἀγάλματα μὲ τὴν εἰλικρινή, ὑπερήφανη γυμνότητά τους, μὲ τὰ ἐλεύθε-

ρα, τέλεια μέλη τους, πὸν ποτὲ δὲν γνώρισαν τὴν ἱεροσυλία τοῦ ἐνδύματος, ἦταν και εἶναι τόσο ἀγνὰ ὅσο και τὸ ἄσπρο τῆς αὐγῆς πὸν ἀντιφεγγίζεται σὲ μιὰ σταγόνα δροσῆς.

Ἡ ἠθικὴ εἶναι ἡ ἀρμονία ἀνάμεσα σὴν πράξι και σὴν περὶσπασι, εἶναι ἡ μελωδία τῆς συμπεριφορᾶς μας. Ἐνα ὠραῖο ἄγαλμα ἀναδίνει τὴ μελωδία τῆς ἀναλογίας, ἕνας ὠραῖος πίνακας τὴ μελωδία τῆς μορφῆς και τοῦ χρώματος. Ἐνα ὠραῖο ἄγαλμα δὲν δείχνει μόχθο. Φαίνεται σὴν νὰ εἶναι δημιουργημα χαρᾶς. Ἐνας ὠραῖος πίνακας δὲν δείχνει κόπο οὔτε προσπάθεια. Τὸ ἴδιο και μιὰ μεγάλη ζωὴ δὲν δείχνει προσπάθεια, δὲν δείχνει ἐξαναγκασμὸ. Ἡ ἰδέα τοῦ χρέους μεταβάλλει σὲ καταιναγκαστικὸ ἔργο αὐτὸ πὸν γιὰ τὸν τέλειο ἄνθρωπο εἶναι χαρὰ.

Ὁ καλλιτέχνης πὸν δουλεύει μόνο και μόνο γιὰ νὰ ἐπιβάλλῃ μιὰ ἠθικὴ γίνεται ἀπλὸς ἐργάτης. Ἡ ἐλευθερία τῆς μεγαλοφυΐας του χάνεται και ὁ καλλιτέχνης πνίγεται ἀπὸ τὸν πολίτη. Κανένας δὲν μπορεῖ νὰ φανταστῇ ὅτι οἱ μεγάλοι ἐκεῖνοι πὸν σμίλεψαν τὰ ἀρχαῖα ἀγάλματα εἶχαν σκοπὸ τους νὰ διδάξουν τοὺς νέους τῆς Ἑλλάδας νὰ ὑπακούουν σὶοὺς γονεῖς τους. Οὔτε μπορούμε νὰ πιστέψουμε ὅτι ὁ Μιχαὴλ Ἀγγελὸς ζωγράφησε τὴν «Ἡμέρα τῆς Κρίσεως» γιὰ νὰ φρονηματίσῃ τοὺς Ἰταλοὺς λαοπδύτες.

Οἱ συγγραφεῖς πὸν προσπα-

θοῦν νὰ ἐπιβάλουν αὐτὸ πὺν μὲ τὴν εὐχαρίστησι ὀνομάζουσι «ἡθικὰς ἀλήθειαι» παύουν νὰ εἶναι καλλιτέχνες. Δημιουργοὺν δύο εἶδη χαρακτῆρων: Τὰ πρότυπα καὶ τὶς καρικατούρες. Οἱ πρότυποι δὲν ἔχουν ζῆσι ποτέ, οἱ δευτέρου δὲν θὰ ὑπάρξουν ποτέ. Ὁ ἀληθινὸς καλλιτέχνης δὲν δημιουργεῖ τέτοια πράγματα. Στὶς σελίδες τοῦ βιβλίου πάντα ἀνθρώπους φυσικοὺς, ἀληθινούς μὲ τὶς ἀντιφάσεις καὶ τὶς ἀσάφειαι, πὺν εἶναι ἀχώριστοι ἀπὸ τὴν ἀνθρωπινὴ φύσι. Ὁ μικρὸς λογοτέχνης καὶ ὁ μικρὸς καλλιτέχνης ἀσχολοῦνται μὲ τὸ ἀδύνατο ἢ μὲ αὐτὸ πὺν ἀποτελεῖ ἐξάφρησι. Οἱ μεγαλοφυῖαι ἀγγίζουσι τὸ ἀληθινόν. Τὰ λόγια τοὺς καὶ τὰ ἔργα τοὺς παρακολουθοῦν τὴν ῥοὴν τῶν πραγμάτων. Γράφουσι καὶ δουλεύουσι γιὰ ὅλες τὶς φυλὰς καὶ ὅλες τὶς ἐποχὰς.

Χιλιάδες ἀναμορφῶνται ἔδω λαν σκοπὸ τοὺς νὰ ἐξαλείφουσι τὰ πάθη, νὰ διώξουσι τὶς ἐπιθυμίες. Ἄν ὁ σκοπὸς τοὺς πραγματοποιοῦνται, τότε ἡ ζωὴ θὰ γινόνταν ἓνα ἀβάσταχτο βάρος, μὲ μοναδικὸ ὄνειρο τὴν καταστροφὴν τῆς. Ἡ τέχνη, σὶς ὑψηλότερες μορφὰς τῆς, δυναμώνει τὸ πάθος, δίνει τόνο καὶ χροῶμα καὶ φλόγα σὶς ζωὴ. Ἐνῶ ὅμως ἀξάνει τὸ πάθος, συγχρόνως καλλιεργεῖ. Πλαταίνει τὸν ὁρίζοντα. Οἱ κοινὲς ἀνάγκες τῆς ζωῆς φτιάχνουσι μιὰ φυλακὴν, ἓνα κἀτεργό. Μὲ τὴν ἐπίδρασι τῆς τέχνης οἱ τοῖχοι τοῦ πέφτουσι, ἡ ὁροφὴ ψηλώνει καὶ τὸ κἀτεργό γίνεται νὰός.

Τὸ τέλειον σὶς τέχνην ὑποδωλώνει τὸ τέλειον σὶς ζωὴ. Ἡ ἀρμονία σὶς μουσικὴ διδάσκει — χωρὶς νὰ ἔχη αὐτὸ γιὰ σκοπὸ τῆς — τὴν ἀρμονία τῆς ζωῆς. Τὸ πούλι ὅταν κελαϊδῇ δὲν ἔχει κανένα ἡθικὸ σκοπὸ καὶ ὅμως ἡ ἐπίδρασι τοῦ εἶναι ἀνθρωπινική.

Ἡ τέχνη δημιουργεῖ μιὰ ἀντιφάσκειρα πὺν εὐνοεῖ τὴν ἀβίασι ἀνάπτει καὶ ἑκαστὴς ἀρετῆς. Ἡ βροχὴ δὲν κάνει μᾶθημα σὶς σπόρο. Τὸ φῶς δὲν ἐπιβάλλει κανόνες σὶς κλίμα καὶ σὶς λουλούδι.

Ἡ καρδιά μαλακώνει μπροστὰ σὶς συγκινήσι πὺν δίνει τὸ τέλειον.

Ἡ γλῶσσα δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ μιὰ σειρὰ ἀπὸ ἀναρίθμητες εἰκόνες. Κάθε λέξι σχεδὸν εἶναι καὶ ἓνα ἔργο τέχνης, μιὰ εἰκόνα πὺν ἀντιπροσωπεύεται ἀπὸ ἓνα ἡχο πὺν μᾶς δίνει κάτι ἀπὸ τὸν κόσμον τῶν πραγμάτων καὶ κάτι ἀπὸ τὸν κόσμον τοῦ νοῦ. Καὶ μὲ τὶς λέξεις αὐτὲς, πὺν κάποιε ἦταν εἰκόνες, δημιουργοῦνται ἄλλες, καινούργιες εἰκόνες.

Οἱ μεγαλύτεροι πίνακες καὶ τὰ ὠραιότερα ἀγάλματα, τὰ πύθαινα ἔργα τῆς τέχνης, γράφτηκαν ἢ ὁμιλεῦνται μὲ λέξεις. Καὶ εἶναι σήμερα τόσο ζωντανά, ὅσο καὶ τὴ στιγμὴ τῆς δημιουργίας τοὺς. Ἡ Πηνελόπη ὡς σήμερα ὑφαίνει, θλίβεται καὶ περιμένει. Ἡ σὰντα τοῦ Ὀδυσσεῦ εἶναι πάντα ἔτοιμη νὰ χιπήσῃ καὶ τὸ καρδί τοῦ περιμένει τὶς Συμπληγάδες.

Ὅλα, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀλήθεια, φοροῦν καὶ χρειάζεται νὰ φοροῦν, μιὰ μάσκα. Οἱ μικρὲς ψυχὲς ντρέπονται γιὰ τὴ φύσι. Οἱ σεμνόντουσι προσποιοῦνται ὅτι ἔχουσι τὰ πάθη ἐκεῖνα ἀκριβῶς πὺν δὲν μποροῦν νὰ νοιώσουν. Ἡ ἡθικὴ ποίησι μοιάζει σὰν τὸ κανάλι πὺν δὲν ξεχειλίζει ποτέ.

Ἡ τέχνη δημιουργεῖ, συνδυάζει καὶ ἀποκαλύπτει. Εἶναι ἡ ὑψηλότερη ἐκδήλωσι τῆς σκέψης, τοῦ πάθους, τῆς ἀγάπης, τῆς διαίθεσης. Εἶναι ἡ ὑψηλότερη μορφή ἐκφράσεως τῆς ἱστορίας. Μᾶς ἐπιτρέπει νὰ δοῦμε μέσα σὶς ἀνθρώπου ψυχὴν, νὰ μετρήσουμε τὶς ἀδύνατους τοῦ πάθους, νὰ καταλάβουμε τὸ ὕψος καὶ τὸ βάθος τῆς ἀγάπης.

Ὁ ἐξωτερικὸς κόσμος σχεδὸν παύει νὰ κινῇ τὸν θαυμασμό μας ὅταν τὸν συγκρίνουσι μὲ ὅτι ὑπάρχει μέσα σὶς νοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἐντύπωσι πὺν μᾶς κάνουν τὰ θονὰ καὶ οἱ θάλασσες δὲν μᾶς συγκινοῦν τόσο, ὅσο ἡ μουσικὴ τοῦ Μπετόβεν. Τὰ λαμπερὰ ἀστέρια χλωμαῖζουσι ὅταν διαβάσουμε τὸν «Ἀμλετ» ἢ τὸν «Βασίλεα Λήρ». Τὶ εἶναι οἱ θάλασσες καὶ τ' ἄστρα μπροστὰ σὲ μιὰ ἡρωϊκὴ ψυχὴ πὺν δὲν λογαριάζει τὸν πόνο καὶ τὸν θάνατον; Τὶ εἶναι οἱ θάλασσες καὶ τ' ἄστρα μπροστὰ σὶς καρδιὰς τῶν ἀνθρώπων; Τὶ εἶναι ἡ πέτρα, ὅσο ὁμορφὴ καὶ ἂν εἶναι, μπροστὰ σ' ἓνα ἄγαλμα;

Ἡ τέχνη ἐκπολιτίζει γιὰ τὴν φωτίζει, γιὰ τὴν καλλιεργεῖ, γιὰ τὴν δυναμώνει, γιὰ τὴν ἐξυγενίζει. Ἡ τέχνη εἶναι γέννημα τῆς

καρδιάς. Γιὰ νὰ εἶναι μεγάλη πρέπει νὰ ἀσχολῆται μὲ τὸν ἀνθρώπου. Πρέπει νὰ ἐναρμονίζεται μὲ τὴν πείρα, μὲ τὶς ἐλπίδες καὶ τοὺς φόβους, μὲ τὶς δυνατότητες τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ εἰκόνα μιᾶς καλύβας μ' ἓνα ἀμπελάκι δίπλα τῆς, μὲ τὸν κῆπο, τὰ δέντρα πὺν γέρουσι φοριωμένα, μὲ τὰ χαρούμενα παιδιὰ καὶ τὴν ἀπλὴν ζωὴ τοὺς, εἶναι ἓνα ποίημα, ἓνα χαμόγελο μέσα σὶς ἐρημιὰ αὐτοῦ τοῦ κόσμου.

Τὸ γυνὸ σὶς τέχνη καθαγίασε τὴν ὁμορφίαν τῆς γυναικας. Ἡ Ἀφροδίτη τῆς Μήλον, πὺν ἀκόμη καὶ ὁ ἀκρωτηριασμένος δὲν τὴν παραμορφώνει, ἐξυπώνει τὸν ἀνθρώπου. Εἶναι ἓνα θαῦμα ὁμορφιάς καὶ μεγαλοπρέπειας. Εἶναι μιὰ μελωδία γραμμένη σὶς μάραρο. Ὅλες οἱ γραμμὲς συγκλίνουσι γιὰ νὰ δώσουν μιὰν ἐξάφρησι ἀγαλλίας. Ἡ σιάσι τῆς εἶναι ἀνετη. Τὰ μάτια γεμάτα ἀγάπῃ. Τὸ στήθος τῆς δειροῦται κάποιον παιδί.

Τὸ συνετὸ δὲν εἶναι καὶ ποιητικόν. Εἶναι μαθηματικόν. Ἡ μεγαλοφυῖα εἶναι χαρούμενη, ἐλεύθερη. Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἡ ἀλυσίδα αἰτίας καὶ ἀποτελέσματος σπάζει. Ἡ ψυχὴ εἶναι ἐλεύθερη. Τὰ ὅρια ξεχνιοῦνται. Ἡ φύσι φαίνεται νὰ ὑπακούη σὶς θέλησι. Τὸ ἰδανικὸ μόνον ὑπάρχει καὶ τὸ σύμπαν εἶναι μιὰ συμφωνία.

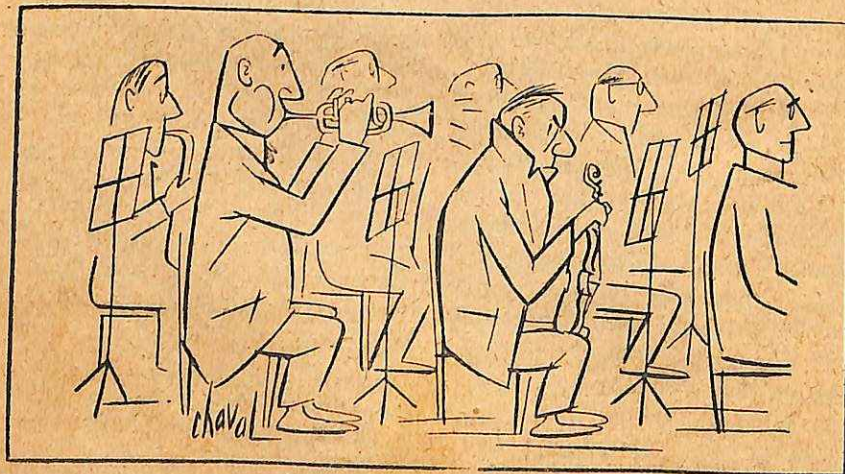
Κάθε νοῦς εἶναι καὶ μιὰ πινακοθήκη καὶ κάθε ψυχὴ εἶναι — ὡς ἓνα βαθμὸ — καὶ ἓνας καλλιτέχνης.

Ἡ ψυχὴ, δηλαδὴ ὁ καλλιτέ-

χνης, συγκρίνει τις εικόνες που έχει στο νοῦ του με τις εικόνες άλλων. Ἡ ψυχὴ αὐτή, ὁ καλλιτέχνης, διαλέγει ὅ,τι πλησιάζει περισσότερο στοῦ τέλει, παίρνει ὅ,τι νομίζει τέλειο καὶ φτιάχνει καινούργιες εικόνες, καινούργια ἀγάλματα καὶ δημιουργεῖ μετὰ τὸν τρόπο τοῦ τοῦ ἰδεώδους.

Ἡ τέχνη ὑπάρχει γιὰ νὰ ἐκφράξῃ ἐπιθυμίες καὶ ὁράματα, προφητεῖες καὶ πάθη μετὰ γραμμῶν καὶ μετὰ χρώμα, γιὰ νὰ κλείνῃ τὴν ἀγάπη, τὴν ἐλπίδα, τὸν

ἡρωϊσμό καὶ τὸν θρίαμβο μέσα στοῦ μάρμαρου, γιὰ νὰ ζωγραφίσῃ μετὰ λόγια τὰ ὄνειρα καὶ τὶς ἀναμνήσεις, γιὰ νὰ ἐκφράξῃ μετὰ ἤχους τὸ φέγγος τῆς αὐγῆς, τὴ δόξα τοῦ μεσημεριοῦ, τὴ γλύκα τοῦ δειλινοῦ, τὸ μυστήριο τῆς νύχτας, γιὰ νὰ χαρίσῃ σὶν ὅρασι καὶ σὶν ἀφή μας ὅ,τι θὰ ἔμενε ἀόρατο, γιὰ νὰ πλουτίσῃ τὰ κοινὰ πράγματα τῆς γῆς μετὰ τὰ πολύτιμα πετράδια τοῦ νοῦ. Αὐτὸ εἶναι Τέχνη.

Συμ...φωνικά ὀργανοῦ.

ΦΛΥΑΡΙΕΣ

Ὁ Τοτὸς εἶχε πάει νὰ δειπνήσῃ στοῦ σπιτί ἐνὸς φίλου του. Τὴν ὥρα ποὺ ἐτοιμαζόταν νὰ φύγῃ, ἔπιασε μιὰ τρομερὴ νεροποντὴ.

Ὁ φίλος τοῦ ἐπέμενε νὰ κοιμηθῇ ἐκεῖ.

Μετὰ τὰ πολλὰ ὁ Τοτὸς δέχτηκε.

Δὲν εἶχε περάσει πολλὴ ὥρα ἀπὸ τότε ποὺ ἔπεσαν ὅλοι στὰ κρεβάτια τους, ὅταν χτύπησε ἡ πόρτα. Ὁ οἰκοδεσπότης πῆγε ν' ἀνοίξῃ. Κατάπληκτος βλέπει μπροστὰ τοῦ τὸν Τοτὸ, μούσκεμα, μετὰ ἓνα πακέτο στὰ χέρια, ποὺ ἔσταζε κι' αὐτό.

— Μὰ ποῦ βρέθηκες; Δὲν κοιμάσαι;

— Ναί... πετάχτηκα ὡς τὸ σπιτί νὰ φέρω τὶς πυτζάμες μου.

Pourquoi Pas?

— Ἐνα ζευγάρι πίστευε σὴν μετεμψίχῃ. Καθὼς ἦταν πολὺ ἀγαπημένοι οἱ δύο σύζυγοι, ἔκαναν μιὰ συμφωνία. Ὅποιοι πέθαινε πρῶτος θὰ φρόντιζε μετὰ κάθε μέσον νὰ ἐπικοινωνήσῃ μετὰ τὸν ἄλλο. Πρῶτος πέθανε ὁ σύζυγος. Ὑστερα ἀπὸ 6 μῆνες, καθὼς καθόταν μοναχὴ τῆς, ἡ χήρα ἄκουσε τὴ φωνὴ τοῦ συζύγου τῆς:

— Τὶ κάνεις; Πῶς τὰ πᾶς;

— Ἀγαπημένε μου, φώναξε ἡ χήρα. Τὶ γίνεσαι;

— Ἐκτακτὰ καὶ ἔχω ἐδῶ στοῦ γειτονικοῦ χωράφι μιὰ ἀγελάδα μετὰ τὰ ὡραιότερα μάτια ποὺ μπορεῖς νὰ φανταστής.

— Πές μου, γιὰ σένα ἄφησε τὴν ἀγελάδα. Εἶσαι εὐτυχισμένος;

— Καὶ βέβαια εἶμαι εὐτυχισμένος. Ἄφησέ με νὰ σοῦ πῶ γιὰ τὴν ἀγελάδα. Δὲν ἔχω δὴ ὡραιότερο δῆμα, σωστὸ βελούδο.

— Θεέ καὶ Κύριε! Ἐγὼ πεθαίνω ἀπὸ ἀγωνία νὰ μάθω γιὰ σένα καὶ σὺ μοῦ μιλάς γιὰ τὴν ἀγελάδα! φώναξε μετὰ παράπονο ἡ σύζυγος.

— Ὡ! ἀσφαλῶς θὰ λησμόνησα νὰ σοῦ τὸ πῶ. Ἐχω γίνεи ταῦρος.

Bennet. Cerf

Ἐνας Ἀμερικανὸς ναυτικὸς διηγεῖται σὲ μιὰ χαριτωμένη κυρία τὰ μαρτύρια ποὺ ὑπέφερε σὴν Κορέα.

— Φανταστήτε, τῆς λέει, μιὰ μέρα, ἐκεῖ ποὺ στεκόμουν, στοῦ καράβι, κοντὰ σὴν Κορεατικὴ ἀκτὴ, βλέπω μιὰ τορπίλλη νὰ ἔρχεται κατ' εὐθείαν ἀπὸ πάνω μας...

— Θεέ μου! φώναξε ἡ κυρία μετὰ κομμένη τὴν ἀναπνοή! Ἐλπίζω τοῦλάχιστον νὰ ἦταν δική μας...

Constellation

Ὁ ἄνθρωπος πὺν δηλητηρίασε τὸν Σοσιαλισμὸ

ΜΑΡΞ ΚΑΙ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ

Τοῦ

H. G. WELLS

(Ἀπὸ τὸ αὐτοβιογραφικὸ μυθιστόρημα «The world of William Clissold»)

Θὰ ἤθελα ἐδῶ νὰ μιλήσω γιὰ τὸ σαράκι πὺν τρώει τὴν καρδιά τοῦ ξεπεσμένου σοσιαλισμοῦ — νὰ μιλήσω γιὰ τὸν Κάρλ Μάρξ. Ἀπ' αὐτὸν ξεκίνησε — ἂν μπορούμε νὰ ποῦμε ὅτι ξεκίνησε ἀπὸ ἓνα μεμονωμένο ἄτομο — ἡ καθολικὴ σχεδὸν ἀντίληψι, πὺν τὴν δέχονται σοσιαλισταὶ καὶ μὴ, ὅτι σήμερα ζοῦμε σὲ ἓνα οἰκονομικὸ σύστημα καθαρὰ καπιταλιστικὸ, πὺν κάποτε ἄρχισε καὶ κάποτε ἴσως θὰ τελειώσῃ. Σύμφωνα μὲ τὴν ἴδια ἀντίληψι, ἡ σύγχυσι πὺν ἐπικρατεῖ σήμερα στὴν ἀνθρωπότητα δὲν εἶναι μιὰ φάσι τῆς ἱστορίας, ἀλλὰ μιὰ ὀργανωμένη ἀσθένεια πὺν μπορεῖ νὰ καταπολεμηθῇ καὶ νὰ θεραπευθῇ. Γιὰ μένα ὁ Μάρξ εἶναι ἡ πηγὴ καὶ ἡ ἀπαρχὴ μιᾶς ἀπὸ τῖς πιὸ μεγάλες καὶ τῖς πιὸ ἐπικίνδυνες παρεξηγήσεις, μιᾶς ἀπὸ τῖς πιὸ ρηχὲς καὶ καταστρεπτικὰς ἀλλοποιήσεις πὺν γνώρισε ποτὲ ὁ κόσμος. Ἡ διδασκαλία του ἦταν ποτισμένη μὲ μιὰ παράξενα μεταδοτικὴ ταξικὴ ἐχθρότητα.

Στὰ μαθητικὰ του χρόνια ὁ Μάρξ ἦταν ἓνα ἀπὸ κείνα τὰ ἀνυπότακτα παιδιὰ πὺν προτιμοῦν νὰ ἐπαναστατοῦν παρὰ νὰ προάγωνται. Εἶμαι βέβαιος ὅτι θλιβόταν πραγματικὰ γιὰ τῖς ἀδι-

κίες πὺν ἔβλεπε γύρω του. Στὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του πάλι πικράθηκε γιὰ τὴν φιλοδοξίαν νὰ ξεπεράσῃ τὴ φήμην τοῦ Δαρβίνου καὶ δὲν τὸ κατάφερε. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ὁπαδοὺς του τὸν παρομοίασαν μὲ τὸν Δαρβίνο. Ὁ Ἔγκελς τὸ ἔκανε αὐτὸ μprostά στὸν τάφο του καὶ φαίνεται πὺς ἡ ἰδέα δὲν ἦταν ξένη στὸν κύκλο τοῦ Μάρξ ὅσο ζοῦσε. Ὡστόσο ἡ δουλειὰ του ἦταν κάτι παραπάνω ἀπὸ μιὰ ἐφεύρεσι. Πρέσβευε ὅτι τὸ κεφάλαιο ὑφίσταται τὴν ἐπίδρασι μιᾶς ἑλξεως πὺν τὸ συγκεντρώνει σὲ ὅλο καὶ λιγώτερα χέρια ἔτσι πὺν σιγά-σιγά ἡ μεγάλῃ μάζα τῶν ἀνθρώπων δὲν θὰ ἔχῃ τίποτα στὴν ἰδιοκτησίαν της. Δὲν πίστευε ὅτι θὰ μπορούσε νὰ τεθῇ ποτὲ φραγμὸς στὴν ἀποψίλωσι τῆς μάζας. Ἀπλοποίησε τὴν ψυχολογίαν τῶν ἀνθρώπων πὺν παρουσιάζουν τόσο τεράστια ποικιλία. Οἱ «κεφαλαιοκράτες» του ἦταν ὅλοι ἴδιοι καὶ οἱ «ἐργάτες» του ἦταν πάλι οἱ ἴδιοι. Θέλησε νὰ ἐπιβάλλῃ μιὰ διπλευρὴ θεωρίαν σὲ μιὰ ἐξαιρετικὰ πολὺπλευρὴ ὕλη. Τὴν τόσο ποικίλῃ εἰκόνα τῆς κοινωνίας πὺν εἶχε μπροστὰν του τὴν ἀπλοποίησιν καὶ τὴν εἶδε σάν μιαν πορείαν πρὸς τὴν συνεχῇ συγκέντρωσι τοῦ

πλούτου ἀπὸ τοὺς κεφαλαιοκράτες. Ἡ πορεία αὕτη θὰ συνεχιζόταν ὥσπου ὁ συναγωνισμὸς θὰ ἔδινε τὴν θέσιν του σὲ ἓνα «καπιταλιστικὸ - μονοπωλιακὸ» κράτος. Οἱ ἄνθρωποι θὰ ἦταν εἴτε τὰ ὄργανα, εἴτε τὰ παράσιτα καὶ τὰ μωρὰ θύματα τῶν καπιταλιστῶν, εἴτε οἱ καταπιεζόμενοι ἐργάτες πὺν ὅλο καὶ πιὸ πολὺ θὰ συνειδητοποιοῦσαν τὴν θέσιν τους καὶ θὰ ἀγανακτοῦσαν καὶ θὰ συνδέονταν μεταξύ τους μὲ μεγαλύτερη ἀλληλεγγύην. Ὁ Μάρξ προϋποθέτει ὅτι ἡ διακυβέρνησι τῶν καπιταλιστῶν αὐτῶν θὰ ἦταν ἀναπόφευκτα κακὴ καὶ ὅτι οἱ ἐργάτες θὰ ἐξαγνίζονταν καὶ θὰ ἀποκαθαίρονταν μὲ τὴν οἰκονομικὴ καταδυνάστευσι καὶ ὅτι ἔτσι θὰ ἐφθανε ἡ ὥρα τῆς κοινωνικῆς ἐπαναστάσεως.

Αὕτῃ ἡ ἀναγκαστικὴ προϋπόθεσις τῆς ἀναπόφευκτης κακίας καὶ τῆς ἀδικίας ἐκ μέρους τῶν κυρίων, τῶν ὀργανωτῶν καὶ τῶν ἰδιοκτητῶν καθὼς καὶ ἡ παράλληλη ἐξιδανίκευσι τῶν ἐργατῶν ἦταν, νομίζω, φυσικὴ συνέπεια τῆς περιορισμένης καὶ πνιγμένης στὰ θιβάλα ζωῆς του. Ἦταν συνέπεια τοῦ τρόπου τῆς ζωῆς του, ὅσο καὶ τῆς κακῆς λειτουργίας τοῦ σηκοτιοῦ του. Τὸ ἔργο του εἶναι ποτισμένο ἀπὸ τὴν μνησικακίαν τοῦ δειλοῦ πὺν φοβᾶται τὴν πλατεία, ἐλευθέρην καὶ ἀληθινὴν ζωὴν. Εἶχε μιάν ἀκατανίκητη ἀνυπομονησίαν νὰ συλλάβῃ τὸ σύνολο σάν κάτι πὺν θὰ ὠδηγοῦσε στὴν κρίσι, σὲ μιὰ καταγγελίαν πὺν θὰ ἱκανοποιοῦσε τοὺς μισοσυνειδητοὺς καὶ ὑποσυνειδητοὺς πόθους του. Κάτω ἀπὸ τὴν πίεσιν αὐτῆς τῆς πικρίας καὶ τῆς ἀνυπομονησίας ὁ Μαρξισμὸς παρουσίασε τὴν προφητείαν τῆς τελικῆς καὶ ὄχι πολὺ μακρυνῆς νίκης τοῦ ἐξιδανικευμένου ἐργάτη. Κι' αὐ-

τὸ ἔγινε μὲ τὴν βοήθειαν τῆς ἑγελιανῆς θεωρίας πὺν λέει ὅτι τὸ ὄν αὐτὸ πὺν ὑπάρχει πάντα συντρίβεται στὸ τέλος ἀπὸ τὸ μὴ ὄν γιὰ νὰ ἀνοίξῃ τὸ δρόμο σὲ μιὰ ἀνώτερη σύνθεσι. Ὁ Προλετάριος θὰ ἐνισχυόταν ἀπὸ τὴν μάζαν, θὰ γινόταν ὁ Κύριος καὶ ὅλα θὰ ἄλλαζαν μὲ τὸν ἐρχομὸ του. Θὰ ἐδιώχνε τοὺς δυνατοὺς ἀπὸ τῖς θέσεις τους καὶ θὰ ἀνέβαζε τοὺς ταπεινοὺς. Θὰ χάριζε στοὺς πεινασμένους ἓνα σωρὸ καλὰ καὶ θὰ ἐδιώχνε τοὺς πλούσιους μὲ ἄδεια χέρια. Θὰ χτυποῦσε ἀμείλικτα τὴν μπουρζουαζίαν καὶ ὅλοι θὰ ζοῦσαν καλὰ.

Ὅλα αὐτὰ ἦταν μιὰ ἐπιθυμία πὺν ἔγινε πεποίθησι καὶ ἔδωσε στὸν κόσμον τὴν συγκινητικὴν προφητείαν γιὰ τὸν φτωχὸν προλετάριο πὺν ἀποκτὰ ταξικὴ συνείδησι, ὑψώνει τὴ μικρὴ καὶ κακοζωισμένην του ὑπαρξιν καὶ ἀδελφωμένον μὲ τοὺς συντρόφους του, παίρνει τὰ ὄπλα, ἐπαναστατεῖ, ἰδρύει τὸ μυστήριον πὺν λέγεται Δικτατορία τοῦ Προλεταριάτου, παίρνει στὰ χέρια του τὴν ἐξουσίαν τοῦ «Καπιταλιστικοῦ - μονοπωλιακοῦ» κράτους καὶ, ὕστερα, ἀφοῦ περάσῃ τὸ στάδιον τῆς προσαρμογῆς, τὸ διαλύει καὶ τὸ μεταβάλλει σὲ ἓναν συγκεχυμένον δημοκρατικὸν Κομμουνισμὸν, τὸν Μιλλένιουμ. Ὅλα αὐτὰ εἶναι ἓνα ὄνειρον, μιὰ φανταστικὴ ἱστορία γεγονότων πὺν δὲν συμβαίνουν στὴν πραγματικότητα καὶ οὔτε εἶναι πιθανὸν νὰ συμβοῦν. Εἶναι ὁμως ἓνας μῦθος πὺν ἱκανοποιεῖ τὴν ψυχὴν τοῦ ἐξυπνοῦ καὶ εὐαίσθητου ἀνθρώπου πὺν ἀγανακτεῖ γιὰ τὰ θάνατα τῆς ζωῆς του καὶ μένει ἀγνοημένος στὸ περιθώριον.

Ὁ ψυχαναλυτὴς εἶναι ἀρμόδιος γιὰ νὰ ἀποκαλύψῃ τὰ μυστικὰ αἰτία πὺν δημιούργησαν αὐτὸ τὸ

δνειρο του Προλετάριου - Σωτήρα. Καθένας σήμερα γνωρίζει αυτό τον γίγαντα από τις πρωτομαγιάτικες εικόνες, από κομμουνιστικές φυλλάδες και από πολλές άλλες έκδηλώσεις του ρωμαντικού κομμουνισμού. Δεν αντιπροσωπεύει κανένα γνωστό τύπο έργατη, αλλά με το κολοσσιαίο του ανάστημα, το μικρό του κεφάλι και το σφυρί στο δυνατό του χέρι, εκφράζει τον καταπιεγμένο πόθο του περιορισμένου Διανοούμενου για μιάν άκαταμάχητη ρώμη. 'Ο Προλετάριος αυτός θα ξεσηκωθεί και οι έχθροί του — ιδιαίτερα οι μορφωμένοι εκείνοι που περιφρόνησαν τον προφήτη του — θα εξουδετερωθούν. Τότε θα έλθει μια πολύ δυσάρεστη εποχή για τους μικροαστούς. Θα υποστούν τις πιο θάραιες τιμωρίες.

Σε ένα δοκίμιο του Λένιν με τον τίτλο: «Το κράτος και η επανάσταση», γραμμένο τις παραμονές της επανάστασης του 1917, βρίσκω να κρυφάει ή ίδια μνησικακία έναντιόν όλων των πλουσίων και των μορφωμένων. Βρίσκω την ίδια καταφυγή στον όπλισμένο έργατη που θα ταπεινώσει τους κακούς κυβερνήτες του. 'Ο Λένιν μιλεί με φανερή απάρεσκεια για την πιθανότητα να χρειαστή η Δικτατορία του Προλεταριάτου τις υπηρεσίες ανθρώπων μορφωμένων, άλλων από τους δικούς της προφήτες. Τους άποκαλεί κοροϊδευτικά «διανοούμενη άριστοκρατία» και με πλήρη ίκανοποίησι αναφέρει το γεγονός ότι οι άνθρωποι αυτοί θα ύφίστανται, όπωσδήποτε «τόν έλεγχο των ένόπλων έργατών».

Η κατάρρευσι που βρήκε τη Ρωσία το 1917 ήταν κάτι που δεν έμοιαζε καθόλου με τα όνειρα του Μάρξ. Οι Ρώσοι χωρικοί -

στρατιώτες που είχαν υποστή ληστείες, πείνα, σφαγές, από το καθεστώς του Τσάρου και των ύπουργών του (για κάθε ένα Αυστριακό ή Γερμανό σκοτώνονταν στη μάχη έξι - έπτά απ' αυτούς τους δυστυχισμένους) έφθασαν στο άπροχώρητο όταν είδαν πως η επανάστασι του Κερένσκι δεν τους γλύτωσε από τα μαρτύρια του πολέμου. Δυό εκατομμύρια σκοτωμένους και άναπήρους είχε τότε η Ρωσία. Άρκετά πιά, δεν μπορούσαν να υποφέρουν και άλλα. Ξεκίνησαν για να γυρίσουν στα χωριά τους. Τώρα πιά τίποτα δεν μπορούσε να τους κρατήσει. Τα Ρωσικά στρατεύματα διαλύθηκαν μπροστά στους Γερμανοαυστριακούς και σκόρπισαν. Για ένα διάστημα η Ρωσία θρισκόταν σε μιάν κατάστασι κοινωνικής άποσυνθέσεως που ο δυτικός κόσμος είχε να την δει από την εποχή του Τριακονταετούς Πολέμου. Περιπλανώμενες ομάδες ένόπλων έκαναν ό,τι ήθελαν. Οι ληστείες, οι άρπαγές και οι φόνοι δεν έβρισκαν ούτε εμπόδιον, ούτε τιμωρία. Σε πολλές περιοχές πύργοι και μέγαρα παραδιδονταν στίς φλόγες. Κι' όμως υπήρχε σ' όλα αυτά ένα είδος παράλογης δικαιοσύνης.

Αυτή ήταν η άληθινή Ρωσική Έπανάστασι. Κοινωνική κατάρρευσι, καταστροφή του Τσαρισμού με τα ίδια του τα όπλα, διάλυσι του στρατού.

Μέσα από το χάος και την άναστατάωσι παρουσιάστηκε το Ρωσικό Κομμουνιστικό Κόμμα, η μόνη ομάδα ανθρώπων με κάποια άλληλεγγύη μεταξύ τους μέσα σε κείνη την τρομερή σύγχυσι. Δεν ήταν έργατες, ούτε προλετάριοι. Ήταν μερικοί διανοούμενοι με όπαδους νεαρούς έργατες, σπουδαστές και ναύτες. Πήραν

την έξουσία στα χέρια τους, βρήκαν πυροβόλα, όργάνωσαν δικές τους δυνάμεις, τουφέκισαν, άφώπλισαν και ξανάφεραν κάποια τάξι στίς πόλεις και στην ύπαιθρο, τουλάχιστον ως εκεί που έφθαναν οι σιδηρόδρομοι. Ήταν άνθρωποι χωρίς πείρα. Πολλοί απ' αυτούς ήταν άκόμη παιδιά. Βρέθηκαν με έξουσία στα χέρια και δοκίμασαν τη γεύσι του αίματος. 'Ο φόβος έκανε την γεύσι του άκόμη πιο δυνατή. Ύστερα άρχισαν να αναδιοργανώνουν τη Ρωσία επάνω στο κομμουνιστικό δόγμα, διακηρύσσοντας πως ο λόγος του προφήτη είχε πληρωθεί και ότι είχε φθάσει το τέλος του Καπιταλισμού.

Άπό τότε κρατούν στα χέρια τους τη Ρωσία. Όσοτόσο δεν υπάρχει, ούτε υπήρξε ποτέ, κομμουνιστικό σύστημα. Είναι μιάν άρνησι, ένα κενό, μιάν καλομελετημένη σαπουνόφουσκα.

Κι' άφου δεν πιστεύω ότι υπάρχει ή ότι υπήρξε ποτέ Καπιταλιστικό Σύστημα, δεν μπορώ να συγκινήθω πολύ και από την κατάργησί του, είτε στη Ρωσία, είτε όπουδήποτε άλλο. Ταράζομαι όμως πολύ όταν σκέπτομαι πόσες όμορφες έλπίδες και πόσες καλές προσπάθειες πήγαν χαμένες έξ αιτίας αυτής της φαινομενικά άπλης έρμηνείας των οικονομικών μας περιπλοκών, αυ-

τής της παρωδίας της σύγχρονης ζωής που παρουσιάζεται σαν άπλός ανταγωνισμός δυο συστημάτων, τα όποια δεν υπήρξαν ποτέ, τα όποια δεν θα μπορούσαν ποτέ να υπάρξουν.

Τι μπορεί να κάνει κανείς με ανθρώπους που έχουν πιστέψει θεϊκά (παρ' όλο που τα γεγονότα γύρω τους τους διαψεύδουν) ότι κρατούν στα χέρια τους ένα τέλειο κοινωνικό κοινωτικό σύστημα, το Κομμουνιστικό, και το προστατεύουν από τις ύπουλες προσδοκίες του άπαίσιου καπιταλισμού, ενώ το μοναδικό του διανοητικό όπλο έχει την άγρυπνη ύποψία; Δεν φαίνεται να υπάρχει τρόπος για να αντιμετώπιση κανείς αυτές τις μονολιθικές ιδέες. Οι άνθρωποι βρίσκονται στην μιάν ή την άλλη άκρη της αντίθεσεως ανάμεσα σε δυό έντελως φανταστικά συστήματα. Προς όποια κατεύθυνσι και αν απλώση κανείς το χέρι θα κάνει μάταιη προσπάθεια. Το κακό είναι ότι εδώ πρόκειται για κακή έκτίμησι των πραγμάτων, όπως ήταν στα παλιά χρόνια και οι περισσότεροι μεγάλοι θρησκευτικοί πόλεμοι. Ή δυστυχία εκατομμυρίων ανθρώπων είναι ένα από τα άποτελέσματα μιās άσυνάρτητης διαμάχης για την έρμηνεία των κοινωνικών φαινομένων.

Όταν ήταν άκόμη γιατρούδακι, ο Κλώντ Μπερνάρ έπισκεπτόταν συχνά μιάν δεσποινίδα ή όποια δεν βρισκόταν πιά στην πρώτη νεότητα και της όποιας οι άρρώστειες ήταν ως επί το πλείστον φανταστικές.

—Ξέρετε, είπε μιάν μέρα ο Μπερνάρ, υπάρχει ένα γιατρικό πολύ άπλό: Παντρευτήτε!

—Δεν θέλετε να με παντρευτήτε έσείς γιατρέ μου; είπε ή δεσποινίς

—Χμ... να σας πώ δεσποινίς μου. Έμεις οι γιατροί γράφουμε τα φάρμακα, σπάνια όμως τα παίρνουμε!

Τὸ πρῶτο μῆνυμα

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ

Πενήντα χρόνια συμπληρώθηκαν ἀπὸ τότε πὺ τὸ πρῶτο μῆνυμα διέσχισε τὸν Ἀτλαντικὸ γιὰ νὰ φέρῃ στὸν Νέο Κόσμο τὸ χαρμόσυνο μῆνυμα τῆς ἐπικοινωνίας του μετὰ τὸν Παλιό.

Τὸ ἔργο τῆς ζωῆς τοῦ Μαρκόνι

Σὲ μιὰ ἐποχὴ προόδου σὰν τῇ δικῇ μας, ἡ ἀξιολόγησι μιᾶς ἐφευρέσεως εἶναι δύσκολη. Δὲν μποροῦμε ὅμως ν' ἀρνηθοῦμε ὅτι τὸ ραδιόφωνο, πὺ σήμερα τὸ θεωροῦμε ἀπαραίτητο ἐξάρτημα τοῦ σπιτιοῦ μας, δὲν θὰ ὑπῆρχε ἂν δὲν θρῖσκόταν ἕνας ὁραματιστῆς μετὰ ἀχαλίνωτη φαντασία καὶ καταπληκτικὴ θέλησι, ὁ Μαρκόνι, πὺ χωρὶς νὰ εἶναι ἐπιστήμων, συνέλαβε τὴν ἰδέα τῆς ἐπικοινωνίας χωρὶς σύρματα καὶ ἐργάσθηκε ἀκούραστα σ' ὅλη του τὴ ζωὴ γιὰ τὴν πραγματοποίησίν της.

Οἱ πρωτόγονες συσκευὲς πὺ χρησιμοποιοῦσε ὁ Μαρκόνι πρὶν ἀπὸ πενήντα χρόνια ἔχουν σήμερα ἀντικατασταθῇ μετὰ περίπλοκα καὶ λεπτότατα μηχανήματα, πὺ κάθε μέρα τελειοποιοῦνται ἀκόμη περισσότερο. Ἀξίζει λοιπὸν νὰ παρακολουθησοῦμε τὴν ἐφεύρεσίν του ἀπὸ τὸ πρῶτο του ξεκίνημα ὡς τὴ στιγμή τῆς τελικῆς ἐπιτυχίας του.

★

Στὴ Μπολώνια τῆς Ἰταλίας, στὸ κτῆμα Ποντέκιο, ζοῦσε στὸ τελευταῖο μισὸ τοῦ περασμένου αἰῶνα ὁ Γκιουζέππε Μαρκόνι. Ὁ

ταν γεωπόνος, ἀξιοπρεπὴς καὶ οἰκονομικὰ ἀνεξάρτητος, εὐθυμὸς καὶ γοητευτικὸς καὶ πολὺ ἀγαπητὸς σὲ ὅλους. Μετὰ τὸν θάνατο τῆς πρώτης γυναίκας του, πῆρε τὴν Ἰρλανδὴ Ἀννα Τζέιμσον. Ἀπὸ τὸν δεύτερο αὐτὸ γάμο γεννήθηκε στὶς 22 Νοεμβρίου 1865 ὁ Ἀλφόνσος καὶ στὶς 25 Ἀπριλίου 1874 ὁ Γουλιέλμος.

Ὁ Γουλιέλμος πέρασε τὰ παιδικὰ του χρόνια στὸ Ποντέκιο. Δὲν πῆγε ποτὲ σὲ δημοτικὸ σχολεῖο· ὅλη του τὴ μόρφωσιν τὴν χρωστοῦσε σὲ ἰδιωτικούς δασκάλους. Ἀπὸ μικρὸς ἀγαποῦσε πολὺ τὸ διάβασμα. Στὴ βιβλιοθήκῃ τοῦ πατέρα του θρῖκε βιβλία γιὰ ἀτμομηχανὲς καὶ ἠλεκτρολογία καὶ, παιδί μετὰ ζωηρὴ φαντασία, βυθιζόταν στὴ μελέτη τους. Ἡ μητέρα τοῦ Γουλιέλμου βλέποντας τὸ πάθος τοῦ γιοῦ της γιὰ κάθε τί πὺ ἀφοροῦσε τὸν ἠλεκτρισμὸ, τοῦ πῆρε γιὰ δάσκαλο τὸν καθηγητὴ Ρόζα, στὸν ὁποῖο ὁ Γουλιέλμος ὤφειλε τὴν μύσην του στὴ Φυσικὴ. Ἀργότερα ὁ Γουλιέλμος συνάντησε στὴ Μπολώνια τὸν καθηγητὴ Ρίγκι. Καὶ οἱ δύο καθηγητὲς εἶχαν προ-

σέξει τὴ θερμὴ μετὰ τὴν ὁποία ὁ νέος Μαρκόνι μελετοῦσε. Καὶ ὅμως ὁ Γουλιέλμος δὲν ὑπῆρξε ποτὲ φοιτητῆς κανενὸς Πανεπιστημίου.

Ἀφοῦ ὁ Μαρκόνι μελέτησε τὶς ἠλεκτρομαγνητικὰς θεωρίαις δὲν τοῦ χρειάσθηκε πολὺς καιρὸς γιὰ νὰ καταλάβῃ ὅτι μπροστὰ του ξεδιπλώνονταν τὰ ἐρωτήματα ἐνὸς προβλήματος τῆς ἠλεκτρικῆς ἐπιστήμης ὅπως τὰ εἶχαν διατυπώσει φημισμένοι θεωρητικοὶ καὶ πειραματισταί. Χρειαζόταν ἕνα μυαλὸ πρακτικὸ, ἀλλὰ καὶ εὐφάνταστο, γιὰ νὰ ἀπαντήσῃ στὰ ἐρωτήματα αὐτὰ καὶ νὰ συναρμολογήσῃ τὰ διάφορα κομμάτια. Στὰ παιδικὰ του χρόνια εἶχε φτιάξει μιὰ παράξενη λόγχη ἀπὸ τσίγκο πὺ τὴ συνέδεσε μ' ἕνα μηχανήμα στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ σπιτιοῦ του. Ὅταν ἡ ἀτμόσφαιρα ἦταν δυνατὰ ἠλεκτρισμένη ἕνα κουδούνι χτυποῦσε, ἀλλὰ ὅταν οἱ φίλοι του ἀρχίζαν νὰ γελοῦν μετὰ τὴν «ἐφεύρεσίν» του, ὁ Γουλιέλμος τοὺς ἀφῆνε καὶ πῆγαινε γιὰ ψάρεμα, τὸ ἀγαπημένον του σπόρ.

Τὸ καλοκαίρι τοῦ 1894 θρῖσκόταν στὶς Ἰταλικὰς Ἀλπεῖς, ὅπου κατὰ τύχην ἔπεσε στὰ χέρια του ἕνα περιοδικὸ στὸ ὁποῖο γινόταν ἀνάλυσις τῆς ἐργασίας τοῦ Χέρτζ πὺ εἶχε πεθάνει τὸν Γενάρην ἐκείνης τῆς χρονιάς. Τὸ ἄρθρο ἀνιστοροῦσε πῶς ὁ Χέρτζ ἀκτινοβόλησε ἠλεκτρομαγνητικὰ κύματα μ' ἕναν ἠλεκτρικὸν ταλαντωτὴ πὺ εἶχε φτιάξει ὁ ἴδιος, καὶ πῶς στὴν ἄλλη ἄκρην τοῦ δωματίου, στὸ ἀνοιγμα μεταξὺ δύο μεταλλικῶν σφαιρῶν παρουσιαζόνταν σπινθήρες, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ καμμιὰ μεταλλικὴ σύνδεσις. Στὸ ἄρθρο ἐκεῖνο θρῖσκόταν τὸ σπέρμα μιᾶς ἰδέας πὺ πάνω στὴ μοναξιά τῶν βουνῶν ὁ Μαρκόνι θρῖκε τὸν καιρὸ νὰ τὴν δουλέψῃ με-

σα στὸ μυαλὸ του. Γιατὶ νὰ μὴ χρησιμοποιήσῃ τὰ κύματα αὐτὰ γιὰ νὰ ἐπικοινωνοῦν οἱ ἄνθρωποι μεταξύ τους; Ἀν μποροῦσαν νὰ μεταδοθοῦν ἀπὸ τὴ μιὰν ἄκρην τοῦ δωματίου στὴν ἄλλη, θὰ μπορούσαν νὰ διασχίσουν καὶ μιὰ πόλιν ὁλόκληρη, μιὰ χώρα, μιὰ ἥπειρο — ἴσως καὶ τὸν ὠκεανὸ!

Ὁ Γουλιέλμος πέρασε τὸ καλοκαίρι τοῦ ὄνειροπολῶντας καὶ σχεδιάζοντας. Γυρίζοντας στὸ σπίτι τοῦ ἀπὸ τὰ βουνὰ ἐξακολούθησε τὸ κυνήγι τοῦ ὄνειρου του. Μέσα σ' ἕνα μῆνα, στὴ σοφίτα τοῦ σπιτιοῦ του — τὸ πρῶτο ἐργαστήριον Μαρκόνι — ἦταν ἕτοιμος γιὰ τὶς δοκιμὰς. Τὰ ἀποτελέσματα, ὅμως, δὲν ἦσαν τόσο θεαματικά. Ὁ σπινθήρας, πιστὸς στοὺς νόμους τῆς Φυσικῆς, παρουσιαζόταν στὸ ἀνοιγμα τοῦ πηνίου ἐπαγωγῆς, ἀλλὰ ὁ δέκτης, ἀντίθετα μ' ὅτι εἶχεν ὄνειρευτῇ ὁ Μαρκόνι, δὲν ἔδειχνε κανένα σημεῖο ζωῆς. Δοκίμασε ξανά καὶ ξανά μετὰ ὅλους τοὺς δυνατοὺς συνδυασμούς. Ὅλες οἱ δοκιμὰς τοῦ ἔδωσαν ἀπογοητευτικὰ ἀποτελέσματα, ἀλλὰ, ὅπως ὠμολόγησε ἀργότερα ὁ ἴδιος, «δὲν ἔχασε τὸ θάρρος του».

Ἀδιάφορος σὲ κάθε τι γύρω του, ὁ Μαρκόνι δούλευε μέρα νύχτα. Ἡ μητέρα του ἀρχισε ν' ἀνησυχῇ. Ἀφοῦ δούλεψε ἔτσι ἀρκετὸ καιρὸ, ἔχοντας γιὰ βοηθὸ τὸν ἀδελφὸν του καὶ μερικοὺς χωρικοὺς, μιὰ μέρα «ὁ μάγος» κάλεσε τὸν πατέρα του καὶ τὴ μητέρα του γιὰ νὰ τοὺς δείξῃ ὅτι μποροῦσε πιέζοντας ἕνα κουμπὶ στὸ τρίτον πάτωμα, νὰ κἀνῃ νὰ χτυπᾷ ἕνα κουδούνι στὸ ἰσόγειο, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ κανένας συρματῖνος ἀγωγός. Ἐπειτα ἀπὸ λίγες μέρες ὁ Γουλιέλμος ἔστειλε σημάτια ἀπὸ τὴ μιὰ ἄκρην τοῦ σπιτιοῦ στὴν ἄλλη καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὸ

σπίτι στον κήπο. 'Ο πατέρας του ξέφυγε το κεφάλι του. 'Αλλά αν έπρόκειτο για ταχυδακτυλουργίες θα τον έπιανε. Είπε στον γιό του να στείλη από το εργαστήριό του το μορσικό γράμμα «Σ» και πήγε στον κήπο ν' ακούσει αν το μηχανήμα θα χτυπούσε τις τρεις στιγμές, όποτε και θα πειθόταν ότι το μαγικό μηχανήμα δούλευε... με τον άέρα. Και οι τρεις στιγμές άκούστηκαν. Πρόθυμα τότε ο πατέρας θοήθησε τον γιό του οικονομικά και την άνοιξη τοῦ 1895 ο νεαρός έφευρέτης ήταν έτοιμος να δοκιμάσει τον άσύρματό του στο ύπαιθρο, και αν πετύχαινε, να τον προσφέρει στην ανθρωπότητα.

☆

Στο τραπέζι του εργαστηρίου του κοντά στο παράθυρο, ο Μαρκόνι είχε σκαρώσει τον πρώτο πομπό του.

'Ο Μαρκόνι μετέφερε τώρα τα περίεργα μηχανήματά του πιό μακριά, στον κήπο, με την έλπίδα ότι τα πειράματά του στο ύπαιθρο θα έδειχναν ότι ο άσύρματος μπορούσε να καλύψει μεγαλύτερες άποστάσεις. Το θήμα που έκαμε τοῦ θγήκε σε καλό. Με μιá νέα διάταξη στις συσκευές και με την προσαρμογή τους στις συνθήκες του ύπαιθρου, είχε γίνει μιá σημαντική πρόοδος. 'Αντί να χρησιμοποιήσει τις δυο βέργες του ταλαντωτού Χέρτζ συνέδεσε τον έναν άκροδέκτη του έκκενωτού «σπινθήρος» μ' ένα μεταλλικό κύλινδρο στην κορυφή ενός στύλου. 'Ο άλλος άκροδέκτης συνεδέθη με μιá μεταλλική πλάκα θαμμένη στη γή. Με τον τρόπο αυτό ο Μαρκόνι πέτυχε την έκκένωση της κεραίας δια του άέρος προς τη γή, αυξάνοντας έτσι την ισχύ της άκτινοβολίας,

την έμβέλεια και την πιστότητα του σήματος. Με το θήμα αυτό ο άσύρματος ξέφυγε πιá από το εργαστήριο για να κατακτήσει το διάστημα. Τώρα πιá φαινόταν ότι δεν ύπήρχαν περιορισμοί σε κείνο που μπορούσαν να πετύχουν οι ύποτυπώδεις σπινθήρες. Το μυστικό για να διασχίσουν μεγαλύτερες άποστάσεις ήταν πιá ζήτημα μεγαλύτερης ισχύος του κύματος.

'Ο Μάξγουελ, θέβαια είχε «άνακαλύψει» τον αϊθέρα, ο Χέρτζ τα κύματα. 'Ο Μαρκόνι ζωντάνεψε τον αϊθέρα κάνοντας τα κύματα πιό ισχυρά και πρόσθεσε έναν κρίκο που έλειπε στον άσύρματο — τον δέκτη. 'Ηταν φανερό ότι για να χρησιμοποιηθούν τα κύματα στη μεταβίβαση σημάτων θάπρεπε μετά το ταξίδι τους στο διάστημα, να μετατραποῦν σε ήχους. Οι ύψιστοι παλμοί που έφθαναν στον δέκτη δεν μπορούσαν να συλληφθούν από το ανθρώπινο αυτί. Χρειάζοταν ένα μηχανήμα: και ο Μαρκόνι, έπειτα από δοκιμές, κατέληξε σε μιá τροποποίηση της συσκευής του Μπρανλύ, που άπετελείτο από ένα μικρό μεταλλικό σωλήνα στον όποιον είχε τοποθετήσει λεπτότατα ρινίσματα 95% νίκελ και 5% ασήμι. Τώρα ήταν έτοιμος για δοκιμές «μεγάλων» άποστάσεων — πιό μακριά από τον κήπο!

'Ο δέκτης μεταφέρθηκε σ' ένα λόφο σε άπόσταση 1700 μέτρων από το παράθυρο του δωματίου άσυρμάτου της βίλλας Γκριφόνε, έτσι που ο έφευρέτης μπορούσε να παρακολουθή με τα μάτια του όλη την έκταση που ήλπιζε ότι θα έκόλυπτε η άκτινοβολία του μηχανήματός του. Στον δέκτη τοποθέτησε τον άδελφό του 'Αλφόνσο και τοῦ είπε αν έβλεπε τον όπλισμό του δέκτη να χτυπά τρεις

στιγμές — το γράμμα «Σ» του μορσικού κώδικος — να άνέμιζε μιá μικρή σημαία. 'Ο Μαρκόνι άγγιξε το χειριστήριο και άμέσως διέκρινε τη σημαία που άνέμιζε ο άδελφός του.

'Εξαλλος από χαρά, ο Μαρκόνι μετέφερε τον δέκτη στην άλλη πλευρά του λόφου πέρα από την όπτική άκτίνα. Είχε πη στον άδελφό του να πάρη ένα τουφέκι μαζί του και να ρίξη μιá τουφεκιά όταν θα άκουγε τον δέκτη να χτυπά. 'Ο Μαρκόνι άγγιξε πάλι το χειριστήριο και την ίδια στιγμή, από την άλλη πλευρά του λόφου, άκούστηκε η τουφεκιά, πρώτος χαίρεισμός στον άσύρματο!

'Ο Γουλιέλμος προσκάλεσε τον πατέρα του να παρακολουθήσει τις δοκιμές. Και όταν τέλειωσε η μέρα εκείνη άρχισε να πείθει ότι κανένα έμπόδιο πιá στην επιφάνεια της γής δεν θα μπορούσε να σταματήσει τον άσύρματό του.

.. 'Η πρώτη του επιτυχία με το πρόβλημα της άκτινοβολίας έγινε τον Δεκέμβρη τοῦ 1895 και ο Μαρκόνι εξακολούθησε να εργάζεται πάνω σ' αυτό το θέμα όλο το χειμώνα. 'Αλλά πρόσθεσε πολύ να μην ψιθυρίσει ούτε λέξη σε κανένα ίσαμε τον 'Ιούνιο τοῦ 1896, όποτε κατέθεσε την έφεύρεσί του. Τόν ίδιο χρόνο, στις 16 Δεκεμβρίου ο Μπρανλύ έκανε τη σχετική ανακοίνωση στη Γαλλική 'Εταιρία Φυσικής.

Τώρα για τον Μαρκόνι τελικός σκοπός ήταν η άπόσταση, — και το πρόβλημα η έκμηδένισή της. 'Ο έφευρέτης συγκεντρώθηκε στο έργο του. Κατάρθωσε να παράγη ισχυρότερους σπινθήρες, και από κείνη τη μέρα, το εργαστήριο του Μαρκόνι με τα περίεργα μηχανήματα φυλαγό-

ταν σαν ιερός θωμός από την άφοσιωμένη μητέρα του ίσαμε την ημέρα που πέθανε.

★

Παράλληλα με τον Μαρκόνι τρεις άλλες έπιστημονικές κορυφές δούλευαν στα ίδια άχνάρια: ο Σερ Γουίλιαμ Πρής, ο Σερ 'Ολιβερ Λότζ και ο 'Ιταλός καθηγητής 'Αουγκούστο Ρίγκι. 'Ολοι πλησίαζαν στην τελευταία φάση του παιχνιδιού. 'Ολοι είχαν διασχίσει από τον Μάξγουελ και τον Χέρτζ. 'Αλλά ο Μαρκόνι έπαιξε το ήλεκτρικό παιχνίδι με μαεστρία. Με θαυμάσια έπινοητικότητα συγκέντρωσε το σκόρπιο έπιστημονικό ύλικό και παρουσίασε στην ανθρωπότητα τον άσύρματο.

Κραυγές σηκώθηκαν σ' όλο τον κόσμο ότι δεν ήταν ο Μαρκόνι ο άληθινός έφευρέτης του άσυρμάτου. Οι φθονεροί έλεγαν ότι άλλοι τοῦ είχαν στρώσει τον δρόμο και ότι αυτός ιδιοποιήθηκε και προζάρμοσε μονάχα ότι οι άλλοι είχαν ανακαλύψει. 'Ο Μαρκόνι παραδεχόταν ότι ο άσύρματος δεν ήταν έργο ενός ανθρώπου όπως δεν ισχυριζόταν ποτέ ότι ο ίδιος ήταν έπιστήμων. «'Η έφεύρεσί μου — έλεγε — δεν ήταν άποτέλεσμα σκέψεως πολλών χρόνων, αλλά πειραμάτων με μηχανήματα που είχαν έφευρεθεί από άλλους και στα όποια έγώ έκαμα ώρισμένες θελωτίσεις.»

Περίεργα στην όψι μηχανήματα και περίεργες θεωρίες είχαν συσσωρευθή αλλά χρειαζόταν ο ταχυδακτυλουργός που θα έκανε να μιλήσουν. 'Η ύπομονή του Μαρκόνι και η φιλοδοξία του θα τον πήγαιναν μακριά. 'Αφού έδωσε ζωή στον άσύρματο, τον πρόσφερε στην 'Ιταλική κυβέρνηση αλλά η προσφορά του δεν έγινε δεκτή.

“Ετσι, ακολουθώντας το παράδειγμα του Κολόμβου, ο Μαρκόνι στά είκοσιδύο του χρόνια, ξφυγε από την Ιταλία και ζήτησε ενθάρρυνσι κάτω από άλλον ούρανό. Συνοδευόμενος από τη μητέρα του πήγε στο Λονδίνο. Εκεί συνήντησε τον αρχιμηχανικό των Βρετανικών Τηλεπικοινωνιών Σέρ Γουίλλιαμ Πρής, ο οποίος τον δέχτηκε εγκάρδια και του προσέφερε και το εργαστήριό του για δοκιμές. Τον Δεκέμβριο του 1896 ο Πρής είχε μιλήσει στο Λονδίνο για την τηλεγραφία χωρίς σύρματα. Περιέγραψε τότε τις μαγικές συσκευές του Μαρκόνι και εξέφρασε πλήρη την εμπιστοσύνη του στον Ιταλό εφευρέτη. Ο Μαρκόνι επέδειξε τα μηχανήματά του μπροστά στις τηλεγραφικές αρχές του Λονδίνου. Τα σήματα στην αρχή διέσχισαν απόστασι 100 γυαρθών, αλλά αργότερα μεταδόθηκαν από το Κεντρικό Ταχυδρομείο του Λονδίνου στο Παράρτημα Ταμιευτηρίων στην όδο Βασιλίσσης Βικτωρίας. Μικρές αποστάσεις, αλήθεια, αλλά πόσο σημαντικές!

Το επόμενο πείραμα έγινε μεταξύ του Πέναρθ και του Γουϊστον - Σούπερ - Μάρε. Μεταξύ αυτών των δύο σημείων ή φλυαρία του άσυρμάτου άνηχούσε όλο και πιο θριαμβευτική.

“Όλα τα πειράματα στην Αγγλία ήταν τόσο ενθαρρυντικά, ώστε ιδρύθηκε ή ‘Εταιρεία Άσυρμάτου Τηλεγράφου και Σημάτων Μαρκόνι, ή πρώτη εμπορική οργάνωσις του είδους αυτού, με κεφάλαιο 100.000 λιρών και με πρόγραμμα την εγκατάστασι άσυρμάτων στα φαρόπλοια και τους φάρους κατά μήκος των αγγλικών άκτων. Ο Μαρκόνι πήρε τις μισές μετοχές της ‘Εταιρείας και 15.000 λίρες μετρητά και τότε

κατέθεσε την εφευρεσί του σ’ όλες τις χώρες εκτός από την Ιταλία.

☆

Στά 1897 αντί για κεραίες ο Μαρκόνι χρησιμοποίησε μπαλόνια σκεπασμένα με φύλλα ψευδαργύρου. Αλλά τα μπαλόνια ήταν βαριά και χρειαζόταν δυνατόν άέρα για ν’ ανυψωθούν. Αργότερα για κεραίες χρησιμοποίησε άετους ντυμένους με φύλλα ψευδαργύρου αλλά παρά τα ενδιαφέροντα αποτελέσματα που πέτυχε, τους εγκατέλειψε. “Ετσι το Νοέμβριο του 1897, ο Μαρκόνι, ανύψωσε έναν σταθερό ιστό για νά συγκρατήση μιá κεραία 40 μέτρων. Η κεραία αυτή συνδέθηκε μ’ ένα πομπό και την 3η Ιανουαρίου 1898 έστάλη το πρώτο Μαρκονιγράφημα από το λόρδο Κέλβιν στο φίλο του Στόουκς. Τα σήματα του σταθμού αυτού άκούστηκαν σέ απόστασι 18 μιλίων. Ο εφευρέτης μετά τα ενδιαρρυντικά αυτά αποτελέσματα όραματίσθηκε τις άγγλικές άκτες γεμάτες από σταθμούς άσυρμάτων.

Ήταν τόσο φανερά πιά τα πλεονεκτήματα του άσυρμάτου, ώστε ή ‘Εταιρεία Λούδ συμφώνησε νά εγκαταστήση συσκευές στους διαφόρους φάρους του Λούδ. Ο άσύρματος είχε πάρει το δρόμο προς τη θάλασσα. Η άγγλική ύπηρεσία φαροπλοίων ένέκρινε, τον Δεκέμβριο του 1898, την εγκατάστασι άσυρμάτου επικοινωνίας μεταξύ του Ντόβερ και ενός φαροπλοίου, με τον σκοπό νά δοκιμασθή ή χρησιμότης των μηχανημάτων Μαρκόνι. Τα αποτελέσματα δέν άργησαν νά φανούν: Μιά άγρια θάλασσα, στις 28 Άπριλλου 1899, πήρε τη γέφυρα του φαροπλοίου. Το άτύχημα άνεφέρθη στην ξηρά με τον άσύρ-

ματο και ή βοήθεια δέν άργησε νά φτάση. Θά μπορούσε κανείς νά πη ότι αυτό ήταν το πρώτο SOS.

Τό 1899 ή Γαλλία κάλεσε τον Μαρκόνι. Μπορούσε νά στείλ η μήνυμα με τον άσύρματο διά μέσου της Μάγχης; Ο Μαρκόνι άπήντησε «Ναί». Η 28 Μαρτίου ήταν σπουδαιότατη μέρα. Στις πέντε το άπόγευμα ο Μαρκόνι έπίεσε το χειριστήριο το όποιο μετέδωσε το πρώτο σήμα μέσω Μάγχης. Τριανταδύο μίλλια, ήταν μεγάλο πήδημα!

Ξαφνικά, σάν νά αισθάνθηκε κάτι στον άέρα που έπρεπε νά προσέξη, ο Μαρκόνι σταμάτησε τον χειρισμό. Το δωμάτιο ήταν βυθισμένο στη σιωπή. “Όλοι κύταζαν τον Μαρκόνι με το αὐτί τεντωμένο. Έπηκολούθησε μονάχα ενός λεπτού παύσις, κι έπειτα, άπότομα, οι στιγμές και οι γραμμές άρχισαν ν’ άκούγονται καθαρά.

Τό πρώτο μήνυμα με άσύρματο είχε σταλή από την Αγγλία στην Εύρώπη. Ο Μαρκόνι με το διπλωματικό τάκτ που πάντα τον διέκρινε, εξέτισε το χρέος της έπιστήμης στον Μπραβλύ στέλνοντας του το άκόλουθο μήνυμα:

«Ο Μαρκόνι στέλνει στον Μπραβλύ χαιρετισμούς γεμάτους σεβασμό, μέσω της Μάγχης. Το ύπτεροχο μούτο έπίτευγμα όφείλεται έν μέρι στις άξιόλογες έρευνες του Κου Μπραβλύ».

“Ενας αιώνας προόδου έρχόταν. Το ζήτημα στά 1900 ήταν, άν 20 κιλοβάττ σκορπιζόμενα στα τέσσερα σημεία του όρίζοντος, μπορούσαν νά διασχίσουν 2.000 μίλλια προς μία κατεύθυνσι. Θά μπορούσε νά επικοινωνήση ή Αμερική με την Αγγλία χωρίς ύποβρύχια καλώδια; Αυτό σκεφτόταν ο Μαρκόνι και δούλευε

άκούραστα. Η ιδέα είχε δυνατότητες που ζητούσαν έναν άνθρωπο-θαύμα. Οι σκεπτικιστάι θέβαια ήταν άμέτρητοι. Ο άσύρματος μετέδιδε μηνύματα σέ κοντινές αποστάσεις, αλλά ο Άτλαντικός ήταν άπέραντος.

Ο Μαρκόνι, συντηρητικός στις έκδηλώσεις του, καταλάβαινε πόσο τολμηρό ήταν το όνειρο του Άτλαντικού. Ο άσύρματος πάνω από τη θάλασσα σήμαινε ότι ή γή θά μίκραινε. “Αν το όνειρο άποδειχνόταν σαπουνόφουσκα, ή άπογοήτευσι μονάχα θάμνε για τον όνειροπόλο. Γι’ αυτόν τον λόγο άρχισε νά εργάζεται πάνω στο σχέδιό του ήσυχα και χωρίς νά πη τίποτε σέ κανένα.

Ο Μαρκόνι συνοδευόμενος από τον Πέιτζ, γενικό διευθυντή της ‘Εταιρίας Άσυρμάτου Μαρκόνι, και τον Βίβιαν, μηχανικό της ίδιας ‘Εταιρείας, τον Ιούλιο του 1900 πήγε στη θραχώδη νοτιοδυτική άκτή της Αγγλίας και διάλεξε το Πολντχού κοντά στο Μάλλιον της Κορνούλης για νά τοποθετήση έναν ύποδειγματικό πομπό, 100 φορές ισχυρότερο άπ’ όποιονδήποτε άλλον που είχε γίνει μέχρι τότε. Το χτίσιμο του σταθμού άρχισε τον Οκτώβρη. Οι έφημερίδες έγραψαν με μικρά στοιχεία ότι ένας νεαρός εφευρέτης όνειρευόταν νά συνδέση δύο μακρινά σημεία χωρίς τη βοήθεια όρατών συρμάτων. Το Πολντχού ήταν έτοιμο τον Γενάρη του 1901.

☆

“Ενα παράξενο κατασκεύασμα τραβούσε την προσοχή όλων όσοι τύχαινε νά πλησιάζουν τους άπόκρημνους βράχους του Πολντχού. Ήταν ή τελευταία ιδέα του Μαρκόνι για την κεραία του πομπού. Άπετελείτο από μιá στεφάνη με διάμετρο 60 μέτρων, από

20 ξύλινους ιστούς ύψους 60 μέτρων τὸν καθένα. Αὐτὸς ἦταν ὁ σκελετὸς μιᾶς κωνικῆς κεραίας ἀπὸ 400 σύρματα. Στὸ τέλος Αὐγούστου τοῦ 1900 εἶχε τελειώσει σχεδὸν ἡ ἐγκατάστασις τῆς κεραίας, ἀλλὰ στὶς 17 Σεπτεμβρίου ἕνας φοβερὸς κυκλὼν ἐσάρωσε τὶς ἀγγλικὲς ἀκτὲς καὶ μαζί μ' αὐτὲς καὶ τοὺς ιστούς τῆς κεραίας. Ἀπογοήτευσί κατέλαθε τότε τοὺς συνεργάτας τοῦ Μαρκόνι. Οἱ μηχανικοὶ τοῦ ἔλεγαν ὅτι θὰ χρειάζονταν τρεῖς μῆνες γιὰ νὰ ξεκαθαρίσουν τὴν περιοχὴ καὶ νὰ ἐτοιμάσουν καινούργιες κεραίες. Ἀλλὰ ὁ Μαρκόνι ἦταν γενναία ψυχὴ. Θὰ χρησιμοποίησε ἀπλούστερη κεραία. Ἔτσι ἀντὶ γιὰ 20 ιστούς ἐγκατέστησε μονάχα δύο, ὕψους πενήντα μέτρων, καὶ ἀνάμεσα τοὺς τέντωσε ἕνα τριγωνικὸ καλώδιο καὶ ἀπ' αὐτὸ κρέμασε 55 χάλκινα σύρματα. Τώρα ὅλα ἦσαν ἔτοιμα γιὰ τὶς προκαταρκτικὲς δοκιμὲς. Ὁ ἀγριωπὸς σπινθηριστὴς ξερνοῦσε φλόγες στὸ κενό, ἠλεκτρίζοντας τὸ δίχτυ μὲ τὰ σύρματα. Ἐνὰς δέκτης στὸ Κρουκχάβεν τῆς Ἰρλανδίας ἔλαβε τὰ σημεῖα ἀπὸ τὸ Πολντχοῦ τόσο δυνατὰ, πού ὅλοι οἱ μηχανικοὶ πού ἦταν ἐκεῖ δὲν ἀμφέβαλαν πὼς τὰ κύματα θὰ διέσχιζαν τὸν Ἀτλαντικόν. Ὁ Μαρκόνι αἰσθανόταν πὼς τίποτε δὲν θὰ μπορούσε νὰ διαψεύσῃ τὴν ὁπτασίαν πού εἶχε συλλάβει καὶ πῆρε τὴν ἀπόφασιν νὰ κάμῃ τὰ πρῶτα πειράματα γιὰ τὴν ἐπικοινωνίαν μὲ τὴ Νέα Γῆ, τὸ κοντινότερο σημεῖο τῆς Ἀμερικῆς πρὸς τὸν Παλὸ Κόσμο. Στὶς 26 Νοεμβρίου ἐπιβιβάσθηκε στὸ ὑπερωκεάνειο Σαρντίαν. Οἱ ἀποσκευὰς του ἦσαν παρὰξενες. Μικρὰ μπαλόνια καὶ κάμποσοι μεγάλοι ἀετοὶ ἀπὸ ὕφασμα. Ἐφθάσαν στὸ Σαιντ Τζόουνς τὴν Παρασκευή, 6 Δεκεμβρίου.

ου, καὶ ὅπως ἱστορεῖ ὁ ἴδιος ὁ Μαρκόνι: «Τὴν Δευτέρα 9 Δεκεμβρίου ἀρχίσανε δουλεῖα».

Τὴν Πέμπτη, 12 Δεκεμβρίου 1901, ἐκεῖ κατὰ τὸ μεσημέρι, ὁ Μαρκόνι καθόταν μπροστὰ στὸ μηχανήμα του, μὲ τ' ἀκουστικά καὶ περίμενε. Ἦταν μιὰ ὥρα ἔντονης ἀναμονῆς. Τοποθετημένα πάνω στὸ τραπέζι ἦσαν τὰ λεπτὰ ὄργανα ἔτοιμα γιὰ τὴν ἀποφασιστικὴν δοκιμὴν. Δὲν ὑπῆρχε ρυθμιζόμενος δίσκος συντονισμοῦ ὥστε νὰ εἶναι εὐκόλος ὁ συντονισμὸς τοῦ κυκλώματος σ' ἕνα ὠρισμένο μῆκος κύματος. Στὴν πραγματικότητά τὸ κύμα τοῦ σταθμοῦ τοῦ Πολντχοῦ δὲν τὸ ἤξερε οὔτε ὁ ἴδιος ὁ Μαρκόνι. Δὲν εἶχε ἀκόμα ἐφευρεθῇ τὸ κυματομέτρο. Μὲ θάσι τὰ δεδομένα τῶν μηχανημάτων καὶ τῆς κεραίας πού χρησιμοποιήθηκε τότε, ὑπολογίσθηκε ἀργότερα ὅτι τὸ κύμα τοῦ Πολντχοῦ δὲν θάταν μικρότερο ἀπὸ 960 μέτρα. Ὁ Μαρκόνι, λοιπόν, ἔπρεπε νὰ προσπαθῇ νὰ συλλάβῃ τὸ κύμα. Ἐνὰ σύρμα ἔβγαίνε ἀπὸ τὸ παράθυρο τοῦ Νοσοκομείου, πῆγαινε σ' ἕνα στύλο καὶ ἀπὸ κεῖ ἀνέβαινε πρὸς τὸν ἀετὸ πού τὸν ἔδερνε ὁ ἄνεμος στὰ ὕψη. Ἡ μέρα ἦταν πολὺ ἄσχημη. Στὴ θάσι τοῦ θράχου μούγκριζαν τὰ κύματα. Βαθεῖα πρὸς τὴ θάλασσαν, μέσα στὴν ομίχλη, ἀμυδρὰ, ξεχώριζε ἡ σιλουέττα τοῦ ἀκρωτηρίου Σπέαρ καὶ πέρα μακριὰ ἀπλωνόταν ὁ ἀχανὲς Ὠκεανός, χιλιάδες μίλλια ἴσαμε τὰ Βρετανικὰ νησιά. Ὁ ἀσύρματος θὰ μπορούσε νὰ πηδῇ αὐτὸ τὸ διάστημα μέσα σὲ κλάσμα τοῦ δευτερολέπτου.

Κανεὶς δὲν εἶχεν ἐνδιαφερθῇ γιὰ τὰ πειράματα πού θὰ γίνονταν στὴν ἐρημικὴ ἐκείνη ἀκτὴ οὔτε ἕνας ρεπόρτερ.

Στὸν Πύργο πού δέσποζε στὴν περιοχὴ, ἕνας ἀπόστρατος ναυτικός καθισμένος στὸ παρατηρητήριο τοῦ ἀνίχνευε τὸν ὀρίζοντα γιὰ νὰ διακρίνῃ κανένα πλοῖο, χωρὶς νὰ φαντάζεται ὅτι μυστηριώδη κύματα προερχόμενα ἀπὸ τὴν Ἀγγλία μπορούσαν νὰ φθάσουν ἐκεῖ διασχίζοντας τὸν οὐρανόν.

Ὁ ἀσύρματος ἦταν ἔτοιμος γιὰ τὴν κρίσιμη δοκιμὴν. Παιζόταν ἡ τύχη τῆς ἐφευρέσεως ὅπως καὶ ἡ τύχη τοῦ Μαρκόνι. Ὅ,τι ἦταν δυνατό νὰ γίνῃ εἶχε γίνῃ. Ἡ συσκευή λήψεως εἶχε κατασκευασθῇ ὅσο ἦταν δυνατό πρὸς εὐαίσθητη Ὁ Μαρκόνι εἶχε πεποίθησιν ὅτι τὰ μηχανήματά του θὰ μπορούσαν νὰ συλλάβουν καὶ τὸ πρὸ ἀσθενὲς σημεῖον — ἂν ἔφθανε ὡς αὐτά. Μὲ τὰ ἀκουστικά σ' αὐτιά ἀφουγκραζόταν. Γιὰ μισή ὥρα δὲν ἀκούστηκε ὁ παραμικρὸς ἡχος. Ἐπιθεώρησε ὅλα τὰ μηχανήματα καὶ ὅλα βρέθηκαν ἐν τάξει. Μήπως συνέβη καμμιά βλάβη στὸ Πολντχοῦ; Μήπως καμμιά μυστηριώδης δύναμις ἔκαμε τὰ κύματα νὰ παρεκκλίνουν; Μήπως ἡ καμπυλότης τῆς γῆς ἦταν ἐμπόδιο; Ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα περνοῦσαν σὰν ἀστραπὴ ἀπὸ τὸ μυαλὸ του καὶ συγχρόνως ἡ σκέψις ὅτι μόνο μιὰ τολμηρὴ φαντασία μπορούσε νὰ πιστεύῃ ὅτι ἕνα ἀόρατο κύμα κομίζοντας ἕνα μακρινὸ μήνυμα θὰ διέσχιζε τὸν ἀέρα πάνω ἀπὸ τὸν Ὠκεανὸ καὶ θὰ χτυποῦσε ἕναν τόσο λεπτὸ στόχο, ἕνα χάλκινο σύρμα. Φαινόταν ἀπίστευτο. Τί τὸ ἀπλούστερο νὰ ταξίδευε πρὸς μιὰ ἄλλη κατεύθυνσιν τὸ μήνυμα;

Ὁ Μαρκόνι ὅμως ἤξερε ὅτι ἂν τὸ κύμα μπορούσε νὰ πηγαίνει πρὸς τὴν ἀνατολή, τὸ βορρᾶ καὶ τὸ νότο θὰ μπορούσε νὰ πάη καὶ πρὸς τὴ δύση καὶ νὰ συναντήσῃ τὸ σύρμα ἐκεῖνο τῆς κεραίας πού

κρεμόταν ἀπὸ τὸν ἀετὸ.

Ξαφνικὰ, χωρὶς καμμιά προειδοποίησιν ἀκούστηκε ἕνα δυνατό κλικ στὰ ἀκουστικά. Τί ἦταν ἐκεῖνο πού τὸ προκάλεσε; Μήπως ὁ ἠλεκτρισμὸς τῆς ἀτμόσφαιρας ἐπαίξε κανένα ἄσχημο παίγνιδι; Καὶ ὅμως ὄχι! Ὁ Μαρκόνι εἶχε βρῇ ἐπὶ τέλους τὸ κανονικὸ σημεῖον συντονισμοῦ πού θὰ τὸν ἔκανε νὰ ἐπικοινωνήσῃ μὲ τὸ Πολντχοῦ.

«Ξαφνικὰ, κατὰ τὶς 12.30, ὅπως παρακολουθοῦσα ἐντατικά, ἀντήχησαν σ' αὐτιά μου, ἀλάνθαστα, τρία ἐλαφρά κλικ πού μετέδιδαν τὰ ἀκουστικά καὶ πού ἀνταποκρίνονταν στὸ μορσικὸ γράμμα «Σ», — ἔλεγε ὁ Μαρκόνι ἀργότερα. — Ἀλλὰ δὲν ἦμουν ἡσυχος ἂν δὲν βεβαιωνόμουν. — Μπορεῖς ν' ἀκούσης τίποτε, Κέμπ; εἶπα περνώντας του τὰ ἀκουστικά. Ὁ Κέμπ ἄκουσε ὅ,τι κι' ἐγώ, καὶ τότε κατάλαβα ὅτι εἶχα ἀπόλυτα δίκην σ' ὅ,τι εἶχα προβλέψει. Τὰ ἠλεκτρικὰ κύματα εἶχαν διασχίσει τὸν Ἀτλαντικόν. Ἡ ἀπόστασις εἶχεν ὑπερνικηθῇ καὶ ἐκεῖνο πού χρειάζονταν ἦταν τελειοποιήσιν τῶν συσκευῶν ἐκπομπῆς καὶ λήψεως».

Γιὰ ὥρα πολλὴ ὁ Μαρκόνι καὶ ὁ Κέμπ ἀφουγκραζόνταν γιὰ νὰ ἀποκλείσουν κάθε ἐνδεχόμενον λάθος. Ἀλλὰ ὅ,τι εἶχεν ἀκούσει ὁ Μαρκόνι ἦταν τὸ σημεῖον πού, σύμφωνα μὲ τὶς ὁδηγίες πού εἶχε δώσει, ἔστειλε ὁ σταθμὸς τοῦ Πολντχοῦ. Καὶ δὲν ὑπῆρχε στὸν κόσμον ἄλλος σταθμὸς πού νὰ ἔστειλε τὸ ἴδιον σημεῖον.

Ὁ ἄνεμος δυνάμωσε καὶ ὁ ἀετὸς στριφογύριζε ἄγρια μέσα στὴ θύελλα πού ἐρχόταν μανιασμένη ἀπὸ τὴ θάλασσαν. Ἡ κεραία δὲν μπόρεσε νὰ κρατηθῇ ψηλὰ καὶ τὸ κυμαίνόμενο ὕψος τῆς ἐπῆρσε φυσικὰ τὴν λήψιν. Τέλος κατὰ τὶς 2.20 ἡ κεραία ὑψώθηκε πάλι.

λι και οι τρεις στιγμές άκούστηκαν ξανά. Μια ακόμη επιβεβαίωση της έπιτυχίας.

Όταν τὸ σούρουπο ὁ έφευρέτης μαζί με τούς συνεργάτες του κατέβαινε από τὸν λόφο πρὸς τὴ φωτολουσμένη πόλι φαίνονταν κακόκεφος γιατί δὲν εἶχεν άκούσει τὸ σήμα ὅλες τις ὥρες τοῦ προγράμματος πού τοῦ έστελνε ὁ σταθμός τοῦ Πολντχοῦ. "Ίσως νά ξφταιγε γιά τὴν ψυχική εκείνη κατάπτωση ή τρομερή ένταση τῶν νεύρων του ὅλες εκείνες τις μέρες.

Πρωτὶ πρωτὶ τὴν ἄλλη μέρα άνέθηκαν στὸν λόφο περιμένοντας τὸ μεσημέρι γιά νά πάρουν πάλι τ' άκουστικά. Τά σήματα άκούστηκαν πάλι τὴν ὠρισμένη ὥρα,

ὄχι ὅμως τόσο εὐδιάκριτα ὅσο τὴν προηγούμενη μέρα.

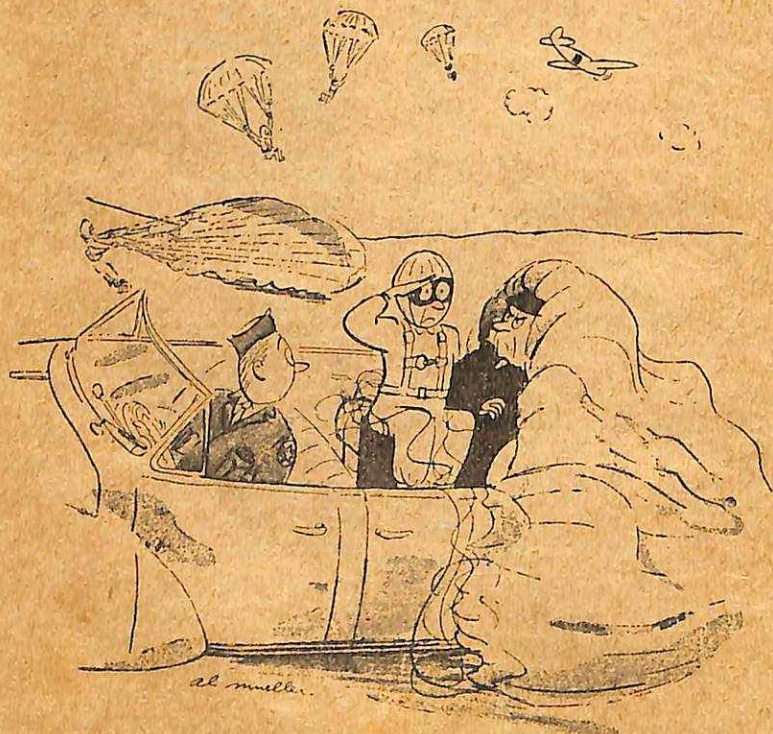
Καί ὅμως ὁ μετρίοφρων έφευρέτης δίστασε νά άνακοινώση τὴν έπιτυχία του. Κράτησε τὸ πείραμά του μυστικό γιά δυὸ μέρες, ἀλλά σὸ τέλος άναγκάστηκε νά κάμῃ μιὰ άνακοίνωσι στὸν τύπο.

Τὸ πρωτὶ τοῦ Σαββάτου 15ης Δεκεμβρίου 1901, ὁλόκληρος ὁ κόσμος μάθαινε τὸ άπίστευτο γεγονός. "Όλα φαίνονταν μυστηριώδη καί κανεὶς τότε δὲν μπόρεσε νά φανταστῇ τὴν καταπληκτική έπίδρασι πού θά εἶχε τὸ πείραμα εκείνο στὴν κατοπινὴ εξέλιξι τοῦ άσυρμάτου, πού δικαιολογημένα θεωρεῖται τὸ μεγαλύτερο θαῦμα τῆς τελευταίας πεντηκονταετίας.

ΙΕ' ΟΛΥΜΠΙΑΣ

*Τὸ 'Ελσίνκι ζῇ τὴν άγωνία τῆς προετοιμασίας
τῶν 'Ολυμπιακῶν άγώνων*

— Μέεε... συγχώ... συγχώ... ρεῖτε... Στρατηγέ μου!

(Άπ') τὸ «Colliers»)

Τὰ "Ίσθμια, τὰ Πύθια, τὰ Νέμα καί τὰ δυναστώτατα καί λαμπρότατα 'Ολύμπια θά ξαναζήσουν πάλι στή μακρινή πρωτεύουσα τῆς Φιλλανδίας, τὸ 'Ελσίνκι. "Ήδη τὸ πρᾶγμα θεωρεῖται βέβαιο ὅσο μπορεῖ φυσικά νά εἶναι βέβαιο ἓνα μελλοντικό γεγονός στὸν άνήσυχο καί άκατάστατο κόσμο πού ζοῦμε σήμερα.

Σάν γεγονός θεωρώντας το καί ὁ Πρόεδρος τῆς Φιλλανδικῆς Δημοκρατίας Παασικίβι, λέει στὸ Διάγγελμά του:

«Μὲ μεγάλη μου χαρά άπευθύνω θερμὸ χαιρετισμὸ πρὸς τὴν νεολαία ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου πού, τίς ὥρες αὐτές, σ' ὅλες τίς χῶρες, πιστὴ στὸν ἰδεαλισμὸ πού χαρακτηρίζει τὸ έργο τοῦ Βαρώνου Ντέ Κουμπερτέν,

προετοιμάζεται γιά τὴν προσεχῇ 'Ολυμπιάδα. Οἱ συντονισμένες προσπάθειες πού καταβάλλουν οἱ νέοι αὐτοὶ θά ξευπηρετήσουν τὴ μεγάλη ἰδέα τῆς οἰονομίας καί τῆς εἰρήνης σ' ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς γῆς.

»"Έχω ἀπόλυτη πεποίθησι ὅτι ὁ Φιλλανδικὸς λαός, πού εἶναι γνωστὸ πόσο άγαπᾷ τὸν ἀθλητισμὸ, θά καταβάλῃ κάθε δυνατὴ προσπάθεια ὥστε οἱ 'Ολυμπιακοὶ άγῶνες τοῦ 1952 νά σημειώσουν ἀπόλυτη έπιτυχία.»

Καί οἱ πειθαρχικοὶ καί φιλαθλοὶ Φιλλανδοὶ σπεύδουν νά συμμορφωθοῦν. Μολταῦτα, τὸ 'Ελσίνκι δὲν τολμᾷ ἀκόμη νά πιστέψῃ ὅτι τὸ παλιὸ του ὄνειρο, τὸ ὄνειρο τῆς ὑποδοχῆς καί τῆς φιλοξενίας τῶν πρωταγωνιστῶν τοῦ μεγαλύτερου ἀθλητικοῦ γε-

γονότος του κόσμου πρόκειται επιτέλους να πραγματοποιηθῇ. Στὸ ζήτημα αὐτό, ἡ Φιλλανδική πρωτεύουσα ἔχει δοκιμάσει ἀρκετές ἀπογοητεύσεις. Ἀπὸ τὸ 1935, σύμφωνα μὲ τὸν κανονισμό τῆς Διεθνούς Ἐπιτροπῆς Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων, ἡ Φιλλανδία εἶχε ζητήσει νὰ τιμηθῇ τὸ φίλαθλο Φιλλανδικὸ πνεῦμα μὲ τὸ νὰ ἐπιτραπῇ ἡ διοργάνωσις τῶν Ὀλυμπιακῶν τοῦ 1940 στὸ Ἐλσίνκι. Τὴν τελευταία στιγμή ὅμως, ἡ Ὀλυμπιακὴ Ἐπιτροπὴ χάρισε τὴν προτίμησίν της στὸ Τόκιο, τὴν πρωτεύουσα τῆς μακρινῆς Ἰαπωνίας. Ἀκολουθήσεν τότε ἡ Ἰαπωνικὴ ἐκστρατεία στὴν Κίνα, καὶ τὸ Τόκιο ἀναγκάσθηκε νὰ ἀποσύρῃ τὴν ὑποψηφιότητά του. Δὲν ἦταν εἰς θέσιν ν' ἀνταποκριθῇ στὴν τιμὴ ποὺ τοῦ ἔγινε. Ἔτσι χάρις στὴν αἰφνιδιαστικὴ ἀνατροπὴ ποὺ ἐπρόκალεσαν τὰ διεθνῆ γεγονότα, ἡ Ὀλυμπιακὴ Ἐπιτροπὴ θυμήθηκε πάλι τὴν Φιλλανδία καὶ τῆς ἀνέθεσε καὶ πάλι τὴν διοργάνωσιν τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων τοῦ 1940.

Μὲ ἀπέραντο ἐνθουσιασμό ἀνέλαβε τότε ὁλόκληρος ὁ πληθυσμὸς τοῦ Ἐλσίνκι νὰ κτίσῃ ἕνα μεγάλο, εὐρύχωρο στάδιο. Τὴν ἀρμονικὴ ἀρχιτεκτονικὴ τοῦ σταδίου συνεπλήρωνε σὰν κορωνίς, ἕνας λεπτὸς, ψηλὸς, λευκὸς πύργος γεμάτος χάρι. Οἱ Φιλλανδοὶ ἦσαν περήφανοι γιὰ τὸ ὠραῖο κτίσμα τους, ποὺ ὅμως ἐπρόκειτο πολὺ σύντομα νὰ ἀλλάξῃ προορισμό. Τὰ ρωσικὰ βομβαρδιστικὰ χρησιμοποιοῦσαν γιὰ σημεῖο ἀναγνωρίσεως τὸν πύργο τοῦ σταδίου, σὸ φονικὸ πέρασμα τους πέραν ἀπὸ τίς στέγες τῶν σπιτιῶν τοῦ Ἐλσίνκι.

Μπορεῖ ὅμως κανεὶς καὶ σήμερα νὰ διακηρύξῃ μὲ βεβαιότη-

τα ὅτι ἡ ἐποχὴ εἶναι κατάλληλη γιὰ τέτοιου εἶδους τελετές καὶ συγκεντρώσεις; Πάντως ἕνα πρᾶγμα φαίνεται πρὸς τὸ παρὸν βέβαιο: ὅτι ἂν δὲν συμβῇ τίποτε ἀπροσδόκητο τὴν τελευταία στιγμή, ἀνάμεσα στὸ νεανικὸ πλῆθος ποὺ θὰ συγκεντρωθῇ στὶς 19 Ἰουλίου 1952 στὸ στάδιο τοῦ Ἐλσίνκι, θὰ ὑπάρξουν καὶ Ῥῶσοι ἀθληταὶ γιὰ νὰ συνεχίσουν μαζί μὲ τὴν νεολαία τοῦ ὑπολοίπου κόσμου τὴν παράδοσιν τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων ποὺ ἄρχισαν ἄγνωστο πότε, σὰν μιὰ ἀσήμαντη τοπικὴ ἐφορτὴ τῶν Ἡλείων, γιὰ νὰ ἐξελιχθῶν ἰδίως μετὰ τὴν νίκη τοῦ Κοροΐθου, τὸ 776 π.Χ., σὲ Πανελλήνια λαμπρὴ συγκέντρωσιν στὸ εἰδυλιακὸ τοπεῖο, γιὰ τὴ λατρεία τοῦ ὠραίου καὶ τῆς ἀρετῆς.

Γιὰ πρώτη φορὰ, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀναθίωσιν —μετὰ 1500 ἐτῶν λησμοσύνης— τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων, ὑπάρχουν θετικὲς ἐλπίδες ὅτι θὰ λάθῃ μέρος στοὺς ἀγῶνες καὶ ἡ κομμουνιστικὴ Ῥωσία. Ἀπὸ τὸν καιρὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1917, ἡ Ῥωσία εἶχε περιοριστῇ στὴν ἀποστολὴ «Παρατηρητῶν».

Οἱ Φιλλανδοὶ δὲν ἔχουν λόγους νὰ εἶναι οὔτε ἐξαιρετικὰ εὐχαριστημένοι οὔτε καὶ στενοχωρημένοι μὲ τὴν ἰδέαν ὅτ ἀνάμεσα σὲ τόσοις ἄλλους θὰ φιλοξενήσουν καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς ἀθλητικῆς νεολαίας τοῦ γειτονικοῦ των κολοσσοῦ Ἡ ὑπερήφανη μικρὴ πρωτεύουσα μὲ τίς 400.000 κατοίκους ἔχει νὰ φροντίσῃ γιὰ τὴν ὑποδοχὴ καὶ τὴ φιλοξενία 110.000 ξένων!

Καὶ πραγματικὰ ἔχει φροντίσει. Μὲ τὴν μεθοδικότητα καὶ τὴν πειθαρχημένη δραστηριότητα ποὺ διακρίνει ἰδιαίτερος τοὺς

λαοὺς τῆς Σκανδιναβίας, ὁλόκληρος ὁ πληθυσμὸς ἔχει στρωθῇ στὴ δουλειά. Τὸ στάδιο ἦταν ἤδη ἔτοιμο ἀπὸ τὸ 1940. Πόσα ἄλλα ὅμως ἔπρεπε νὰ γίνουν. Τὸ «Ὀλυμπιακὸ χωριὸ» γιὰ τὴν παραμονὴ καὶ προπὸνῃσι τῶν ἀθλητῶν, ποὺ εἶχε κτισθῇ γιὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς τοῦ 1940, εἶχε μετατραπῇ σὲ συνοικισμό προσφύγων τοῦ πολέμου... Ἀρξίσε τὸ κτίσιμον καινούργιου «Ὀλυμπιακοῦ χωριοῦ». Μὲ σύστημα καὶ ὕστερα ἀπὸ προσεκτικὴ μελέτῃ δημιουργήθηκαν σιγὰ-σιγὰ ὅλες οἱ προϋποθέσεις ποὺ ἐγγυῶνται τὴν ὁμαλὴ τέλεσιν τῶν ἀγώνων. Ἀκόμη καὶ γκαρσόνια ἐστιατορίων ἔστειλαν οἱ Φιλλανδοὶ στὴν Ἀγγλία γιὰ νὰ μάθουν νὰ συνεννοοῦνται καὶ νὰ περιποιοῦνται τοὺς ἀγγλόφωνους ξένους ἀθλητὰς καὶ συνοδοῦς. Ἡδὴ ἀπὸ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1950 ἄρχισαν οἱ ἐργασίες γιὰ τὸ «Ὀλυμπιακὸ χωριὸ». Στὶς 19 Ἰουνίου 1951 τοποθετήθηκε ἡ στέγη στὸ πρῶτον ἀπὸ τὰ 14 κτίρια τοῦ χωριοῦ

Τὸ πρόγραμμα τῶν ἀγώνων εἶναι ἔτοιμο. Λεπτομέρειες καθωρισμένες μὲ σχολαστικὴ, ἀλλὰ καὶ ἀπαραίτητη ἀκρίβεια, προβλέπουν γιὰ τὴ διεξαγωγὴ 142 ἀγωνισμάτων ποὺ περιλαμβάνονται στὶς 18 κατηγορίες ἀθλημάτων.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς πρώτης Ὀλυμπιάδος ὑπάρχει ἡ τάσις νὰ αὐξάνωνται τὰ ἀγωνίσματα. Αὐτὸ φαίνεται καθαρὰ ἀπὸ τὸν παρατιθέμενον πίνακα. Στὴν Ὀλυμπιάδα τῶν Ἀθηνῶν τοῦ 1896 τὰ ἀγωνίσματα ἦσαν 44. Στὴν Ὀλυμπιάδα τοῦ Λονδίνου τοῦ 1948 ἐφθασαν τὰ 136.

Πόλεις	Χρόνος	Ἀγωνίσματα
Ἀθῆναι	1896	44
Παρίσι	1900	58
Ἀγ. Λουδοβίκος	1904	68
Λονδίνον	1908	97
Στοκχόλμη	1912	102
Ἀμβέρσα	1920	141
Παρίσι	1924	128
Ἀμστερνταμ	1928	113
Λὸς Ἀντζελες	1932	118
Βερολῖνον	1936	129
Λονδίνον	1948	136

Τὰ 142 ἀγωνίσματα ποὺ προβλέπει τὸ πρόγραμμα τῆς ΙΕ' Ὀλυμπιάδος τοῦ Ἐλσίνκι χωρίζονται στὶς ἐξῆς κατηγορίες:

Ἀθλητισμὸς στίβου,	33	ἀγωνίσματα
Πάλη	16	»
Γυμναστικὴ	9	»
Κολύμβησις	15	»
Ὀπλασκία	7	»
Μοντέρνον πένταθλον	2	»
Σκοποβολή	7	»
Πυγμαχία	10	»
Ἰππασία	6	»
Ἀρσις βαρῶν	6	»
Ἰστιοπλοία	5	»
Ποδηλατοδρομία	6	»
Ποδόσφαιρο	1	»
Ὑδατοσφαίρισις	1	»
Κωπηλασία	7	»
Κανὼ	9	»
Καλαθόσφαιρα	1	»
Χόκεϋ	1	»

Οἱ ἀγῶνες θὰ διαρκέσουν 16 ἡμέρες (ἀπὸ 19 Ἰουλίου μέχρι 3 Αὐγούστου). Ἡ κατανομή τῶν ἀγωνισμάτων ἔχει γίνῃ κατὰ τῶν ὁμαλῶν ὥστε νὰ μὴ συμπιέτουν, ὅσο εἶναι δυνατόν, ἀγωνίσματα μεγάλου ἐνδιαφέροντος, τὴν ἴδια μέρα καὶ ὥρα.

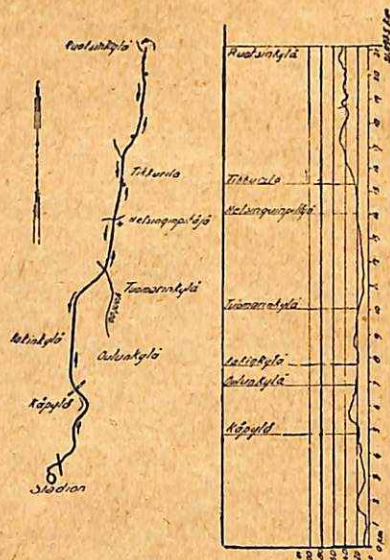
Ἀπὸ τὰ ἀγωνίσματα στίβου, τοὺς Ἑλλήνας φιλάθλους συγκινεῖ ἰδιαίτερος ὁ ἱστορικὸς Μαραθώνιος. Θέλετε ἐπειδὴ εἶναι.

τόσο στενά συνδεδεμένη με το θρύλο της ιστορικής μάχης, θέλετε γιατί ο πρώτος σύγχρονος Όλυμπιονίκης του Μαραθωνίου είναι ο άξέχαστος Λούης... Πάντως δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο Μαραθώνιος συγκινεί.

Στην Όλυμπιάδα του 'Ελσίνκι, η διαδρομή έχει θέσει ορισμένη ήδη. Αφετηρία και τέρμα είναι το Όλυμπιακό στάδιο. Οι μαραθωνοδρόμοι θ' ακολουθήσουν στην αρχή τους δρόμους της πόλεως, τη λεωφόρο Μάνερχάιμ, θα προσπεράσουν το ποδηλατοδρόμιο, την Όλυμπιακή πόλι και θα μπειν στο δημόσιο δρόμο προς Hyvylä. Στο 21ο χιλιόμετρο του δρόμου, στα περ.χωρά της Ruotsinkyla θα στρίψουν πίσω για το δρόμο του γυρισμού, καλύπτοντας συνολικά μέχρι του τέρματος την ωρισμένη απόσταση των 42.195 μ. Η διαδρομή του Μαραθωνίου είναι ολόκληρη ασφαλτοστρωμένη, με ελάχιστες καμπύλες και πολύ μικρές υψομετρικές διαφορές που φαίνονται στο παρατιθέμενο σχεδιάγραμμα:

☆

Εκτός όμως από τις πυρετώδεις ετοιμασίες για την υποδοχή των ξένων και τη διεξαγωγή των αγώνων, οι Φιλανδοί καταβάλλουν έξ.ισου σοβαρές προσπάθειες για την εξασφάλιση όσον το δυνατόν μεγαλύτερης συμμετοχής. Ήδη η «άφις» για την ΙΕ Όλυμπιάδα έχει μοιρασθεί στα πέρατα του κόσμου. Παριστάνει τον Πάβο Νοϋρμι, τον περίφημο Φιλανδό δρομέα και παγκόσμιο πρωταθλητή μεγάλων αποστάσεων, να τρέχει στην υδρόγειο. Ή «άφις» είχε γίνει για τους Όλυμπιακούς του 1940. Το 1950, η οργανωτική επιτροπή προκήρυ-

Ή διαδρομή του Μαραθωνίου.

ξε καινούργιο διαγωνισμό αλλά επειδή κανένα σχέδιο δεν εκρίθη ικανοποιητικό, ξαναγύρισε στην «άφις» του 1940. Φυσικά η ήμερομηνία άλλαξε. Και κάτι άλλο: «Προσαρμόσθηκαν» τα σύνορα της Φιλανδίας ώστε να συμφωνούν με τις μετατροπές που επέβαλαν οι Ρώσοι στο τέλος του πολέμου...

Ήδη, στις 20 Ιουνίου 1951, το Ήλσινκι έστειλε προσκλήσεις σε 75 χώρες. Είναι δύσκολο να προβλέψει κανείς πόσες απ' αυτές θα συμμετάσχουν. Έως τώρα απήντησαν 29: Σουηδία, Έλβετία, Βουλγαρία, Βέλγιο, Ηνωμένες Πολιτείες, Γερμανία, Γιουγκοσλαβία, Δανία, Καναδάς, Μεγάλη Βρετανία, Σάαρ, Πακιστάν, Γαλλία, Έλλάς, Αίγυπτος, Πουέρτο Ρίκο, Νιγηρία, Ιταλία, Περου, Νορβηγία, Ίσλανδία, Αυστραλία, Αργεντινή, Αυστρία, Ιράν, Χιλή, Ολλαν-

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

19-7 — 3-8-1952

Τελετή έναρξης αγώνων	19-7
Αγωνίσματα στίβου	20-7 — 27-7
Πάλη	20-27-7
Γυμναστική	20-24-7
Ποδόσφαιρον	19-21-7
» I προκριματ.	23-25-7
» II προκριματ.	28-29-7
» ημιτελικοί	1-2-8
» τελικοί	20, 22 και 24-7
Χόκεϋ	20-23-7
Κωπηλασία	20-23-7 και 26-28-7
Ίστ οπλοία	21-25-7
Μοντέρνον Πένταθλον	25-7-2-8
Κολύμβησης και ύδατοσφαίρισης	25-29-7
Σκοποβολή	28-29, 31-7 και 2-8
Ποδηλατοδρομίες	27-28-7
Κανό	25-27-7
Άρσεν βαρών	21-7-1-8
Ξφασκία	28-7-2-8
Πυγμαχία	28-7-3-8
Ίππικοί αγώνες	25-7-2-8
Καλαθόσφαιρα	30-31-7
Γυμναστικά επίδειξεις	16-7-3-8
Καλλιτεχνικοί εκθέσεις	3-8
Τελετή λήξεως	

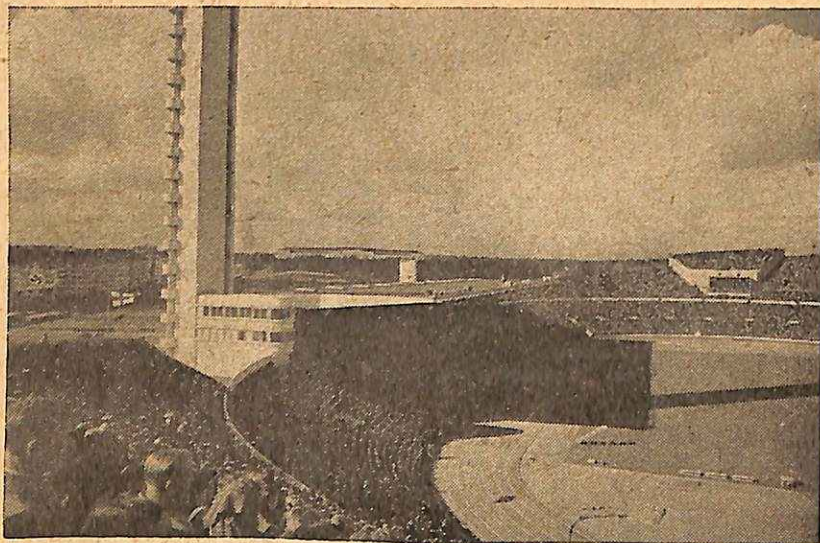
ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΕΙΣΟΔΟΥ — ΤΙΜΕΣ

Τα εκδοθέντα εισιτήρια για την είσοδο στο Στάδιο Ισχύουν μόνον για μία ημέρα. Οι θέσεις ωρίστηκαν σε 8 κατηγορίες. Οι τιμές τους σε δολάρια είναι οι εξής:

1η κατηγορία	\$ 7
2α »	\$ 5
3π »	\$ 4
4η »	\$ 3.5
5η »	\$ 3
6η »	\$ 2
7η »	\$ 1.5
8η »	\$ 1

TIMES ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ (την ημέρα)

Α' τάξεως			
Δωμάτιον	με 1 κλίνη	\$ 5.00	4.00 3.50 3.00
»	» 2 »	\$ 6.00	5.00 4.50 4.00
»	» 3 »	\$ 7.00	6.00 5.50 5.00
Β' τάξεως			
»	» 1 »	\$ 3.00	2.80 2.50
»	» 2 »	\$ 4.00	3.70 3.40
»	» 3 »	\$ 5.00	4.60 4.30
Γ' τάξεως			
»	» 1 »	\$ 2.00	1.70
»	» 2 »	\$ 2.30	2.00
»	» 3 »	\$ 2.90	2.60

Τὸ Ὀλυμπιακὸ στάδιο τοῦ Ἑλσίνκι κατὰ τοὺς τριεθνεῖς ἀγῶνες τοῦ 1941 τοὺς ὁποίους παρηκολούθησαν 60.000 θεαταί.

δία, Οὐρουγουάη καὶ Πολωνία.

Οἱ Φιλλανδοὶ ἐλπίζουν ὅτι τελικῶς θὰ μετράσχουν 70 χώρες. Φαίνεται πάντως ὅτι ἡ συμμετοχὴ τῆς Κίνας εἶναι ἀμφίβολη.

Πάντως ἡ μεγαλύτερη ἐκπληξίς ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἡ συμμετοχὴ τῆς Ρωσίας. Ὅταν, τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1951, ἡ Ρωσία ἀ-λῆγγειλε τὴν Ἰδρυσὶ ἐθνικῆς ὀλυμπιακῆς ἐπιτροπῆς, ἔγινε φανερό ὅτι ἔτσι ἐπραγματοποιεῖτο τὸ πρῶτο βῆμα γιὰ τὴν ἀποδοχὴ τῆς προσκλήσεως στὴν ΙΕ' Ὀλυμπιάδα. Δύο ἐβδομάδες ἀργότερα, τὸ συνέδριο τῆς Διεθνoῦς Ἐπιτροπῆς Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων ψηφίσθη ἐν τῇ Βιέννῃ τὴν ἐλδοχὴ τῆς Ρωσίας.

Ἡ Ρωσικὴ αὐτὴ χειρονομία ἔδωκε ἀφορμὴ σὲ ἓνα σωρὸ εἰκασίης σχετικὰ μὲ τὴν εἰρήνη. Τὸ πιὸ ρεαλιστικὸ συμπέρασμα εἶναι ὅτι ὁ κ. Στάλιν θεωρεῖ ἀρκετὰ ἱκανοὺς τοὺς ἀθλητάς του.

Ἡ εὐχάριστη, ἀπὸ μιὰ ἄποψι, ἐξέλιξις αὕτη, ποὺ δείχνει τὴν τάσι τῆς Ρωσίας νὰ συμμετάσχη στὶς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς τοῦ «δυτικοῦ» κόσμου, ἔχει καὶ τὰ δυσάρεστά της. Ἐνῶς εἶναι ὁ φόβος τοὺς μήπως πολλοὶ Ἀμερικανοὶ δὲν ἔρθουν στὸ Ἑλσίνκι ἐπεὶδὴ ἔχουν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ Φιλλανδία εἶναι χώρα τοῦ Παραπετάσματος. Ἐπὶ χρόνια τώρα οἱ τουριστικὲς ὑπηρεσίαι τῆς Φιλλανδίας ἀγωνίζονται νὰ σβύσουν αὐτὴν τὴν πλάνη ποὺ εἶναι ἐξαιρετικὰ διαδεδομένη στὶς Ἠνωμέναις Πολιτεῖες.

Οἱ διάφοροι εἰδικοὶ ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ τ' ἀθλητικά, πιστεύουν ὅτι τοὺς Ὀλυμπιακοὺς τοῦ Ἑλσίνκι θὰ καταρριφθοῦν πολλὰ ρεκόρ. Στὸν ἀθλητισμὸ στίβου, τὰ ρεκόρ ποὺ πιθανώτατα θὰ καταρριφθοῦν φαίνεται πὼς εἶναι τὸ ρεκόρ τοῦ ἄλματος ἐπὶ κοντῶ ποὺ σήμερὰ εἶναι

Τὸ κτίριο τῆς Σχολῆς Νοσοκόμων τοῦ Ἑλσίνκι. Τὸ μισό ἔχει διατεθῆ γιὰ τὴν στέγασι τῶν γυναικῶν ἀθλητῶν.

4.77. Ἐπίσης θὰ βελτιωθοῦν τὰ ρεκόρ τοῦ δρόμου 5.000 καὶ 10.000 μέτρων ποὺ σὲ σημερινὲς ἐπιδόσεις εἶναι 13' 58'' καὶ 29' 20'' 6/10. Ἡδη ἀνεπισημως, ὁ περίφημος Τσέχος Ζάτοπεκ, ἔχει ὑπερβῆ καὶ τὰ δύο.

Καὶ ἀπὸ καθαρὰ ἀθλητικὴ ἄποψι ἐπίσης, ἡ συμμετοχὴ τῆς Ρωσίας στοὺς ἀγῶνες τῆς ΙΕ' Ὀλυμπιάδος πρόκειται νὰ παρουσιάσῃ ἐκπληξίεις. Γιὰ τίς δυνατότητες τῶν Ρώσων ἀθλητῶν μόνον ὑποθέσεις καὶ εἰκασίαι εἶναι δυνατόν νὰ γίνουν. Κανένα στοιχεῖο καὶ καμμιά στατιστικὴ δὲν ὑπάρχει ποὺ νὰ ἐπιτρέπῃ τὴν ἐξαγωγή συμπερασμάτων. Στους Ὀλυμπιακοὺς τοῦ Λονδίνου οἱ Ἀμερικανοὶ κέρδισαν τὴν πρώτη θέσιν μὲ 547.5 βαθμοὺς. Δεύτεροι ἦλθαν οἱ Σουηδοὶ μὲ 308.5 βαθμοὺς καὶ τρίτοι οἱ Γάλλοι μὲ 206 βαθμοὺς.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὸ καθαρὰ

ἀθλητικὸ μέρος, ἀπὸ τὸν καιρὸ τῶν ἀρχαίων Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων, οἱ καλὲς τέχνες ἔπαιζαν σπουδαῖο ρόλο. Οἱ ἱερεῖς πανηγύρεις ἢ οἱ δημόσιοι ἀγῶνες ἀποτελοῦσαν ἀφορμὴ γιὰ τὴν ἐπίδειξι τῶν τελειοτάτων ἐκδηλώσεων τῆς τέχνης καὶ τῶν καλλιτέρων σωμάτων τῆς πόλεως κάθε κράτους. Αὐτοὺς εἶναι ὁ λόγος ποὺ καὶ στοὺς συγχρόνους Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες περιλαμβάνονται καὶ καλλιτεχνικοὶ διαγωνισμοί.

Γιὰ πρώτη φορὰ στὸ πρόγραμμα τῶν ἀγῶνων μῆκαν καὶ καλλιτεχνικοὶ διαγωνισμοὶ στοὺς Ὀλυμπιακοὺς τῆς Στοκχόλμης τὸ 1912.

Στὴν ΙΕ' Ὀλυμπιάδα, θὰ ὁργανωθοῦν ἐκθέσεις ἀρχιτεκτονικῆς, ζωγραφικῆς, σχεδίου, γλυπτικῆς, φιλολογίας καὶ μουσικῆς. Σύμφωνα μὲ τὸν νέο κανονισμὸ τῶν Ὀλυμπιακῶν καλλιτεχνικῶν

έκθέσεων τὰ ἔργα τέχνης πρέπει νὰ ἔχουν σχέσι με τὸν ἀθλητισμό.

Δὲν εἶναι μόνον οἱ Φιλλανδοὶ ποὺ ἐργάζονται πυρετωδῶς γιὰ τοὺς ἀγῶνες. Πολλὰ ἄλλα κράτη φροντίζουν νὰ στείλουν καὶ νὰ διαφημίσουν τὰ προϊόντα τους. Κάθε χώρα θὰ στείλῃ ὅ, τι καλὸ ἔχει νὰ παρουσιάσῃ.

✱

Ἔτσι λοιπόν, ἀπὸ τὴν κορυφὴ τοῦ ψηλοῦ λευκοῦ πύργου ὁ ἀπέραντος χώρος τοῦ κενοῦ σταδίου φαντάζει ἄφωνος καὶ ἐπιβλητικός, ἔτοιμος νὰ δεχθῇ τὴ ζωὴ, τὴ χαρὰ, τὰ νειάτα, τὴν εἰρηνικὴ ἀμύλλα. Ὁ κόσμος θὰ ἐνθουσιασθῇ πάλι, θὰ ζητωκραυγάσῃ τὸν κάθε νικητὴ. Καὶ στὸ μακρινὸ Ἑλσίνκι θὰ ξαναζήσῃ τὸ πνεῦμα τῆς ἀρχαίας Ὀλυμπίας καὶ θ' ἀκουστῇ ὁ ἀντίλαλος τῆς φωνῆς τοῦ Σπαρτιάτη ἐκείνου: «Κάτθανε, Διαγόρα, οὐκ εἰς τὸν Ὀλυμπον ἀναβήσεις».

Μέσα στὸ ἐπιβλητικὸ αὐτὸ πλαίσιο θὰ ξαναζήσῃ ἡ συγκίνησι ποὺ ἀκολούθησε τὴν εἴσοδο στὸ Στάδιο Οὐέμπλεϋ τοῦ Βέλγου Μαρθωνοδρόμου Gailly. Μό-

λις στεκόταν στὰ πόδια του, με μάτια ἀπλανῆ, με πρόσωπο σὰν τὸ κερὶ, νικητὴς ὅμως τῆς διαδρομῆς. Ξαφνικά, ξέχασε πῶς ἔπρεπε νὰ κάνῃ καὶ τὸ γύρο τοῦ στίβου.

Ὁ κόσμος προσπάθησε νὰ τοῦ ἐξηγήσῃ, μὰ οἱ φωνῆς ἔφθαναν στ' αὐτιά του σὰν μία ἀκατανόητη καὶ ἐκκωφαντικὴ βοή. Κι' ἐνῶ ἐκεῖνος προσπαθοῦσε νὰ καταλάβῃ, ὁ Νοτιοαμερικανὸς μπήκε στὸ στάδιο ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὸν Ἄγγλο. Ὁ Gailly τοὺς βλέπει νὰ κάνουν τὸ γύρο τοῦ στίβου. Συγκεντρώνει τίς τελευταῖες δυνάμεις του καὶ φθάνει στὸ τέρμα. Εἶχε νικηθῇ ὅμως. Δὲν ἦταν ὁ Ὀλυμπιονίκης.

Σωριάστηκε κάτω γιὰ λίγο. Καὶ τότε, χαμογελώντας — ἴσως μέσα στὰ δάκρυά του — ἔφυγε ἀπὸ τὸ στάδιο, ἐνῶ ἡ ἀνθρωποθάλασσα τὸν χειροκροτοῦσε, τὸν χειροκροτοῦσε ὅπως ποτὲ ὡς τότε δὲν χειροκρότησε νικητὴ. Γιατὶ ὁ Gailly ἦταν ὁ ἀληθινὸς ἀθλητὴς, ὁ πραγματικὸς Ὀλυμπιακὸς ἀγωνιστής. Αὐτὸς ὁ Βέλγος ποὺ σήκωσε μετὰ τὸ χαμόγελο τὴν ἡττα του, ἦταν πραγματικὸς ἄνδρας.

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ — ΜΕΤΑΦΟΡΑΙ — ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

Ἡ ὀργανωτικὴ ἐπιτροπὴ τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων ἀνέθεσεν ἐπὶ σήμεως τὴ μετοφορὰ ἐπισκεπτῶν ἀθλητῶν καὶ ἀποσκευῶν εἰς τὸ Γραφεῖον Μεταφορῶν :

OY HUOLINTAKESKUS A6

Unioninkatu 19 Helsinki

Ἀντιπρόσωπος γιὰ τὴν Ἑλλάδα:

Hellenic & International Transport Company «Proodos» S.A.

Ἀθῆναι. Ταχ. θυρὶς 45

ΤΑ ΤΥΧΕΡΑ ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ

Οἱ φωτογραφίες καὶ οἱ πληροφορίες ἐστάλησαν ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων τοῦ Ἑλσίνκι.

— Ἄν παίζω; Ὁχι, φίλε μου. Τὸ γεμίζω ζεστὸ νερὸ καὶ περνῶ εὐτυχισμένο χειμῶνα...

(Ἀπὸ τὸ «Tatler»)

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΛΟΥΛΟΥΔΙΩΝ

Τοῦ

Κ. Α. ΚΥΡΟΥ

(Ἀπὸ τὸ βιβλίον «ΕΔΩ ΚΙ' ΕΚΕΙ». Ἔκδ. ΑΕΤΟΣ, 1952)

Στὴς δύο «πόλεις τοῦ τυριοῦ», Ἄλκμαρ καὶ Ἑδαμ, βλέπει κανεὶς τὸν ἕνα πόλον τῆς νεολλανδικῆς βιοτεχνίας. Ὁ ἄλλος εἶναι, θέβαια, ποιητικώτερος· ἀλλὰ κι' αὐτὸς ὄχι ὀλιγώτερο ἐπικερδής. Τὸν θρῖσκετε στὸ Χάαρλεμ καὶ στὸ Ἀαλσμεερ, τὰ δύο κέντρα τῆς Ὀλλανδικῆς ἀνθοκομίας, ποὺ στέλνουν καθημερινῶς λουλούδια — καί, μάλιστα, χειμῶνα - καλοκαίρι — στὴν δυτικὴ καὶ κεντρικὴ Εὐρώπη, ἀπὸ Λονδίνου μέχρι Βαρσοβίας κι' ἀπὸ Στοκχόλμης μέχρι Βασιλείας. Ἰδιῶς δὲ ἡ ἀνθούπολις τοῦ Ἀαλσμεερ εἶναι ἀπ' τὰ περιεργότερα θεάματα, ποὺ ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ ὀρῇ στὴν Ὀλλανδία...

Ἕνας μικρὸς ἐπαρχιακὸς σιδηροδρομικός, διανύει ἐντὸς τριῶν τετάρτων, τὸ διάστημα ἀπὸ Χάαρλεμ μέχρις Ἀαλσμεερ. Ἡ ὅλη περιφέρεια δὲν εἶναι παρὰ ἕνα ἐκτεταμένο «πόλιν» — ἔτσι ἀποκαλοῦν οἱ Ὀλλανδοί, συνήθως, τὰ περιζήτητα αὐτὰ χωράφια, ποὺ εὐρίσκονται σὲ χαμηλότερο ἐπίπεδον, ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης — καὶ ξεχωρίζει μόνον κατὰ τοῦτο: ὅτι δὲν βλέ-

πετε ἐδῶ, καθόλου, τῆς τυπικῆς ἀσπρόμαυρῆς ἀγελάδας, ποὺ ἀποτελοῦν τὸ ἀπαραίτητο συμπλήρωμα τοῦ κάθε Ὀλλανδικοῦ τοπίου.

Τὰ ὠραία καὶ κομψὰ σπιτάκια, ποὺ φαίνεται νὰ ὀγῆκαν, πρὸ ὀλίγου, ἀπὸ τὸ μαγαζὶ τῶν παιγνιδιών, εἶναι κτισμένα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, στὸ μέσον ἐνὸς τετραγώνου, ποὺ περιβάλλεται ἀπὸ καναλάκια· καὶ τὸ σπιτάκι ἔχει, πάντοτε, ὡς συμπλήρωμα, ἕνα κηπάριον, τοῦ ὁποῦ τὰ δρομάκια εἶναι στρωμένα ἐπιμελῶς μὲ «κλίνκερ» — τὰ κατακόκκινα ἐγχώρια τοῦθλα. Μιά γεφυροῦλα, σὰν ἐκείνες τῶν φρουρίων, μὲ τὰ ὁποῖα ἐπαίσαμε μικροί, ἐνώνει κάθε τόσο τὰ κανάλια· κι' ὅταν δὲν θέλῃς νὰ σὲ ἐνοχλῇ ὁ κόσμος, μπορεῖς νὰ ἀπομονωθῇς τελείως, σηκώνοντας ἀπλῶς τὴν γέφυρά σου...

Μέσα στὸ Ἀαλσμεερ, ἡ εἰκὼν αὐτὴ παρουσιάζει μιὰ μικρὴ διαφορά: Κάθε σπιτάκι ἔχει παραπλεύρως του καὶ μίαν σέρρα, ἔστω καὶ μικρή. Διότι ὀλόκληρη ἡ ὠραία πόλιν (κάτοικοι: 6 χιλιάδες) δὲν εἶναι παρὰ ἕνα ἀνθοκήπιον, ὅπου, ὡς κυριώτερον

ἐπάγγελμα, θεωρεῖται ἡ καλλιέργεια τοῦ κήπου σου!.. Πῶς καὶ γιατί οἱ σύγχρονοι Ὀλλανδοὶ ἀπέκτησαν τὴν εἰδικότητα αὐτὴν, εἶν' ἕνα ζήτημα ἀρκετὰ περίεργον· διότι κι' οἱ ἴδιοι, ἀσφαλῶς, δὲν θὰ φαντάζωνται ὅτι τὰ 60 ἑκατομμύρια φιορίνια, ποὺ εἰσπράττουν κάθε χρόνο ἀπ' τὰ λουλούδια τους, τὰ ὀφείλουν ἴσως εἰς τούς... Ἀραβὰς καὶ τὸν ἀπαίσιον Ἰσπανικὸ ζυγόν!..

Μαζὴ μὲ ὅλα τὰ ἀγαθὰ τῆς Ἀρχαιότητος, εἶχε λησμονηθῇ πιά στὴν Εὐρώπη, ποὺ κατεστράφη ἀπὸ τῆς τόσες εἰσβολῆς τῶν Οὐννων, τῶν Βανδάλων καὶ τῶν Γότθων, ἡ ὠραία τέχνη τῆς ἀνθοκομίας. Πίσω ἀπ' τὰ τεῖχη τῶν φρουρίων καὶ τῶν πόλεων, ὅπου τὰ σπιτία συνωθοῦντο φοβισμένα, τὸ ἕνα κολλημένο ἐπάνω στ' ἄλλο, δὲν ἔβλεπες οὔτε ἕνα περιθώριον καὶ μόνο μετὰ πάροδον αἰώνων, ἄρχισαν νὰ προβάλλουν, κάπου - κάπου, μέσα εἰς τὸν περιθώριον τῶν πύργων καὶ ἰδίως τῶν μοναστηριῶν, κάτι κηπάρια ἀνάξια λόγου, ὅπου ἐκαλλιεργοῦντο μόνον λίγα βότανα καὶ λίγα ἀνθη, γιὰ σκοποὺς ἱαματικούς.

Ἐξαίρεσιν ἀποτελοῦσε ἡ Ἰσπανία, ὅπου οἱ Ἀραβῆς, υἱοθετοῦντες τῆς συνήθειας τοῦ Ἑλληνορωμαϊκοῦ πολιτισμοῦ, ἐκαλλιέργησαν τὰ ὠραία περιθώρια, τὰ ὁποῖα διασώζονται ἕως σήμερα· καί, ἀπ' ἐκεῖ, ἡ μόδα τῶν ἀνθρώπων ἐπεξετάθη, μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου, στὴν Ἰταλία καὶ τὴν Δυτικὴν Εὐρώπη. Στὴν Ὀλλανδία, τὴν ἐδίδαξαν, θεθαίως, οἱ Ἰσπανοὶ κατὰ τὴν Κατοχὴν τους· καί, ὄχι μόνον τὸ θαυμάσιο χῶμα, ποὺ ἀπεσπᾶτο τόσῳ δύσκολα ἀπ' τὴν θάλασσαν, ἀλλὰ κι' αὐτὸς ὁ χαράκτηρ τῶν Ὀλλανδῶν, μὲ τὴν ἐπιμονὴν ποὺ τοὺς διακρίνει, ἦταν, ὡς φαίνεται, ἀπαραίτητος, γιὰ νὰ

ἀναπτυχθῇ ἡ ἀνθοκομία, καλλιτέρα ἀπ' ὅπουδήποτε ἄλλου. Κι' ἄλλοι λαοὶ ἀπεπειράθησαν συχνὰ — ἀκόμη καὶ στὰς Ἡνωμ. Πολιτείας — νὰ ἀναπτύξουν, σὲ μεγάλη κλίμακα, τὴν καλλιέργειαν τῶν λουλουδιῶν· ἀλλ' ἡ ἀπόπειρα αὐτὴ ἐγκαταλείφθησαν, παρ' ὅλες τῆς δαπάνης ποὺ ἐστοίχισαν. Γιατί, ἀπλούστατα, τὸ μέγα μυστικό, ποὺ ὑπάρχει στὴν κηπουρικὴ τῶν Ὀλλανδῶν, δὲν εἶναι σὰν τὴν συνταγὴ τῶν μοναχῶν, ποὺ φτιάχνουν τὴν «Βενεδικτίνη»· εἶναι, ἀπλούστατα, ἡ ἰδιοφυΐα ἐνὸς λαοῦ, ὅπου ὁ καθένας ἔχει μάθει ἐκ παραδόσεως, πῶς νὰ καλλιεργῇ τὰ ὠραία του λουλούδια καὶ νὰ περιποιηθῇ τὸ ἔδαφος τοῦ κήπου του...

Κατὰ τὰ ἄλλα, οἱ Ὀλλανδοὶ τὰ ἐκατάφεραν, νὰ ἱδρυθοῦν καὶ ἑταιρεῖαι ἐξαγωγῆς, ποὺ ἀναλαμβάνουν, κάθε ἐμπορικὴν φροντίδα. Ἡ μεγαλύτερη ἀπ' αὐτὴς τῆς ἑταιρείας εἶναι ἡ λεγομένη «Κεντρικὴ». Μέσα δὲ στὰ ὑπόστεγά της, ὅπου συνήθως συγκεντρῶνται, χρόνια τώρα, ὅλη ἡ παραγωγὴ τῶν πέριξ, γίνεται τὸ πρῶτ, ἀπὸ τὰς 10, ἡ μειοδοτικὴ δημοπρασία τῶν ἀνθέων. Καὶ σὺν τῷ... ἀνθοχρηματιστήριον αὐτό, ἀνεβοκατεβαίνουν ἡ τιμὲς τῶν λουλουδιῶν, ὅπως συμβαίνει καὶ μὲ τὰ χρεώγραφα, στὴν Οὐάλλ-Στρήτ ἢ στὸ Στόκ-Ἐξτσάιηντς...

Εἰδῶ, λοιπόν, σ' ἕνα τεράστιον ἡμέρας — πάντοτε στίθαγμα ἐπιμελῶς, σύμφωνα μὲ τὸ εἶδος καὶ τὸ χρώμα τους. Καί, ἐκατέρωθεν τοῦ χῶλλ αὐτοῦ, ὑπάρχουν δυὸ μεγάλες αἰθουσες, ἀμφιθεατρικῶς κτισμένες, ὅπως τὸ ἀμφιθέατρον τοῦ Πανεπιστημίου μας.

Με μόνην ὁμως τὴν διαφορὰν, ὅτι ἐκεῖ ποὺ εἶναι στὰς Ἀθήνας ὁ μαυροπίναξ τοῦ καθηγητοῦ, ὑπάρχει ἐδῶ ἕνα τεράστιο ρολοῖ, διηρημένον ἀπὸ 1 ἕως 100 μαζῇ μὲ τῆς δεκαδικῆς ὑποδιαίρεσεις. Ὁ δείκτης περιστρέφεται θραδῆως, ἀπὸ τὸ 100 ἕως τὸ 1, ἐνῶ ὁλόκληρος ὁ ἄλλος χῶρος ἔχει ὑποδιαίρεθῇ κι' αὐτός, σὲ 100 καὶ πλέον τετραγωνάκια, ποὺ εἶναι ὅλα ἠλεκτρικῶς συνδεδεμένα, μὲ μίαν θέσιν τοῦ ἀμφιθεάτρου — ἀριθμημένην καὶ αὐτήν, σημειωτέον — καὶ τῆς ὁποίας φέρουν τὸν ἀντίστοιχο ἀριθμό. Κοντὰ δὲ στὸ μεγάλο αὐτὸ ρολοῖ, εἶναι ἕνα εἶδος ὑψηλῆς ἐξέδρας, ὅπου ἐδρεῖται ὁ ἐπιμελητὴς τῆς Ἀγορᾶς, μαζῇ μὲ δύο γραμματεῖς, οἱ ὅποιοι καταγράφουν τῆς τιμῆς, εἰς τὰ ἐπίσημα βιβλία τῆς Ἐταιρείας.

Μὲ ἕνα βλέμμα πρὸς τὸν δείκτη αὐτόν, ὁ ἐπιμελητὴς κι' οἱ δύο γραμματεῖς τοῦ ξέρουν ἀμέσως ποῖος ἐκ τῶν ἐμπόρων ἠγόρασε τὰ προσφερόμενα λουλούδια — καθὼς καὶ τὴν τιμὴν, ποὺ ἔκλεισε. Τὸ ἀναγράφουν στὰ κατάστιχά τους· κι' ἡ σιωπηρὰ δημοπρασία συνεχίζεται, χωρὶς ν' ἀκούγεται οὔτε μία λέξις. Ἡ μὲν παράδοσις τῶν λουλουδιῶν θὰ γίνῃ, μετὰ τὸ πέρας τῆς «δημοπρασίας» — κατὰ τὸ μεσημέρι δηλαδή· κι' ἂν ἐρωτᾶτε καὶ γιὰ τὸν παραγωγόν, αὐτὸς οὔτε κουνιέται ἀπὸ τὸν κῆπο τοῦ. Κάθε πρωΐ, ἡ Ἐταιρεία στέλνει καὶ παίρνει μὲ τοὺς ποδηλάτας τῆς — ἢ μὲ μοῦνες ἀπ' τὰ καναλίκια — τὰ φρέσκα ἄνθη τῶν περβολαρίων· τὴν δὲ Παρασκευὴν τὸ μεσημέρι τὸς καταβάλλει ὁλόκληρον τὸ ἀντίτιμον τῶν ἐβδομαδιαίων τους πωλήσεων, μὲ μιά σημείωσι τῶν σχετικῶν μειοδοσιῶν.

Περὶ τὰ 9 ἑκατομμύρια φιορί-

νια (2 ἑκατομμύρια δολλάρια) ἐτησίως κερδίζει τώρα ἡ ὠραία ἀνθοῦπολις. Μόνον ἀπὸ τὶς δύο ἐταιρίες, ποὺ συγκεντρώνουν τὴν παραγωγή τοῦ Ἀλσμεερ, μετεπωλήθησαν, τὸν περασμένον χρόνον, 50 ἑκατομμύρια τριαντάφυλλα κι' ἀνάλογα γαρύφαλλα, χρυσάνθεμα, γλαδίολοι καὶ ἄλλα ἄνθη. Καί, ἀπ' αὐτά, τὰ περισσότερα ἐξήχθησαν, σὲ διάφορες μεγαλοπόλεις τῆς Εὐρώπης. Γιατί, μετὰ τὴν πρωϊνὴν δημοπρασίαν, τυλίγονται ἐπιμελῶς σὲ τσιγαρόχαρτο καὶ μπαίνουν, σάν ... σοκολατάκια, μέσα σὲ κάτι μακρουλά κουτιά, μὲ τὰ ὁποῖα μεταφέρονται ἀμέσως — ἀεροπορικῶς, κατὰ τὸ πλεῖστον — στὸν τόπο τοῦ προορισμοῦ τους...

Ας σημειωθῇ ὅτι στὸ Ἀλσμεερ, τώρα, πωλοῦνται καὶ λουλούδια μὲ τὴν γλάστρα τους· ἐνῶ τὰ ἄλλα, ποὺ θεωροῦνται σπάνια, μπορεῖ νὰ πωληθοῦν καὶ ἕνα-ἕνα. Ἔτσι πωλοῦνται καὶ τὰ ὀρχιδεοειδῆ, ποὺ καλλιεργοῦνται, ἐπὶ χρόνια ὁλόκληρα, στὰ θερμοκήπια τοῦ Ἀλσμεερ. Ἐπτά καὶ πλέον χρόνια, κατὰ μέσον ὄρον, μένουν σηνήθως τὰ λουλούδια αὐτά, ὡς μετριόφρονα πρασινωπά φυτά, ὑπὸ τὰ τζάμια τοῦ θερμοκηπίου — ὡς ὅτου ἀνθίσουν, ἔξανα, μιά μέρα καὶ ἀποκτήσουν τὰ θαυμάσια χρώματα κι' ἐκεῖνα τὰ ἐξωτικά τους σχήματα, ποὺ μοιάζουν μὲ φαντάσματα ἄλλου κόσμου. Καί ὁμως, τὴν κατάλληλῃ ὥρᾳ, τ' ἄνθη αὐτά, ποὺ ἕνας ἀδαὴς δὲν θὰ ἐτολμοῦσε καν νὰ τὰ ἀγγίξῃ, θ' ἀποκοποῦν μαστορικὰ ἀπὸ τὴν γλάστρα τους καὶ θὰ διασχίσουν τὴ μισὴ Εὐρώπη. Ἐνὰ πρὸς ἕνα, τὰ γνωρίζει ὁ ἀνθοκόμος ποὺ τὰ ἐμεγάλωσε στὸ Ἀλσμεερ· καὶ κάποιος μάλιστα δι-

ηγεῖτο, ἐφέτος, ὅτι, στὸ τελευταῖο τοῦ ταξίδι, στὸ Λονδίνον, διέκρινε σὲ μιά θιτρίνα τοῦ καλλιτέρου ἐκεῖ ἀνθοπωλείου, τῆς δύο ὀρχιδέες ποὺ ἐπούλησε, πρὸ μιάμιση ἀκόμη ἐβδομάδος, στὴν πρωϊνὴν δημοπρασίαν τοῦ Ἀλσμεερ.

Παρ' ὅλον, ὁμως, ὅτι ἡ ὀρχιδέες εἶναι συνήθως τ' ἀκριβώτερα λουλούδια, δὲν ἐφθασε καμμιά τους τὸ ρεκόρ, ποὺ ἐσημείωσεν, ἐφέτος, μιά ... γλάστρα! Ἐπρόκειτο περὶ μιάς νέας ὀρτενσίας, ποὺ ἐπέτυχε τὴν ἐξαιρετικὴν τιμὴ τῶν 6 χιλιάδων φιορινίων (4 χιλιάδων δολλαρίων). Καί, ναί μὲν, ἡ τιμὴ αὐτὴ εἶναι, πρὸς τὸ παρόν, πλατωνικὴ· διότι αὐτὸς ποὺ ἀγόρασε τὴν ὀρτενσίαν, τὴν ἤθελε πρὸς ἀνακαλλιέργειαν. Πρέπει ἀκόμη νὰ περάσουν χρόνια· καὶ μόνον ἡ τετάρτη γενεὰ τῆς — ἂν ὄχι καὶ ἡ τρίτη, κάποτε — θὰ ἐξαχθῇ ἀπ' τ' ἀνθοκήπια τοῦ Ἀλσμεερ, γιὰ νὰ τὴν δοῦν καὶ ἄλλοι φιλανθῆς.

Αὐτό, περίπου, κάνουν καὶ στὸ Χάαρλεμ οἱ καλλιεργηταὶ τῶν τουλιπῶν. Διότι ἡ «μάννες» — ἡ τουλίπη τῆς σπορᾶς — ποὺ ἀνθοῦν μόνχα 4 ἔτη, ἔχουν, ἀσχετῶς πρὸς τὴν «ποικιλίαν» τους, ἕνα «μουντό» κι' ἀνούσιο χρῶμα. Μ' αὐτὸ θ' ἀνθοῦν ἀκόμη ἐπὶ χρόνια, ὡς ὅτου, ἔξανα, φθάσῃ μιά ἀνοιξὶς ὅποτε θὰ «ξεσπᾶσουν» ἀπροόπτως, σ' ἐκεῖνα τὰ ζωηρά

τους χρώματα, γιὰ τὰ ὁποῖα ἀνέκαθεν φημίζονται ἡ γνήσιες Ὀλλανδικὲς τουλίπες. Καὶ τότε, ἀποκτοῦν, ἐκ παραλλήλου καὶ τὰ γνωστὰ «φλογεοειδῆ» τους πέταλα, μὲ τὰ ὁποῖα πλέον κατατάσσονται σὲ μιά ἀνεγνωρισμένη ποικιλία, γιὰ νὰ σταλοῦν καὶ στὸ «χρηματιστήριον» πρὸς πώλησιν.

Ὡς πρὸς τὰ χρόνια, ποὺ θὰ χρειασθῇ μιά «μάννα», γιὰ νὰ ἀνθίσουν τὰ πραγματικά τῆς ἄνθη, εἶναι ἀδύνατον κανεὶς νὰ τὰ προεῖπῃ. Ἀπλῶς οἱ ἀνθοκόμοι, εἰς τὸ Χάαρλεμ, ἔχουν ἐφεύρει μερικὰ τεχνάσματα, ποὺ συντομεύουν τὸ διάστημα αὐτό: Ἀφίνουν τ' ἄνθη, ἐπὶ καιρόν, χωρὶς νερό· κι' ἔπειτα, αἰφνιδίως, τὰ ποτίζουν. Ἡ μεταφέρουν τοὺς βολβούς των, ξαφνικά, ἀπὸ ἕνα χῶμα ἐξαιρετικὰ «πτωχό», σ' ἕνα ἄλλο ἀπείρως πλουσιώτερο· κι' ἀκόμη στέλνουν τοὺς βολβούς, καμμιά φορά, σὲ ξένα μέρη, γι' «ἀλλαγὴν ἀέρος» — σάν νὰ ἐπρόκειτο γιὰ ζωντανούς ἀνθρώπους... Καὶ μόνον ὅταν φθάσῃ, ἐπὶ τέλους, ἡ ὥρα τῆς «σωστῆς» ἀνθήσεως, θὰμποῦν μὲ τὴν σειρά τους κι' ἡ τουλίπη, στὴς φορτηγίδες μὲ τὰ τζαμωτὰ σκεπάσματα, ἡ ὁποῖες — θερμοκήπια πλωτὰ — θὰ μεταφέρουν μέχρι τῆς θαλάσσης, διὰ μέσου τῶν ἀπειραρίθμων καναλιῶν, τὸν πλοῦτον καὶ τὸ καύχημα τῆς Ὀλλανδίας.....

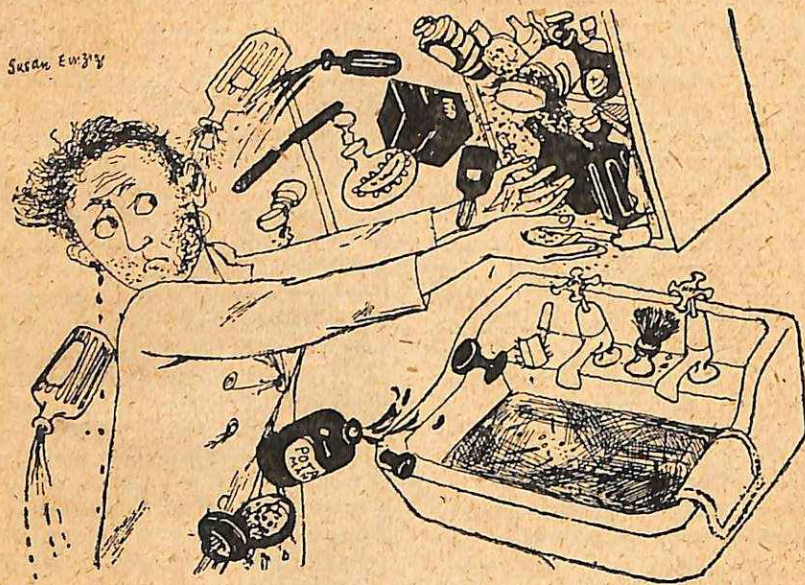
- Γιατί υπάρχουν τόσοι πολλοί Ρώσοι στην Ούγγαρία;
- Γιὰ νὰ προστατεύουν τὴ χώρα.
- Ἀπὸ τί;
- Ἀπὸ τὸ νὰ πῆσιν στὰ χέρια τῶν Ούγγρων.

Nouvelles Littéraires

- Ἐνας ξένος στὴ Βουδαπέστη ρωτᾷ τὸν σωφὲρ ἐνὸς ταξί.
- Εἶσαι ἐλεύθερος;
- Ὁχι, κύριε. Εἶμαι ὁπαδὸς τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας.

«Montreal Star»

ΟΙ ΕΝΝΕΑ ΒΕΛΟΝΕΣ

Του

JAMES THURBER

Είμαι βέβαιος ότι υπάρχουν πολλοί άντρες που με τη μεγαλύτερη αγαλλίαση θα πετούσαν το φαρμακείο του μπάνιου έξω απ' το παράθυρο. Δεν έχουν άδικο. Τό ντουλαπάκι αυτό είναι γεμάτο από άνωμαλα μπουκαλάκια και μυστηριώδη αντικείμενα, ώστε άποτελεί διαρκώς πηγή άπορίας και έκνευρισμού για κάθε άντρα. Δεν ξέρω τι γίνεται σε άλλες χώρες. Ίσως τó σπιτικό φαρμακείο άλλων λαών να είναι λιγώτερο πολύπλοκο και πιο νοικοκυρεμένο από τó δικό μας. Ίσως να φταιή ή συνήθεια τών

Άμερικανών να μη πετούνε τίποτα, να τά μαζεύουν όλα, ακόμη και τά άδεια μπουκάλια. Πάντως τó φαρμακείο του άμερικανικού σπιτιού μοιάζει με μικρογραφία σοφίτας. Σε κανένα σπίτι δεν έτυχε να δώ φαρμακείο που να μην περιέχει στριμωγμένα καμμιά διακοσασια διαφορετικά πράγματα και πραγματάκια, όδοντόπαστες, θορικό, ξυραφάκια, σόδες, λευκοπλάστες, καστορέλαιο, δαφνέλαιο και ό,τι άλλο έλλαιο μπορείτε να βάλετε με τó νοού σας. Και ή πιο μίζερη νοικοκυρά πάντα βρίσκει να κάνει κάτι

πιο έπείγον ή πιο ευχάριστο. Και ή τακτοποίησι του φαρμακείου διαρκώς αναβάλλεται. Στο σπίτι μιās τέτοιας νοικοκυράς και του άντρός της θρέθηκα πριν από λίγο καιρό και έμπλεξα άσχημα με τó φαρμακείο του μπάνιου τους.

Είχα περάσει τó Σαββατοκύριακο μαζί τους. Ένα τέτοιο Σαββατοκύριακο που τή Δευτέρα τó πρωί δεν είχα καμμιά διάθεση να σηκωθώ από τó κρεβάτι. Για να πάω στη δουλειά, ούτε λόγος... Οί φίλοι μου έφυγαν για τó γραφείο τους, ώστόσο έγώ δεν άκολουθήσα τó παράδειγμά τους. Κατά τις διόμιου τó μεσημέρι άποφάσισα να έγκαταλείψω τó κρεβάτι. Πήγα στο μπάνιο και έτοιμάστηκα να ξυριστώ. Με τó πρόσωπο γεμάτο σαπουνάδες και τόν νιπτήρα μπροστά μου γεμάτο ζεστό νερό, έκανα μιá άδέξια κίνησι και κόπηκα. Έκοψα τó αυτί μου. Δεν ξέρω πόσοι άντρες τó παθαίνουν αυτό. Έγώ πάντως τó συνηθίζω. Και όταν ματώσει τó αυτί, ματώνει πολύ και δύσκολα ξεμπερδεύει κανείς μαζί του. Πιο πολύ νευρίασα με τόν έαυτό μου παρά που πόνεσα. Νευριασμένος άνοιξα θιαστικά τó ντουλαπάκι του φαρμακείου για να δώ μήπως μπορούσα να θρώ κανένα στυπτικό για να σταματήσω τó αίμα. Καθώς άνοιξα τó ντουλαπάκι έπεσε απ' τó επάνω ράφι ένα μαύρο πακετάκι με έννέα βελόνες. Η κυρία οίκοδέσποινά μου είχε κρύψει φαίνεται —στο φαρμακείο κι' αυτό— ένα πακετάκι με έννέα βελόνες. Τό πακετάκι έπεσε μέσα στη σαπουνάδα, όπου τó χαρτί γρήγορα διαλύθηκε και άφησε τις βελόνες να κολυμπάνε άνενόχλητες. Καταλαβαίνετε πώς ή κατάσταση μου δεν με βοηπούσε καθόλου να ψάχνω να θρώ έννιά βε-

λόνες μέσα στο νερό. Κανένας άντρας με τις σαπουνάδες στο πρόσωπο και τó αίμα να τρέχει απ' τó αυτί του δεν μπορεί να κάνει τέτοιες δουλειές.

Σκέφτηκα ότι δεν έπρεπε να άνοιξω τόν νιπτήρα και ν' αφήσω τις βελόνες να φύγουν μαζί με τó νερό. Θα μπορούσε να φράξει ό σωλήνας. Με τά πολλά άποφάσισα να ψάξω προσεκτικά στόν νιπτήρα. Πράγματι σε λίγο είχα τέσσερις βελόνες στη μιá μου χούφτα και τρεις στην άλλη. Τί έγιναν όμως οί άλλες δυό βελόνες; Άδύνατον να τις θρώ. Άν μπορούσα να σκεφθώ γρήγορα και καθαρά δεν θα είχα φθάσει σ' αυτό τó σημείο. Ένας άντρας με σαπουνάδες στο πρόσωπο και τó αίμα να τρέχει απ' τó αυτί του, με τέσσερις θρεμένες βελόνες στο ένα χέρι και τρεις στο άλλο, είναι άσφαλώς άνίκανος για ότιδήποτε. Στέκεται σαν χαζός, άνήμπορος να σκεφθί και να άποφασίση. Δοκίμασα να μεταφέρω τις βελόνες του άριστερου μου χεριού στο δεξί μου χέρι, μα δεν μπορούσα. Οί θρεμένες βελόνες δεν ξεκολλούν εύκολα. Σκούπισα τά χέρια μου μαζί με τις βελόνες σε μιá πετσέτα που κρεμόταν πάνω απ' τήν μπανιέρα. Ήταν ή μόνη πετσέτα που έθλεπα γύρω μου. Και τότε άρχισε τó άλλο μαρτύριο. Έπιασα να γυρεύω τις βελόνες στην πετσέτα. Σας βεβαιώνω πώς δεν υπάρχει πιο άπογοητευτική και δύσκολη δουλειά. Δεν μπόρεσα να θρώ παρά μόνο πέντε. Μαζί με τις δυό που είχαν μείνει στόν νιπτήρα, μου έλειπαν τάρτα τέσσερις βελόνες, δυό στόν νιπτήρα και δυό κρυμμένες στην πετσέτα ή χαμένες κάπου μέσα στη μπανιέρα.

Φοβερές σκέψεις θόλωσαν τó

νοῦ μου. Καί τι δὲν μπορούσε νὰ πάθη ὅποιος χρησιμοποιοῦσε ἀνύποπτος τὴν πετσέτα, τὸν νιπτήρα ἢ τὴν μπανιέρα. Τὶ θὰ ἔκανα ἂν δὲν ἔβρισκα τὶς θελόνες. Μὰ ἀδύνατον νὰ τὶς βρῶ. Κάθησα στὴν ἄκρη τῆς μπανιέρας γιὰ νὰ σκεφθῶ. Στὸ τέλος ἀποφάσισα πῶς τὸ μόνο ποῦ μοῦ ἔμενε νὰ κάνω ἦταν νὰ τυλίξω τὴν πετσέτα μὲ μιὰ ἐφημερίδα καὶ νὰ τὴν πάρω μαζί μου. Συγχρόνως θὰ ἄφηνα καὶ ἓνα σημεῖωμα γιὰ τοὺς φίλους μου ἐξηγώντας τους ὅτι ὑπῆρχαν δυὸ θελόνες στὸν νιπτήρα καὶ ἄλλες δυὸ μέσα στὴν μπανιέρα — καὶ νὰ προσέχουν.

"Εἶπαξά σ' ὅλα τὰ δωμάτια τοῦ σπιτιοῦ, μὰ πουθενὰ δὲν μπόρεσα νὰ βρῶ οὔτε μολύβι, οὔτε πέννα, οὔτε ἔστω καὶ μιὰ γραφομηχανή. Βρῆκα χαρτί μὰ μὲ τί νὰ γράψω; Δὲν ξέρω πῶς μοῦ ἦρθε ἡ ἰδέα, μὰ ξαφνικά σκέφθηκα πῶς θὰ μπορούσα νὰ γράψω τὸ σημεῖωμα μὲ ρούζ. Ἡ γυναίκα τοῦ φίλου μου ἀσφαλῶς θὰ εἶχε κάπου κρυμμένο κανένα ρούζ γιὰ ὥρα ἀνάγκης. Θὰ ἔπρεπε ὁμῶς νὰ τὸ ἔχη στὸ φαρμακεῖο τοῦ μπάνιου. Ξαναγύρισα λοιπὸν στὸ ντουλαπάκι καὶ ἄρχισα νὰ ψάχνω γιὰ ρούζ. Σὲ μιὰ στιγμή εἶδα μιὰ ἀκρούλα νὰ γυαλίζει. Ἦταν μιὰ ἀκρούλα ἀπὸ ἓνα με-

ξαφνικά, κάθε τι ποῦ βρισκόταν μέσα στὸ φαρμακεῖο ἄρχισε νὰ γλυστρᾷ. Μπουκάλια καὶ μπουκαλάκια ἄρχισαν νὰ πέφτουν καὶ νὰ σπᾶνε πάνω στὸν νιπτήρα καὶ στὸ πάτωμα. Κόκκινα, ἄσπρα, καφέ, ὑγρὰ κυλοῦσαν γύρω μου. Ψαλίδια, ψαλιδάκια, λίμες, ξυραφάκια καὶ ἓνα σωρὸ ἄλλα ψιλοπράγματα ἔπεφταν θροχή, κουδούνιζαν, τραγουδοῦσαν γύρω μου. Καὶ ἐγὼ στεκόμουν περιχυμένος μὲ κολώνιες, μὲ ἀμμωνίες, μὲ κρέμες νυκτὸς καὶ ἡμέρας, μέ... μέ...

Μισή ὥρα παιδεύτηκα γιὰ νὰ μαζέψω τὰ σπασμένα. Δὲν δοκίμασα νὰ θάλω τίποτα μέσα στὸ φαρμακεῖο. Ἦξερα πῶς μιὰ τέτοια δουλειὰ ἤθελε χέρι πιὸ σταθερὸ καὶ μυαλὸ πιὸ καθαρὸ ἀπὸ τὸ δικό μου. Προτοῦ φύγω (μισοξυρισμένος βέβαια) καὶ ἐγκαταλείψω τὰ ἐρείπια, ἄφησα ἓνα σημεῖωμα λέγοντας στοὺς φίλους μου ὅτι ὑπῆρχαν θελόνες στὸν νιπτήρα καὶ στὴ μπανιέρα, ὅτι εἶχα πάρει μαζί μου τὴν πετσέτα τους καὶ ὅτι θὰ πήγαινα γιὰ νὰ τοὺς ἐξηγήσω τί εἶχε συμβῇ. Τὸ σημεῖωμα τὸ ἔγραψα μὲ ἰώδιο καὶ μὲ τὸ χέρι μιᾶς ὀδοντόβουρτσας. Ντρέπομαι ποῦ τὸ λέω, μὰ

ἀκόμη δὲν πῆγα νὰ δώσω τὶς ἐξηγήσεις. Δὲν βρῆκα οὔτε τὸ θάρρος, οὔτε τὶς κατάλληλες λέξεις ποῦ θὰ μοῦ χρειάζονταν γιὰ νὰ τὸ κάνω. Δὲν ξέρω τί σκέπτονται οἱ φίλοι μου. Καὶ κείνοι ἀπέφυγαν ἀπὸ τότε νὰ μοῦ δώσουν σημεία ζωῆς.

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

"Ζιρκόνιον,"

ΕΝΑ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΜΕΤΑΛΛΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

Τοῦ

A LDEN P. ARMAGNAC

Τὸν τελευταῖο καιρὸ ἔγινε μιὰ ἐνδιαφέρουσα πρόοδος στὸν τομέα τῆς κατασκευῆς ἀτομικῶν στηλῶν. Τὸ καινούργιο ὑλικὸ ποῦ θὰ χρησιμοποιηθῇ εἶναι τὸ γυαλιστερό, σταχτὸ μέταλλο ποῦ λέγεται ζιρκόνιο. Τὸ καθαρὸ ζιρκόνιο συγκεντρώνει τὰ ἀπαραίτητα προσόντα γιὰ νὰ χρησιμοποιηθῇ στὴν ἀτομικὴ στήλη γιὰ ἓνα παράξενο λόγο. Ἐχει πολὺ μικρὴ δύναμι ἀπορροφῆσεως οὐδετερονίων ποῦ προκαλοῦν τὴν ἄλυσσος τῶν ἀντιδράσεων σὲ μιὰ ἀτομικὴ στήλη. Ἐτσι, στὸν πυρήνα μιᾶς ἀτομικῆς στήλης μπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθῇ τὸ ζιρκόνιο χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ φόβος νὰ παρεμποδισθῇ ἡ ἀντίδρασι ὅπως θὰ γινόταν μὲ τὸν χάλυβα καὶ ἄλλα κοινὰ μέ-

ταλλὰ ποῦ ἀπορροφοῦν οὐδετερόνια πολὺ πιὸ εὐκόλα.

Ζιρκόνιο σὲ ράβδους καὶ φύλλα εἶναι κάτι καινούριο. Ὡς τώρα τὸ μέταλλο ζιρκόνιο κυκλοφοροῦσε σὲ σκόνι, γιατί τὸ μέταλλο στὴ στερεὰ του μορφή ἦταν πολὺ εὐθραπτό. Πρὶν ἀπὸ πέντε χρόνια μόλις τὸ καθαρὸ ἐλατὸ ζιρκόνιο ἦταν τόσο σπάνιο, ὥστε κόστιζε 500 δολλάρια ἡ λίβρα. Τώρα τὸ Γραφεῖο Ὁρυχείων τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἀνακάλυψε μιὰ καινούρια καὶ οἰκονομικὴ μέθοδο χάρι στὴν ὁποία παράγεται ἄφθονο καθαρὸ καὶ ἐλατὸ ζιρκόνιο. Τὸ ἐργαστάσι οὗ μεγάλωσε τελευταῖα γιὰ νὰ παράγῃ πάνω ἀπὸ 2 500 λίβρες τὴν ἐβδομάδα.

Τὸ ζιρκόνιο εἶναι ἓνα μέταλλο

ισχυρό, βαρύ σαν το άτσάλι και έχει σημείο τήξεως 3000 βαθμούς Φαρενάιτ και πλέον. Έκτός από τις πολύτιμες αυτές ιδιότητες το ζirkόνιο έχει και άλλες που το κάνουν κατάλληλο για διάφορες χρήσεις.

Η Έπιτροπή Ατομικής Ένεργείας των Ήνωμένων Πολιτειών δεν άνακοίνωσε ακόμη πώς θα χρησιμοποιηθεί το ζirkόνιο στις ατομικές στήλες. Ωστόσο το Γραφείο Όρυχείων λέει: «Είναι φανερό ότι αν χρησιμοποιηθεί ζirkόνιο αντί για άλουμίνιο στα περιβλήματα των κοχλιών ούρανιου, αυτό θα επιτρέψει την έργασία σε θερμοκρασία πολύ ύψηλότερη από το σημείο τήξεως άλουμινίου». Το ζirkόνιο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ακόμη για τους σωλήνες που κρατούν τα περιβλήματα των κοχλιών στις στήλες γραφίτου - ούρανιού καθώς και σε δοχεία για διαλύσεις ούρανίου ή βαρέων ύδάτων. Από το ζirkόνιο μπορούν να γίνουν και σωλήνες ψύξεως.

Ως σήμερα το ζirkόνιο ήταν χρήσιμο για όποιαδήποτε συσκευή που παράγει έντονο φως. Στις λάμπες των φωτογράφων όταν καή μίγμα ζirkονίου και οξειδωτικών στοιχείων παράγεται κάθε είδους φως. Άλλοι λαμπτήρες με καθόδους από ζirkόνιο είναι πολύ χρήσιμοι στις μικροσκοπικές έργασίες και στις φωτογραφικές μεγεθύνσεις. Τελευταία το ζirkόνιο βοηθεί και στην καλύτερη άπόδοσι των προβολέων και άλλων μηχανών προβολής.

Με το ζirkόνιο γίνονται και πολύτιμα κράματα. Κράμα ζirkονίου και χρυσού, χάρι στην σκληρότητά του και την άνθεκτικότητα στη διάθρωσι, θα μπορού να αντικαταστήσει την πλατίνα στις πέννες των στυλογράφων. Ο

χυτοσίδηρος με ζirkόνιο άποκτá έλαστικότητα και μπορεί να αντικαταστήσει σε όρισμένες περιπτώσεις τον χάλυβα. Ο στρατός των Ήνωμένων Πολιτειών έτοιμάζει τώρα για το στρώσιμο των πεδίων προσγειώσεως των άεροδρομίων ένα κράμα μαγνησίου - ψευδαργύρου - άργύρου - ζirkονίου που έχει δυο μεγάλα πλεονεκτήματα: είναι έλαφρό και ισχυρό. Πολλά τμήματα των άεροπλάνων γίνονται τώρα από διάφορα έλαφρά και ισχυρά κράματα μαγνησίου και ζirkονίου και γρήγορα θα γίνονται όλόκληρα άεροπλάνα.

Το όρυκτο ζirkόνιο θρίσκεται άνακατωμένο με άμμο. Το πρώτο στάδιο της νέας μεθόδου είναι να θερμανθεί ή ζirkονιούχος άμμος με γραφίτη. Τα λαμβανόμενα καρβίδια τα κατεργάζονται με άέριο χλώριο και δίνουν χλωριούχο ζirkόνιο και χλωριούχο πυρίτιο. Από το καθαρισμένο χλωριούχο ζirkόνιο αφαιρείται το χλώριο σε ένα κλίβανο με άναγωγικό περιβάλλον και με τη βοήθεια τετηγμένου μαγνησίου. Από την κατεργασία αυτή άπομένει σπογγοειδές μεταλλικό ζirkόνιο το όποιο άπαλλάσσεται από τις προσμίξεις με ειδική άπόσταξι και ύστερα τήκεται και χύνεται σε τύπους των 25 λιθρών.

Το μυστικό της έπιτυχίας της μεθόδου αυτής είναι ότι αφαιρεί τον άέρα που κάνει το θερμό ζirkόνιο εύθρυπτο. Άκόμη και στους τύπους των 25 λιθρών το μέταλλο προστατεύεται με σιδερένια περιβλήματα, ώσπου να γίνη και ή τελευταία έπεξεργασία. Ύστερα τα περιβλήματα αφαιρούνται και το στιλπνό ζirkόνιο είναι έτοιμο για να έξυπηρετήσει την έπιστήμη.

Φωτοσύνθεση στο έργαστήριο

Φρούτα με πιο έντονο άρωμα

(Από το «Food Technology» U.S.A.)

Από το Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας έρχεται ή έξαιρετικά ενδιαφέρουσα είδησι ότι ό καθηγητής Δ. Γ. Άρμωρ, που έρευνά το φαινόμενο της φωτοσυνθέσεως, μπορεί σήμερα να προκαλή μέσα στον πειραματικό σωλήνα τη βασική αντίδρασι των φυτών. Το γεγονός αυτό μπορεί να έχη τόσο μεγάλη σημασία για την πρόοδο της έπιστήμης, όσο και ή διάσπασι του άτόμου.

Ο τρόπος με τον όποιο έργάζεται κάθε φυτό και χρησιμοποιεί την ήλιακή ένέργεια για να μετατρέψη το νερό και το διοξείδιο του άνθρακος σε ύδρογονάνθρακες περνά, όπως πιστεύουν οι έπιστήμονες, από δυο στάδια. Πρώτα γίνεται φωτόλυσι του νερού και άναγωγική σταθεροποίηση του διοξειδίου του άνθρακος. Το δεύτερο στάδιο συντελείται καταλυτικώς με ένζυμα. Αυτό άκριβώς το στάδιο κατάρθωσαν να προκαλέσουν οι έπιστήμονες της Καλιφόρνιας.

Ο καθ. Άρμωρ χρησιμοποίησε όλα τα στοιχεία που υπάρχουν συνήθως στα φυτά, καθώς και βασικό πυρουμετικό όξύ, μαλικό ένζυμο και ίχνη μαγγανίου. Το πυρουμετικό όξύ μετετράπη σε μαλικό όξύ με άπώλεια όξυγόνου, άκριβώς όπως συμβαίνει στα φυτά. Ο καταλυτικός ρόλος του μαγγανίου στην αντίδρασι έπιβεβαιώνει τις προηγούμενες άπόψεις των έπιστημόνων ότι το μαγγάνιο είναι σημαντικό ως

στοιχείο του έδάφους που δρά καταλυτικώς.

Για να συμπληρωθεί ή έπιτυχία της έργασίας αυτής πρέπει να πραγματοποιηθεί ή έργαστηριακή άναπαραγωγή του πρώτου σταδίου της φωτολύσεως, κατά το όποιο τον κύριο ρόλο παίζουν το φως και ή χλωροφύλλη. Ο καθ. Άρμωρ ισχυρίζεται ότι δεν έχει καμμία πρόθεσι με τις έργασίες του «να παραγκωνίσει την ζαχαροβιομηχανία».

— Άνάμεσα στην πρώτη έξωκυτταρική φωτοσυνθετική μέθοδο και την έξωκυτταρική σύνθεσι της τροφής μας άπλώνεται ένας δρόμος μακρύς και δύσκολος. Άλλωστε δεν ξέρω καθόλου αν θα μπορέσουμε ποτέ να παραγάγουμε την τροφή μας με αυτή τη μέθοδο, και πολύ περισσότερο, αν θέλουμε να γίνη κάτι τέτοιο.

Και σ' ένα άλλο έργαστήριο έρευνών των Ήνωμένων Πολιτειών, τμήμα του Ύπουργείου Γεωργίας, γίνονται σχετικά πειράματα που παρουσιάζουν μεγάλα ενδιαφέρον. Οί έρευνες για τα ισότοπα φαίνεται να έπιβεβαιώνουν την πεποίθησι ότι το άρωμα των φρούτων προέρχεται από τη σακχαρόζη στο στάδιο της φωτοσυνθέσεως. Έτσι παρουσιάζεται ή καταπληκτική πιθανότητα ότι έαν ποτέ οι έπιστήμονες κατορθώσουν να άναπαράγουν την φωτοσυνθετική μέθοδο, θα μπορούμε να τρώμε φρούτα με πολύ πιο έντονο άρωμα.

Μ Ω Σ Α Ϊ Κ Ο

“Ενας επαρχιώτης, όταν ήλθε για πρώτη φορά στην Αθήνα, πήγε να δη κάποιον συγγενή του. Αὐτὸς γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ ἀποφάσισε νὰ τοῦ δείξῃ τὰ ἀξιοθέατα τῆς πόλεως. Ὅταν ἐφθασαν στὸ Ζάππειο, τοῦ λέει ὁ Ἀθηναῖος:

— Αὐτὸ εἶναι τὸ Ζάππειον μέγαρον καὶ τὸ ἀγάλμα πού εἶναι μπροστὰ εἶναι ὁ ΖΑΠΠΑΣ.

Καθὼς προχωροῦσαν ἔφθασαν στὸ Στάδιο, ὁ Ἀθηναῖος πάλι τοῦ λέει:

— Αὐτὸ εἶναι τὸ Στάδιο καὶ τὸ ἀγάλμα πού εἶναι μπροστὰ.

Τὸν διακόπτει τότε ὁ ἐπαρχιώτης συμπληρώνοντας θριαμβευτικά:

— Ναί, νάί· τὸ ξέρω· εἶναι ὁ Στάδας πού ἔφτιαξε τὸ Στάδιο.

Δ. Πασχαλίδης — Ἀθήναι

☆

“Ὅλη ἡ οἰκογένεια συσκέπτεται γιὰ τὸ τί ὄνομα θὰ δώσῃ στὸ νέο σκύλο πού ἀγόρασε ἡ μαμά καὶ πού ὁ μπαμπὰς τὸν βλέπει... μὲ μισὸ μάτι! Ὁ γιός:

— Ἐγὼ λέω νὰ τὸν βγάλωμε «Φλόξ».

Ἡ μικρή:

— Ἐγὼ λέω νὰ τὸν βγάλωμε «Λιλή».

Κι' ὁ μπαμπὰς:

— Ἐγὼ λέω νὰ τὸν βγάλωμε... ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι!

☆

(Τὸ παρακάτω δημοσιεύτηκε στὴν «Καθημερινή» πρὸ διετίας):

Ἀπὸ τὸ νησί του εἶχε φτάσει γιὰ μάρτυρας στὸ δικαστήριο ἕνας τσοπάνος πού πρώτη φορά ἔβλεπε κόσμον! Τὸν ρωτοῦν:

— Πῶς ὀνομάζεσαι;

Εἶπε τ' ὄνομά του,

— Εἶσαι παντρεμένος;

— Ποιὸς ἰγού;

— Ναί, ἐσύ!

— Εἶμαι!

— Μὲ ποιάν;

— Ποιὸς ἰγού;

— Νὰ μὴ λὲς ἄλλη φορά: Ποιὸς ἐγώ! Ἐμπρός: Μὲ ποιάν εἶσαι παντρεμένος;

— Μὲ μιὰ γυναῖκα!

— Βρέ, βλακόμετρο, ξέρεις κανέναν πού νάναι παντρεμένος μὲ ἄντρα;

— Ποιὸς ἰγ.; Ξέρω!

— Ποιόν;

— Τὴν ἀδελφή μου!

Γ. Π. Κ.

☆

Στὴ γωνιά μιᾶς κεντρικῆς πλατείας, στὴ Θεσσαλονίκη, ἕνας «τυφλὸς» ζητιάνος συνελήφθη ἀπὸ ἕναν ἀστυφύλακα νὰ διαβάξῃ ἡμερίδα.

— Πῶς διαβάξεις, βρέ, ἀφοῦ εἶσαι τυφλός;

— Μὲ συγχωρεῖς, κύρ' ἀστυφύλακα, δὲν διάβαζα. Μονάχα τὶς εἰκόνες κύτταζα...

Βασιλικὴ Γ. Λίτσα — Θεσ/νικὴ
Μακεδονικῆς Ἀμύνης 45

☆

Στὸ Μητσάκη πήγαιναν πολλοὶ νεαροὶ καὶ τοῦ ζητοῦσαν νὰ διαβάσῃ τὰ πρωτόλειά τους, νὰ τοὺς πῇ τὴ γνώμη του καὶ νὰ τοὺς γράψῃ καὶ μερικὰ λόγια γιὰ πρόλογο.

Ἐνα πρωῒ, πρὶν ἀκόμα προφθάσῃ νὰ πῇ τὸν καφέ του, παρουσιάστηκε στὸ γραφεῖο του ἕνας νεαρὸς καὶ τοῦ παρέδωκε ἕνα ὀγκῶδες μάτσο ἀπὸ χειρόγραφα. Ἦταν τὸ πρῶτο θεατρικὸ ἔργο τοῦ νεαροῦ καὶ τὸ ἔφερνε γιὰ νὰ τὸ διαβάσῃ ὁ Μητσάκης καὶ νὰ τὸ προλογίσῃ.

Ὁ Μητσάκης πῆρε τὰ χειρόγραφα καὶ διάβασε μερικὲς σελίδες. Τὸ ἔργο εἶχε τὸν τίτλο «Τὸ πρῶτο σφάλμα», δράμα εἰς πέντε πράξεις. Καὶ ὅπως

Τ Η Σ Ζ Ω Η Σ

ἀντελήφθη ἀμέσως ὅτι ἐπρόκειτο περὶ φοβεροῦ κατασκευάσματος, ἐγύρισε ἀνάποδα τὴν πρώτη κόλλα πού εἶχε τὸν τίτλο καὶ ἔγραψε στὸ λευκὸ χαρτί: «Τὸ πρῶτο Δράμα—σφάλμα... εἰς πέντε πράξεις».

Κυδὲλλ Α. Κωστέα — Πειραιεὺς
Καραϊσκού 14

☆

Ταξιδεύαμε τὸ 1947 ἀπὸ τὰ Χανιά στὸ Ἡράκλειο. Στὴ Γεωργιούπολη σταμάτησε τὸ λεωφορεῖο, καὶ μῆκε μέσα ἕνας Κρητίκαρος μὲ μαχαίρι στὴ μέση, αὐτόματο στὸν ὦμο, δυὸ χειροβομβίδες στὰ πλευρά καὶ ἕνα πιστόλι στὸ πλάι. Διπλαρὴ πολεμικὸ ὕλικό γιὰ ἕνα λόχο. Ὅπου τὸν πλησιάζει κάποιον φιλήσυχο γεροντάκι:

— Σύντεκε, τοῦ λέει καὶ τὸν χτυπᾷ στὸν ὦμο.

— Ἦντα θέλεις, μωρὲ γέρο; τὸν ἔρωτᾷ ὁ Κρητίκαρος μὲ βροντερὴ φωνή.

— Ἐξέχασες νὰ πάρῃς. μωρέ, τὴ μηχανὴ τοῦ κυμά.

Στρατ. Δημ. Δημοτάκης
Λ. Σ.) ∨ Μεραρχίας — Σ.Τ.Γ. 911

☆

Ὁ ἀείμνηστος συγγραφεὺς καὶ πολιτευτὴς Ἀριστ. Οἰκονόμου, μιλώντας κάποτε στὴ Βουλὴ γιὰ τὸν προϋπολογισμό, ἔκαμε λάθος καὶ ἀντὶ νὰ ἀναφέρῃ 100 ἑκατομμύρια, εἶπε 10 ἑκατομμύρια. Ἐνας βουλευτὴς τὸν διέκοψε εἰρωνικά:

— Ἐλθμονήσατε ἕνα μηδενικό.

— Δὲν προφθάσατε νὰ σηκωθῇτε καὶ τό... θυμήθηκα, τοῦ ἀπάντησε τότε ὁ Οἰκονόμου.

Ντίνια Γκέγκιου — Ἀθήναι
Ζωοδόχου Πηγῆς 96

☆

Σκηνὴ σ' ἕνα λαϊκὸ ζυθοπωλεῖο:
Κάποιος πελάτης ἀφοῦ κατέβασε τὴ

μύρα του, ἀντελήφθη στὸν πάτο τοῦ ποτηριοῦ μιὰ μύγα. Φωνάζει τότε τὸ γκαρσόνι καὶ τοῦ δάξει τὶς φωνές:

— Τὶ κατάστασις εἶναι αὕτῃ νὰ εἶναι ἡ μύρα γεμάτῃ μύγες;

Καὶ ἐπειδὴ ὁ πελάτης ἐφώναζε δυνατὰ καὶ θὰ τὸν ἀκούγαν μέσα στὸ μαγαζί, τὸ γκαρσόνι τοῦ εἶπε:

— Μὴ φωνάζετε, κύριε, θὰ σὰς φέρω μιὰν ἄλλη μύρα, δωρεάν.

Τότε ἀπὸ τὸ διπλανὸ τραπέζι, δὲν καθόταν ἕνας γνωστὸς Ἑβραῖος τῆς γειτονιάς, ἀκουστὴκε μιὰ φωνή:

— Κύριε, μοῦ δανεῖζεις, σὲ παρακαλῶ, τὴ μύγα σου;

Στάθης

☆

Ὁ βουλευτὴς ἔκαμε προεκλογικὸ ταξιδάκι στὴν ἐπαρχία του καὶ προσπαθοῦσε νὰ δείξῃ ὅσο περισσότερο προσωπικὸ ἐνδιαφέρον μπορούσε σὲ κάθε κομματάρχῃ πού ἐρχόταν νὰ τὸν δη. Κτυποῦσε πλάτες, ἀράδιαζε τὸ «κουμπάρε τί κάνει ἡ γυναῖκα, τὰ ζωᾶ, τὰ παιδιὰ σου, θυμάσαι τοὺς παλιούς καιροὺς». Τέλος ὅ,τι θυμόταν καὶ ὅ,τι δὲν θυμόταν. Σὲ μιὰ στιγμή, προσπαθώντας νὰ κάμῃ ἰδιαίτερο κομπλιμέντο σὲ ἕνα σπουδαῖο παράγοντα, ἀρχισε εἰδικὰ νὰ τὸν ρωτᾷ γιὰ τὸν γιό του πού ἤξερε ὅτι σπουδάζει στὴν Ἀθήνα:

— Τὶ τὰ θέλεις, σπουδαῖο παιδί ὁ γιός σου. Τέτοιος λεβέντης, τέτοιο παληκάρι, τὸν εἶδα στὴν Ἀθήνα καὶ τὸν χάρηκε ἡ ψυχὴ μου.

Ὁ χωριανὸς τὸν διέκοψε ψυχρὰ:

— Ὁ γιός μου πέθανε, κ. βουλευτά. Πάνε δεκαπέντε μέρες.

Ὁ βουλευτὴς κοντοστάθηκε, ξεροκατάπιε καὶ τότε ἀλλάζοντας ὄψος καὶ τόνο φωνῆς γύρισε πρὸς αὐτὸν καὶ μὲ θαυμαστὴν εὐστροφίαν, εἶπε:

— Καυμένη μου ἀνθρωπε... Σοῦ τὸ εἶπαν;.

Ε. Κ. Α.

Ο ΚΑΙΡΟΣ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΛΙΓΟΣ

Του

PHILIP TOTNBEE

Δύο είναι, μου φαίνεται, οι κυριώτεροι κίνδυνοι που απειλούν την καθημερινή μας ζωή. Είναι δυο κίνδυνοι αντίθετοι. Υπάρχει μια κατηγορία ανθρώπων που οργανώνουν τη ζωή τους σύμφωνα με ένα αυστηρό πρόγραμμα. Τους άρεσει η ζωή τους να κυλά σύμφωνα με ένα σχέδιο, ή μια μέρα να είναι ίδια με την προηγούμενη, ο ένας χρόνος να μη διαφέρει από τον άλλο. Ο τύπος αυτός του ανθρώπου έχει γίνει πολύ συχνά θέμα σάτιρας και ειρωνείας.

Πολλοί μυθιστοριογράφοι, αγαπητοί στο μεγάλο κοινό, με την στερεότυπη, ρωμαντική αντίληψή τους για την τέχνη και τους καλλιτέχνες, έφεραν αντίθετη στον σκλάβο αυτό της ρουτίνας, την ξένοιαστη, χαρούμενη μορφή του μπωέμ. Η ζωή του τόσο «τεχνητού» αυτού ανθρώπου υποτίθεται πως είναι γεμάτη έρωτικές περιπέτειες, γλέντια, απρόοπτα ταξίδια. Καί, τότε - τότε, όταν ξρθη ή έμπνευσι, ο καλλιτέχνης δημιουργεί τα άριστουργήματά του.

Άνθρωποι βασανισμένοι

Όμολογώ ότι ποτέ μου δεν γνώρισα ούτε και διάβασα για κανένα αξιόλογο καλλιτέχνη που να έζησε τέτοια ζωή. Μερικοί μεγάλοι καλλιτέχνες ζώντας παραγ-

ματικά ζωή πολύ ανώμαλη, κατάρθωσαν συγχρόνως να δημιουργήσουν κάτι αξιόλογο. Αυτοί όμως ήταν άνθρωποι βασανισμένοι που τους κατείχε μια δαιμονική μανία να κάνουν κάτι, μια μανία που τους βασάνιζε σκληρά. Γενικά όμως οι πιο πολλοί από τους φημισμένους συνήθως πώς ή ζωή τους είναι πολύ πιο ελεύθερη και πιο εύκολη από τη ζωή ενός τακτικού υπαλλήλου. Γνωρίζω ανθρώπους που ταξιδεύουν συχνά και ή συνεχής μετακίνησή τους μάς δίνει την εντύπωση ότι φεύγουν από τη ρουτίνα. Κι όμως το έσωτερικό ενός ξενοδοχείου της Βαγδάτης ή του Ρίο δεν διαφέρει πολύ από το έσωτερικό ενός ξενοδοχείου του Μάντσεστερ. Το είδος όμως αυτό της ρουτίνας δεν προκαλεί το θαυμασμό μου γιατί είναι άκομμο.

— Έχω ένα θράδυ ελεύθερο στις άρχες Απριλίου, είπε. Τότε ήταν Ιανουάριος.

Όμολογώ ότι πολύ συμπαθώ τον τακτικό άνθρωπο, αυτόν που φεύγει πάντα την ίδια ώρα από το σπίτι του, που περνά πάντα την άδειά του στην ίδια έξοχή, που κάθεται πάντα στο ίδιο τραπέζι στο εστιατόριο, που ξέρει τι θα κάνει του χρόνου την ίδια ώρα. Σπάνια του προσφέρουμε τον θαυμασμό μας και όμως του αξίζει, ακόμη και αν έχουμε την υποψία πως θα μπορούσε ίσως να ξοδεύη καλύτερα τον κερδισμένο του καιρό.

Αγάπη της ρουτίνας

Πολλοί λίγοι είναι οι άνθρωποι που δεν αγαπούν τη ρουτίνα, μόνο και μόνο για να είναι ήσυχοι ξέροντας τι θα θρούν κάθε μέρα, κάθε ώρα. Υπάρχουν μεθυστακες που πηγαίνουν κάθε θράδυ την ίδια ώρα στην ίδια ταβέρνα και φεύγουν τύφλα στο μεθύσι την ίδια ώρα κάθε θράδυ. Κι όμως νομίζουμε συνήθως πως ή ζωή τους είναι πολύ πιο ελεύθερη και πιο εύκολη από τη ζωή ενός τακτικού υπαλλήλου. Γνωρίζω ανθρώπους που ταξιδεύουν συχνά και ή συνεχής μετακίνησή τους μάς δίνει την εντύπωση ότι φεύγουν από τη ρουτίνα. Κι όμως το έσωτερικό ενός ξενοδοχείου της Βαγδάτης ή του Ρίο δεν διαφέρει πολύ από το έσωτερικό ενός ξενοδοχείου του Μάντσεστερ. Το είδος όμως αυτό της ρουτίνας δεν προκαλεί το θαυμασμό μου γιατί είναι άκομμο.

Ο θαυμασμός μου στρέφεται απεριόριστος στους ανθρώπους που επιβάλλουν ένα πρόγραμμα ζωής στον έαυτό τους γνωρίζοντας καλά τι κάνουν και είναι ωστόσο έτοιμοι να το εγκαταλείψουν μόλις το θελήσουν. Τους θαυμάζω τόσο ίσως γιατί τους μοιάζω τόσο λίγο.

Οι κίνδυνοι της αναποδιάς

Θα μπορούσα ίσως και γώ να καταστρώσω ένα πρόγραμμα για τη ζωή μου, ένα πρόγραμμα που να όριζή ακριβώς τι ώρα θα ξυπνήσω, τι ώρα θα φάω, τι θα διαβάσω μέσα στο λεωφορείο, τι θα κάνω κάθε θράδυ. Το κακό είναι που με την παραμικρή αναποδιά όλόκληρο το οικοδόμημα χάνει την ισορροπία του και σωριάζεται και ο δημιουργός του μένει με ένα αίσθημα ένοχής και έγκα-

ταλείψεως. Έχω φθάσει στο σημείο να υποπτεύομαι ότι τα αλύγιστα σχέδια γίνονται από ανθρώπους που ή ζωή τους απειλείται από την έλλειψη οργανώσεως. Τα σχέδιά μου είναι σαν τις πανοπλίες και έργο τους είναι να με κρατούν άτρωτο από τους πειρασμούς της ταραχής και της ανακαταστάσης. Για λίγο καιρό το πετυχαίνουν, ποτέ όμως δεν ξνιωσά τον πειρασμό να σταματήσω να κάνω σχέδια, έπειδή τα σχέδιά μου δεν πραγματοποιούνται. Στο κάτω - κάτω μια από τις λίγες χαρές που νοιώθει κανείς όταν θλίνει ένα σχέδιό του να γκρεμίζεται είναι ή σκέψη πως μπορεί ν' αρχίση να καταστρώνη κάποιο καινούργιο.

Ο κυριώτερος λόγος για την κατάρρευση των σχεδίων μας είναι ή δειλία μας την όποία συνηθίζουμε να ονομάζουμε ευγένεια. Ξέρω την περίπτωση δύο ανθρώπων που υπέφεραν χρόνια χωρίς κανένα λόγο, έπειδή και οι δυο είχαν το φόβο μήπως ό ένας προσβάλλει τον άλλο. Ο ένας ήταν Λονδρέζος, αγαπούσε το Λονδίνο και δεν του άρεσε να ζή πουθενά άλλο. Ο άλλος ζούσε στην έξοχή και του άρεσε ή μοναξιά. Έπειδή όμως λυόταν κατάκαρδα τον Λονδρέζο που ήταν αναγκασμένος να ζή στο θόρυβο της πόλεως, τον καλούσε συχνά να περνά λίγες μέρες μαζί του στην έξοχή. Ο Λονδρέζος πάλι έπειδή λυόταν τον φίλο του για τη μοναξιά του, δεχόταν τις προσκλήσεις, παρ' όλο που είχαν γίνει ό έφιάλης του. Οι έπισκέψεις αυτές ήταν δυσάρεστες και για τους δυο. Ο ένας δεν έβλεπε την ώρα να μείνει μόνος με τα δέντρα και τα ζώα του κι ο άλλος να ξαναβρεθί στο Λονδρέζικο περιβάλλον του. Η κατάσταση ήταν έξω

φρενῶν κι' ὅμως εἶμαι θέβαιος ὅτι δὲν εἶναι μοναδική.

Ἀμοιβαῖος σεβασμὸς

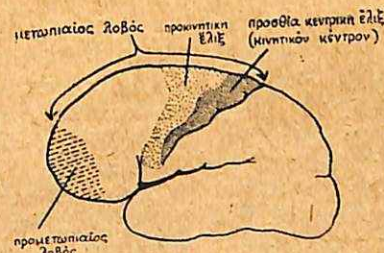
Τὸ καινούργιο καὶ φιλόδοξο σχέδιό μου εἶναι νὰ ἀποφεύγω κάτι τέτοιες καταστάσεις, ἀκόμη καὶ μὲ τὸν κίνδυνο νὰ παρεξηγηθῶ. Δὲν εἶναι μήπως δυνατό νὰ σεβόμαστε οἱ ἄνθρωποι ὁ ἕνας τὸν ἄλλο καὶ νὰ ἀναγνωρίζουμε ὅτι καθένας μας ἔχει ὀργανωμένη τὴ ζωὴ του καὶ δὲν ὑπάρχει λόγος ἢ μικρὴ ἔστω αὐτὴ ὀργάνωσι νὰ ταράζεται χωρὶς σοβαρὸ λόγο; Ὑπάρχουν πολλοὶ ἄνθρωποι τόσο κοινωνικοί, πού προτιμοῦν εὐλικρινὰ νὰ γεμίζουν ὅλες τὶς ἐλεύθερες ὥρες τους μὲ διάφορες διασκεδάσεις καὶ ἄλλες κοινωνικὲς ἀπασχολήσεις. Ἡ ὀργάνωσι τῆς ζωῆς καὶ ἡ ἡσυχία δὲν σημαίνουν τίποτα γι' αὐτούς.

Τί ὥραία πού θὰ ἦταν ἂν φοροῦσαν ἓνα διακριτικὸ σῆμα γιὰ νὰ γνωρίζονται μεταξύ τους καὶ νὰ ἀφήνουν ἀνενόχλητους ἑμᾶς τοὺς ἄλλους!

Τὸ πρόβλημα πού ἔχουμε νὰ ἀντιμετωπίσουμε εἶναι γνωστὸ: Ὁ καιρὸς μας εἶναι τόσο λίγος! Ἡ μέρα εἶναι πολὺ μικρὴ, ὁ χρόνος σύντομος καὶ ἡ ζωὴ περνᾷ πολὺ γρήγορα. Ἄν θέλουμε νὰ κάνουμε κάτι προτοῦ πεθάνουμε, ἀκόμη καὶ μὲ τὶς καλύτερες προϋποθέσεις, μόλις πού ἔχουμε καιρὸ. Ἄς βάλουμε λοιπὸν μιὰ φιλοδοξία στὴ ζωὴ μας: Ἄς γίνουμε ἀπὸ κείνους τοὺς ἡρεμούς ἀνθρώπους πού ὀργανώνουν συνειδητὰ τὴ ζωὴ τους, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ ἐπιμένουν μὲ φανατισμὸ νὰ μὴν ἀλλάξῃ οὔτε γράμμα ἀπὸ τὰ σχέδιά τους. Τὸ λέω καὶ ὅμως ἡ ἐμπιστοσύνη ὅτι θὰ τὸ πετύχω δὲν εἶναι ἀκλόνητη.

— Δὲν ξέρετε πόσο χαίρουμε πού συναντῶ ἐπὶ τέλους σ' αὐτὴν τὴν δεξίω-
καὶ κάποιον χωρὶς σημασία.

ΛΕΥΚΟΤΟΜΗ-ΤΟΠΕΚΤΟΜΗ

Ἡ ψυχχειρουργικὴ στὴν Ἑλλάδα

Τῆς

ΗΟΤΣ ΛΑΜΠΙΡΗ

Στὴν «Ἐκλογὴ» τοῦ Δεκεμβρίου σου παρηκολούθησα μ' ἐνδιαφέρον τὸ ἄρθρο «Ψυχχειρουργικὴ» παρμένο ἀπὸ τὴν «Post». Εἶναι ἓνα θέμα τὸ ὁποῖο μὲ τράβηξε ἰδιαίτερα καὶ κατέγινε μ' αὐτό, παρακολουθώντας σχετικὲς ἐγχειρήσεις στὸ Δημόσιο Ψυχιατρεῖο ἀπὸ τὸν χειρουργὸ κ. Στρουσόπουλο καὶ τὸν καθηγητὴ τῆς ψυχιατρικῆς κ. Κωνσταντινίδη.

Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ἁρθρου τῆς «Ἐκλογῆς» μοῦ δίνει τὴν εὐκαιρία νὰ προσθέσω σχετικά λίγα λόγια καὶ ἀκόμα νὰ σημειώσω πὼς οἱ χειρουργικὲς αὐτὲς ἐπεμβάσεις δὲν εἶναι κάτι ἄγνωστο καὶ καινούργιο γιὰ τὴν Ἑλλάδα.

☆

Τὰ ψυχικὰ καὶ νευρικὰ νοσήματα ἀπασχόλησαν καὶ ἀπασχολοῦν πάντοτε τοὺς ψυχιάτρους καὶ τοὺς νευρολόγους, ἀλλὰ καὶ τοὺς παιδαγωγούς καὶ κοινωνιο-

λόγους, ἀπὸ ἀπόψεως ὕγιους ἀναπτύξεως καὶ ψυχσωματικῆς ἐνότητος τοῦ ἀτόμου. Εἶναι ἀναντίρρητο, πὼς ἀπὸ τὴν σχετικὴ ἰσορροπία τῶν νεύρων κ' ἀπὸ τὴν καλὴ λειτουργία τοῦ κεντρικοῦ νευρικοῦ συστήματος κατὰ πολὺ ἐξαρτᾶται καὶ ἡ ἱκανότης τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως κι' ἡ συναισθηματικὴ εὐεξία καὶ διανοητικὴ ἐνέργεια, πού θὰ δώσουν τὴ γερὴ ἐκδήλωσι τοῦ βουλευτικοῦ, τοῦ θυμικοῦ καὶ τοῦ λογικοῦ μέρους τῆς ψυχῆς.

Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ὁ ἄνθρωπος παίρνει μέρος ἐνεργό, ὠφέλιμο, στὴ ζωὴ, σὰν ἓνας μικρὸς δημιουργὸς πράξεων, σκέψεων καὶ ἐξωτερικεύσεων. Ἐπομένως ἡ ψυχσωματικὴ ὑγεία καθίσταται παράγων βασικὸς γιὰ τὴν εὐδαίμονη ζωὴ αὐτοῦ καθ' ἑαυτοῦ τοῦ ἀτόμου, ἀλλὰ καὶ τῆς κοινωνίας, μέσα στὴν ὁποία κινεῖται.

Ἀπὸ παλαιότερες ἐποχές, συ-

χνά ή παιδαγωγική ασχολήθηκε με τὸ ζήτημα αὐτό, τὸ γενικό : Μὲ τὴν διαμόρφωσι τοῦ ἀτόμου. Τὸ ἴδιο ἀσχολήθηκε κι' ἡ φιλοσοφία, με τὰ διάφορα συστήματά της, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Σωκράτους καὶ τῆς ἰδανικῆς πολιτείας τοῦ Πλάτωνος, ἀπὸ τὸν Ἀριστοτέλη ὡς σήμερα. Ἐκατοντάδες συγγραφεῖς καταπιάστηκαν με τὸ θέμα αὐτό. Ἀνέλυσαν, μελέτησαν, ἐρευνήσαν, πολλές φορές σύμφωνα με τὴν πραγματικότητα καὶ τὶς περισσότερες μόνον με τὴν ἔμπνευσι καὶ τὴν φαντασίαν. Πολλοὶ ἐρμήνευσαν με τὸ ἀλάθευτο ἐκεῖνο κριτήριον, με τὸ αἰσθητήριον ποὺ ὁ Μπερξὸν ὀνομάζει διαίσηθι. Λίγοι ὅμως εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ ἄγγιξαν τὸ θέμα καὶ βιολογικά κι' ἐπιστημονικά καὶ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο δὲν ἔπεσαν ἔξω, οὔτε στὴν ψυχολογία τῶν ἡρώων τους, οὔτε καὶ στοὺς τύπους ποὺ ἤθελαν νὰ μορφώσουν.

Τὴν προσωπικότητα πᾶσι νὰ φτιάξῃ ἡ Παιδαγωγική. Καὶ ἂν κάποτε χωλαίνει, αὐτὸ ὀφείλεται στὴν ἀνισοσκελίῃ της πορεία. Γιατὶ στηρίζεται μονομερῶς στὴν ψυχολογία καὶ στὸ ψυχικὸ ὑπόστρωμα, χωρὶς νὰ ρίχνῃ φῶς καὶ στοὺς ὀργανικοὺς συντελεστές, ποὺ κλονίζουν τὸ ψυχικὸ ἔδαφος. Μιλεῖ περὶ κληρονομικότητος, σταματᾷ στὸ φλέγον αὐτὸ σημεῖο, προσπαθεῖ με τὴν ἀγωγή ν' ἀμβλύνῃ καὶ ν' ἀτροφῇ τὴν κληρονομικὴ προδιάθεσι, συχνὰ ὅμως θρίσκει πρὸ ἀναποφεύκτων ἐκπλήξεων. Ἡ γνησιότης τῆς φύσεως, ἀδάμαστη, ὀρθώνει καὶ κυριαρχεῖ καὶ καταρρίπτει ὅλο τὸ παιδαγωγικὸ οἰκοδόμημα. Πολλὲς φορές μιὰ δυστροπία ἐπίμονη τοῦ χαρακτήρος ἀποκαλύπτει τελικά μιάν ὀργανικὴν ἀνεπάρκειαν ἢ μιάν παθολογο-

ανατομικὴ ἀλλοίωσι, ἀπὸ τὴν ὁποία καὶ προέρχεται.

Κι' ἔρχεται τότε ἡ ἱατρικὴ καὶ τοποθετεῖ τὰ πράγματα ρεαλιστικά, ἄλλοτε προσπαθώντας νὰ βελτιώσῃ τὶς καταστάσεις αὐτὲς κι' ἄλλοτε νὰ τὶς θεραπεύσῃ. Παλιὰ ὑπῆρξε ἡ προσπάθεια γιὰ τὴν θεραπεία τῶν ψυχικῶν παθήσεων. Τὶς περισσότερες φορές ἡ πρόγνωσι στάθηκε ἀποκαρδιωτική. Κι' ἦλθε ὁ Φρόυντ καὶ ἡ σχολὴ του γιὰ ν' ἀνοίξῃ νέους ὁρίζοντες με τὴν ψυχανάλυσιν καὶ τὴν ψυχοθεραπείαν. Κατόπιν οἱ τρόποι τῆς θεραπείας με τὴν ἰνσουλίνη, τὴν πυρετοθεραπείαν, τὰ ἡλεκτροσόκ κ.λ.π. Ὅμως, στὰ 1890, εἶχε γίνῃ προσπάθεια γιὰ τὴν θεραπεία ὀρισμένων ψυχικῶν νόσων με χειρουργικὴ ἐπέμβασι στὸν ἐγκέφαλον, ἀπὸ τὸν Ἐλβετὸν ψυχίατρο Μπούρκχαρντ, ὁ ὁποῖος ἀφήρεσε τμήματα τῆς φλοιῶδους οὐσίας ἀπὸ τρεῖς ἄρρωστους. Ὁ ἐγκέφαλος ἀποτελεῖται ἐξωτερικά ἀπὸ τὴν φαῖα οὐσία ποὺ λέγεται φλοῖος κι' ἐσωτερικά ἀπὸ τὴν λευκὴν οὐσίαν. Ἀφαίρεσις τῶν τμημάτων τοῦ φλοιοῦ ἔγινε ἐπίσης κι' ἀπὸ τὸν Ποῦσεπ, ἕναν ἄλλο γιατρό, χωρὶς ὅμως ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα. Μὲ τὴν ἐξέλιξιν τῆς νευροχειρουργικῆς δημιουργήθηκε ἡ ψυχοχειρουργική. Πρῶτος τὴν ἐφήρμοσε ὁ Πορτογάλος Ἑγκας Μονίς καὶ συνίσταται στὴν λευκοτομή, ἡ ὁποία ἔγινε γιὰ πρώτη φορά στὴν Ἀμερική, τὸ 1935. Στὴν ἀρχὴ ὁ Μονίς προσπάθησε νὰ καταστρέψῃ τὴν λευκὴ οὐσίαν τοῦ ἐγκεφάλου ἐγχύνοντας οἰνόπνευμα στοὺς μετωπιαίους λοβούς.

Αὐτὸ ὅμως δὲν ἔδωσε ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα. Καὶ τότε, μ' ἕνα ἐργασίον, τὸν λευκοτόμο, τὸν ὁποῖο σκέφθηκε ὁ ἴδιος καὶ

με καταλλήλους χειρισμούς, προσπάθησε νὰ καταστρέψῃ τὴν ἀνάλογον λευκὴ οὐσίαν. Ἐρχονται μετὰ οἱ Φρήμαν καὶ Οὐάτς καὶ τελειοποιοῦν τὴν τεχνικὴ τῆς μεθόδου. Ὑστερώτερα ἐφαρμόζεται αὕτη καὶ στὴν Ἀγγλίαν καὶ στὴν Σκανδιναυία. Ὑπάρχει ἐπίσης ἡ διακογχικὴ μέθοδος τοῦ Φιαμπέρτι, ἡ ἀνοικτὴ μέθοδος τοῦ Lygly κ. ἄ.

Λευκοτομή λοιπὸν εἶναι ἡ καταστροφὴ μέρους τῆς λευκῆς οὐσίας τοῦ ἐγκεφάλου, με σκοπὸ τὴν ἀπομόνωσιν τοῦ μετωπιαίου λοβοῦ ἀπὸ τὸν λοιπὸν ἐγκέφαλον.

Λοβοὶ εἶναι τὰ τμήματα ἐκεῖνα τοῦ ἐγκεφάλου, τὰ ὁποῖα χωρίζονται μεταξύ τους με θαλαμικές ἀλλακές. Ὁ ἐγκέφαλος, ὅπως ξέρομε, ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο ἡμισφαίρια με τοὺς ἐξῆς λοβούς κατὰ σειρὰν ἀπὸ τὸ μέτωπον πρὸς τὰ πίσω : Τὸν μετωπιαῖον, θρεγματικό, κροταφικό, ἱνιακό καὶ ἔναντι ποὺ καλύπτεται ἀπὸ τοὺς τρεῖς πρώτους καὶ ὀνομάζεται κεντρικὴ μοῖρα ἢ νῆσος τοῦ Reil. Οἱ λοβοὶ τώρα μεταξύ τους χωρίζονται με ἀβαθέστερους ἀλλὰ καὶ διάφορες ἑλικες.

Οἱ Φρήμαν καὶ ὁ Οὐάτς παραδέχονται πῶς στὸν μετωπιαῖον λοβὸ ὑπάρχουν ψυχικὰ κέντρα, τὰ ὁποῖα συντονίζουν τὴν δράσιν τῶν κέντρων ποὺ θρίσκονται στὸν θάλαμον καὶ τὸν ὑποθάλαμον τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ τὰ ὁποῖα ἐξουσιάζουν τὴν συναισθηματικὴ ζωὴ τοῦ ἀτόμου. Ὁ θάλαμος καὶ ὁ υποθάλαμος ἀνήκουν στὸν λεγόμενον διάμεσον ἐγκέφαλον, τὸν διεγκέφαλον. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἐγχείρησις αὐτῆς, ἡ λευκοτομή, ἀποσκοπεῖ στὴν διακοπὴ τῶν ἰνῶν τῆς λευκῆς οὐσίας ποὺ ὀδηγοῦν ἀπὸ τὸν διεγκέφαλον στὸν φλοιὸ τοῦ προμετωπιαίου λοβοῦ. Καὶ ὅπως ἀνέ-

φερε «ἡ Ἐκλογὴ» στὸ ἄρθρον τοῦ Post γιὰ τὸ «Αὐτό», τὸ «Ἐγὼ» καὶ τὸ «Ὑπερεγὼ», ἔχουμε νὰ σημειώσουμε πῶς ὁ Ress ψυχαναλυτικὰ τοποθετεῖ τὸ Ὑπερεγὼ στὶς προσθεῖς περιοχὰς τοῦ μετωπιαίου λοβοῦ, τὸ δὲ ἀσυνείδητον ἐγὼ, τὸ «Ἐκεῖνο», στὸν θάλαμον καὶ τὸν ὑποθάλαμον. Μεταξὺ ὅμως αὐτῶν ὑπάρχει ἐξάρτησις καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸ ἀνώτερον κέντρο, ἀπὸ τὸ «Ὑπερεγὼ». Ἄν τώρα τὸ κέντρο τοῦ Ὑπερεγὼ εἶναι ἄρρωστο, φυσικὰ καὶ οἱ διαταγὰς καὶ οἱ ἐνισχύσεις ποὺ θὰ στείλῃ στὸν διεγκέφαλον θὰ εἶναι ἄρρωστημένες. Μὲ τὴν διακοπὴ λοιπὸν τῶν ὁδῶν ποὺ γεφυρώνουν τὶς δύο αὐτὲς περιοχὰς τὸ «Ἐκεῖνο» ἐλευθερώνεται ἀπὸ τὶς διαταγὰς τοῦ «Ὑπερεγὼ», ποὺ στὴν περίπτωσιν παθήσεως εἶναι ἄρρωστημένες κι' ἀνώμαλες. Βέβαια μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἀναλαμβάνει τὴν πρωτοβουλία τὸ «Ἐκεῖνο» ἀνεξάρτητον ἀπὸ τὸν μετωπιαῖον λοβὸ καὶ φυσικὰ κάθε ἄρρωστη ἐκδηλώσει μεταβάλλεται μ' αὐτὸν τὸν τρόπο. Παύουν ὅμως ἀσφαλῶς καὶ ὀρισμένες ἱκανότητες καὶ ἐκδηλώσεις τῆς προσωπικότητος, γιατί τὸ «Ὑπερεγὼ» εἶναι τὸ κέντρο ὅλων τῶν ἀνωτέρων λειτουργιῶν. Παραδέχονται πάντοτε πῶς τὸ κέντρο τῆς Νοήσεως θρίσκεται στὸν μετωπιαῖον λοβόν. Ὅμως ἡ καινούργια κατάστασις, ἔστω καὶ με μειωμένες ὀρισμένες συναισθηματικές ἐκδηλώσεις, με τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς ἀπὸ μιὰ θαρεῖα ψυχικῆς νόσου, εἶναι ἀσφαλῶς καλύτερη καὶ συμφερότερη καὶ γι' αὐτὸ τὸ ἄτομον καὶ γιὰ τὸ περιβάλλον του. Καὶ φυσικὰ μιὰ κατάλληλη ἀγωγή, μετεγχειρητικῶς, θὰ μπορούσε νὰ δημιουργήσῃ στὸ ἄτομον καὶ ν' ἀναπτύξῃ ἀνάλογες καὶ καλύτερες τάσεις καὶ ἰδιότητες.

Ἡ λευκοτομή ἐφαρμόζεται σὲ σχιζοφρενείς, μανιακούς, ψευδαισθητικούς, μελαγχολικούς, παρανοϊκούς καὶ σὲ διάφορες ἄλλες ψυχοπαθητικές καταστάσεις, διαστροφές χαρακτήρων κ.λ.π. Ἐπίσης σ' ἐγκληματικές φύσεις. Σήμερα ἐφαρμόζεται κατ' ἐξοχὴν σὲ ψυχονευρώσεις μὲ ψυχαναγκασμούς, μελαγχολίες, ἄγχος, ποὺ θὰ ὑποδείξῃ ὁ γιατρός. Προτοῦ, ὅμως ὁ γιατρός φθάσει εἰς τὸ σημεῖο νὰ σκεφθῇ γιὰ λευκοτομή, πρέπει νὰ ἐξαντληθοῦν προηγουμένως ὅλα τὰ θεραπευτικά μέσα τῆς ψυχιατρικῆς.

Στὴν Ἑλλάδα γιὰ πρώτη φορά ἐφαρμόστηκε ἡ λευκοτομή στὸ Δημόσιο Ψυχιατρεῖο ἀπὸ τὸν κ. Στρουσόπουλο καὶ τὸν κ. Κωνσταντινίδη, τὸ Νοέμβριο τοῦ 1947, μὲ πολλὰ θετικά ἀποτελέσματα. Ἐπίσης λίγο μετὰ καὶ στὸ Δρομοκαίτειο Θεραπευτήριον ἀπὸ τοὺς κ. κ. Λυκέτσο καὶ Παράσκευα κ. ἄ.

Ἄς ἔρθουμε τώρα στὴν τοπεκτομή. Αὕτῃ συνίσταται στὴν ἀφαίρεσι ἑνὸς τμήματος τῆς φαιῆς οὐσίας ἀπὸ τὸν φλοιὸ τοῦ μετωπιαίου λοβοῦ καὶ συγκεκριμένως ἀπὸ τὴν περιοχὴ 6-9-10-11-12 τοῦ Μπρόντμαν (προκινητικὴ περιοχὴ). Ἡ τοπεκτομή ἐφαρμόζεται κυρίως στὶς ἐπιληψίες, ἀλλὰ καὶ σὲ σχιζοφρενίες καὶ ψευδαισθητικές καταστάσεις.

Ἄς παρακολουθήσωμε μιά τέτοιαν ἐγχείρησι.

Πάνω στὸ χειρουργικὸ τραπέζι ὁ ἄρρωστος περιμένει τὸ θαῦμα τῆς ἐπιστήμης. Ὁ χειρουργὸς μὲ ἓνα ἐργαλεῖο ποὺ λέγεται ὀστεοτρίπανο ἐκτελεῖ τὴν ἀνάτρησι τοῦ κρανίου, σὲ μιά ραφή τῆς κρανιακῆς κάψης, τὴν στεφανιαία (ἡ ἔνωσης τῶν ὀστέων τῆς κρανιακῆς κάψης μεταξύ τους ὀ-

νομάζεται ραφή). Ἡ στεφανιαία ραφή ἐνώνει τὸ μετωπιαῖο ὀστοῦν μὲ τὰ δύο θρεγματικά. Σὲ ἀπόστασι 10 ἐκ. καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὀριζοντίου, δημιουργεῖται ἀπὸ τὸν χειρουργὸ ἄλλη ὀπή. Κατόπιν ἐπὶ καθέτων φερομένων πρὸς τὶς δύο αὐτὲς ὀπές καὶ σὲ ἀπόστασι 5 ἐκ. γίνονται ἄλλες δύο. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο σχηματίζεται ἓνα παραλληλόγραμμο μὲ τὶς 2 πλευρές του 10 ἐκ. καὶ τὶς 2 5 ἐκ. Μεταξὺ τῶν δύο ὀπῶν περνᾷ ἓνα λεπτότατο μαχαίριδι, ὁ κρανιοτόμος, ποὺ τέμνει τὸ ὀστοῦν καὶ κατὰ τὶς τρεῖς πλευράς του. Μόνον ἡ μία κάθετος μένει ἀνέπαφη, μὲ προσπάθεια νὰ μὴ ἀποκολληθῇ ἀπὸ τὴν κρανιακὴ κάψα κι' ἀπομονωθῇ, πρᾶγμα τὸ ὁποῖο θ' ἀποκλείσῃ τὴν τροφοδότησι καὶ τὴ θρέψι τοῦ ὀστοῦ. Ἀναπετάσσεται. τῶρα ὁ κρημνὸς κι' ἐπακολουθεῖ κατὰ χώρας ἡ διατομὴ ἐνὸς χιτῶνος, ποὺ περιβάλλει τὸν ἐγκέφαλο καὶ ὀνομάζεται σκληρὰ μὲνιγξ. Ἐχομε μπροστὰ μας τὸν ἀνθρώπινον ἐγκέφαλο. Μιά ἑλξη, ἡ προσθία κεντρικὴ ἑλξη, ἀνάγλυψη, ζωντανή, ζεστή, μὲ τὶς φλέβες τῆς ποὺ σφύζουν σὲ κάθε καρδιακὸ παλμό, προβάλλει μπρὸς στὰ μάτια μας. Θὰ γίνῃ ἡ τοπεκτομή μπρὸς ἀπὸ τὴν κινητικὴ ἑλξη. Σωστὴ ἱεροτελεστία... Τὸ μαχαίρι τοῦ χειρουργοῦ ἀφαιρεῖ θετικά, σταθερά, μέρος τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας. Κι' ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἀφαίρεσι αὐτῶν τῶν 2-3 χιλ. ἡ ἀποκατάστασις τῆς υγείας τοῦ ἄρρώστου.

Ἀποκαλύπτεσαι μπροστὰ στὴν πρόδο τῆς Ἐπιστήμης.

Σοφοὶ παιδαγωγοί, κοινωνιολόγοι, ἐγκληματολόγοι ἔρχονται νὰ στηριχθοῦν ἴσως μελλοντικά μὲ κάποιαν ἀσφάλεια σὲ μίαν ἀφαίρεσι τῆς δα' ἐγκεφαλικῆς

οὐσίας ἀπὸ διάφορες ἑλικες καὶ λοβούς ἢ στὴν διακοπὴ τῆς ἐπικοινωνίας τοῦ μετωπιαίου λοβοῦ ἀπὸ τὸν λοιπὸ ἐγκέφαλο. Κι' ἔρχονται ἀκόμα τὰ νεώτερα μέσα τῆς θεραπείας, ἡ ναρκανάλυσις, ἡ ψυχανάλυσις κι' ἡ ψυχοθεραπεία.

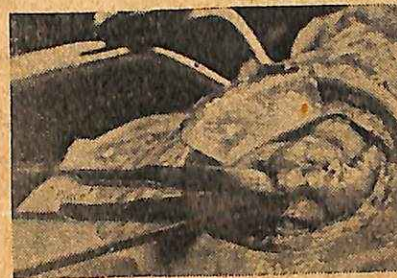
Πάντοτε ἡ ἱατρικὴ ἐρεῦνησε θετικά καὶ ζήτησε νὰ ἐρμηνεύσῃ μὲ θάσι τὰ βιολογικά δεδομένα, τὶς διάφορες παθολογικὲς ἀλλὰ καὶ ψυχονευρωτικὲς ἐκδηλώσεις τοῦ ἀνθρώπινου ὀργανισμοῦ. Σήμερα δὲν διαχωρίζει καθόλου τοὺς δύο αὐτοὺς παράγοντες οὔτε τὴν ἀλληλοεπίδρασι μεταξύ σώματος καὶ ψυχῆς.

Μόνη τῆς ἡ φιλοσοφία, μὲ ὅλα τῆς τὰ συστήματα δὲν θὰ ὑποτάξῃ ποτὲ τὴν φύσι τοῦ ἀνθρώπου. Οὔτε καὶ ἡ παιδαγωγικὴ θὰ ὑποτάξῃ τὸν γονότυπο στὸν φαινότυπο. δηλ. τὸ σύνολο τῶν φυσικῶν προδιαθέσεων, στὶς ἐπίκτητες διδότητες.

Ἡ Ἐπιστὴμὴ γενικὰ θὰ βοηθήσῃ μ' ὅλες τῆς τὶς εἰδικότητες καὶ φυσικά καὶ μὲ τὴν ψυχιατρικὴ τῶν μεγάλων καὶ τῶν παιδιῶν. Κι' ἂν δὲν ἔχῃ πάντοτε θετικά ἀποτελέσματα, ὅμως θὰ συμβάλλῃ κατὰ πολὺ στὴ μείωσι τῆς νοσηρότητος καὶ στὴ σημαντικὴ βελτίωσι τῶν ψυχικῶν πόνων.

Ἔτσι ἴσως περιοριστῇ ὁ καθημερινὸς πολλαπλασιαζόμενος ἀριθμὸς τῶν ψυχοπαθῶν καὶ προληφθοῦν οἱ νευρώσεις, συνέπειες ἐξωτερικῶν ἐπιδράσεων, ἰδίως στὴν σημερινὴ μεταπολεμικὴ ἐποχὴ.

Ἀσφαλέστατα δὲν θὰ παύσει νὰ παίξῃ τὸν πρωταρχικὸ του ρόλο, ὁ δάσκαλος, ὁ καλλιτέχνης, ὁ παιδαγωγός, ὁ κοινωνιολόγος, ὁ φιλόσοφος, ἀλλὰ μαζὺ μ' ὅλους αὐτοὺς, θὰ πρέπει νὰ σταθῇ θετικὴ, ἀκλόνητη καὶ πολύτιμη ἀδελφὴ ἡ ἱατρικὴ Ἐπιστὴμη.

Ἀναπετάσσεται ὁ κρημνός, ἐπακολουθεῖ ἡ διατομὴ τῆς σκληρᾶς μὲνιγγος καὶ βρισκόμαστε μπρὸς στὸν ἀνθρώπινον ἐγκέφαλο.

Ο ΘΡΥΛΟΣ ΤΩΝ ΓΙΓΑΝΤΩΝ

(Από το «Family Doctor», Λονδίνο)

Δέν έχει περάσει πολύς καιρός από την εποχή που οι πατέρες μας πίστευαν ότι η γυναίκα είχε ένα πλευρό περισσότερο από τον άντρα. Μιά μέρα κάποιος σκέφθηκε να μετρήσει τα πλευρά και έτσι φανερώθηκε η αλήθεια.

Το ίδιο έγινε και με τους γίγαντες. Μόνο κατά τα μέσα του περασμένου αιώνα έγιναν μερικές ακριβείς μετρήσεις που διέλυσαν τις φαντασίες. Παλαιότερα κυκλοφορούσε εύρύτατα η πληροφορία πως ο Άδάμ είχε ύψος... 40 μέτρα και η Εύα 38!

Στόν Μεσαίωνα οι υπερβολές περιορίστηκαν λίγο. Λένε πως οι Ευρωπαίοι γίγαντες της εποχής εκείνης έφθαναν τα 7-9 μέτρα. Και για να αποδείξουν τις πληροφορίες, έδειχναν το κόκκαλο της κνήμης του «ευγενεστάτου και γενναιοτάτου Ιππότη υντέ Βαλλεμόν» από το οποίο φαινόταν ότι το ύψος του θα έφθανε τα 6 μέτρα.

Απ' αυτά και άλλα παρόμοια τεκμήρια οι ιστορικοί έβγαζαν διάφορα συμπεράσματα για το ύψος των ανθρώπων στις διάφορες εποχές. Ασφαλώς λοιπόν θα ήταν σκληρό το χτύπημα που δέχθηκαν όταν οι ανατόμοι εξέτασαν προσεκτικότερα τα κόκκαλα αυτά και είπαν πως δεν ήταν κόκκαλα ανθρώπων, αλλά έλεφάντων, φαλαινών και άλλων ζώων. Ένας γιγαντιαίος σκελετός

ανθρώπου που επιδεικνυόταν στο Λονδίνο στις αρχές του 18ου αιώνα είχε κατασκευασθεί με μεγάλη μαεστρία από τα οστά ενός δελφινιού.

Ποία είναι η αλήθεια

Η αλήθεια επάνω σ' αυτό το θέμα δεν είναι καθόλου συναρπαστική. Είναι πολύ απίθανο ότι υπήρξε ποτέ άνθρωπος που να πέρασε τα τρία μέτρα. Στο Κολέγιο Μπρέξνολ της Όξφορδς υπάρχει το πορτραίτο του παλαιότερου γνωστού γίγαντα, του Τζών Μίντλτον Χαίηλ που γεννήθηκε το 1578 και είχε ύψος 2,83 μ.

Οι ειδικοί παραδέχονται ακόμη τον Σκωτσέζο Γίγαντα, με 2,53 μ., που ήταν και ο ψηλότερος στο Σύνταγμα των Γιγάντων που είχε συστήσει ο Φρειδερίκος ο Μέγας. Η Μαριάννη Βέχαϊντ κατέπληξε τον 19ο αιώνα φθάνοντας τα 2,55 μ. σε ηλικία 16 ετών. Ός τώρα αυτή κρατά το ρεκόρ του ύψους για το φύλο της.

Σε μερικές οικογένειες το μπόι είναι κληρονομικό. Αγόρια και κορίτσια κάθε γενεάς έχουν την τάση να περνούν τους γονείς τους, ποτέ όμως δεν περνούν τα δύο μέτρα και γενικά έχουν καλές αναλογίες. Ο τύπος του γιγαντιαίου ανθρώπου που είναι πάνω απ' το 2,40 μ. είναι αποτέλεσμα υπερλειτουργίας της υποφύσεως.

Ο μικρός αυτός άδην που βρίσκεται στη βάση του έγκεφάλου εκκρίνει την λεγόμενη «ορμόνη ανάπτυξεως». Όταν η υπόφυσις παράγει περισσότερη ορμόνη απ' όση χρειάζεται ο άνθρωπος κατά την εποχή της ανάπτυξεώς του, τότε τα χέρια και τα πόδια και το σάγονι του μεγαλώνουν δυσανάλογα με το υπόλοιπο σώμα.

Οι «Γίγαντες» παιδιά κανονικών ανθρώπων

Οι γίγαντες αυτοί είναι παιδιά κανονικών ανθρώπων και συχνά, όταν είναι μωρά, δεν παρουσιάζουν τίποτε το ανώμαλο. Τα παιδιά τους πάλι γίνονται συνήθως κανονικά.

Ένας από τους πιο φημισμένους γίγαντες (2,50 μ.) ήταν ο Ίρλανδός Τζέιμς Μπέρν που πέθανε το 1784. Σ' όλη του τη ζωή τον κυνηγούσε ένας άνθρωπος, ο περίφημος χειρουργός Τζών Χάντερ, που ενδιαφερόταν για τον σκελετό του Μπέρν και παραδοκώσε μη τυχόν και τον πάρη κανείς άλλος. Όταν πέθανε ο Μπέρν έγινε ολόκληρη μάχη γύρω από το πτώμα του. Τελικά το κέρδισε ο Χάντερ και σήμερα ο σκελετός του Μπέρν είναι έκθεθιμένος στο «Βασιλικό Κολέγιο της Χειρουργικής» του Λονδίνου.

Σύγχρονοι Γίγαντες

Πολλοί λίγοι σύγχρονοι άνθρωποι ξεπερνούν τα τρία μέτρα. Ο Ολλανδός Γιάν θαν Άλμπερτ είναι 2,82 και θέλει οκτώμισυ γυάρδες ύφασμα για ένα κοστούμι. Ένας Βέλγος γίγας έχει ύψος 2,86 μ.

Ο υψηλότερος άνθρωπος της Αγγλίας είναι ο Τέντ Ήθανς. Έχει ύψος 2,85 μ. και εξακολουθεί να ψηλώνει. Έχει ποδήλατο

φτιαγμένο ειδικά γι' αυτόν και, όπου εμφανισθή, τόσο προκαλεί την περιέργεια του κόσμου, ώστε σταματά ή κυκλοφορία.

Όπως είναι φυσικό άνθρωποι με υπερφυσικό ύψος σπάνια προσαρμόζονται ικανοποιητικά στη ζωή. Ωστόσο στην Αμερική ζή σήμερα ένας άνθρωπος, ο Τζάκ Έρλ, που παρ' όλα τα 2,65 μέτρα του, εργάζεται θαυμάσια.

Όταν είναι κανείς γίγας έχει να αντιμετωπίσει και μερικά ειδικά προβλήματα. Ο Τζάκ Έρλ π. χ. πρέπει να παραγγέλλη όλα του τα ρούχα, γιατί δεν υπάρχει τίποτα έτοιμο στα μέτρα του. Στο θέατρο κάθεται πάντα στην τελευταία σειρά, γιατί αλλιώς οι θεαταί από πίσω διαμαρτύρονται. Κοιμάται σε δυο κρεβάτια, θαμμένα στο μακρύς κοντά κοντά. Δεν μπορεί να ταξιδέψη με τον υπόγειο σιδηρόδρομο, γιατί το κεφάλι του κουτουλάει στους ανεμιστήρες που είναι στο ταβάνι.

Το αυτοκίνητό του έχει μετατραπή ειδικά γι' αυτόν και δεν το έχει ασφαλισμένο, γιατί κανένας δεν μπορεί να του το κλέψη, εκτός αν βρεθή κανένας άλλος γίγας. Το εμπρός κάθισμα έχει βγῆ και ο Έρλ οδηγεί καθισμένος πίσω για να μπορή να απλώνη τα πόδια του. Πολλές φορές μάλιστα έτυχε να βρῆ τον μπλά του, γιατί άλλοι οδηγοί ή αστυφύλακες δεν τον έβλεπαν και νόμιζαν πως το αυτοκίνητο πήγαινε μοναχό του. Μιά φορά πέρασε ξυστά από ένα άλλο αυτοκίνητο και του χτύπησε το φτερό. Ο σωφέρ πήδησε έξω αναμμένος και του φώναζε να βγῆ απ' το αυτοκίνητό του. Ο Τζάκ Έρλ βγήκε για ν' αρχίση τὸν καυγά. Μά ήταν τον είδε ο σωφέρ τάχασε. — Έγώ έφταιγα, συγγνώμη, μουρμούρισε και έγινε καπνός.

Ἡ τέχνη τοῦ χοροῦ

Ο χορὸς εἶναι ὅπως ἡ ποίησις. Ἡ τέχνη τοῦ χοροῦ προσπαθεῖ νὰ παραστήσῃ ἕνα ρυθμὸ μέσα στὸ Χρόνο καὶ στὸ Χῶρο. Ὅπως κάθε Τέχνη ἔτσι καὶ ὁ χορὸς εἶναι νίκη τοῦ ἀνθρώπου πάνω στὸν ἄνθρωπο, νίκη κορμιοῦ πάνω στὸ κορμί. Εἶναι ἡ ἁρμονία τῆς κίνη-
σης καὶ τῆς μουσικῆς καὶ εἶναι μιὰ ἀπόλαυσις γιατί εἶναι ἕνα θαῦμα.
Παραθέτουμε λίγες εἰκόνες ἀπὸ τὸ βιβλίο «Ballet» τοῦ Serge Lido.
(Φωτογραφ. Serge Lido).

Οἱ εἰκόνες μετὰ τὴ σειρά :

Ντενίξ Μπουρζουά: Πρώτη χορεύτρια τῆς Ὁπερας τῶν Παρισίων.

Ἡ Ἀλίτσια Ἀλόνσο καὶ ὁ Ἰγκόρ Γιόυσκεβιτς στὸ «Θέμα καὶ Παραλλη-
γές», ποὺ δόθηκε ἀπὸ τὸ Ἀμερικανικὸ Μπαλλέτο στὸ Ἐθνικὸ Θέατρο τοῦ
Παλαί Σαγιώ. Νοέμβριος 1950.

Ὁ Ζὰν Μπαμπινιέ στὸ «Γαλάζιο Πουλί».

Ἡ Μαίρη - Ἑλέν Μούλαν. Πρώτη χορεύτρια τοῦ American National Ballet
Theatr. Παρίσι, Αὐγούστου 1949.

Ἡ Ροζέλλα Χάιταουερ καὶ ὁ Ἀντρέ Ἑγκλέβσκυ. Μόντε - Κάρλο, Ἀπρί-
λης 1950.

Ἡ Ροὺθ Παίητς καὶ ὁ Μπέντλεϋ Στόουν στὸ «Φράνκη καὶ Τζόννυ». Θέα-
τρο Ἡλυσίων, Παρίσι. Μάιος 1950.

Ἡ Κολέτ Μαρσὰν τῶν Ballet de Paris. Χειμῶνας 1950.

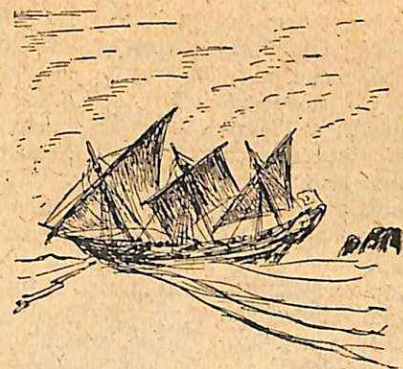
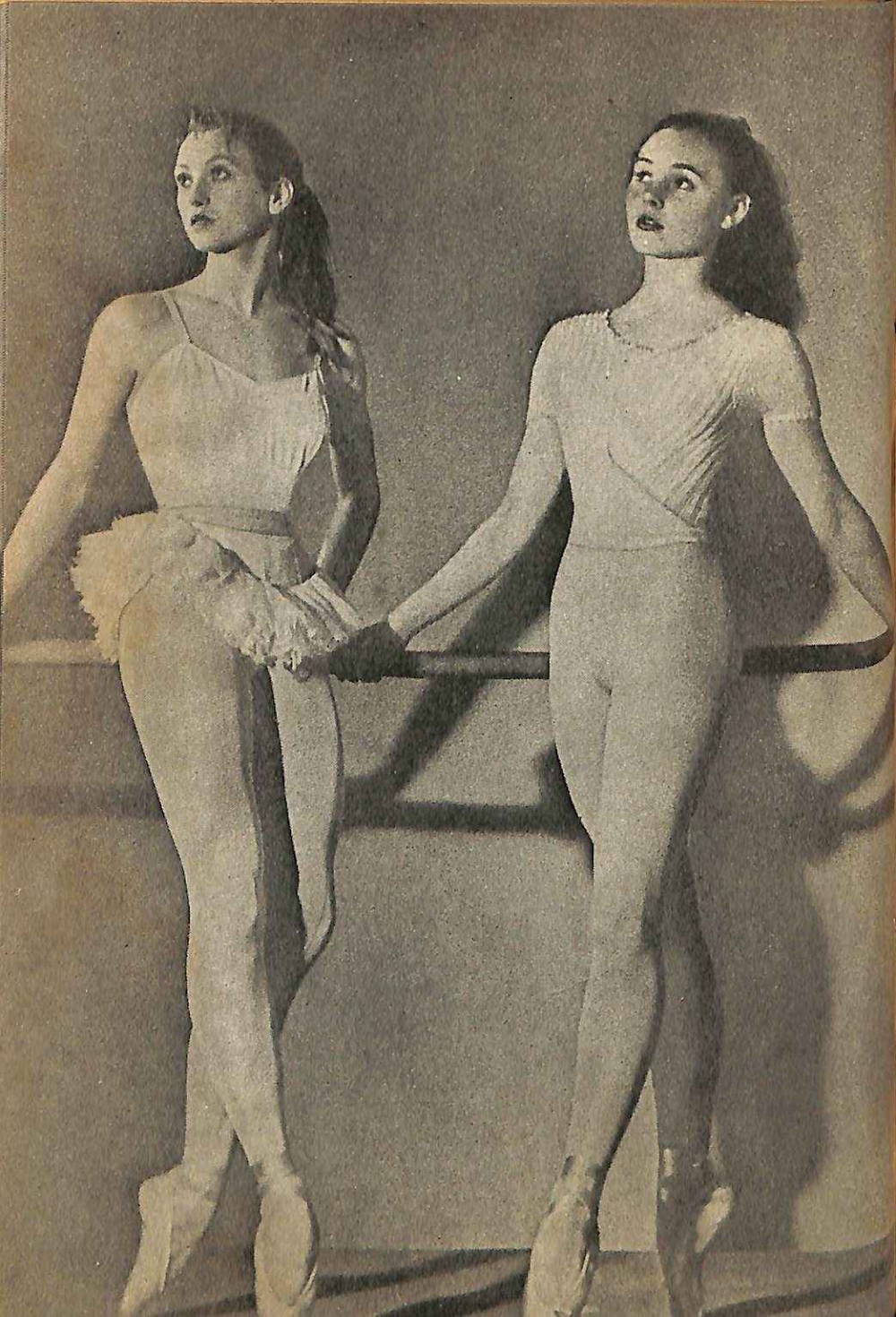
Αποκαλύψεις τοῦ 1950 : Ἡ Κλαίρ Σομπέρο, 16 χρόνων, καὶ ἡ Ξένια Παλλέ,
18 χρόνων.

Η ΚΑΤΑΚΤΗΣΙ ΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΩΝ

Τοῦ

ΦΩΚ. ΚΩΝΣΤΑ

*Ἀπὸ τὸν ἀκατέργαστο κορμὸ δένδρου
ὥς τὸ σκάφος μὲ τὴν αἰομικὴ ἐνέργεια*

Ο ἄνθρωπος, πλασμένος γιὰ νὰ ζῇ καὶ νὰ κινῆται ἐπάνω στὴν ξηρά, ἔζησε πολλές χιλιάδες χρόνια ἐπάνω στὴ στεριά. Περιφερόταν ἀπὸ τόπο σὲ τόπο ἀναζητώντας τὴν τροφή του καὶ κάνοντας ἀδιάκοπους ἀγῶνες μὲ ἄλλους ἀνθρώπους ἢ μὲ ζῶα ποὺ ἦ τὸν ἀπειλοῦσαν ἢ ἤθελε νὰ τὰ υποτάξῃ ἐπειδὴ τοῦ ἦταν χρήσιμα.

Στὴν ἀτελεύτητη αὐτὴ πορεία του συναντοῦσε πάντοτε ἓνα στοιχεῖο τῆς φύσεως ποὺ τὸν ἐμπόδιζε νὰ προχωρήσῃ πρὸς πέρα. Ἦταν τὸ ὑγρὸ στοιχεῖο, οἱ μεγάλοι ποταμοί, οἱ λίμνες καὶ περισσότερο ἀπ' ὅλα ἡ θάλασσα.

Τὴν πρώτη ἀπόπειρα γιὰ τὴν κατὰκτησι τοῦ ὑγροῦ στοιχείου

τὴν ἔκαμαν οἱ ἄνθρωποι μὲ τὸ κολύμπι, ποὺ τοὺς ἦταν ἔμφυτο.

Ἀλλὰ μὲ τὸ κολύμπι δὲν κέρδιζαν οἱ ἄνθρωποι πολλὰ πράγματα. Μποροῦσαν νὰ διασχίσουν μικρὲς ἀποστάσεις, μικροὺς ποταμούς ἢ μικρὲς λίμνες. Δὲν μποροῦσαν ὅμως νὰ ξανοιχτοῦν στὸ πέλαγος γιὰ νὰ φτάσουν στοὺς μακρινοὺς τόπους πρὸς τοὺς ὁποίους τοὺς τραβοῦσαν ἄλλοτε ἢ περιέργεια, ἄλλοτε ἢ ἀνάγκη καὶ τίς πρὸς πολλές φορές καὶ τὰ δύο μαζί. Κάποτε ὥστόσο ἔτυχε νὰ ἴδωῦν χερσαῖο ζῶο, ἓνα κατσίκι ἢ ἓνα σκυλί, ποὺ ἄθελά του εἶχε ὄρεθῇ ἐπάνω σ' ἓνα κορμὸ δένδρου ποὺ τὸν παράσερνε τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ. Καὶ παραξενεύ-

τηκαν τόσο πολύ θλέποντας το ζώο αυτό να ταξιδεύη ξεκούραστα επάνω στο νερό, ώστε δοκίμασαν να κάμουν και αυτοί το ίδιο. Το πείραμα απέτυχε. Μπορούσαν στ' αλήθινά να κάθονται επάνω σ' ένα χονδρό κορμό δένδρου και να πλέουν επάνω στο νερό χωρίς να έχουν ανάγκη να κολυμπάνε.

Το πρώτο θήμα, που ήταν και το πιο αποφασιστικό, είχε γίνει. Τα υπόλοιπα ακολουθήσαν με πολύ άργο ρυθμό και με βοηθό την παρατηρητικότητα και την εφευρετικότητα του ανθρώπου. Την πορεία αυτή μπορούμε ακόμη και σήμερα να την παρακολουθήσουμε σε πολλά νησιά του Νότιου Ειρηνικού, όπου οι κάτοικοί τους βρίσκονται στα πρώτα στάδια του πολιτισμού. 'Ακόμη και σήμερα ζουν εκεί πρωτόγονοι άνθρωποι που δεν γνωρίζουν άλλο μέσο για να διασχίζουν το υγρό στοιχείο, παρά τον άκατέργαστο κορμό του δένδρου. Πλάι όμως σ' αυτούς υπάρχουν άλλοι που έχουν αναγάγει την πρωτόγονη ναυπηγική τους σε πραγματική τέχνη. 'Αλλοι έχουν μάθει να σκάβουν τους κορμούς των δένδρων και να τους κοιταίνουν ώστε να γίνονται ελαφρότεροι. 'Αλλοι προσδένουν πολλούς κορμούς, σε σχεδίες, που χάρις στην μεγαλύτερη επιφάνειά τους προσφέρουν και μεγαλύτερη ασφάλεια και συγχρόνως είναι και πιο εύρωστες. Οι περισσότεροι από τους λαούς αυτούς έχουν εγκαταλείψει το στάδιο της κωπηλασίας και μπήκαν στην ιστιοπλοΐα που ήδη σημαίνει τεράστια πρόοδος.

Κουπιά, Πανί, Πηδάλιο

Γενικά μπορούμε να πούμε ότι ή θαλασσοπορία δεν θα έβγαι-

νε ποτέ από το πρωτόγονο στάδιο, αν δεν ακολουθούσαν τρεις μεγάλες εφευρέσεις που σήμερα μας φαίνονται τόσο κοινές. Κανείς δεν έμαθε ούτε θα μάθη ποτέ ποιοι ήταν αυτοί που θρήκαν το κουπί, το πανί και το πηδάλιο.

Για πρώτα κουπιά χρησίμευαν τα χέρια ή και τα πόδια, τα ίδια δηλαδή που χρησίμευαν και στο κολύμπι. 'Η ιδέα όμως να αντικατασταθούν με κουπιά, για να πολλαπλασιασθή ή δυνάμει τους, σήμανε τεράστια πρόοδο που άνοιγε πραγματικά καινούργιους ορίζοντες για τους πρωτόγονους θαλασσοπόρους. 'Ασύγκριτα σπουδαιότερη ήταν η εφεύρεσις των πανιών που δέσμευαν τη δύναμη του αέρα και την υπέτασσαν στον άνθρωπο. Οι «θαλασσοπόροι» δεν είχαν πια ανάγκη να κοπιάζουν. 'Ο άνεμος έδινε στο σκάφος τους φτερά.

'Αλλά οι άνθρωποι δεν μπορούσαν ν' αφήσουν τον αέρα και τα κύματα να τους οδηγούν. Το πηδάλιο έλλυσε αυτό το πρόβλημα και έκανε τον άνθρωπο κυρίαρχο του υγρού στοιχείου.

'Αργότερα — πολύ αργότερα — προστέθηκε στις τρεις αυτές μεγάλες εφευρέσεις και η ναυτική πυξίδα, που ήρθε να συμπληρώση την προσπάθεια του ανθρώπου για την κατάκτηση των θαλασσών.

Οι πρώτοι θαλασσοπόροι

Είναι πολύ δύσκολο να προσδιορίσουμε σε ποιά γωνιά της γης φάνηκαν οι πρώτοι θαλασσοπόροι. Τους πρώτους θαλασσοπόρους πρέπει να τους αναζητήσουμε ανάμεσα στους λαούς εκείνους που δημιούργησαν τον πολιτισμό, ανάμεσα δηλαδή στους λαούς που κατοικούσαν γύρω

στην ανατολική λεκάνη της Μεσογείου. Οι 'Ασύριοι, οι Βαβυλώνιοι και οι άλλοι λαοί της Μεσοποταμίας δύσκολα μπορούσαν να γίνουν θαλασσοπόροι. Οι χώρες τους ήταν μεσόγειες και τόσο πλούσιες που δεν τους ανάγκαζαν να βαδίσουν προς τα παράλια και ν' αναζητήσουν πέρα από τις θάλασσες τα εφόδια για τη ζωή τους. Οι Αιγύπτιοι, θαμμένοι πιο κοντά στην θάλασσα, δεν είχαν ανάγκη να ρισκινδυνεύουν την ζωή τους, αφού ή χώρα τους — και άλλες χώρες που μπορούσαν να τις φθάσουν από τη στεριά — τους πρόσφεραν άφθονα όλα τα αγαθά, από το σιτάρι ως τα πολύτιμα μέταλλα.

Λιγότερο πρόνομιουχοι ήταν στο ζήτημα αυτό οι Φοίνικες. 'Η χώρα τους δεν ήταν και τόσο γόνιμη και μπροστά της ανοιγόταν ή μεγάλη θάλασσα. Ούτε και αυτοί όμως είχαν ανάγκη να ριχτούν στην μεγάλη περιπέτεια να κατακτήσουν τη θάλασσα μια κι είχαν δίπλα τους τόσες πλούσιες χώρες από τις οποίες μπορούσαν να πάρουν, με το καλό ή με την βία, τα όσα τους έλειπαν. 'Αργότερα απόκτησαν οι Φοίνικες την φήμη τολμηρών θαλασσοπόρων. 'Οπωσδήποτε μόνο σαν «καλούς μαθητές» θα πρέπει να τους θαυμάσουμε.

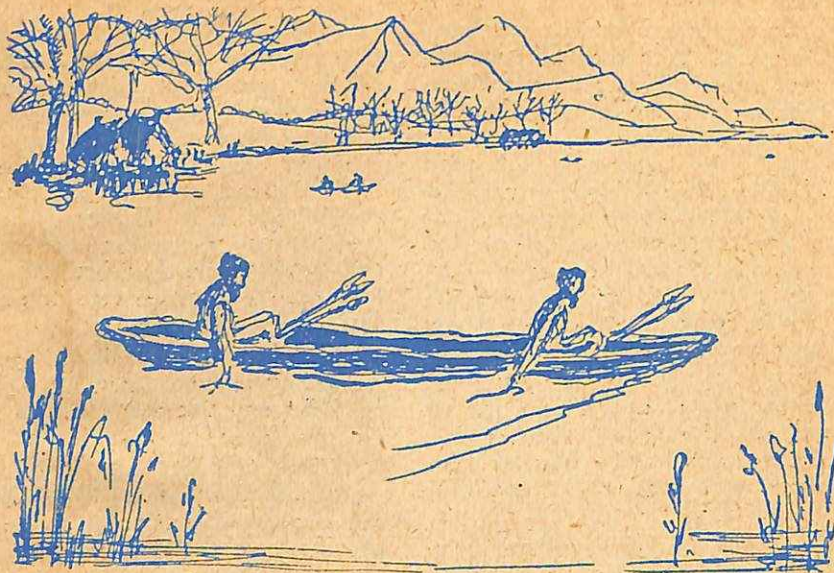
Οι Έλληνες

Εντελώς διαφορετική ήταν ή θέση των 'Ελλήνων. 'Ανάμεσα στη χώρα τους, που για να τους δώση τα όσα επιθυμούσαν ζητούσε μεγάλο κόπο, και στις εύτυχοιμένες παραγωγικές χώρες της Μεσοποταμίας και της Αιγύπτου απλώνεται ή μεγάλη φυσική γέφυρα που σχηματίζουν τα νησιά, μικρά ή μεγάλα. 'Από όποιο

γιαλό κι' αν κυττούσανε έβλεπαν απέναντί τους έναν άλλο. Και από τις κορφές των βουνών τους αγνάντευαν ακτές που ή καθεμιά τους ήταν και μια ύποσχεσι. 'Όσο περισσότερο προχωρούσαν από γιαλό σε γιαλό και από νησί σε νησί τόσο και περισσότερα μάθαιναν για το λαμπερό μέταλλο, για τα πολύχρωμα πετράδια, για τα μυρωμένα ξύλα και όλα τα άλλα αγαθά.

Την πιο μακρυνή απήχησι για την ελληνική θαλασσοπορία μας την δίνει ο μύθος για τον Φρίξο και την 'Ελλη.

'Ο Φρίξος και ή 'Ελλη ήταν παιδιά του Βασιλιά του 'Ορχομενού της Βοιωτίας που όνομαζόταν 'Αθάμας και ξεκίνησαν για να φθάσουν στον Εύξεινο Πόντο. Στον δρόμο πνίγηκε ή 'Ελλη και το τραγικό της πάθημα μας το θυμίζει ως σήμερα ο 'Ελλησποντος. Αυτό είναι το πρώτο στοιχείο. Το δεύτερο είναι ή 'Αργοναυτική έκστρατεία, που μας δίνει ανάγλυφη την εικόνα μιας μεγάλης προσπάθειας. 'Η «'Αργώ», το μυθικό καράβι δεν μπορούσε να είχε άλλο πλήρωμα από κείνο που είχε. Ταξίδευαν μαζί της οι μεγαλύτεροι ήρωες της ελληνικής μυθολογίας, οι Ισόθεοι. 'Ηταν μέσα ο 'Ηρακλής, σύμβολο της δύναμης, ήταν ο Λυγκεύς, σύμβολο της δεξιδέρκειας, ήταν ο 'Αργος ο πανόπτης, σύμβολο της άγρυπνης προσοχής. Το κορμί του ήταν γεμάτο μάτια, που τα μισά έκλειναν την ήμέρα και τ' άλλα μισά την νύχτα, έτσι που να είναι πάντοτε άγρυπνος. 'Ηταν μαζί κι' ο 'Αμφιάραος, ο μάντις που ήξερε όλα όσα έμελλαν να συμβούν, ο 'Ασκληπιός, ο Ισόθεος γιατρός, ο Τελαμών, ο Κάστωρ με τον Πολυδεύκη και άλλοι Ισά-

Τὸ πρῶτο πλωτό: ὁ κορμὸς τοῦ δέντρου

ξιοί τους, ἐπειδὴ μόνο τέτοιοι ἥρωες καὶ ἡμίθεοι ἦταν ἱκανοὶ γιὰ τὸ μεγάλο κατόρθωμα. Καὶ γι' ἀρχηγό τους εἶχαν τὸν Ἰάσονα, τὸ δυνατό καὶ πανοῦργο βασιλόπουλο.

Μεγάλη ἡ προσπάθεια, μεγάλοι ὁμῶς καὶ οἱ κίνδυνοι καὶ τὰ ἐμπόδια πού ἔπρεπε νὰ ὑπερνικηθοῦν. Οἱ Ἄρπυιες, οἱ Συμπληγάδες, οἱ ταῦροι τοῦ Αἰήτου, οἱ δράκοι καὶ ὅλα τὰ ἄλλα παράξενα καὶ φοβερά μὲ τὰ ὅποια εἶχανε ν' ἀντιπαλαίσουν οἱ Ἀργοναῦτες, εἶναι ἡ γεμάτη ζωντάνια εἰκονογράφηση τῆς σκληρῆς πάλης τῶν ναυτικών μὲ τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως.

Πολλοὺς ἀπὸ τοὺς ἥρωες τῆς Ἀργοναυτικῆς ἐκστρατείας τοὺς ξαναβρίσκουμε μπροστὰ στὴν Τροία, πρωταγωνιστὲς στὸν πῖο μακρυνὸ παγκόσμιο πόλεμο πού μᾶς εἶναι τόσο γνωστός.

Καὶ ἀπὸ τίς περιγραφές τοῦ Ὀμήρου γνωρίζουμε πῶς ὁ στό-

λος τῶν Ἑλλήνων ἦταν ἀρκετὰ δυνατός.

Συνέχεια τῆς Ἰλιάδας εἶναι ἡ Ὀδύσεια, πού περιγράφει τοὺς κινδύνους καὶ τοὺς ἀγῶνες τῶν θαλασσοπόρων. Ἀλλὰ καὶ πολλὲς ἄλλες παραδόσεις ἀπὸ τὴν ἀρχαία Ἑλλάδα εἶναι τόσο στενὰ δεμένες μὲ τὴ θάλασσα πού δὲν μᾶς ἀφήνουν καμμιά ἀμφιβολία ὅτι οἱ Ἕλληνες πολὺ νωρὶς ξεκίνησαν γιὰ τὴν κατάκτησί της. Οἱ Ἡράκλειες στήλες (τὸ Γιβραλτάρ) μᾶς διαλαλοῦν τὸν τολμηρὸ καὶ παντοδύναμο ἥρωα πού εἶχε τὸ θάρρος νὰ βγῇ πρῶτος ἀπὸ τὴν Μεσόγειο στὸν ἀπέραντο Ἀτλαντικό. Ἡ τραγικὴ μοῖρα τοῦ Αἰγέως μᾶς μιλάει γιὰ κάποιαν ἄλλη μεγάλη θαλάσσια ἐπιχείρησι. Καὶ τὸ ἴδιο συμβαίνει μὲ πολλὲς ἄλλες παραδόσεις πού ἀπηχοῦν τὴν πάλῃ τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ ὕγρὸ βασίλειο τοῦ Ποσειδῶνος.

Εὐθυμένους περίπλους καὶ ὁ «Ἀννωνος πλοῦς»

Ανάμεσα στὶς μεγάλες θαλασσινὲς προσπάθειες τῶν ἱστορικών πιά χρόνων ἡ σπουδαιότερη εἶναι τὸ ταξίδι πού ἔκανε ὁ Καρχηδόσιος Ἀννων μὲ ἐξήντα πλοῖα τὸ 465 π.Χ. Ὅσα γνωρίζουμε σχετικὰ μὲ τὴν προσπάθεια αὐτή, πού ἔμεινε γνωστὴ ὡς «Ἀννωνος πλοῦς» ἢ περίπλους, προέρχονται ἀπὸ ἓνα καὶ μοναδικὸ ἑλληνικὸ ἀντίγραφο τῆς Αἰδελθέργης. Εἶναι ἡ μετάφρασι τοῦ κειμένου τῶν ἀναμνηστικῶν πλακῶν πού εἶχε ἐντοιχίσει ὁ Ἰδιος ὁ Ἀννων στὸ ἱερὸ τοῦ Κρόνου, στὴν Καρχηδόνα. Τὸ ἱερὸ αὐτὸ τὸ κατέστρεψε τὸ 146 π.Χ. ὁ Σκιπίων ὁ Ἀφρικανὸς (τότε πού κατεστράφη ἡ Καρχηδόνα).

Ἀπὸ τὰ ὅσα ἀναφέρει τὸ χειρόγραφο αὐτὸ συνάγεται ὅτι ὁ Ἀννων καὶ ἡ συνοδεία του πέρασαν τίς Ἡράκλειες Στήλες, ἔκαμψαν πρὸς τὸν Νότο καὶ ἔφθασαν πέρα ἀπὸ τὸ Πράσινο Ἀκρωτήριο (Κάπ Βέρντε) παραπλέοντας τίς ἀφρικανικὲς ἀκτές.

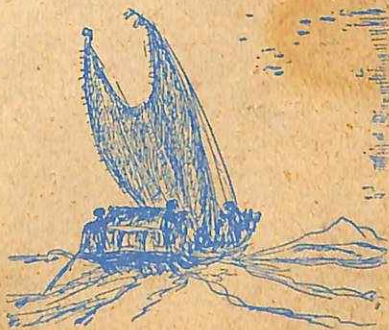
Ἡ ἀκρίβεια τῶν πληροφοριῶν πού περιέχει τὸ χειρόγραφο τῆς Αἰδελθέργης ἀμφισβητήθηκε ἀπὸ πολλοὺς. Δὲν εἶναι μάλιστα καθόλου λίγοι ἐκεῖνοι πού θεωροῦν ὅλη αὐτὴ τὴν ἱστορία φανταστικὴ.

Ἀντίθετα εἶναι ἀπόλυτα βέβαιο ὅτι πολὺ πρὶν ἀπὸ τὸν Ἀννονα ἄλλοι Ἕλληνες θαλασσοπόροι εἶχανε περάσει ἀπὸ τίς Ἡράκλειες Στήλες, ἄλλοι εἶχανε διασχίσει τὴν Ἐρυθρὰ Θάλασσα ἢ εἶχανε γνωρίσει τὸν Ἰνδικὸ Ὠκεανό. Ἔτσι ἀναφέρεται ὅτι ὁ Εὐθυμένης, ἀπὸ τὴν Μασσαλία, πού ἔζησε τὸν 6ο π.Χ. αἰῶνα, εἶχε ταξιδέψει ἔξω ἀπὸ τίς Ἡράκλειες Στήλες καὶ εἶχε περιγρά-

ψει τὸ ταξίδι του σὲ ἓνα ἔργο μὲ τὸν τίτλο «Περίπλους». Τὸ σύγγραμμα αὐτὸ δὲν διασώθηκε, περιεῖχε ὁμῶς πολλὰς ἀνακρίβειες καὶ τολμηρὰς ὑποθέσεις ὅπως, παραδείγματος χάριν, ὅτι ὁ Νεῖλος πηγάζει ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικό, διέσχιζε ὅλη τὴν Ἀφρικὴ καὶ χύνόταν στὴ Μεσόγειο. Ἴσως ὁ Εὐθυμένης θὰ εἶχε φθάσει ὡς τίς ἐκβολὰς τοῦ Σιναεργάλη, ὅπου ἡ δυνατὴ παλίσροια δίνει συχνὰ τὴν ἐντύπωσι ὅτι ἡ θάλασσα χύνεται μέσα στὸν ποταμὸ καὶ ὄχι ὁ ποταμὸς στὴν θάλασσα.

Πυθέας ὁ Μασσαλιώτης

Πολὺ πῖο συγκεκριμένα εἶναι τὰ στοιχεῖα πού μᾶς ἔδωσαν ὁ Στράβων, ὁ Πολύβιος καὶ ἄλλοι ἀρχαῖοι γεωγράφοι καὶ ἱστορικοὶ σχετικὰ μὲ τὸν Πυθέα τὸν Μασσαλιώτη, πού ἦταν ὁ πρῶτος συστηματικὸς θαλασσοπόρος. Ἀπὸ τὸ ἴδιο του τὸ σύγγραμμα «Γῆς περίοδος ἢ Τὰ περὶ Ὠκεανῶν» μαθαίνουμε ὅτι ὁ Πυθέας χρησιμοποίησε γιὰ τὸ ταξίδι του ὅλες τίς ἀστρονομικὲς, γεωγραφικὲς καὶ ἄλλες ἐπιστημονικὲς γνώσεις τοῦ καιροῦ του καὶ τίς συμπλήρωσε μὲ δικές του παρατηρήσεις. Ὁ Πυθέας ξεκίνησε τὸ 330 π.Χ. ἀπὸ τὴν Μασσαλία. Πέρασε τὸ

Ἰστιοφόρο τῆς Ν. Γουϊνέας

Γιβραλτάρ, ἀκολούθησε τὶς ἀκτὲς τῆς Πυρηναικῆς Χερσονήσου καὶ τῆς Γαλλίας, διέσχισε τὸ Στενὸ τῆς Μάγχης καὶ ἔφθασε στὴν Ἀγγλία (στὶς Κασσιτερίδες Νήσους) ποὺ —ἀς σημειωθῇ— δὲν ἦταν ἀγνωστὴ γιὰ τὸν κόσμον τῆς Μεσογείου ποὺ προμηθευόταν ἀπ' αὐτὴν κασσίτερο.

Ἀπὸ τὶς Κασσιτερίδες προχώρησε ὁ Πυθέας ἀκόμη περισσότερο πρὸς Βορρᾶν καὶ ἔφθασε σ' ἓνα σημεῖο ὅπου, κατὰ τὴν Ἱδία τοῦ τὴν ἀφήγησι, ὁ ἥλιος ἔδωκε μονάχα γιὰ δυὸ - τρεῖς ὥρες. Ταξιθεύοντας ἄλλες ἕξι ἡμέρες ἀγκυροβόλησε στὴ Θούλη, ὅπου ὁ ἥλιος δὲν δύνει ποτὲ καὶ ὅπου εἶναι τὸ τέλος τοῦ κόσμου. Ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πέρα —ὅπως λέει πάντοτε ὁ ἴδιος ὁ Πυθέας— δὲν ὑπάρχει ἄλλη γῆ, οὔτε θάλασσα οὔτε καὶ ἀέρας. Ἡ Θούλη (πιθανώτατα τὰ νησιά Σέτλαντ ἢ ἴσως καὶ αὐτὴ ἡ Ἰσλανδία) σάν τέρμα τοῦ κόσμου ἦταν καὶ τὸ τέρμα τοῦ ταξιδιοῦ τοῦ Πυθέα.

Εὐδοξος ὁ Κυζικηνὸς

Υστερα ἀπὸ τὸν Πυθέα ὁ πιὸ τολμηρὸς θαλασσοπόρος ποὺ συναντοῦμε εἶναι ὁ Εὐδοξος ὁ Κυζικηνὸς (2ος π. Χ. αἰών). Αὐτὸς ταξίδεψε δυὸ φορές στὶς Ἰνδίες, προχώρησε μὲ πλοῖο βαθιά μέσα στὸ Νεῖλο καὶ ἔκανε καὶ πολλὰς ἄλλες περιηγήσεις καὶ ἐξερευνήσεις ὡς τὴν Αἰθιοπία καὶ τὸ ἐσωτερικὸ τῆς Ἀφρικῆς. Γυρίζοντας ἀπὸ τὸ δεύτερο ταξίδι τοῦ στὶς Ἰνδίες θρῆκε μέσα στὴν Ἐρυθρὰ Θάλασσα ἓνα κομμάτι ἀπὸ τὴν πλώρη ἑνὸς καραβιοῦ, ποῦ, ὅπως κατάλαβε ἀπὸ τὴν κατασκευὴ του, προερχόταν ἀπὸ τὰ Γάδειρα τῆς Ἰσπανίας. Ὁ Εὐδοξος ἤξερε ὅτι ἡ Μεσόγειος δὲν ἐπικοινωνοῦσε μὲ τὴν Ἐρυθρὰ

Θάλασσα. Ἔτσι ἔκανε τὴ σκέψι ὅτι τὸ κομμάτι αὐτὸ τοῦ ναυαγίου ἔπρεπε νὰ εἶχε φθάσει ὡς ἐκεῖ, κάνοντας ὁλόκληρο τὸν γύρο τῆς Ἀφρικῆς, καὶ πῆρε τὴν μεγάλη ἀπόφασιν ν' ἀκολουθήσῃ κι' ὁ ἴδιος τὸν δρόμον ποὺ εἶχε ἀκολουθήσῃ τὸ ναυάγιο. Πῆγε λοιπὸν ὡς τὰ Γάδειρα (τὸ σημερινὸ Κάδιξ) καὶ παραπλέοντας τὶς ἀφρικανικὰς ἀκτὲς ἔφθασε ὡς τὸν κόλπον τῆς Γουινέας, ἀπὸ ὅπου ξαναγύρισε στὴν ἀφετηρίαν του γιὰ νὰ ἐτοιμαστῇ καλύτερα. Πῆρε δυὸ γερά καράβια, διὰλέξε ἱκανοὺς καὶ τολμηροὺς συντρόφους καὶ ξεκίνησε γιὰ δευτέρῃ φορά ἀποφασισμένος νὰ πετύχῃ. Ἀπὸ τότε ὅμως τίποτε δὲν ξανακούστηκε γι' αὐτόν, οὔτε καὶ γιὰ τοὺς συντρόφους του.

Οἱ μεταχριστιανικοὶ χρόνοι

Οἱ Ρωμαῖοι ποὺ ἔγιναν κοσμοκράτορες κατὰ τοὺς πρώτους προχριστιανικοὺς καὶ τοὺς πρώτους μεταχριστιανικοὺς αἰῶνες δὲν ἔνοιωσαν ποτὲ τοὺς ἰδιαιτέρῃ ἀγάπῃ γιὰ τὴ θάλασσα. Ἀπὸ τὸν καιρὸ μάλιστα ποὺ κατέστρεψαν τὴν Καρχηδόνα, ἐπικίνδυνον ἀντίπαλόν τοὺς στὴ θάλασσα, προτίμησαν, καὶ γιὰ τοὺς πολεμικοὺς καὶ γιὰ τοὺς εἰρηνικοὺς τοὺς σκοποὺς, τοὺς δρόμους τῆς στεριᾶς. Ἔτσι ἡ θαλασσοπορία στὴ Μεσόγειο περιωρίστηκε ἄρκετὰ καὶ κύριοι ἐκπρόσωποι τῆς ἀπόμειναν οἱ Ἑλληνες ἐμπορευόμενοι καὶ κοντὰ σ' αὐτοὺς καὶ οἱ πειραταί. Δὲν ἔλειψαν θῆβαια οἱ τελειοποιήσεις στὴν ναυπηγικὴ καὶ στὰ βοηθητικὰ μέσα τῆς ναυσιπλοΐας. Ὡστόσο ἦταν μᾶλλον περιωρισμένες, ἀφοῦ οἱ δοῦλοι ἦταν ἀφθονοὶ καὶ οἱ κατάδικοι τελείωναν τὴ

ζωὴ τους μέσα στὰ κάτεργα τραβώντας κουπί. Αὐτὴ εἶναι ἴσως ἡ πιὸ μαύρη ἐποχὴ τῆς ἱστορίας τῆς θαλασσοπορίας.

Οἱ Βίκινγκς

Μὰ ἐνῶ στὴ Μεσόγειο, στὸν τόπον ποὺ εἶχε γεννηθῇ, ἡ θαλασσοπορία περνοῦσε τὸν μεσαίωνα τῆς, ἄρχισε ν' ἀνθίξῃ ψηλὰ στὸν Βορρᾶ.

Οἱ πρώτοι θαλασσοπόροι τοῦ Βορρᾶ, οἱ Βίκινγκς, κατοικοῦσαν σὲ μιὰ στενόμακρη λουρίδα γῆς, τριγυρισμένη ἀπὸ παντοῦ ἀπὸ θάλασσα. Ἀπειροὶ κόλποι, καὶ ὄρμοι καὶ φιόρντ σχίζανε τ' ἀκρογιάλια τῆς καὶ ἀπὸ τὰ νότια ἀκρωτήρια ἀντικρύζανε οἱ κάτοικοι τῆς γειτονικῆς ἀκτὲς πιὸ ἤρεμες καὶ πιὸ ἐλκυστικές ἀπὸ τὶς δικές τους. Ἡ χώρα τους ἦταν δυσκολοκαλλιέργητη καὶ θαριοὶ χειμῶνες δυσκόλευαν ἀκόμη πιὸ πολὺ τὴν καλλιέργεια. Οἱ Βίκινγκς ἦταν συνεπῶς ἀναγκασμένοι νὰ συμπληρῶνουν ἀπὸ τὴ θάλασσα τὶς τροφές ποὺ δὲν τοὺς ἔδινε ἡ στεριά. Ἔτσι αὐτὴ ἡ θάλασσα ἔγινε σιγά - σιγά τὸ στοιχεῖόν τους κι' αὐτὴ τοὺς ὡδηγοῦσε ὅλο καὶ πιὸ μακριά.

Δὲν ἦταν πολυἀριθμὸς λαὸς οἱ Βίκινγκς. Μὰ ὁ ἀδιάκοπος καὶ σκληρὸς ἀγώνας τοὺς μὲ τὴν θάλασσα τοὺς εἶχε κάνει σκληροὺς, τολμηροὺς κι' ἀποφασιστικοὺς. Ἔτσι εἶχαν γίνῃ ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος τῶν ἄλλων λαῶν στὴ Βόρειον Εὐρώπῃ. Οἱ Γάλλοι ἀναγκάσθηκαν νὰ τοὺς παραχωρήσουν μιὰ ὁλόκληρη περιοχὴ γιὰ νὰ γλυτώσουν τὴν ὑπόλοιπὴ χώρα τους (ἀκόμη καὶ σήμερον τὸ ὄνομα τῆς περιοχῆς αὐτῆς —τῆς Νορμανδίας— θυμίζει τοὺς «ἀνθρώπους τοῦ Βορρᾶ»). Καὶ οἱ Ἀγγλοὶ, κάθε φορὰ ποὺ ἔβλε-

παν νὰ κοντοζυγώνουν τὰ καράβια τῶν Βίκινγκς, ἀφήναν τὰ παράλια καὶ φεύγανε στὰ βουνὰ γιὰ νὰ γλυτώσουν.

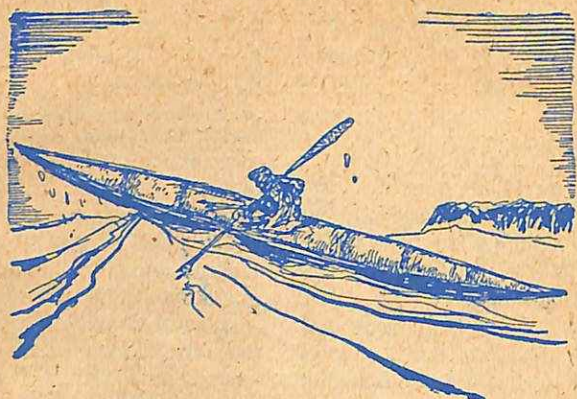
Ἀπὸ τοὺς τολμηροὺς αὐτοὺς θαλασσοπόρους ξεχωρίζουν —ἀνάμεσα στὸν θρύλον καὶ στὴν ἱστορίαν— ὁ Ἐρικ ὁ Ἐρυθρὸς καὶ ὁ Λεῖφ Ἐρικοῦν, ποὺ ὁ θρύλος τὸν θέλει γιὸ τοῦ πρώτου.

Κυνηγημένος, ἐπειδὴ εἶχε κάνει κάποιο φόνο, ἔφυγε ὁ Ἐρικ ὁ Ἐρυθρὸς ἀπὸ τὴν πατρίδα του καὶ ἐγκαταστάθηκε στὴν Ἰσλανδία. Ἀλλὰ οὔτε καὶ κεῖ τὸν χώρεσε ὁ τόπος. Ἡ θάλασσα τὸν τραβοῦσε ὅλο καὶ πιὸ μακριά, ὅλο καὶ πιὸ ψηλά. Ἔτσι ἔφθασε ὡς τὴν παγωμένη καὶ ἄξενη Γροιλανδία, ὅπου ἀποφάσισε νὰ μείνῃ γιὰ πάντα καὶ νὰ ἱδρύσῃ δικό του βασίλειον. Καὶ ἀκριβῶς γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ προσελκύσῃ ὑπηκόους ὠνόμασε τὴν κατάσπρην ἀπὸ τὰ χιόνια καὶ τοὺς πάγους χώρα τοῦ Γκρήν Λάντ (Πράσινη Χώρα). Ἐκεῖ μεγάλωσε καὶ ἀνατράφηκε καὶ ὁ γιὸς τοῦ Ἐρικ (ὁ Ἐρικοῦν) ποῦ, ταξιδεύοντας σὲ παράτολμο ταξίδι πρὸς τὴν Δύση, ἔφθασε γύρω στὰ 980 —πεντακόσια καὶ περισσότερα χρόνια πρὶν ἀπὸ τὸν Χριστόφορο Κολόμβον— στὴν Ἀμερικὴ.

Σταυροφορίες

— Ἱταλικὲς πόλεις

Οἱ σταυροφορίες, ποὺ ἄρχισαν στὰ 1096 καὶ κράτησαν —μέ διαλείμματα— ὡς τὰ 1270, ἔγιναν ἀφορμὴ νὰ ἐξαναντάνῃ ἡ ναυσιπλοΐα στὴ Μεσόγειο. Οἱ παράλιες πόλεις τῆς Βορείου Ἰταλίας, καὶ περισσότερο ἀπ' ὅλες ἡ Βενετία καὶ ἡ Γένοα, ἔγιναν τὰ κύρια κέντρα ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐπιβιβάζονταν οἱ σταυροφόροι, ἔγιναν οἱ συνδετικοὶ κρίκοι Ἀνα-

Τὸ καγιάκ τῶν Ἑσκιμῶν κατακτᾷ τὶς ἀρκτικές θάλασσες.

τολῆς καὶ Δύσεως. Ἀπόκτησαν πλοῦτη καὶ ἰσχύ καὶ περισσότερο ἀπ' ὅλα τῇ γνῶσι ὅτι ἡ δύναμι μιᾶς πολιτείας ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῇ δυνάμει τῆς στῆς θάλασσης. Ἔτσι ἄρχισε ὁ συναγωνισμὸς ποιά θὰ ναυπηγήσῃ τὰ πιὸ πολλὰ καὶ πιὸ καλοφτιαγμένα πλοῖα καὶ θὰ τὰ δώσῃ στὰ χέρια τῶν πιὸ ἱκανῶν ναυτικῶν. Μὲ τὰ νόμιμα αὐτὰ καράβια παράθβαιναν τὰ παράνομα πειρατικά. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ἡ Μεσόγειος ἔγινε τὸ κέντρο κινήσεως ἐμπορικῶν, πολεμικῶν καὶ πειρατικῶν στόλων, τὸ μεγάλο ναυτικὸ σχολεῖο ἀπὸ τὸ ὁποῖο ξεπήδησαν ἀργότερα — ἄμεσα ἢ ἔμμεσα — οἱ γενεές τῶν μεγάλων θαλασσοπόρων. Στὴν ἀνάπτυξι τῆς θαλασσοπορίας προσέφεραν πολλὰ οἱ Ἕλληνες ἀστρόνομοι, γεωγράφοι, μαθηματικοὶ κ.λ.π. πού, μελετώντας τὶς ἐργασίες τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, τὶς ζωτάνευαν καὶ τὶς τελειοποιούσαν.

Μὲ τὶς Σταυροφορίες ὁ κόσμος τῆς Δύσεως γνῶρισε πιὸ καλὰ τὰ περιζήτητα προϊόντα τῆς Ἀνατολῆς, τὰ μετάξια, τὶς πορφύρες, τὰ χαλιά, τὰ μπαχαρικά, τὰ ἀ-

ρώματα, τὰ πολύτιμα πετράδια. Ὅλα αὐτὰ ἔγιναν «μόδα» στῆς Δύσι καὶ ὅσοι τὰ ἐμπορεύονταν κέρδιζαν πολλὰ λεπτὰ. Γι' αὐτὸ ἔστελναν τὰ καράβια τους ὅλο καὶ πιὸ μακρὰ στὶς χῶρες τῆς Ἀνατολῆς κι' ὅλο ζητοῦσαν καινούργιες πηγές καὶ ἀσφαλέστερους καὶ συντομώτερους δρόμους.

Μάρκο Πόλο

Μακρύτερα ἀπ' ὅλους εἶχε ταξιδέψῃ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὁ Ἰταλὸς Μάρκο Πόλο (1254 — 1323).

Ὁ Μάρκο Πόλο δύσκολα μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῇ «θαλασσοπόρος». Ἀλλὰ καὶ δύσκολα μπορούμε ν' ἀρνηθοῦμε ὅτι συντέλεσε ὅσο κανένας ἄλλος στὴν ἀνάπτυξι τῆς θαλασσοπορίας. Ταξίδεψε, διασχίζοντας ὁλόκληρη τὴν Ἀσίαν, μέχρι τὴν παραμυθένια Ἀπὼ Ἀνατολή, ὅπου ἔμεινε κάπου 17 χρόνια. Γυρίζοντας χρησιμοποίησε περισσότερο τὴ θάλασσα ἐπειδὴ ὁ πανίσχυρος ἡγεμόνας Κουμπλάι - Χάν, πού τὸν εἶχε χρόνια γιὰ «ἄνθρωπό του», τοῦ ἐμπιστεύθηκε τὴν κόρη του γιὰ νὰ τὴν συνοδέψῃ ὡς τὴν Περσίαν, ὅ-

που θὰ γίνονταν οἱ γάμοι τῆς μὲ τὸν Μογγόλο πρίγκιπα Ἀργκούν. Μὲ τέτοια ἐμπιστευτικὴ ἀποστολή, ἀντιπρόσωπος τοῦ μεγάλου Κουμπλάι - Χάν, ἐπισκέφθηκε ὁ Μάρκο Πόλο πολλὰ ἀπὸ τὰ νησιά τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ ἔγινε παντοῦ δεκτὸς μὲ ἡγεμονικὲς τιμές. Στὴν Κεϋλάνη τοῦ χάρισαν τὸ ξύλινο πιάτο ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἔτρωγε ὁ Ἀδάμ καθὼς καὶ μερικὲς τρίχες ἀπὸ τὸ κεφάλι τοῦ πατέρα ὄλων τῶν ἀνθρώπων. Στὴ Σουμάτρα τὸν σεβάσθησαν καὶ αὐτοὶ οἱ ἀνθρωποφάγοι, ἐνῶ ἄλλοῦ πάλι ἄκουσε νὰ γίνεται λόγος γιὰ τὸ νησί Τσιπανγκού (τὴν Ἰαπωνίαν), ὅπου οἱ στέγες τῶν σπιτιῶν ἦταν ἀπὸ χρυσάφι.

Ὅλα ὅσα εἶχε ἰδῇ καὶ ὅλα ὅσα εἶχε ἀκούσει τὰ συγκέντρωσε ὁ Μάρκο Πόλο στὸ σύγγραμμά του «Τὸ βιβλίο τῶν θαυμάτων τοῦ κόσμου», πού ἔγινε περίφημο γύρω στὰ 1307. Τὰ «θαυμάσια» πού

περιέγραφε ἦταν ὅτι χρειάζονταν γιὰ νὰ ἐξαφθοῦν οἱ φαντασίες.

Τὸ περίεργο εἶναι ὅτι ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ Ἀντωνος καὶ τοῦ Εὐδόξου, ἐπὶ 16 δηλαδὴ αἰῶνες, δὲν εἶχε γίνῃ καμμιά καινούργια προσπάθεια γιὰ τὸν περίπλου τῆς Ἀφρικῆς. Πού καὶ πού ἔφθαναν διάφορες φανταστικὲς πληροφορίες γιὰ τὰ «νησιά τῶν Μακάρων» καὶ γιὰ ἄλλα νησιά τοῦ Ἀτλαντικοῦ. Ἀλλὰ οἱ πληροφορίες αὐτὲς κάθε ἄλλο παρὰ ἐνθαρρυντικὲς ἦταν.

Δρόμος πρὸς τὶς Ἰνδίες

Στὰ 1312 ξεκίνησε ὁ Γενοάτης Λαντσαρότο Μαλοτσέλλο γιὰ ἓνα ἀπὸ τὰ νησιά αὐτὰ (μιὰ ἀπὸ τὶς Καναρίους νήσους), ὅπου ἐγκαταστάθηκε σάν βασιλιάς γιὰ 20 χρόνια, ὡς πού ἐπαναστάτησαν οἱ ὑπῆκοοί του καὶ τὸν ἐδίωξαν. Τὸ νησί αὐτὸ ὀνομάζεται

Ὅσοι ἀπὸ τόσα βάσανα τὰ καράβια τοῦ Κολόμβου ρίχνου ἄγνωρα.

ακόμη και σήμερα Λαντσαρότα. Τά Ιχνη του άκολούθησαν πολλοί Γενοάτες, Γάλλοι, Ισπανοί, και έτσι δημιουργήθηκαν, στον Άτλαντικό οι πρώτες θάσεις για μακρυνότερα ταξίδια.

Κατά τις άρχες του 15ου αιώνα, όταν πιά είχε άρχισει να δημιουργήται το άποικιακό θασίλειο της Πορτογαλίας, ήταν πάρα πολλοί οι Πορτογάλοι θαλασσοπόροι που προχωρούσαν όλο και πιο νότια στις δυτικές άκτες της Άφρικής. Τους θαλασσοπόρους αυτούς τους ένίσχυε με κάθε τρόπο ο γιός του Βασιλιά των Πορτογάλων 'Ιωάννου Α', ο Ινφάντης 'Ερρίκος, που έμεινε γνωστός στην Ιστορία με το όνομα «'Ερρίκος ο θαλασσοπόρος». Στην πόλι Σάγκρες, που οι Πορτογάλοι την ονομάζουν ακόμα και σήμερα «βίλλα ντό 'Ινφάντε», είχε εγκαταστήσει ο 'Ερρίκος Ναυτική 'Ακαδημία, Άστεροσκοπείο και Ναύσταθμο για την εκπαίδευσι θαλασσοπόρων που, χάρις άκριβώς στις προσπάθειές του, έγιναν οι καλύτεροι του κόσμου. Ταξίδεψαν ως την Λιβερία, την Άκτή του 'Ελεφαντοστού και του Χρυσού, εισχωρήσανε στον κόλπο της Γουίνέας και στο τέλος, στα 1488, ο Βαρθολομαίος Ντιάξ έφθασε στο νοτιώτατο άκρωτήριο της Άφρικής που το ώνόμασε «'Ακρωτήριο των Θυελλών». Άλλά ο Βασιλιάς της Πορτογαλίας, που κατάλαβε περισσότερο την σημασία του ταξιδιού αυτού, το θάφτισε «'Ακρωτήριο της Καλής 'Ελπίδος».

Χριστόφορος Κολόμβος

Λίγα χρόνια αργότερα ξεκίνησε ο Γενοάτης Χριστόφορος Κολόμβος —και αυτόν τον θέλουν

πολλοί για «Έλληνα την καταγωγή— για το κοσμοϊστορικό του ταξίδι.

Η μεγάλη άξία του Κολόμβου ήταν ή τόλμη του. Με τρία παλιοκάραβα, με πλήρωμα κακοποιούς και άλητες που δεν είχαν την παραμικρή ιδέα από θάλασσα, άγεωγράφος και άκατάρτιστος στα ναυτικά κι' ο ίδιος, ξεκίνησε για την μεγάλη περιπέτεια, χωρίς να ξέρη καλά-καλά τι γύρευε, για που πήγαινε. Ούτε και όταν έκανε την κοσμοϊστορική του ανακάλυψι κατάλαβε την σημασία της όπως δεν την κατάλαβαν και οι σύγχρονοί του.

Όλα αυτά όμως δεν μειώνουν καθόλου την συμβολή του στην ανάπτυξη της θαλασσοπορίας. Άκόμη και τα ψέματα που διηγήθηκαν κι' αυτός και οι άνδρες του έγιναν άφορμή ν' άκολουθήσουν πολλοί τα Ιχνη τους.

Βάσκο ντέ Γκάμα.

Τόσο πολύ είχαν τραθήξει την προσοχή του κόσμου τα άλλεπάλληλα ταξίδια του Κολόμβου, ώστε πολύ λίγοι ήταν εκείνοι που έδωσαν την προσοχή που της άξιζε σε μια άλλη άποστολή που ξεκίνησε στις 8 'Ιουλίου 1497 από τη Λισσαβώνα, με άρχηγό τον δοκιμασμένο καπετάνιο Βάσκο ντέ Γκάμα. Είχε ναυπηγήσει τέσσερα δυνατά καράβια, ειδικά μελετημένα για το ταξίδι του αυτό, τα είχε εφοδιάσει με τα τελειότερα έπιστημονικά μέσα της έποχής του και για συντρόφους είχε πάρει διαλεχτούς ναυτικούς. Άκολουθώντας τα Ιχνη του Βαρθολομαίου Ντιάξ έφθασε στο

'Ακρωτήριο της Καλής 'Ελπίδος, το πέρασε, και ένω ο Κολόμβος προσπαθούσε μάταια να φθάση στις 'Ινδίες πλέοντας προς Δυσμάς, αυτός άραξε στην Καλικούτ άκολουθώντας τον σωστό άνατολικό δρόμο.

Το ταξίδι αυτό του Βάσκο ντέ Γκάμα δεν πρόσθεσε μόνο στο στέμμα της Πορτογαλίας ένα μεγάλο άποικιακό κράτος με αντίβασιλέα τον ίδιο, αλλά έδωσε και την άπόδειξι ότι ή θαλασσοπορία είχε βγή πιά από το στάδιο του τυχοδιωκτισμού και χρειαζόταν προετοιμασία, όργανωσι και γνώσεις για ν' άποδώσει.

Μαγγελάνος

Στις 26 Σεπτεμβρίου του 1513 ο Βάσκο Νουνιέθ ντέ Μπαλμπόα είχε άντικρύσει από την κορυφή κάποιου βουνού της Κεντρικής Άμερικής μια καινούργια και άπέραντη θάλασσα. Σαν καλός Ισπανός προχώρησε ως τις άκτες της, ξυπολύθηκε και, κρατώντας στα χέρια του μια σημαία με τα Ισπανικά έμβλήματα, διακήρυξε ότι καταλαμβάνει για όσο θά υπάρχη ο κόσμος τα νησιά και τις θάλασσες του Νότου!

Η κατοχή ήταν κατά τον Μπαλμπόα πραγματική έπειδή στεκόταν ξυπόλυτος μέσα στα νερά του καινούργιου ώκεανού. Άλλά πραγματικός κατακτητής του ώκεανού αυτού —του Μεγάλου ή Ειρηνικού 'Ωκεανού όπως τον ονομάζουμε— έγινε ο Μαγγελάνος.

Ξεκίνησε στις 20 Σεπτεμβρίου του 1519 από το Ισπανικό λιμάνι Σάν Λουκάς με πέντε καράβια και με 265 άνδρες. Στις 21 'Οκτωβρίου 1520 τα κανόνια του μικρού του στόλου χαίρετisan την ανακάλυψι του πορθμού που ένω-

νε τους δυο μεγάλους ώκεανούς και που σήμερα φέρνει το όνομά του. Και στις 6 Σεπτεμβρίου 1522 ξαναγύριζε στο Σάν-Λουκάς το ένα από τα πέντε καράβια — ή «Βικτωρία»— με τους 18 άνδρες που είχαν άπομείνει από τους 265 της άποστολής. 'Ο Μαγγελάνος δεν ήταν μαζί τους. Είχε άφίσει τη ζωή του στον μεγάλο ώκεανό που είχε πρώτος αυτός διαπλεύσει. Όταν ξεκίνησε ο Μαγγελάνος είχε τραθήξει προς τα δυτικά. Και ή «Βικτωρία» γύρισε από την Άνατολή. Έφερνε μπαχαρικά, τέσσερις Ιθαγενείς από την Μαλαισία και το μεγάλο μήνυμα ότι για πρώτη φορά είχε πραγματοποιηθή ο γύρος του κόσμου. Η γή ήταν στ' άλληθια σφαιρική.

Καινούργιοι όρίζοντες

Η ένδοξη τετράς που αναφέραμε, ο Βαρθολομαίος Ντιάξ, ο Χριστόφορος Κολόμβος, ο Βάσκο ντέ Γκάμα και ο Μαγγελάνος είναι τα μεγάλα φωτεινά άστέρια της θαλασσοπορίας. Άλλά δεν είναι και τα μοναδικά. Είναι πολύ μακρὺς ο κατάλογος των τολμηρών εκείνων θαλασσοπόρων που πάλαψαν με τη θάλασσα, για ν' ανακαλύψουν καινούργιες χώρες και καινούργιους δρόμους. Μιά ματιά στον γεωγραφικό χάρτη μας θυμίζει τους περισσότερους από τους ήρωες αυτούς, πολλοί από τους όποιους έδωσαν άκόμη και τη ζωή τους στην μεγάλη τους προσπάθεια: Τζών Κάμποτ, Κόρτε Ρεάλ, Μπέρινγκ, Μπάφφιν, Χούδσαν, Κούκ, Τάσμαν, ντέ Μπουγκαινβίλ, Κεργκελέν ντέ Λά Περούς και τόσοι άλλοι, χωρίς να ξεχνάμε και τους άφανείς ήρωες, τους άνδρες των πληρωμάτων.

Τὸ ἀτμόπλοιο

Ολες οἱ μεγάλες κατακτήσεις γιὰ τὶς ὁποῖες μιλήσαμε ὡς ἐδῶ ἐγιναν μὲ ἱστιοφόρα. Μὰ ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τοῦ 19ου αἰῶνος ἀρχίζουν οἱ πρῶτες ἀπόπειρες γιὰ τὴν κατασκευὴ μηχανοκινήτων πλοίων, ἀτμοπλοίων.

Ἀπλὰ καὶ πρωτόγονα στὴν ἀρχή, μὲ δυὸ ρόδες στὰ πλευρὰ πού χρησίμευαν γιὰ τὴν προώθησι, πήραν τὰ ἀτμόπλοια γοργὴ ἐξέλιξι. Μὰ ὅπως εἶχαν ἔρθει ἐκεῖνα μιὰ φορὰ γιὰ νὰ ἐκτοπίσουν τὰ ἡρωϊκὰ ἱστιοφόρα, ἔτσι βγῆκαν μὲ τὴ σειρὰ τους τὰ πετρελαιοκίνητα, πολὺ πιὸ γρήγορα, πολὺ πιὸ εὐκόλα στὸν χειρισμὸ καὶ πιὸ οἰκονομικὰ στὰ καύ-

σιμα. Ἐβδομήντα ἡμέρες χρειάστηκε ὁ Χριστόφορος Κολόμβος στὸ πρῶτο του ταξίδι ἀπὸ τὴν Εὐρώπῃ στὴν Ἀμερική. Γύρω στὰ 1850 ἔκαναν τὰ ἀτμόπλοια τὸ ἴδιο ταξίδι μέσα σὲ 15 ἡμέρες. Σήμερα τὰ μεγάλα ὑπερωκεάνεια διαπλέουν τὸν Ἀτλαντικὸ μέσα σὲ τρισῆμισι μέρες. Καὶ αὖριο, ὅταν τὰ ἀπαρχαιωμένα πετρελαιοκίνητα θὰ ἔχουν παρχωρήσει τὴ θέσι τους στὰ πυραυλοκίνητα καὶ στὰ ἀτομοκίνητα, ὅταν τὸ θαλάσσιο ταξίδι ἀπὸ τὸν παλιὸ στὸν καινούργιο κόσμον θὰ γίνεται μέσα σὲ ὥρες, τότε ὁ ταξιδιώτης μόλις θὰ ἔχη τὸν καιρὸ νὰ φέρνῃ κάποτε στὸ νοῦ του τὴν προσπάθεια πού χρειάστηκε γιὰ νὰ κατακτηθῇ ἡ θάλασσα.

Δυὸ ρόδες στὰ πλευρὰ χρησίμευαν γιὰ τὴν προώθησι.

ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΡΝΑ Η ΩΡΑ

Βρισκόμαστε στὴν Νέα Ὑόρκη. Οἱ δρόμοι εἶναι πνιγμένοι ἀπὸ ἑκατομμύρια διαστικὰ αὐτοκίνητα. Ἐκεῖ σ' ἓνα γραφεῖο ἐργάζεται ὁ Χάρρυ καὶ ὁ στενὸς του φίλος Τζόου. Καθὼς ὁ Χάρρυ σηκώνεται νὰ ρίξῃ μιὰ ματιὰ ἀπὸ τὸ παράθυρο, βγάζει μιὰ φωνὴ γεμάτη ἐκπληξι:

— Τρέχα Τζόου, τρέχα νὰ δῇς κάτι. Μιὰ κοπέλλα ἐντελῶς γυμνὴ, καθάλλα σὲ ἓνα ἄλλο, βρίσκεται στὸ δρόμο ἀνάμεσα στὰ αὐτοκίνητα.

Καὶ ὁ Τζόου τρέχει στὸ παράθυρο λέγοντας ἐνθουσιασμένος:

—Ξέρεις πόσα χρόνια ἔχω νὰ δῶ ἄλλο;

Almanach Hachette

☆

Ἕνα ἀγοράκι τραβούσε μὲ πολὺ κόπο σ' ἓναν ἀνήφορο ἓνα καρότσι βαρεῖα φορτωμένο. Ἡ δουλειὰ ἦταν πολὺ σκληρὴ γιὰ τὸν μικρό. Ἕνας διαβάτης πού τὸν λυπήθηκε τὸν πλησίασε καὶ τὸν βοήθησε. Ὅταν ἔφθασαν στὸ τέλος τοῦ ἀνήφορου, ὁ διαβάτης εἶπε μὲ ἀγανάκτησι:

—Δὲν λὲς στὸ ἀφεντικό σου ὅτι εἶναι ντροπὴ νὰ δίνῃ τέτοιες βαρεῖες δουλειὲς σὲ ἓνα πιτσιρίκι σὰν καὶ σένα;

—Τοῦ τὸ εἶπα κύριε.

—Καὶ τί σοῦ ἀπάντησε;

—Μοῦ εἶπε τράβα βρὲ καὶ στὸ δρόμο θὰ βρῇς κανέναν ἡλίθιο νὰ σὲ βοηθήσῃ.

Almanach Hachette

☆

—Τζῶν, χρυσέ μου, ἐδῶ λέει πῶς τὸ λεξιλόγιο τῶν γυναικῶν ἔχει κατὰ μέσον ὁρο 500 λέξεις.

—Ναὶ χρυσή μου· εἶδες; Σκέψου ὅμως τί θὰ γινόταν ἂν εἶχε περισσότερες... Evening News

☆

Κάποτε ἓνας φίλος τοῦ Πिकासὸ πήγε νὰ τὸν δῇ στὸ στούντιό του, τὴν ἐποχὴ πού ὁ καλλιτέχνης βρισκόταν στὸ κορύφωμα τοῦ μοντερνισμοῦ του. Τὸν βρῆκε νὰ στέκεται μπροστὰ σὲ ἓνα ἀκατανόητο δημιούργημα πού παρίστανε ἓνα ἀπερίγραπτο χάος χρωμάτων καὶ συγκρουομένων γραμμῶν καὶ νὰ τὸ κυτᾶζῃ μὲ ὕψος θυμωμένο.

—Τί σοῦ συμβαίνει; ρώτησε ὁ φίλος του.

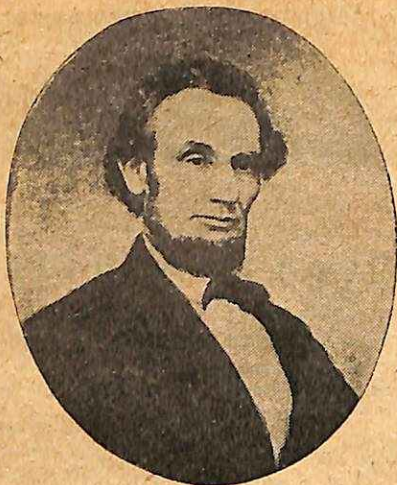
—Ἡ μύτη εἶναι στραβή! ἀπάντησε ἐκνευρισμένος ὁ Πिकासό. Πρέπει νὰ τὴν διορθώσω!..

Ὁ φίλος κοίταξε τὸ ζωγραφισμένο χάος μὲ ἀπορία.

—Καὶ τί σὲ ἐμποδίζει νὰ τὴν διορθώσῃς;

—Τί μὲ ἐμποδίζει; ἀπάντησεν ὁ Πिकासό. Νὰ σοῦ πῶ τί μὲ ἐμποδίζει. Δὲν μπορῶ νὰ τὴν βρῶ...

«Coronet»

Ἀβραάμ Λίνκολν

Λίνκολν καὶ Ἔντισον

Δύο ἐπέτειοι

Τοῦ

GEORGE E. SOKOLSKY

Κάθε χρόνο, τὸν Φεβρουάριο, οἱ Ἠνωμένες Πολιτεῖες γιορτάζουν τὴν ἐπέτειο τῆς γεννήσεως δύο μεγάλων παιδιῶν τους: τοῦ Ἀβραάμ Λίνκολν (1809 — 1865), δεκάτου ἔκτου Προέδρου τῶν Ἠνωμ. Πολιτειῶν, πού κράτησε τὸ ἔθνος στὴ ζωὴ στὰ πικρὰ χρόνια τοῦ Ἐμφυλίου Πολέμου, καὶ τοῦ Τόμας Ἐντισον (1847—1931), πού μετὰ τὴν ἐφεύρεσι τῆς ἠλεκτρικῆς λυχνίας, τοῦ φωνογράφου καὶ τῆς κινηματογραφικῆς μηχανῆς, ἔφερε μιὰ τόσο ἐπαναστατικὴ μεταβολὴ

στὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων. Κάθε χρόνο οἱ Ἀμερικανοὶ τιμοῦν τὴ μνήμη τῶν δύο αὐτῶν ἀνθρώπων πού δούλεψαν σὲ μιὰ χώρα ἀφιερωμένη στὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀτόμου.

Λέγοντας ἐλευθερία ἔχω στὸ νοῦ μου τὸ δικαίωμα τοῦ ἀνθρώπου νὰ σκέπτεται, νὰ κάνῃ σχέδια, νὰ πλάθῃ ὄνειρα, νὰ δημιουργῇ, νὰ κατασκευάζῃ ἀνάλογα μετὰ τὴ δική του κρίσι, ἀναλαμβάνοντας μόνος τοῦ τις εὐθύνες καὶ τις ὑποχρεώσεις του χωρὶς νὰ φοβᾶται κανέναν ἀνθρώ-

πο, καμμιά κυβέρνησι. Αὐτὸ εἶναι ἐλευθερία.

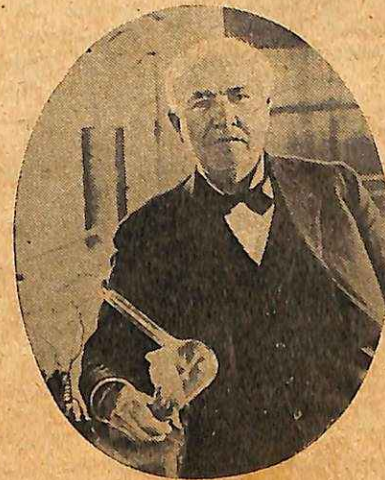
Ὁ Ἀβραάμ Λίνκολν ξεκίνησε ἀπὸ χαμηλά. Ἦταν γυιὸς ἐνὸς φτωχοῦ ξυλοκόπου ἀπὸ τὸ Κεντῶκυ καὶ νέος δούλεψε σκληρά. Ἀργότερα μόνος του σχεδὸν σπούδασε δικηγόρος καὶ πρὶν ἀνακαταβῇ στὴν πολιτικὴ ἐξασκοῦσε τὸ ἐπάγγελμά του σὲ μιὰ μικρὴ πόλι. Γρήγορά ὅμως ἐνδιαφέρθηκε γιὰ τὰ προβλήματα τοῦ τόπου του καὶ κυρίως γιὰ τὸ ζήτημα τῶν μαύρων δούλων πού εἶχε ἀρχίσει νὰ δεχέται. Ὑστερὰ ἀπὸ πολιτικὸ ἀγῶνα μερικῶν ἐτῶν, τὸ 1861 ἐξελέγη 16ος πρόεδρος τῶν Ἠνωμ. Πολιτειῶν. Τὸν ἴδιο χρόνο ξέσπασε ὁ Ἐμφύλιος Πόλεμος Βορείων καὶ Νοτίων. Κυβέρνησε τὸν τόπο καὶ διεξήγαγε τὸν πόλεμο ὡς τὸ τέλος πού ἔδωσε τὴ νίκη στοὺς βορείους καὶ τὴν ἐλευθερίαν στοὺς μαύρους. Τὸ 1864 βγήκε πάλι Πρόεδρος, μὰ τὸν δολοφόνησαν

τὴν ἐπόμενη χρονιά.

Ἡ ζωὴ, ἡ προσωπικότητα καὶ ὁ χαρακτήρας τοῦ Λίνκολν εἶναι, σὲ γενικὲς γραμμές, γνωστά. Λίγοι ἄνθρωποι ὅμως καταλαβαίνουν πόσο μόνος ἦταν. Ζοῦσε μόνος σ' ἓναν θλιβερό κόσμον τοῦ τόσο συχνὰ ὁ ἓνας ἄνθρωπος μισεῖ τὸν ἄλλο, ὅπου ἡ σκληρότητα τῶν ἀνθρώπων ξεσηκώνει πολέμους καὶ φέρνει τὸ χάος.

Κάποτε ἐπισκέφθηκα τὸν τόπο ὅπου ὁ Λίνκολν πέρασε τὰ παιδικὰ του χρόνια, τὸ μικρὸ χωριὸ Σάλεμ στὸ Ἰλλινόις. Τὸ σπίτι εἶναι ἀκόμη σχεδὸν ὅπως ἦταν καὶ τότε. Εἶναι εὐεργετικὸ ἓνα προσκύνημα στὸ χωριὸ αὐτὸ γιὰ νὰ γνωρίσῃ κανεὶς τὴν ταπεινὴ καταγωγὴ μιᾶς ἀπὸ τις μεγαλύτερες φυσιογνωμίες τῆς ἱστορίας.

Ὁ Λίνκολν διάβαζε ἀχόρταγα κάθε θράδυ στὸ φῶς τοῦ κεριοῦ στὴ σοφίτα του. Ἐκεῖ, μόνος, χωρὶς τὴ βοήθεια κανενὸς δασκά-

Τόμας Ἐντισον

λου, έμαθε την άγγλική γλώσσα και κατώρθωσε να μιλή τόσο διαφορετικά όσο λίγοι μεγάλοι ρήτορες. Μέσα σ' ένα ξύλινο σπίτι, σ' ένα χωριό, ανάμεσα σε γεωργούς και ξυλοκόπους, ο Λίνκολν έγινε σοφός.

Συνήθως όταν μιλούμε για τον Λίνκολν έχουμε στο νοῦ μας τον έλευθερωτή των δούλων, τον συγγραφέα της Διακηρύξεως των δικαιωμάτων του Άνθρώπου, αυτόν που μίλησε στο Γκέττυσμπουργκ μπροστά στους τάφους των νεκρών τοῦ έμφυλλίου πολέμου. Υπάρχει όμως και κάτι άλλο που έγραψε ο Λίνκολν και που αν και το αναφέρουμε σπανιότερα, είναι έξ' Ισου αξιόλογο για το μεγαλείο του. Το κείμενο που έχω στο νοῦ μου είναι μια άπλη προεδρική προκήρυξη για την ήμερα των Ευχαριστιών. Κάθε Άμερικανός Πρόεδρος γράφει τέτοια κείμενα κατά το διάστημα της προεδρίας του, λίγα όμως απ' αυτά διατηρούνται στη μνήμη των ανθρώπων. Κάθε χρόνο, όταν πλησιάζει η επέτειος των γενεθλίων του Λίνκολν, μου άρέσει να ξαναδιαβάσω μερικά κομμάτια απ' αυτήν την προκήρυξη. Μου άρέσει να τα διαβάσω γιατί είναι λόγια που ανήκουν στην αιώνιότητα.

Ο Λίνκολν έγραφε: «Είναι χρέος όλων των έθνών αλλά και όλων των ανθρώπων να ομολογούν την εξάρτησί τους από την κυρίαρχη δύναμι του Θεού, να ομολογούν τα άμαρτήματα και τα σφάλματά τους με ταπεινή συντριβή και με την βεβαιότητα και την έλπίδα ότι η ειλικρινής μετάνοια θα φέρη το έλεος και τη συγγνώμη» να αναγνωρίζουν την υπέρλαμπρη αλήθεια, που έχει εξαγγείλει η Άγία Γραφή

και έχει αποδείξει η Ιστορία δόκληρη, ότι ευλογημένα είναι μόνο τα έθνη που κύριο και οδηγό τους έχουν το Θεό...».

Πόσο καθαρά τοῦτα τα λόγια μας φέρνουν στο νοῦ την εικόνα του Άβραάμ Λίνκολν, του ψηλού και άπλου αυτού ανθρώπου που πέρασε από τον κόσμο μοναχός και θλιμμένος θλίποντας το μέλλον με μεγάλη άθεβαιότητα. Ποτέ ο Άβραάμ Λίνκολν δεν ξέχασε την ταπεινοφροσύνη, ποτέ δεν μίσησε κανέναν. Και ποτέ δεν έπαψε να όνειρεύεται έναν κόσμο δίκαιο, έναν κόσμο όπου οί άνθρωποι θα ζούσαν άδελφωμένοι κάτω από τη σκέπη του Θεού.

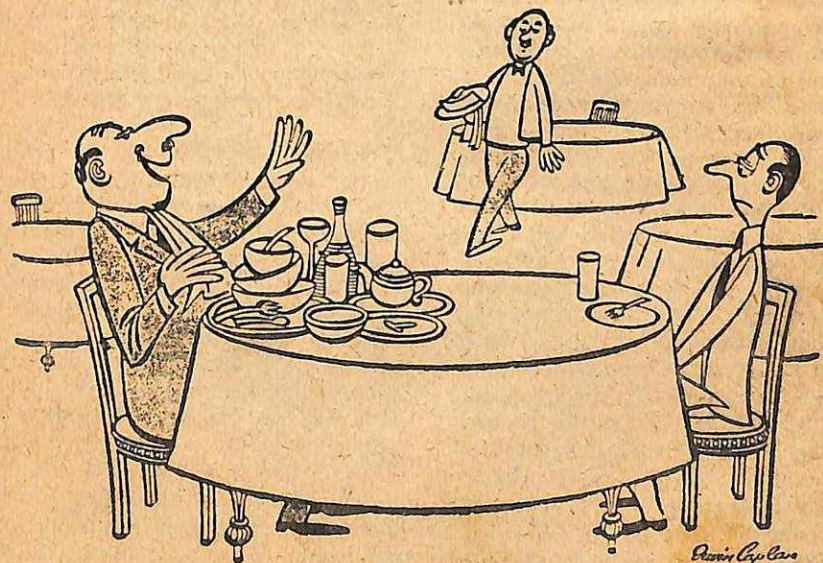
☆

Ο Τόμας Έντισον ήταν κι αυτός ένας άνθρωπος που έζησε μόνος. Δεν μπορούσε κι αυτός να μορφωθεί. Δεν έμαθε φυσική σε κανένα κολλέγιο δεν φοίτησε σε κανένα πανεπιστήμιο, δεν έγραψε βαθυστόχαστα συγγράμματα, δεν διακρίθηκε για την εξαιρετική ευφυΐα του. Ό,τι κι αν κατώρθωσε ήταν έργο δικό του, έργο της μεγαλοφυΐας, της έπιμονής, της εργατικότητός του. Ο Τόμας Έντισον ήταν ένας έλεύθερος άνθρωπος. Ήταν κύριος της μοίρας του. Ακολούθησε το δρόμο του και πριν πεθάνη είχε πάρει 1.097 διπλώματα εύρεσιτεχνίας.

Και μόνο για την παραγωγή και τη διανομή του ηλεκτρικού ρεύματος θα ήταν ένα από τα μεγαλύτερα πνεύματα του κόσμου. Άλλά ο Έντισον έφευρε τον φωνόγραφο και την κινηματογραφική μηχανή και έβαλε τα θεμέλια της έπιστήμης των ηλεκτρονίων που μας έδωσε το ραδιόφωνο και την τηλεόραση.

Οί θεοί που βρίσκονται ανάμεσα στους ανθρώπους είναι πάντα μόνι. Όνειροπολούν και δημιουργούν και τίποτα δεν μπορεί να τους σταματήσει. Δεν φοβούνται την άποτυχία. Ακολουθούν το άστρο τους και όταν πραγματοποιήσουν το έργο τους ο κόσμος γίνεται καλύτερος. Αυτό συμβαίνει σε κάθε έποχή,

σε κάθε χώρα, σε κάθε λαό, μεγάλο ή μικρό. Ο Λίνκολν και ο Έντισον είναι δυο μορφές που δίνουν θάρρος και έλπίδα. Υπερνίκησαν κάθε έμπόδιο, μόνι τους, χωρίς καμμιή βοήθεια. Έφτασαν στο τέρμα μόνι τους, με τη θέλησι, την αποφασιστικότητα και την τόλμη τους.

— Μην άρχίσεις τώρα συζήτηση για τον λογαριασμό. Μισό μισά.

Τριγυρίζουν στο άπειρο

3.000 ΠΛΑΝΗΤΕΣ - ΒΡΕΦΗ

Της

MARTHA G. MORROW

Χιλιάδες γνωστοί πλανήτες κινούνται γύρω από τον ήλιο. Ωστόσο, πολύ σωστά λέμε πως οι κυριώτεροι πλανήτες είναι ο Έρμης, η Άφροδίτη, η Γη, ο Άρης, ο Ζεύς, ο Κρόνος, ο Ουράνος, ο Ποσειδών και ο Πλούτων. Αυτή είναι η σειρά τους αναλόγως με την απόστασή τους από τον ήλιο. Οι άλλοι πλανήτες είναι μικροσκοπικά κομμάτια ύλης σκορπισμένα στο άπειρο, με διάμετρο από εκατοντάδες μίλια ως εκατό μέτρα!

Οι μικροί αυτοί πλανήτες που αποτελούν το ηλιακό σύστημα γυρίζουν γύρω από τον ήλιο ανάμεσα στις τροχιές του Άρη και του Δία. Ως τώρα έχουν υπολογιστή οι τροχιές περισσότερων από 1500 μικρότερους πλανήτες και κάθε μήνα σχεδόν ανακαλύπτονται ένα-δυο καινούργιοι.

Το αμερικανικό αστεροσκοπείο του Κιγκινάτι έρευνά πολλούς νέους πλανήτες. Όταν ανακαλύπτεται ένας καινούργιος πλανήτης, είναι δυνατό, με ώρισμένες παρατηρήσεις, να υπολογισθεί η θέση του για ώριμο διάστημα. Αν τον παρακολουθήσουν δυο ή τρεις μήνες, οι αστρονόμοι μπορούν, μόλις πλησιάσει πάλι στη

Γη, να καθορίσουν τη θέση του με αρκετή ακρίβεια. Οι μικροί όμως πλανήτες θγαίνουν εύκολα από την τροχιά τους γιατί έλκονται από τους μεγάλους, κυρίως από τον Δία. Γι' αυτό οι αστρονόμοι τους παρακολουθούν προσεκτικά για να μην τους χάσουν ή να μην τους πάρουν για καινούργιους. Στο Αστεροσκοπείο του Κιγκινάτι έχουν υπολογισθεί οι τροχιές 80 «χαμένων πλανητών» με την ελπίδα πως θα ξαναβρεθούν.

Τα αποτελέσματα των υπολογισμών αυτών τα έστειλαν σε αστρονόμους στην Αμερική, την Ιαπωνία, την Ισπανία, τη Γερμανία, την Αφρική και τη Γαλλία με την ελπίδα ότι θα μπορέσουν να επισημανθούν και πάλι μερικοί από τους χαμένους μικρούς πλανήτες. Το αστεροσκοπείο του αμερικανικού πανεπιστημίου της Ιντιάνας είχε την τύχη να βρή 20 από τους χαμένους πλανήτες.

Η Γη δεν έχει έρθει σε σύγκρουση με κανέναν από τους μικρούς πλανήτες που ταξιδεύουν στο άπειρο, έχει όμως βρεθεί αρκετά κοντά τους.

Τόν Οκτώβριο του 1937 π.Χ. ο Δρ Κάρλ Ράινμουθ, στην Χαϊδελβέργη της Γερμανίας, ανέκλυψε

έναν πλανήτη - βρέφος που έφθασε σε απόσταση 485.000 μιλίων από τη Γη. Αυτός ήταν φαίνεται ο μεγαλύτερος κίνδυνος που πέρασε ο πλανήτης μας.

Ο μικρός αυτός πλανήτης, ο Έρμης, ακολουθώντας την τροχιά του γύρω απ' τον ήλιο μπορεί μία μέρα να φθάσει πιο κοντά στη Γη από όσο φθάνει το φεγγάρι. Η τροχιά του είναι μία όξεία έλλειψις, σε απόσταση 220.000 μιλίων από τη Γη, ενώ το φεγγάρι βρίσκεται πάντα σε απόσταση τουλάχιστον 222.000 μιλίων.

Ο Έρως, ένας άλλος πλανήτης - βρέφος, ανακαλύφθηκε το 1931. Η λάμψη του δεν είναι πάντα η ίδια γιατί από τη Γη βλέπουμε πρώτα την πλατεία του επιφάνεια και ύστερα τ' στενή. Ο Έρως κινείται μέσα στην τροχιά του Άρη και πλησιάζοντας στον ήλιο μπορεί να έλθει σε απόσταση 16.000.000 μιλίων από τη γη. Η τροχιά του είναι σχετικά κανονική και έτσι οι αστρονόμοι τον παρακολουθούν γύρω από τον ήλιο και κάνουν ακριβείς παρατηρήσεις για την κίνησή του.

Αυτός ο μικρούλης κόσμος αποδείχθηκε εξαιρετικά χρήσιμος. Βοήθησε τους αστρονόμους να μετρήσουν με τριγωνισμό την απόσταση ως τον ήλιο και τους μεγάλους πλανήτες με μεγάλη ακρίβεια. Πρί από είκοσι χρόνια ο Άγγλος αστρονόμος Σέρ Χάρολντ Σπένσερ Τζώνς καθώρισε την απόσταση της γης από τον ήλιο σε 93.005.000 μίλια, όταν ο Έρως είχε πλησιάσει τη Γη.

Το 1950 ο Αμερικανός Δρ. Εϋγένιος Ρέμπτ έδωσε τον πιο ακριβή υπολογισμό του μεγέθους του Άρη, της Άφροδίτης, του Έρμη.

Οι υπολογισμοί έγιναν με μεγά-

λη ακρίβεια γιατί ο Δρ. Ρέμπτ ακολούθησε έναν πιο βέβαιο «δρόμο» για τον Έρως, αναλύοντας παρατηρήσεις που είχαν γίνει για αυτόν σε διάστημα 20 χρόνων. Παρατηρώντας πόσο οι πλανήτες αυτοί τραβούσαν τον μικρό Έρως έξω από την τροχιά του, ήταν εύκολο να υπολογισθεί με μεγαλύτερη ακρίβεια από άλλοτε τον όγκο των πλανητών.

Το 1950 ανακαλύφθηκε ένας άλλος μικρός πλανήτης που θα αντικαταστήσει ίσως τον Έρως στο ρόλο του μέτρου για τις ηλιακές αποστάσεις. Η ελάχιστη απόστασή του από τη γη, είναι μόνον το 1)3 της ελάχιστης απόστασής του Έρως, όταν βρίσκεται στο πλησιέστερο σημείο προς τον πλανήτη μας.

Η ανάκλυψη του μικρού αυτού πλανήτη έγινε στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας και είναι γνωστός ως «1950 ΔΑ». Είναι πολύ μικρός και κινείται γύρω από τον ήλιο σε έλλειψοειδή τροχιά που την διανύει σε δυο χρόνια περίπου.

Οι περισσότεροι μικροί πλανήτες ταξιδεύουν ακολουθώντας μάλλον κυκλικές τροχιές και μένουν ανάμεσα στις τροχιές του Άρη και του Δία. Άλλοι πάλι ξεφεύγουν μακριά. Ένας τολμηρός αστεροειδής, ο 18 αλλόγος, ακολουθεί μία τροχιά σαν του κομήτη που την διανύει σε 14 χρόνια και φθάνει σχεδόν ως τους δακτυλίους του Κρόνου.

Από τους μικρούς πλανήτες εκείνος που πλησιάζει περισσότερο τον ήλιο είναι ο Ίκαρος, που ανακαλύφθηκε το 1947. Ο Ίκαρος και ο Ίδαργός ανακαλύφθηκαν από τον Δρ Βάλτερ Μπάντε που εργαζόταν άλλοτε στο Αμβούργο και τώρα στην

Καλιφόρνια. Ο Ίκαρος άκολουθεί μία άυειδη τροχιά 409 ήμερών μόνο και κινείται μέσα στην τροχιά του Έρμη, του πλανήτη που βρίσκεται πλησιέστερα στον Ήλιο. Η μικρότερή του άπόσταση από τον ήλιο είναι 17.000.000 μίλια και η μεγαλύτερη 180.000.000 μίλια.

Άρκετές εκατοντάδες άστεροειδείς που άνακαλύφθηκαν στις άρχές του αιώνα μας έχουν ήδη χαθή. Μερικοί δέν φάνηκαν καθόλου τα τελευταία δέκα χρόνια άλλοι εξαφανίστηκαν προτού ύπολογισθή ή τροχιά τους. Και οι άστρονόμοι έχουν όρίσει φύλακες, Ίάπωνες, Γερμανούς, Ίταλούς, Άμερικανούς, για να προσέχουν τα άπολωλόντα αυτά πρόβια του οίρου.

Ο πρώτος μικρός πλανήτης άνακαλύφθηκε πριν από 150 χρόνια μόνο. Στο τέλος του 18ου αιώνα, μετά την άνακάλυψη του Ουρανού, οι άστρονόμοι άρχισαν να ύποπτευονται ότι κάποιος άγνωστος πλανήτης ταξίδευε άνάμεσα στον Άρη και στον Δία. Την 1η Ίαν. ναρίου 1801 ο Σικελός άστρονόμος Πιάττσι παρατηρώντας κάποιο άστρο είδε ένα φωτεινό σημείο να κινείται στον ούρανό. Αυτός ήταν ο πρώτος μικρός άστεροειδής που γνώρισε ο άνθρωπος και ώνομάστηκε Ceres (Δήμητρα).

Λίγο καιρό μετά την άνακάλυψή του ο άστρονόμος άρρώστησε και πριν να νίνη καλά και να άνακοινώση την άνακάλυψή του, ή Γη, άκολουθώντας την τροχιά της, είχε άπομακρυνθή τόσο από τη Δήμητρα ώστε δέν μπορούσε πιά να γίνη έπισήμανσι του μικρού πλανήτη.

Ο κίνδυνος να χαθή για πάντα ή Δήμητρα μέσα στις μυριάδες των άστρον ήταν μεγάλος. Άλλά

ο Γερμανός μαθηματικός Γκάους, είκοσιεσσάρων χρόνων, βρήκε μία μέθοδο με την όποία καθορίζεται ο δρόμος -ένός πλανήτη. Έτσι ύπολόγισε την πιθανή θέση της Δήμητρας που ξαναφάνηκε ύστερα από ένα χρόνο.

Οι άστρονόμοι όμως άπογοητεύθηκαν γιατί ένώ περίμεναν έναν μεγάλο πλανήτη, ή διάμετρος της Δήμητρας είναι μικρότερη κι' από 500 μίλια. Το 1802 άνακαλύφθηκε ή Παλλας με διάμετρο 300 μίλια μόνο και το 1804 ή Ήρα με διάμετρο 118 μίλια. Η Έστία, με διάμετρο 248 μίλια είναι ο μόνος από τους άστεροειδείς που φαίνεται χωρίς τηλεσκόπιο και άνακαλύφθηκε το 1807. Ός τς 1890 είχαν γίνει γνωστοί πάνω από 300 μικροί πλανήτες.

Η φωτογραφία άπλοποίησε πολύ το κινήγι των άστεροειδών γιατί και αυτοί όπως και οι κομήτες αφήνουν στην πλάκα «μια ούρά». Στην αιώνα μας άνακαλύφθηκαν 3.000 άστεροειδείς, άλλα οι περισσότεροι χάνονται τόσο γρήγορα, ώστε μένο ο ένας στους πέντε δίνει καιρό στους άστρονόμους να ύπολογίσουν την τροχιά του με άρκετή άκρίβεια και να καθορίσουν την μελλοντική θέση του. Υπάρχουν χιλιάδες, δεκάδες χιλιάδων, ίσως και εκατοντάδες χιλιάδων μικροί πλανήτες που μένουν άκόμη να άνακαλυφθούν από τα καινούρια δυνατά τηλεσκόπια.

Ο Γερμανός άστρονόμος Δρ. Σουέττε πιστεύει πως υπάρχουν κάπου 1500 μικρότατοι πλανήτες (με διάμετρο 25 μίλια περίπου) 13ου και 14ου μεγέθους.

Ο Άμερικανός Δρ. Τζέραρντ Κούπερ πιστεύει ότι την έποχή που δημιουργήθηκε ή Γη, γεν-

νήθηκαν 5 - 10 μικροί πλανήτες σαν την Δήμητρα άνάμεσα στις τροχιές του Άρη και του Δία. Δημιουργήθηκαν πολλοί μικροί και όχι ένας μεγάλος γιατί ο γίγας Ζεύς που γεννιόταν και αυτός την ίδια έποχή περίπου, άσκοϋσε μεγάλη έλξη.

Η μόνη έπαφή της Γης με τους

(Άπό τς «Science News Letter»

μικρούς πλανήτες είναι οι μετεωρίτες, δηλαδή κομμάτια που άποσπώνται άπ' αυτούς. Οι μετεωρίτες ταξιδεύουν στο διάστημα φωτεινοί σαν πύρινες σφαίρες και είναι όρατοί άκόμη και την ήμέρα. Χιλιάδες άπ' αυτούς έχουν βρεθή στη γη, ένθymia των γειτονικών της κόσμων.

Οι λαοί μεγαλώνουν

Όταν μιλάμε για τς μεγάλωμα των λαών δέν έννοϋμε τα Ιστορικά μεγάλεια. Οι λαοί μεγαλώνουν αυτά τα τελευταία χρόνια στο... άνάστημα. Αυτό τς έπιβεβαιώνουν οι τελευταίες έπιστημονικές παρατηρήσεις και οι στατιστικές.

Έτσι σύμφωνα με τις έπιβεβαιώσεις του Έθνικού Δημογραφικού Ίνστιτούτου της Γαλλίας διαπιστώνεται ότι από τς 1910 μέχρι τς 1951 οι Γάλλοι έκέρδισαν σε ύψος 5-6 εκατοστόμετρα. Σύμφωνα επίσης με τις στατιστικές, τς μέσο άνάστημα του Γάλλου είναι γενικά 1,65 μ. Αυτό δέν σημαίνει πως ένα μεγάλο ποσοστό Γάλλων φθάνει και μάλιστα ξεπερνάει τς 1,68 μ. Έκείνο όμως που έχει σημασία για την φυσιολογική, ως πούμε, εξέλιξη της φυλής, είναι ότι παρα τις ποιητικές ύπερβολές των χρονικογράφων και των παλαιών ραψωδών οι Γάλλοι τόν περασμένο αιώνα ήσαν πιό κοντοί από τούς σημερινούς, καθώς τς φανερώνουν οι συλλογές κοινών ένδυμασιών και στρατιωτικών στλών που κατέχουν τα Μουσεία, ένδυμασιών και στολών της έποχής άκόμα του Λουδοβίκου τς 14ου και τς Λουδοβίκου 15ου, που δέν θά μπορούσε να φορέση κανένας σημερινός Γάλλος.

Άλλά οι μελέτες που έγιναν επάνω στο πολύ ένδιαφέρον αυτό κεφάλαιο δείχνουν ότι οι Γάλλοι δέν είναι οι μόνοι Εύρωπαίοι που μεγαλώνουν στο άνάστημα. Έτσι μαθαίνουμε ότι οι Σουηδοί μέσα σε 80 χρόνια έκέρδισαν 8 εκατοστά, οι Νορβηγοί μέσα σ' έναν αιώνα 10 εκατοστά, οι Δανοί σε 50 χρόνια 4 περίπου εκατοστά, οι Πολωνοί 9,5 και τέλος μία εύχάριστη διαπίστωση μέσα σε 10 χρόνια οι Έλληνες έκέρδισαν 1 εκατοστό.

Οι έπιστήμονες έξηγούν τς φαινόμενο ως συνέπεια της βελτιώσεως της διατροφής και της άναπτύξεως της υγιεινής της τροφής καθώς και της διαδόσεως της φυσικής άγωγής και τς άθλητισμού.

Ειδικά ως προς τς κεφάλαιο της τροφής ο Γάλλος Ζαν Φιτέρ τς Δημογραφικού Ίνστιτούτου παρατηρεί ότι τς γάλα έπαιξε και παίζει πρωτεύοντα ρόλο. Τς ίδιο έδειξε και τς πείραμα των Άμερικανικών σχολίων που έπί δυο χρόνια έδιναν πολύ γάλα σε όρισμένες ομάδες παιδιών, ένω τς έκοψαν από άλλες ομάδες. Τς συμπεράσμα τς πείραματος ήταν ότι τς παιδιά που έπιναν γάλα μεγάλωσαν και δυνάμωσαν πολύ περισσότερο από τς παιδιά που δέν έπιναν.

Η ΤΕΧΝΗ ΝΑ ΕΙΣΑΙ ΓΥΝΑΙΚΑ

Της

AMABEL WILLIAMS ELLIE

Πολλές γυναίκες προσπαθούν σήμερα να προσαρμόσουν παλιές ιδέες σ' ένα πολύ άλλαγμένο κόσμο. Τι θα μπορούσαν όμως να κάνουν οι γυναίκες για να επιτύχουν μια καλύτερη έναρμόνισι ανάμεσα στο άτομο, στην οικογένεια και στην κοινωνία:

Ως ένα σημείο οι γυναίκες τὰ καταφέρνουν καλύτερα από τούς άντρες, αν τύχη και θαλαστούν να βελτιώσουν τον χαρακτήρα τους. Η κοινή γνώμη είναι άδικη απέναντι στους άντρες, σε τούτο: "Ότι κρίνει συχνότατα τον άντρα μόνο από το τί κάνει και όχι από το τί είναι. Τον άντρα τον παινεύουν ή και τον θαυμάζουν όταν είναι σπουδαίος ή ξευπνος στη δουλειά του ή —που και αυτό είναι το χειρότερο απ' όλα— όταν έχει πολλά χρήματα. Οι γυναίκες όμως βαθμολογούνται ανάλογα με το τί είναι. Μας εκτιμούν αν είμαστε ευγενικές, αν έχουμε καλό χαρακτήρα, αν είμαστε αυθόρμητες, χαρούμενες, εγκάρδιες. Αυτό είναι μεγάλο πλεονέκτημα. Το κακό όμως είναι ότι μπορεί να μας επικρίνουν αν σπαταλήσουμε χρόνο και ενέργεια ή χρήματα στην προσπάθεια να καλύτερέσουμε τον εαυτό μας.

Γι' αυτό πρέπει να είμαστε τολμηρές. Γιατί μπορεί να χρειαστή να ξοδέψουμε λίγο από όλα αυτά τα πράγματα. Τι πρέπει λοιπόν να κάμη μία γυναίκα για να γίνει και να μείνη ένα ανεπτυγμένο άτομο;

"Ας υποθέσουμε πώς θέλετε να συμβουλευέστε κάποιον άλλο, ως υποθέσουμε πώς είσατε γιατρός, ή προπονητής. Το πρώτο που έχετε να κάμετε είναι να ρίξετε μια προσεκτική ματιά στον άρρωστο ή στον άθλητή σας και να το κάμετε ένα σωρό ερωτήματα. "Ακριβώς κατά τον ίδιο τρόπο, όταν θέλετε να καλύτερέσετε το χαρακτήρα σας, θα χρειαστή να ρίξετε μια προσεκτική ματιά στον εαυτό σας και να προσπαθήσετε να δητε τι είδους χαρακτήρας είναι αυτός που πάτε να διορθώσετε.

Πραγματικά φαίνεται πώς υπάρχουν μερικά βασικά πράγματα απαραίτητα σε όλες τις γυναίκες. Μία ψυχίατρος λέγει ότι το κυριώτερον είναι «ένα πάρε-δωσε με τη ζωή». "Εκείνοι που μόνο δίνουν ή μόνο παίρνουν ούτε οι ίδιοι μπορούν να είναι ευτυχισμένοι ούτε τούς άλλους να κάνουν ευτυχισμένους.

"Όλες οι γυναίκες είναι —ελπίζω— συνηθισμένες να κυττάζουν τον εαυτό τους στον καθρέφτη και οι περισσότερες, νομίζω, μπορούν να περιγράψουν αρκετά καλά το πρόσωπό τους. Γιατί λοιπόν

να μη αποκτήσουμε και τη συνήθεια να κυττάζουμε και τον χαρακτήρα μας κατάματα όπως κάνουμε για το πρόσωπό μας;

Πρώτο, γιατί είμαστε συνηθισμένοι να βλέπουμε τούς ανθρώπους να σκορπᾶνε άφθονους επαίνους ή μομφές όταν περιγράφουν τον χαρακτήρα των άλλων. Κρύβουμε τον αληθινό χαρακτήρα μας. Γιατί κι' ο πιο ελκρινής άνθρωπος —άντρας ή γυναίκα— έχει ελπίδες και φόβους, ιδέες και φιλοδοξίες, που ή πείρα τον έχει διδάξει να τὰ κρύβη από τούς άλλους. "Αλλά κι' αυτοί ακόμα οι απόλυτα κανονικοί άνθρωποι κρύβουν και ξεχνούν πολλά πράγματα, που θα προτιμούσαν να τὰ έχουν πρόχειρα και να τὰ χρίνεται. Οι περισσότερες γυναίκες π.χ. κρύβουμε και ξεχνούμε τη χαρά που μας δίνουν στα παιδικά μας χρόνια όρισμένα δμορφα πράγματα, κι' έτσι χάνουμε τη φυσική χαρά μερικῶν ακίνδυνων απολαύσεων. Κρύβουμε τις αδυναμίες μας και ίσως κι' αυτή τη χαρά που όλες μας νοιώσαμε κάποτε μαθαίνοντας κάτι καινούργιο. Τὰ κρύβουμε αυτά γιατί φοβόμαστε πώς, αν τὰ ξπαιρνε είδησι, ο κόσμος θα μᾶς θεωρούσε πολύ άφελείς —ίσως μάλιστα και θα γελούσε μαζί μας.

"Ακόμα, κρύβουμε τις μικροαδυναμίες μας. Μπορεί να μη είναι αξίες επαίνου, είναι όμως φυσικές. Δεν θέλουμε π.χ. να μάθη ο κόσμος πώς είμαστε συνεσταλμένες ή πώς έχουμε ανόητους φόβους και αγωνίες ή ότι είμαστε από φυσικού μας ξεχασιάρες ή άφηρημένες. Το κακό είναι πώς αν τις κρύβουμε ολοκληρωτικά αυτές τις μικροαδυναμίες δεν καταλαβαίνουμε πώς μερικές μικροαρετές είναι περισσότερο έκνευ-

ριστικές για μᾶς, παρά για άλλους ανθρώπους με διαφορετικό χαρακτήρα.

Τέλος, ακόμη και οι καλύτερές μας έχουν όρισμένα πράγματα για τὰ όποια έντελῶς δικαιολογημένα ντρέπονται τόσο, ώστε δεν τὰ παραδέχονται, και οι πιο πολλές νομίζουμε ότι δεν κάνουμε τίποτα —ή τοῦλάχιστον τίποτα το σπουδαίο— από κακή πρόθεση.

"Από τὰ πιο έντοχλητικά μας συναισθήματα είναι ο φόβος και ή ζήλεια. Και κατά τύχη είναι και τὰ δύο ελαττώματα φυλῶν ή τάξεων ανθρώπων, που θεωρούνται κατώτεροι.

"Ο φόβος είναι το βαθιά ριζωμένο κίνητρο που συνήθως κρύβεται πίσω από τη ζήλεια σ' έναν κόσμο γεμάτο από ανταγωνισμούς και αντιθέσεις. Φοβόμαστε μήπως αποτύχουμε, μήπως μεινουμε πίσω, λαχταρούμε να πετύχουμε έστω και εις θάρος άλλων ή, ακόμα χειρότερο, προσπαθούμε να καταστρέψουμε την επιτυχία άλλων, προσπαθούμε να επιβάλουμε τον εαυτό μας και εκτοπίζουμε κάποιον άλλο γιατί φοβόμαστε.

Μία γυναίκα αρκετά ισορροπημένη και λογική φτάνει να κοπιᾶση λιγάκι και θα μπορέση να βοηθήση σημαντικά τον εαυτό της. "Ο καλύτερος τρόπος είναι να κάνη πρώτα μίαν επισκόπησι, ώστε να πάρη μία γενική ιδέα για το τι είδους άτομο είναι και για το τι της άρέσει και τι δεν της άρέσει. "Εχουμε όλες μας τόσο πολύ συνηθίσει να είμαστε φιλόφρονες, να κάνουμε εκείνο που οι άλλοι περιμένουν από μᾶς και να κρυβόμαστε, ώστε θα είναι ίσως χρήσιμο να φτιάξουμε ένα πίνακα και να προσπαθήσουμε να σταθμίσουμε κάθε μας ιδιότητα.

Τὰ ἄγουρα χρόνια

Τοῦ

A. J. CRONIN

(Μετάφρ. Κοσμά Πολίτη. Ἐκδ. Κ. Κακουλίδης)

Δημοσιεύουμε ἓνα κομμάτι ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ μετάφρασι τοῦ μυθιστορήματος «The Green Years» τοῦ Cronin, ποὺ μόλις ἐκκλινοφόρησε. Στὸ κεφάλαιο αὐτὸ ὁ συγγραφεὺς παρουσιάζει τὸν ἥρωα τοῦ ἔργου τοῦ Ρόμπερτ Σάννον, στὰ πρῶτα χρόνια τῆς ἐφηβείας του, ἐνῶ διατρέχει τὸ τελευταῖο ἔτος τῶν σχολικῶν του σπουδῶν καὶ ἐτοιμάζεται νὰ δώσῃ ἐξετάσεις γιὰ νὰ λάβῃ μιὰ ὑποτροφία ποὺ θὰ τοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ συνεχίσῃ τὴν σπουδὴν του στὸ Πανεπιστήμιον, στὴν ἰατρικὴ, στὴν ὁποία ἔχει κλίσι.

Αὐτὸς ὁ γλυκὸς χωρισμὸς θὰ ἔπρεπε νὰ εἶταν τὸ τέλος τῆς μέρας μου. Ὅμως, ἀλλοίμονο, ἀπόμεινε ἀκόμα ὁ παράδοξος καὶ σκολιὸς δρόμος ποὺ θ' ἀκολουθοῦσα πρὶν πάνω νὰ πλαγιάσω. Κι ἀπόψε, εἶταν ἡ «νύχτα μου τῆς Γέφυρας τῶν Λεόντων». Μ' ὅλο ποὺ ἐνιωθα κουρασμένος ἀπὸ τὴς ἐξαιρετικῆς συγκινήσεως ποὺ εἶχα περάσει, δὲν στάθηκα στὸ σπῆτι ἀλλὰ συνέχισα ἴσια τὸ δρόμο καὶ βγήκα στὴ σκοτεινὴ δημοσίᾳ ποὺ ὀδηγοῦσε στὸ γεφύρι, δυὸ μίλια πρὸ πέρα. Μήπως δὲν ἔχομε παρακολουθήσει τὴ Γιαγιά σὲ ὅλες τὴς διατοπώσεις ποὺ χρειαζότανε πρὶν πέσει στὸ κρεβάτι; Γιατί, λοιπόν, νὰ φεισθοῦμε αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ, αὐτοῦ τοῦ Ρόμπερτ Σάννον, μιὰ καὶ σκοπὸς μας εἶναι νὰ τὸν παρουσιάσουμε μὲ εὐλικρίνεια, νὰ ἐκθέσουμε τὰ ὄνειρα, τοὺς μόχθους καὶ τὴς ἀνοη-

σίες του, ἀνατέμνοντάς τον μὲ τὴν ἴδια ἀπάθεια καὶ ἀπονία ποὺ ἔσκιζε κ' ἐκεῖνος τὴν καμμένη τὴν βατραχίνα γιὰ νὰ μελετήσῃ τὴν ἀνατομία της;

Ἡ νύχτα εἶχε γίνει πρὸ τσουχτερὴ καὶ σκοτεινὴ. Σὰν ἔφτασα στὸ γεφύρι, οἱ ὕδρατμοι τῆς καταχνιάς θάμπωναν τὸ λευκὸ φεγγάρι, κι ἀπτόμενες πνοὲς ἀναταράζανε τὴς νιόβγαλτες φυλλωσιές. Προχώρησα κουμπώνοντας σφιχτὰ τὸ σακάκι μου. Τὸ γεφύρι εἶταν παλιὸ (ἔβανε τὴς δυὸ ὄχθες τοῦ ποταμοῦ Λέβεν ποὺ κατέβαινε ἀπ' τὸ βουνό), μὲ τρεῖς καμάρες, ποὺ περνοῦσε κάτωθι τους ὁ χείμαρρος, καὶ μ' ἓνα στενὸ τοιχαλάκι ἀπὸ τὴ μιὰ κι ἀπὸ τὴν ἄλλη. Τὸ τοιχαλάκι εἶχε στὴν κάθε ἄκρῃ μιὰ πέτρινη ὑδρορρόη, φαγωμένη ἀπὸ τὴς κακοκαιρίες κι ἀκρωτηριασμένη, μὰ ὥστόσο ξεχώριζες ἀκόμη ἓνα πρόσωπο

λιονταριοῦ μὲ ἀνοιχτὸ στόμα, σὰ νὰ γελοῦσε.

Ἀνέβηκα ὀλομόναχος στὸ ψηλὸ τοιχαλάκι ἀφοῦ πῆρα μιὰ θαθιά ἀνάσα, ἄρχισα νὰ προχωρῶ πάνω στὸ στενὸ τοῦ σαμαρί. Ὅσο πήγαινα ἔτσι, ἄκρη-ἄκρη, ἀκουγα κάτω μου, χαμηλά, νὰ κυλάει τ' ἀόρατα νερά του τὸ ποτάμι. Τὸ χειρότερο εἶταν οἱ καμάρες. Ὅταν περνοῦσα πάνωθι τους λὲς καὶ σχοινοβατοῦσα πάνω ἀπὸ ἓνα ψηλὸ καὶ σκοτεινὸ γκρεμὸ, ἐνῶ τὸ τοιχαλάκι, τὸ γεφύρι, ὁλόκληρος ὁ κόσμος γύρω μου, ταλαντευότανε καὶ κλωθογύριζε.

Τὸ ὕψος μὲ ζάλιζε, μοῦ ἔφερνε ἴλιγγο· αὐτὸ τὸ μαρτύριο εἶται τὸ πιὸ τρομερὸ ποὺ μποροῦσα νὰ σκεφτῶ. Ἀλλὰ τέλος τὰ κατὰφερα — πηγαμὸ κ' ἐπιστροφή. Ὅταν πάτησα πιά τὸ στέριον ἔδαφος, ἔγειρα ἀποκαμωμένος, μὲ τὰ μάτια μου κλειστά, πάνω στὸ γελαστὸ λιοντάρι. Καθόλου παρὰ ξένο πὼς ὁ βασιλιάς τῶν ζώων διασκέδαζε μὲ τὰ ἐπικίνδυνα καμώματά μου. Τρέλλα, ναί, τρέλλα... Ὡστόσο, σὰν εἶσαι φτωχὸς καὶ περιφρονημένος, σὰν τρέμεις καὶ κοκκινίζεις ἀκούγοντας ξαφνικὰ νὰ γελάει κάποιος ξένος περαστικός, σὰν ἔχεις τὸ νευρικὸ τικ νὰ κουνᾷς τὸ δέρμα τοῦ κρανίου σου καὶ τ' αὐτιά σου, εἶναι ἀνάγκη, ναί, νιώθεις τὴ μεγάλη ἀνάγκη, ν' ἀποδείξεις στὸν ἑαυτὸ σου, μόνον αὐτὸν ἑαυτὸ σου, πὼς δὲν εἶσαι φοβιτσιάρης.

Τουλάχιστον γύρισα στὸ σπῆτι κάπως κατευνασμένος. Τὸ σπῆτι εἶταν θεοσκότεινο — τώρα πιά δὲν ἐπιτρεπότανε ν' ἀνάβει οὔτε τὸ παραμικρὸ φῶς στὸ χωλάκι. Πατώντας στ' ἀκροδύχτυλα ἀνέβηκα στὸ μάντιο, κλείδωσα ἀθόρυβα τὴν πόρτα· καὶ μὲ μεγάλη προσοχή, μιὰ καὶ ὁ Παπάκης δὲν

ἐπέτρεπε τὴ σπατάλη οὔτε μιὰς σταγόνας, ἔκανα ἓνα κρῦο μπάνιο.

Ἀνέβηκα στὸ πιὸ πάνω πάτωμα. Τώρα εἶχα δικό μου τὸ παλιὸ δωμάτιο τοῦ Μαρδοχαίου — τὴς λίγες ἐβδομάδες τοῦ χειμῶνα ποὺ ὁ Μαρδοχαῖος κοιμότανε στὸ σπῆτι χρησιμοποιοῦσε τὸ παλιὸ δωμάτιο τῆς Καίτης, ποὺ εἶταν μεγαλύτερο καὶ καλύτερο. Παγωμένος, σχεδὸν μὴ νιώθοντας τὸ κορμί μου ἀπὸ τὸ κρῦο, ἀναψα ἔν' ἀπομεινάρει ἀπὸ ἀλειματοκέρι ποὺ θρискότανε μέσα στὸ ἔμαγιέ καντηλέρι. Γύρω μου, στὰ μισσοσκότεινα ὅπως κ' ἐγώ, εἶταν ἀραδιασμένα τὰ σχολικά μου βραβεῖα, βιβλία δίχως ἀξία, δεμένα μὲ πολυτέλεια — τουλάχιστον τρία ἀντίτυπα τῶν Σ κ ὠ τ ὠ ν Ἀ ρ χ η γ ὠ ν τοῦ Πόρτερ — ἐπίσης τὸ πολυτίμο μικροσκοπὸν μου καὶ οἱ συλλογές μου τῆς φυσικῆς ἱστορίας, μέσα σὲ χαρτονένια κουτιά ποὺ τάχα φτιάξει μόνος μου καὶ δὲν εἶχαν στοιχίσει τίποτα. Πάνω στὸ κομμὸ εἶταν τὰ χρειαζούμενα γιὰ γράψιμο, καθὼς κ' ἓνα ἄλλο βιβλίον ποὺ εἶχα δανειστῇ ἀπὸ τὴν Δημόσια Βιβλιοθήκη, μὲ τίτλο Ἡ θεραπεία τῆς δειλίας.

Πῆρα αὐτὸ τὸ βιβλίον καὶ τὸ ἀνοιξα στὸ Δέκατο Γύμνασμα.

«Στάσου ἡρεμὸς μπροστὰ σ' ἓναν καθρέφτη», διάβασα. «Σταύρωσε τὰ χέρια σου καὶ κοιτάξε μὲ σταθερότητα τὴν εἰκόνα τοῦ ἑαυτοῦ σου. Ἐπειτα, μισοκλείνοντας τὰ μάτια σου, κοιτάξου μὲ ἀφοβὴ ματιά. Εἶσαι δυνατός, ἀτάραχος, ψυχρὸς». Δὲν χωροῦσε καμιά ἀμφιβολία πὼς εἶμιον ψυχρὸς. «Ἐπειτα, πᾶρε μιὰ θαθιά ἀνάσα, θγάλε πάλι τὴν ἀνάσα σου μὲ σταθερότητα κ' ἐπανάλαβε τρεῖς φορές μὲ χαμηλὴ ἀλλὰ θεληματικὴ φωνή: «Ἰούλιος Καί-

σαρ και Ναπολέων! Θέλω! Θέλω!! Θέλω!!!»

Υπάκουσα πιστά στις οδηγίες — μ' όλο που τα μάτια μου έτρεχαν και το πράσινο χρώμα τους με αποθάρρυνε κάπως. "Εσκιασα μάλιστα κ' ένα φύλλο από το τετράδιό μου, έγραψα πάνω με γράμματα όλο θράσος τη λέξη «ΘΕΛΩ», και το καρφίτσωσα στον τοίχο, έτσι που ή άφοβη ματιά μου να πέφτει πάνω του μόλις θά ξυπνούσα. "Υστερα γονάτισα πλάι στο κρεβάτι μου.

Οί προσευχές μου είχαν μακριές και περίπλοκες — συγκεντρωνόμουν με όλη μου τη δύναμη, αποκλείοντας κάθε περιπλάνηση του νοῦ — και δεν απευθύνονταν προς τον άόριστο Θεό, με τα μακριά γένια, των παιδικών μου χρόνων, αλλά προς τον Σωτήρα, με όλη τη ζέση της καρδιάς μου. Τύχαινε κάποτε να θυμηθώ με τύψεις και τα άλλα μέλη της Αγίας Τριάδας, τον Πατέρα και το Άγιο Πνεῦμα, κ' έσπευδα να τα έξευμενίσω. Άλλά έμπιστος θεματοφύλακας της καρδιάς μου ήταν ό Ιησούς, με την άπειρη αγάπη και την καλοσύνη Του. Και όταν πήγαινε ό νοῦς μου στη Μητέρα Του, που τώρα τελευταία το πρόσωπό της άρχισε να μοιάζει ύποπτα με το πρόσωπο της Άλισον — νοσταλγικά δάκρυα έτρεχαν από τα κλειστά μου μάτια. Δεν ξεχνούσα ούτε τους άγίους. Κυνηγοῦσα συνεχώς καινούργιους άγίους, θέλοντας να προσευχηθώ και σ' αυτούς· και, φυσικά, μιά και είχα άρχίσει, δεν μπορούσα να τους παρατήσω γιατί φοβόμουν α μήπως τους προσβάλλω. "Ο τελευταίος που μπήκε στο συναξάρι μου, που όλο και πλήθαινε, ήταν ό "Άγιος Άντώνιος, προστάτης της της νεολαίας.

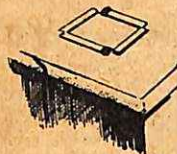
Φτάνουμε στην τελευταία πράξη: μιά ευκαιρία για γέλια, εκείνα τα ξαφνικά, άθελα γέλια, που άκούγονται συχνά στο θέατρο την ώρα που ό συγγραφέας ήθελε να μεταδώσει κάτι παθητικό, άληθινό, και είτε δεν τό πέτυχε είτε τον παρεξήγησαν. "Ας γελάσουμε λοιπόν μαζί, ρίχνοντας τη ματιά μας στα περασμένα και βλέποντας αυτό το ισχνό άγόρι που τουρτουρίζει, αυτόν τον ήλίθιο που έξαγνίστηκε με τό μαρτύριο του γεφυριού και του παγωμένου λουτροῦ, να παίρνει από κεί που τόχε κρυμένο, στα βάθια ενός συρταριού, ένα παράξενο αντικείμενο: ένα κομμάτι σκοινι που ήταν άπάνω του δεμένα παλιά σιδερικά: δυό βαριά κλειδιά, ένα χερούλι πόρτας, ένα σπασμένο κομμάτι από παγοπέδιλο. Γρήγορα - γρήγορα, με την εύκινησία της συνήθειας, δένει τό σκοινι γύρω στη μέση του, έτσι που τα ένοχλητικά σίδερα νάρχονται πάνω στη ραχοκοκκαλιά του. Μ' αυτό τον τρόπο, αν πλαγιάσει πάνω στην πλάτη, στη στάση που βλέπει κανείς δνειρα, θά ξυπνήσει μεμιάς. Τέλος, βρίσκει κάτω από τό μπαλωμένο σεντόνι, κολουριασμένος σφιχτά πάνω στο πλευρό. "Εσθησε τό κερί του. Είναι ζωσμένος ίδιος άναχωρητής κ' έχει γύρο στον κοκκαλιάρικο λαιμό του ένα κομπολόγι, τέσσερεις άθθεντικές θαυματουργές μεντάγιες, που τη μιά την έχει εύλογήσει ό ίδιος ό "Άγιος Πατήρ, επίσης τό καφετι ώμοφόριο και τό γαλάζιο ώμοφόριο — και αν ύπήρχαν ώμοφόρια τριανταφυλλιά ή πράσινα σίγουρα θά τα φορούσε κι αυτά. "Εχει κάνει ό, τι μπορεί. Αυτή ή σκέψη τον έγκαρδώνει, καλεί τό μισοθάνατο του ύπνου, με μιά τελευταία ευχή...

Κουίτς

ΘΕΛΕΤΕ ΝΑ ΚΕΡΔΙΣΕΤΕ ΕΝΑ ΣΤΟΙΧΗΜΑ ;

ΣΤΟΙΧΗΜΑ : Μπορείτε με δυό σπέρτα να φτιάξετε ένα τετράγωνο χωρίς να κάμετε τό κάθε σπέρτο δυό κομμάτια;

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ : Τσακίστε τα σπέρτα χωρίς να τα σπάσετε· και τό τετράγωνο έγινε.

ΜΠΛΕ Ή ΑΣΠΡΟ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ;

Τρεις ύποψήφιοι για μιά θέσι που άπαιτεί νοημοσύνη περνοῦν από εξέτασι. Είναι ό Α, ό Β και ό Γ.

Στό μέτωπο του καθενός σημειώνεται ό εξέταστής ένα σταυρό, μπλε ή άσπρο. Κανένας δεν ξέρει τι χρώμα σταυρό έχει. Του άπαγορεύεται επίσης να πη στους άλλους τι χρώμα έχει ό δικός τους σταυρός. Καθένας μπορεί να βγή από τό δωμά-

τιο αν δη, στους άλλους δυό, άσπρους σταυρούς ή αν καταλάβη τι χρώμα έχει ό δικός του σταυρός. "Ο Α είναι πολύ έξυπνος. Παρατηρεί πώς ό Β και ό Γ έχουν μπλε σταυρούς και άμέσως βγαίνει από τό δωμάτιο, ξέροντας τό χρώμα του δικού του σταυρού. Πώς σκέφτηκε και κατέληξε στο συμπέρασμα αυτό; και τι χρώμα είχε ό σταυρός του;

ΕΤΙΚΕΤΤΑ

Σε ποιά περίπτωση πρέπει να συστήσετε την κυρία στον κύριο και όχι τον κύριο στην κυρία, όπως γίνεται κανονικά;

Επιτρέπεται ή κυρία τάδε, μιλώντας για τον άνδρα της, να τον λέει ό κύριος τάδε;

Επιτρέπεται μιά γυναίκα να στείλη λουλούδια σ' ένα γνωστό της όταν είναι άρρωστος;

"Όταν είναι κι άλλες γυναίκες καλεσμένες στο τραπέζι, επιτρέπεται ή οικοδέσποινα να σερβιριστή πρώτη;

Αυτός ή αυτή που σερβίρει πρέπει να στέκει στα δεξιά ή στ' αριστερά αυτού που περιποιείται;

Πόσες συμφωνίες έγραψε ό Φράνκ;

Κοντά σε ποιόν διδάχτηκε ό Μπετόβεν ένορχήστρωσι;

Ποιές είναι οι δυο όπερες στις οποίες θρίσκουμε τον Φίγκαρω;

Ποιός θεωρείται ως ο μεγαλύτερος βιρτουόζος του βιολιού;

Τίνος είναι το κείμενο που τραγουδιέται στην 9η Συμφωνία του Μπετόβεν;

Συμπληρώστε τα παρακάτω όνόματα. 'Ανήκουν σε μεγάλους και γνωστούς συνθέτες.

Κάρλ Μαρία

Βόλφρανγκ 'Αμεδαίος

Πέτρος 'Ιλιϋϊτς

ΤΙ ΞΕΡΕΤΕ ΑΠ' ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ;

Ποιός είναι ο ιδρυτής του γαλλικού ίμπρεσιονισμού;

Ποιά από τις ήρωίδες του Σαίξπηρ ήταν μόνο 13 ετών;

Ποιός περίφημος πολιτικός ήγέ-

της των 'Ινδιών παντρεύτηκε σε ηλικία 12 ετών;

Ποιανού παιδιού ή μύτη μεγάλωνε όταν έλεγε ψέματα;

Τι είναι η γεωδαισία;

ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

Ποιές ήταν οι τρεις Θεές ανάμεσα στις οποίες ο Πάρις επρόκειτο να διαλέξει την ωραιότερη;

Τι ήταν ο Κέρβερος;

Ποιανού το άλλογο όνομαζόταν Ξάνθος;

Ποιός βαστούσε τη γή όταν κουραζόταν ο 'Ατλας;

ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Τι είναι αυτό που προκαλεί το θόρυβο της μέλισσας;

Ποιό ζώο ζεί τα περισσότερα χρόνια;

'Ανάλογα με το μέγεθός του ποιο

ζώο έχει τον μεγαλύτερο εγκέφαλο;

Πόσα χρόνια μπορεί να ζήσει ένα μυρμήγκι, αν δεν το πειράξει κανείς; Μπορεί να φθάσει τα 4 ή 5 χρόνια;

Τι συγγένεια έχω με την μητέρα του πατέρα της πρώτης μου εξαδέλφης;

'Η κατάκτησι του ύψους

ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗ ΓΗ

Το
C. SWAN

Εδω κι' εξήντα περίπου χρόνια, ένας γιατρός της βρετανικής Αύλης προειδοποίησε τη Βασίλισσα Βικτωρία ότι ήταν εξαιρετικά επικίνδυνο για τη Μεγαλειότητά της να ταξιδέψει με ταχύτητα μεγαλύτερη από δέκα μίλλια την ώρα. Σήμερα δεν διστάζουμε να τρέχουμε με ταχύτητα πολλών μιλίων.

Όσο η συμβουλή ήταν πολύ λογική. Ο άνθρωπος σκελετός δεν είναι φτιαγμένος για να κινηται πάρα πολύ γρήγορα και σε πολύ μεγάλο ύψος. Σε κάθε τριακόσια περίπου μέτρα ή θερμοκρασία πέφτει κατά ένα βαθμό και δεν είναι ανάγκη να φθάσει κανείς σε πολύ μεγάλο ύψος για να βρει μία θερμοκρασία χαμηλότερη από εκείνη που υπάρχει στον Βόρειο Πόλο. Όταν περάσει τα 3.000 μέτρα ο άνθρωπος αρχίζει να χρειάζεται οξυγόνο. Σε ύψη πάνω από 10.000 μέτρα χωρίς συσκευή οξυγόνου λιποθυμά σε διόμισι λεπτά, και πεθαίνει σ' ένα τέταρτο της ώρας. Στα 13.000 μέτρα λιποθυμά μέσα σε μισό λεπτό και πεθαίνει σε πέντε λεπτά. Πάνω από το ύψος αυτό—έστω και με οξυγόνο—αρχίζουν να τον βασανίζουν άλλοι παράγοντες. Το άζωτο του αίματός του αρχίζει να κοχλάζει μέσα στους ιστούς και οι κλειδώσεις του πονούν φοβερά. Επίσης η αναπνοή του δυσκολεύεται και η δυσφορία του επιτείνεται από την

διάτασι των αερίων μέσα στο στομάχι του.

Βάρος ενός τόννου

Όταν το αεροπλάνο αλλάξει ξαφνικά κατεύθυνσι, το σώμα του τείνει να διατηρήσει την προηγούμενη διεύθυνσι και έτσι κολλά στη θέσι του, λές κι' έπεσε πάνω του βάρος ενός τόννου. Το αίμα του σταλάζει μέσα στο στομάχι και στις γάμπες του σαν υδράργυρος, χάνει για μία στιγμή το φως του και ίσως και τις αισθήσεις του. Ο όρμητικός άνεμος μπορεί να κάμει το πρόσωπό του... πηττα. Κατά την κάθοδο, η ατμόσφαιρα πιέζει τ' αυτιά του προκαλώντας δυνατούς πόνους. Δεν ακούει καθόλου.

Αξιόλογο στον τομέα αυτό είναι το έργο του Βασιλικού 'Ινστιτούτου 'Αεροπορικής 'Ιατρικής του Φάρνμπορω της Νοτίου 'Αγγλίας.

Το 'Ινστιτούτο αυτό άρχισε να λειτουργεί το 1939. 'Η γερμανική 'Αεροπορία ήταν φυσικά πολύ πιο προχωρημένη από την αγγλική από όλες τις απόψεις. Ειδικά έργαστήρια για τη μελέτη των προβλημάτων αυτών λειτουργούσαν ήδη στη Γερμανία από πολλά χρόνια.

Το πρώτο εργαστήριο

Τόν Σεπτέμβριο του 1939, άρχισε να λειτουργεί αθόρυβα το έρ-

γαστήριο του Φάρνμπορω, κοντά στο Κέντρο Ήεροναυτικών Έρευνών, με πολύ λίγα έπιστημονικά όργανα και με ένα μικροσκοπικό «θάλαμο άποπίεσεως», στο μέγεθος ενός τηλεφωνικού θαλάμου.

Η έσοδεία νέων σχεδιών άεροπλάνων ήταν άφάνταστη. Άλλά κανείς σχεδιαστής δέν φαινόταν νά ενδιαφέρεται γιά τόν άνθρωπο. Πώς τό εύθραυστο ανθρώπινο σώμα θά τά κατάφερνε νά έγκλιματισθή μέσα σ' αύτες τίς τερατώδεις μηχανές; Πώς θά μπορούσε νά έφορμήση μέσα στο διάστημα από άφάνταστα ύψη και με ίλιγγιώδη ταχύτητα;

Οί παλιοί άεροπόροι γελοούσανε μ' αúτά. Τό όξυγόνο, έλεγαν, είναι κουταμάρα. Μπορείτε νά πετάξετε στα 30.000 πόδια, χωρίς όξυγόνο. Τό όξυγόνο είναι γιά τίς γυναίκες και γιά τά μικρά παιδιά. Πολλοί όμως έξαιρετικοί αξιωματικοί τής Άεροπορίας είχαν τήν αντίθετη γνώμη.

Οί έπιστήμονες του Ίνστιτούτου του Φάρνμπορω υπέβαλαν πολλούς αξιωματικούς σ' έξέταση στο μικροσκοπικό «Θάλαμο Άποπίεσεως» άκριβώς γιά νά άποδείξουν ότι όταν ό άνθρωπος ύποφέρει από έλλειψη όξυγόνου κάνει σαν τρελλός. Φαίνεται σαν μεθυσμένος και ό γραφικός του χαρακτήρας γίνεται άκατανόητος.

Τά διδάγματα

Πολλές ανθρώπινες ύπάρξεις χάθηκαν ώπου ν' ανακαλυφθή ή άλήθεια.

Ό πρώτος τύπος συσκευής όξυγόνου πού χρησιμοποιήθηκε σέ βρετανικά άεροπλάνα ήταν ένα σύστημα «άμέσου ροής», πού σημαίνει ότι τό όξυγόνο διοχετεύεται με όρμή στο στόμα του άε-

ροπόρου, όσο τοúτο είναι στραμμένο πρòς τά πάνω. Άλλά τό σύστημα ήταν δύσχρηστο και δαπανηρό και πολύ λίγο άποτελεσματικό. Πολύ γρήγορα τό διαδέχθηκε ή μάσκα όξυγόνου.

Άκολούθησε μιá τελειότερη συσκευή πού μοιάζει με τό κιβώτιο ταχυτήτων του αυτοκινήτου. Μ' αúτην οί πιλότοι δέν φοβούνται ούτε τό ύψος, ούτε τήν ταχύτητα. Τό πρόβλημα όμως τής προσωρινής τυφλώσεως έγινε άκόμα όξύτερο και ό σχηματισμός πάγου μέσα στο σωλήνα όξυγόνου του πιλότου πρόσθετε ένα νέον κίνδυνο. Ύστερα ύπήρχαν τόσα άλλα προβλήματα: Η κατάλληλη ένδυμασία, οί συγκρούσεις, ή νυκτερινή όρατότης, ό δαλτωνισμός, ή ναυτία, ό θόρυβος, τά κρουπαγήματα.

Οί γιατροί του έργαστηρίου στηρίχθηκαν στην προσωπική τους πείρα. Πολλοί είχαν κάνει ένα σωρό νυκτερινές πτήσεις με τρώντας τίς αντιδόσεις του φωτισμού και τήν έπίδρασι πού είχε ή έλλειψη όξυγόνου στην όπτική άκτίνα. Τότε ανακάλυψαν τήν καλύτερη θέση γιά έπίθεση, από κάτω και πίσω με άστροφεγγιά και από πάνω και πίσω με φεγγάρι. Μερικοί από τούς γιατρούς αúτους πήραν οί ίδιοι δίπλωμα πιλότου, πήραν μάλιστα μέρος και σέ έπιχειρήσεις και πρώτοι απ' όλους υποβάλλονταν αúτοι σέ όλα τά πειράματα.

Κάπου τριάντα γιατροί με διαφορετικές ειδικότητες εργάστηκαν στο Φάρνμπορω και πολλοί απ' αúτους τιμήθηκαν με άνώτατες διακρίσεις.

Η πυραυλοκίνητη μηχανή πολλαπλασίασε τά προβλήματα πού συνδέονται με τήν πτήσι. Έδώ μπορεί κανείς νά αντιμετωπίση επικίνδυνες άκρότητες και μετα-

βολές στην ταχύτητα και τήν έπιτάχυνσι. Τεράστιες δυνάμεις βαρύτητος—έκφραζόμενες με τό γράμμα g — ύπείσρχονται. Η στιγμή μιá τύφλωσι μπορεί νά προληφθή μόνον με τήν αλλαγή τής θέσεως πτήσεως και με ειδικές στολές, πού άσκοούν πίεσι στα άκρα του σώματος και έτσι δέν άφίνουν τόν έγκέφαλο νά μείνη χωρίς αίμα. Ένας πιλότος καθισμένος μπορεί ν' άντέξη σέ 4g μόνον σέ μιάν άπότομη στροφή. Όταν πέση πρηνής άντέχει σέ 12g.

Όταν πέφτει ό πιλότος από ένα πυραυλοκίνητο άεροπλάνο δέν αντιμετωπίζει μόνο τό ζήτημα νά φορέση τό αλεξίπτωτό του και νά πέση. Οί ταχύτητες τών άνέμων είναι πάρα πολύ μεγάλες. Τώρα ό πιλότος πέφτει από τό άεροπλάνο φορώντας μιá μάσκα όξυγόνου και ένα κάλυμμα στο κεφάλι του γιά νά προστατεύη τό πρόσωπο και τά πνεύμονα του από τά τρομακτικά ρεύματα του άέρα. Σέ μεγάλη ύψη μπορεί νά αναγκασθή νά πέση και κατακό-

Τά συμπτώματα τής άπωλείας τής συνειδήσεως εκδηλώνονται μέσα σέ λίγα λεπτά.

Τό g κατεβαίνει στο 1 και ό πιλότος συνέρχεται.

Τό g 4. Η δυσφορία φαίνεται και πάλι στο πρόσωπο του πιλότου.

ρυφα για ν' αποφύγη τὸ ἀνυπόφορο ψυχὸς καὶ τὴν ἔλλειψι δξυγόνου. Μὰ πῶς μπορεῖ ἓνας ἄνθρωπος νὰ πετάξη σὲ ὕψος 16.000 μέτρων χωρὶς νὰ ὑποφέρῃ ἀπὸ πόνους τῶν ἀρθρώσεων; Τὸ πρόβλημα λύθηκε μὲ τὴ ρύθμισι τῆς πιέσεως μέσα στὴν καμπίνα, ὑπῆρχε ὅμως πάντοτε ὁ κίνδυνος «διαρρήξεως» τῶν ἀγγείων. Πρὸς ἀντιμετώπισι τοῦ κινδύνου αὐτοῦ χρησιμοποιήθηκαν εἰδικὰ ροῦχα ποὺ παρέχουν δξυγόνο καὶ ἀσκοῦν τὴν κατάλληλη πίεσι στὸ στήθος καὶ στὴν κοιλία.

Γενικὰ ἡ στολὴ τοῦ ἀεροπόρου ἔγινε μιὰ πολὺ περίπλοκη ὑπόθεσι: Γιλέκα μὲ ρυθμιζόμενη πίεσι, κοστούμι εἰδικὸ γιὰ τὶς δυνάμεις θαρύτητος, ἔξαρτήματα θερμαινόμενα μὲ ἠλεκτρισμό.

Τὸ Ἰνστιτούτο Ἀεροπορικῆς

Ἰατρικῆς ἔχει κάμει πολλὰ καὶ γιὰ τὴν πολιτικὴ ἀεροπορία. Ἐχοντας ἀνακαλύψει ὅτι ὅταν οἱ θέσεις τῶν ἐπιβατῶν εἶναι στραμμένες πρὸς τὸ πίσω μέρος τοῦ ἀεροπλάνου ὑπάρχει μεγαλύτερη ἀσφάλεια σὲ περίπτωσι δυστυχήματος, πιέζει τὴν πολιτικὴ ἀεροπορία νὰ φτιάχνῃ ἔτσι τὰ καθίσματα τῆς.

Τὸ Φάρνμπορω σήμερα

Σήμερα τὸ Ἰνστιτούτο τοῦ Φάρνμπορω ἔχει στὴ διάθεσί του πολλὰ συγκροτήματα κτιρίων. Εἶναι σχεδὸν ἔτοιμο ἓνα νέο ἐργαστήριον ποὺ προορίζεται γιὰ κλιματολογικὲς ἔρευνες. Ἐκεῖ θὰ δημιουργοῦνται κάθε εἶδους μετεωρολογικὲς συνθήκες, ἀπὸ τὶς τροπικὲς ὡς τὶς πολικὲς.

Μιὰ φορὰ θὰ περάσω ἀπ' αὐτὸν τὸν κόσμον. Ἐτσι ἂν ἔχω λίγη καλωσύνη νὰ δείξω ἢ τίποτε καλὸ νὰ κάνω, ἄς τὸ κάνω τώρα. Δὲν πρέπει οὔτε νὰ ἀναβάλω, οὔτε νὰ ἀδιαφορήσω. Ποτὲ δὲν θὰ ξαναβρεθῶ στὸν ἴδιο δρόμον.

Grell.

☆

Οἱ πιὸ μεγάλες σκέψεις εἶναι οἱ πιὸ ἀπλὲς καὶ τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους.

☆

Γλάδστων

Ἄν θέλωμε νὰ στηρίξωμε τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν ποὺ γιὰ νὰ τὴν ἀποκτήσωμε ἐθυσιάσαμε τόσο αἷμα καὶ τόσο χρῆμα, πρέπει νὰ διώξωμε τὸν δαίμονα τοῦ κομματικοῦ πνεύματος καὶ τοῦ τοπικοῦ ἀνταγωνισμοῦ.

Γεώργιος Οὐάσιγκτων

☆

Ἡ πνευματικὴ δύναμις εἶναι ἰσχυρότερη ἀπὸ τὴν ὕλική. Οἱ σκέψεις κυβερνοῦν τὸν κόσμον.

☆

Ράλφ Ἐμερσον

Νὰ εἶσαι δίκαιος, καὶ μὴ φοβάσαι. Ὅλοι οἱ σκοποὶ σου ἄς εἶναι οἱ σκοποὶ τῆς Πατρίδος σου, τοῦ Θεοῦ σου καὶ τῆς Ἀλήθειας.

Σαίξπηρ

ΔΕΝ ΘΕΛΩ ΠΙΑ ΝΑ ΦΥΓΩ

Τοῦ

ANDRÉ MAUROIS

Τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας

(Ἀπὸ τὴ συλλογὴ «Le Diner sous les Marronniers»)

Δέν θέλω πιά νά φύγω

Διήγημα

Τοῦ

ANDRÉ MAUROIS

(Ἀπὸ τῆ συλλογῆ «Le diner sous les Marronniers»)

Δέν μποροῦσα μήτε νά σαλέψω μήτε νά μιλήσω. "Ολο μου τὸ κορμί, κι' ἡ γλῶσσα καὶ τὰ βλέφαρά μου, ἦτανε σὰν ξένα, δὲν ἦταν δικά μου. Τὰ μάτια μου ἦταν ἀνοιχτά. Μὰ δὲν ἔβλεπα μπροστά μου ἄλλο ἀπὸ μιὰ φωτεινὴ ομίχλη, ποὺ οἱ μαρμαρυγές της χόρευαν ἴδια μὲ τὰ μόρια τῆς σκόνῃς μέσα σὲ μιὰν ἡλιοαχτίδα. "Ενωίωθα πὼς ἐχανόμουν. "Ωστόσο ἄκουγα ἀκόμα. Μὰ ὁ ἦχος τῶν λέξεων ἔφτανε στ' αὐτιά μου σὰν ἓνα μακρινὸ ψιθύρισμα. Οἱ φωνές μου ἦταν γνώριμες.

Καταλάβαινα πὼς ἦταν ἐκεῖ γύρω στὸ κρεβάτι μου ὁ γιατρός Γκαλτιέ, ὁ γιατρός μας, μὲ τὴν κοφτὴ ἐπαρχιώτικη προφορὰ του, ἓνας ἄλλος γιατρός ποὺ ὁ αὐταρχικὸς τόνος τῆς φωνῆς του ἔκανε νὰ τρίζουν τὰ τεντωμένα νεῦρα μου, καὶ ἡ Δωρούλα, ἡ γυναίκα μου. "Ενωίωθα ἀκόμη τὰ πνιγμένα ἀναφυλλητά της, τὰ λαχανιασμένα ἐρωτηματικά της.

— Λέτε νάχη τίς αἰσθήσεις του, νὰ μᾶς καταλαβαίνει;

— "Οχι, κυρία μου, εἶπε ὁ ἄλλος γιατρός. Ἀσφαλῶς ὄχι. Εἶναι σὲ κωματώδη κατάστασι. Ζήτημα ὥρων, ἴσως λεπτῶν.

— Δέν νομίζετε, εἶπε δισταχτι-

κὰ ὁ Γκαλτιέ μὲ τὴν τραχειὰ φωνή του, δὲν νομίζετε ὅτι μιὰ ἀφαίμαξι... μιὰ παρακέντησι...

— Γιατί νὰ τὸν ταλαιπωροῦμε τὸν δυστυχῆ, συνέχισε ὁ γιατρός. Στὴν ἡλικία του, ἀγαπητὲ συνάδελφε, μιὰ τέτοια κρίσις εἶναι θανατηφόρος... "Η πενικιλίνη ἦταν ἡ τελευταία μας ἐλπίς. Δὲν ἔφερε τ' ἀποτελέσματα ποὺ περιμέναμε. Νομίζω πὼς εἴμεθα πλέον ἀχρηστοὶ ἐδῶ.

— Δέν φρονεῖτε, εἶπε ὁ Γκαλτιέ μὲ σεβασμό, ὅτι ἡ κρᾶσις τοῦ πάσχοντος εἶναι ἐξ ἴσου σημαντικὸς παράγων ὅσον καὶ ἡ ἡλικία του; Τὸν ἔχω ἐξετάσει καὶ ἄλλη φορὰ, πρὸ ἐνὸς μηνός, τὴν παραμονὴ ἀκριβῶς τῆς πνευμονικῆς του συμφορήσεως... Βρῆκα τὴν καρδιά του γερή, τὴν πῆσι κανονική, ὅπως ἐνὸς νέου.

— Τὰ φαινόμενα ἀπατοῦν, εἶπε ὁ Καθηγητής, τὰ φαινόμενα ἀπατοῦν. Πολὺς κόσμος τὸ πιστεύει αὐτό... Μὰ εἰς τὴν πραγματικότητά ἡ ἡλικία εἶναι πάντα ἡλικία.

— Μὰ ὄχι, κ. Καθηγητά, εἶπε ἡ Δώρα ζωηρά. "Ο ἄντρας μου ἦταν νέος, πολὺ νέος...

— Τὸ ἐφαντάζετο, κυρία μου, καὶ μιὰ τέτοια αὐταπάτη εἶναι

πάρα πολὺ ἐπικίνδυνος... Χρειάζεται, κυρία μου, νὰ ἀναπαυθῇτε. Πηγαίνετε. Δέν βλέπει πλέον, δὲν μπορεῖ νὰ βλέπῃ, σὰς τὸ βεβαιώνω. "Η νοσοκόμος θὰ σᾶς φωνάξῃ ἄν...

"Ενας λυγμὸς τῆς Δώρας, ὁμοῖος μὲ πνιγμένη κραυγή, ἔσκιζε τὴν πένθιμη σιωπή. Καὶ νόμισα πὼς ἐσχώρισα θαμπὰ τὰ μάτια της μακριὰ, σὰν φῶτα σὲ μακρινὴ ἀκτὴ χαμένα μέσα στὴν ομίχλη. Μὰ αὐτὸ δὲν θάσταξε πολὺ, κ' οἱ φωνές ἔσθησαν.

"Εμείνα μόνος μέσα σὲ μιὰ κρύα σιωπή. Πόσο; Δέν ξέρω.

Κι' ὅταν ἔχασα τὴν ὑπομονή μου ἐνωίωσα ξαφνικὰ ἓναν τρελὸ πόθο. Μιὰ τρελὴ ιδέα μοῦ πέρρασε ἀπὸ τὸ μυαλό: νὰ σηκωθῶ.

"Ηθελα νὰ φωνάξω τὴν νοσοκόμο. Δοκίμασα πολλὰς φορές. Δὲν ἦρθε. Φώναξα, ἡ μᾶλλον νόμισα πὼς φώναξα:

— Δώρα!..

"Η γυναίκα μου δὲν ἄκουσε.

— Θὰ πάω νὰ τὴ θρῶ, σκέφτηκα.

Πὼς ἤξερα πὼς ἦμουν ἱκανὸς νὰ σηκῶσι τίς ἀδύνατες κνήμες μου, νὰ πατήσω τὰ πόδια μου πάνω στὸ χαλί, νὰ περπατήσω;

Θυμοῦμαι μόνον πὼς ἦμουν ὑπερβέβαιος γι' αὐτό. Καὶ εἶχα δίκαιο. Γιατὶ σηκώθηκα χωρὶς καμμία προσπάθεια, καὶ πῆγα —μέσα στοὺς πυκνοὺς ἀτμούς ποὺ εἶχαν γεμίσει τὸ δωμάτιό μου— ὡς τὴν ντουλάπα ποὺ εἶχα κρεμασμένο τὸ κοστοῦμί μου. Μὰ τὴ στιγμή ποὺ πῆγα ν' ἀγγίξω τὴν πόρτα τῆς ντουλάπας, δὲν ξέρω πὼς, ἀκούμπησα τὸ χέρι μου ἐπάνω μου καὶ εἶδα μὲ ἀπορία πὼς ἦμουν ντυμένος ἤδη! Γνώρισα τὸ χοντρὸ χνούδι τοῦ παλτοῦ μου, ποὺ τὸ εἶχα ἀγοράσει στὸ Λονδίνο. "Εσκυφα κι' εἶδα πὼς φοροῦσα πιά καὶ τὰ παπούτσιά μου

καὶ πὼς ἦμουν ὀρθιος, μὰ ὄχι πάνω σὲ παρκέτο, ἀλλὰ σ' ἓναν δρόμο γεμάτο πέτρες. Μέσα σὲ ποιὰ κατάστασι ὑπνώσεως ἔκανα ὅλες αὐτὲς τίς κινήσεις ποὺ μὲ σήκωσαν ἀπ' τὸ κρεβάτι μου, μὲ ντύσανε, μὲ βγάλαν ἐξω ἀπὸ τὸ σπίτι; "Ητανε τόσο ὁ παροξυσμὸς μου ποὺ μοῦ ἦταν ἀδύνατον νὰ θυμηθῶ. "Εκεῖνο ποὺ ἐνωίωθα θαθιὰ ἦτανε μόνον πὼς δὲν ἦμουν ἄρρωστος, πὼς δὲν ἦμουν πιά ἐτοιμοθάνατος. Μοῦ φαινόταν τόσο βέβαιο, τόσο παράξενο αὐτό!

Μὰ σὲ ποιὰ πολιτεία θρῖσκοῦν τάχα; Στὸ Παρίσι; "Η χρυσωπὴ ομίχλη γύρω μου ἔμοιαζε πολὺ μὲ τοῦ Λονδίνου. Μὲ ἀπλωμένα χέρια, γιὰ νὰ φυλαχτῶ ἀπὸ τ' ἀόρατα ἐμπόδια, ἔκανα μερικὰ βήματα, νὰ θρῶ κάποιον τοῖχο, ν' ἀκουμπήσω. Μακρινὸι καὶ θαθιοὶ μυκηθμοὶ ναυτικῶν σειρήνων ἔφταναν στ' αὐτιά μου. Φυσοῦσε ἓνας ἄνεμος ἑαυτὸς καὶ γλυφὸς σὰν τοῦ ὠκεανοῦ. Ποιὸ λιμάνι νὰ ἦταν τάχα;

☆

— "Ε! κύριε! Λίγη προσοχή! Ποῦ πᾶτε;..

— Νὰ μὲ συγχωρήτε, εἶπα. Δέν βλέπω τίποτε... Ποῦ βρίσκομαι;

"Ο ἄνθρωπος ποὺ μίλησε κρατοῦσε ἓνα δυνατὸ ἡλεκτρικὸ φανάρι. Κόλλησε τὸ φῶς του ἐπάνω μου. "Επειτα καὶ πάνω του. Εἶδα πὼς ἦταν μὲ στολή. Μὰ δὲν ἔμοιαζε οὔτε μὲ Γάλλο ἀστυνομικό, οὔτε μὲ Ἀγγλο πόλισηαν. Ἐμοιαζε πολὺ μὲ Ἀμερικανὸ πιλότο. Μ' ἐπίασε ἀπὸ τὸν ὄμο φιλικὰ καὶ μ' ἔκανε νὰ λοξέψω ἀριστερὰ.

— Τραβάτε ἴσια, εἶπε, καὶ θὰ θρῇτε τὸ γήπεδο.

Κατάλαβα πὼς μιλοῦσε γιὰ τὸ Ἀεροδρόμιο.

— Εὐχαριστῶ, καπετάνιε, εἶπα

καί πήρα τὸ δρόμο πού μου ἔδειξε.

Ἦταν ἡ ὁμίχλη πού διαλυόταν ἢ τὰ μάτια μου πού ἐσυνήθισαν; Δὲν ξέρω, μὰ ἄρχισα νὰ ξεχωρίζω ἀνθρώπινες σιλουέτες. Ὅλες τραβοῦσαν στὴν ἴδια διεύθυνση. Λίγο - λίγο τὸ πλήθος αὐτὸ ἐπύκνωνε κ' ἄρχισε νὰ σχηματίζεται ἓνα εἶδος λιτανείας. Τοὺς ἔβλεπα ὅλους νὰ περπατοῦνε γρήγορα ὥσάν νὰ καταλάβαιναν ἀπὸ διαίσθησι (ἂν κρίνω τοῦλάχιστον ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ μου) πὼς ἦταν ἀνάγκη νὰ θιαστοῦμε. Μὰ ἡ πορεία μας γινόταν ὅλο καὶ πὺ δύσκολη καὶ ὁ δρόμος σὰν νὰ στένευε...

— Μὴ σπρώχνετε!.. μοῦ εἶπε μιά γυναίκα.

Ἡ φωνή της ἔμοιαζε γρη῏ς.

— Δὲν σπρώχνω, εἶπα, μὲ σπρώχνουν.

— Κάντε ὅ,τι κάνουν καὶ οἱ ἄλλοι καὶ περάστε στὴ σειρά σας.

Σταμάτησα διαμιάς. Κ' ἡ βαλίτσα μου — τῶρα τὸ πρόσδεξά κ' ἐγὼ ὁ ἴδιος πὼς κρατοῦσα μιά βαλίτσα — γλίστρησε μέσα στὰ πόδια τοῦ κατοπινοῦ μου. Γύρισα πίσω. Ἡ ὁμίχλη ἔφευγε. Κ' εἶδα τότε πεντακάθαρα, ὀργή γεμάτη, τὴ φάτσα ἐνὸς Νέγρου, πού φοροῦσε ροζ πουκάμισο μὲ ἀνοιγτὸ γιακά.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε, μοῦ εἶπε μὲ ὕφος πικρόχολο καὶ σαρκαστικὸ κ' ἔκανε μιά θεατρινίστικη ὑπόκλισι. Μὲ συγχωρεῖτε πού τὰ μαῦρα πόδια μου σκόνταψαν πάνω στὴν ἄσπρη σας βαλίτσα...

— Τὸ βλέπετε καλά, κύριε, πὼς δὲν τὸ ἔκαμα ἐπιτήδες.

— Παίρνω πίσω τὸ λόγο μου, κύριε, εἶπε μὲ ἐπανειλημμένες κοροϊδευτικὲς χαιρετοῦρες. Δὲν θὰ τὸ ξανακάνω.

Μπροστὰ μας ἔβλεπα τώρα μιά

ἀτέλειωτη φάλαγγα ταξιδιωτῶν. Καὶ πέρα ξεχωρίζα ἓνα κιγκλίδωμα, κτίριο, ἓνα πύργο παρατηρήσεως, ὑπόστεγα. Μερικοὶ κινητῆρες βοοῦζαν μακρυὰ. Οἱ σειρήνες συνέχιζαν τὰ σφυρίγματά τους. Ἐνας πολὺ δυνατὸς ἀέρας ἔδιωχνε τὰ χαμηλὰ καὶ ἀπειλητικὰ σύννεφα.

Ἀπὸ δῶ καὶ πέρα προχωροῦσαμε πολὺ ἀργά. Ἡ γυναίκα πού προπορευόταν γύρισε, καὶ εἶδα τότε τὰ γκρίζα μαλλιά της καὶ τὰ ὄμορφα, γλυκὰ ἱρλανδέζικα μάτια της. Δὲν ἦταν πιά θυμωμένη καὶ μοῦ χαμογελοῦσε. Φαινόταν σὰν νὰ μοῦ ἔλεγε:

— Ὅλα αὐτὰ μᾶς εἶναι πολὺ κουραστικά, μὰ ἐγὼ καὶ σὺ εἴμαστε ἀνθρώποι μὲ γερὴ καρδιά καὶ δὲν γκρινιάζουμε.

Ἐστερα ἀπὸ μιά ὥρα πορεία ἄρχισε νὰ παραπαίη:

— Τόση ὥρα στὸ πόδι, δὲν ἀντέχω πιά... εἶπε.

— Καθῆστε πάνω στὴ βαλίτσα μου, εἶπα.

Μὰ ὅταν ἀκούμπησα χάμω τὴ βαλίτσα, ἀπόρησα πόσο ἦταν ἐλαφριά.

— Θεέ μου! φώναξα, δὲν ἔχω μαζί μου οὔτε τὸ στυλό μου οὔτε τίς παντοφλές μου.

Κ' ἔφυγα τρέχοντας πίσω κατὰ τὴν πολιτεία. Γιατὶ ἔτρεχα; Ποιὸς μὲ περίμενε; Καὶ πού πήγαινα; Δὲν ἤξερα.

☆

Πὼς θρῆκα τὸ δρόμο μου μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἀγνωστὴ πολιτεία; Καὶ πὼς θρῆθηκα σ' ἓνα δωμάτιο ἐνὸς μικροῦ ξενοδοχείου τοῦ λιμανιοῦ; Ἡλεκτρικὰ τραῖνα περνοῦσαν κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρά μου μ' ἓναν θόρυβο παλιοσιδερίκων. Φωτεινὰ σήματα ἀνάβαν κ' ἔσθηναν μὲ κανονικὸ ρυθμό. Τὸ στυλό μου εἶχε μείνει πάνω σ' ἓνα τραπέζι καὶ οἱ παντοφλές μου

κάτω ἀπὸ τὸ κρεβάτι μου. Τὰ ἔρριξα μέσα στὴ βαλίτσα μου μαζί μὲ τὰ βιβλία καὶ τὰ χαρτιά μου καὶ ἓνα ξυράφι καὶ ξανάφυγα τρέχοντας.

Ἐνα τεράστιο λεωφορεῖο ἐρχόταν ἐπὶ τὴν προκυμαία, γεμάτη ἀπὸ λιμενικοὺς καὶ στρατιωτικούς, μὲ τὰ ρεθόλβερ τους στὶς ἄσπρες δερματίνες ζώνες τους.

Πήδησα μέσα στὸ λεωφορεῖο. Μετὰ δέκα λεπτά μὲ ξεφόρτωσε ὅχι μακρυὰ ἀπὸ τὴν γκρίζα φάλαγγα μπροστὰ στὸ κιγκλίδωμα τοῦ γηπέδου.

Γιὰ μιά φορά ἀκόμα πέρασα ὅπὸ τὴν ἴδια δοκιμασία, νὰ προχωρῶ βῆμα μὲ βῆμα. Ὅταν μετὰ δυὸ ὥρες ἔφτασα στὸ κιγκλίδωμα κατὰλαθα γιὰτὶ προχωροῦσαμε τόσο ἀργά. Δὲν μποροῦσε νὰ μπῆς μέσα στὸ Ἀεροδρόμιο παρὰ ἀπὸ μιά μικρὴ πορτοῦλα. Τέλος δὲν ὑπῆρχαν μπροστὰ μου παρὰ ἔξι μόνο ἄτομα. Ἐβλεπα τώρα τὸν φύλακα στὸ πρόσωπο, ἓναν τύπο ρωμαλέο καὶ ἄκαμπτο, ἀπὸ κείνους πού τόσο τοὺς χρειάζονται οἱ κυβερνήσεις... Τρεῖς... Δυὸ... Ἐνας... Ἦρθε ἡ σειρά μου. Ἦμουν μόνος ἐμπρὸς του.

— Ποιὰ γραμμὴ; μὲ ρώτησε.

— Ἐχει πολλὲς γραμμές;

— Καὶ βέβαια, εἶπε ὑπομονετικά, ἔχει πολλὲς γραμμές: Τὴν Καθολικὴ, τὴν Ἀγγλικανικὴ, τὴν Πρεσβυτεριανή, τὴν Βαπτιστῶν, τὴν Μορμόνων...

— Ὡστε οἱ γραμμές σας εἶναι δογματικές;

— Γρήγορα, εἶπε. Ποιὰ γραμμὴ;

— Κι' ἂν ὁ ταξιδιώτης εἶναι ἄθρησκος;.. Δὲν ἔχετε καμμιά ἄλλη κατάλληλη γραμμὴ;

— Πῶς, εἶπε, μὲ κάποια ἀπορία. Μὰ δὲν σᾶς συμβουλεύω νὰ τὴν πάρετε... Εἶναι μιά καινούργια μικρὴ γραμμὴ, ἀνοργάνωτη ἀκό-

μα... Θὰ ταλαιπωρηθῇτε. Σᾶς συμβουλεύω νὰ πάρετε καλύτερα, ἂν εἶναι ἔτσι, τὴν Ἐνωτικὴ. Εἶναι καθαρὴ, ὀργανωμένη, νοικοκυρεμένη καὶ συγχρονισμένη.

Πίσω μου ἡ σειρά ἀνυπομονῶσε.

— Ὑπάρχουν μερικοί, εἶπε ἓνας γεροντάκος, πού τοὺς ἀρέσει νὰ πιάνουν φιλὴ κουθέντα μπροστὰ στὶς θυρίδες, ὅταν περιμένει κόσμος καὶ κοσμάκης.

Κοκκίνισα καὶ εἶπα στὸ φύλακα:

— Θὰ πάρω τὴν Ἐνωτικὴ.

— Κεντρικὸ κτίριο... Πτέρυξ Σ... Ὁ ἐπόμενος.

☆

Ὅπως μοῦ εἶχε πῇ ὁ πορτιέρης τὴ θρῆκα τὴν Ἐνωτικὴ ὀργανωμένη νοικοκυρεμένη. Μιά ἀτμόσφαιρα γεμάτη ζωὴ καὶ κίνησι ἀγκάλιαζε τὰ γραφεῖα πού γυάλιζαν, τίς σειρές τῶν πολυχρωμῶν κλασέρ, τοὺς χάρτες μὲ τὰ καρφίτωμένα πάνω τους μικροσκοπικὰ μοντέλα τῶν ἀεροπλάνων, τίς κυβιστικὲς πινακίδες πού προπαγανδίζανε: «Ταξιδεύετε μὲ τὴν Ἐνωτικὴ» καὶ τίς ὁμορφες κοπέλλες μὲ τίς μαῦρες στολές πού ὑποδέχονταν τοὺς ταξιδιωτῶν.

Μιά ἀπ' αὐτὲς μὲ ζύγωσε καὶ εἶπε:

— Ἐχετε διαβατήριο;

— Ὁχι... τί διαβατήριο;

Ἀναστέναξε. Ἐπειτα μοῦ εἶπε μὲ καλωσύνη:

— Πρέπει νὰ δῆτε τὸν κ. Φραξέρ.

Ὁ κ. Φραξέρ, ἓνας εὐρωστος νέος ντυμένος στὰ μαῦρα, μοῦ θύμισε τοὺς ἀθλητικοὺς ἱερωμένους τῶν ἀμερικανικῶν πανεπιστημίων. Ἡ ἐγκάρδια εὐκρίνειά του, ἂν καὶ κάπως ἐπιτηδευμένη, μοῦ φάνηκε γνήσια.

— Εἴμεθα πολὺ εὐτυχεῖς, πάρα

πολύ εύτυχεις να σ'αξέω με-
ζί μας, είπε. Οί πελάται μας εί-
ναι και φίλοι μας. Οί φίλοι μας
είναι και πελάται μας.

— Αυτό ήθελα να κάνω κ' έ-
γω, είπα, μά ή κοπέλλα μου ζή-
τησε διαβατήριό.

— Είναι απαραίτητο, είπε. 'Α-
παραίτητο... Βγάλτε διαβατήριό.
Τά παρακάτω είναι δική μας δου-
λειά.

— Μά από ποῦ να τὸ πάρω; εί-
πα. Τί διατυπώσεις χρειάζονται;

Τὴν ἴδια στιγμή χτύπησε ἕνα ἡ-
λεκτρικὸ κουδούνι στὸ γραφεῖο
του.

— "Ενα λεπτό, σ'αξέω παρακα-
λῶ, μου εἶπε καὶ ἄδραξε τὸ τη-
λέφωνο ποῦ ἦτανε στὰ δεξιὰ του.

— Γιές, ντόκτορ, εἶπε, γιές,
ντόκτορ. Δέκα παραπάνω... Οὐέλ,
οὐέλ, ντόκτορ, νὰ μ'αξέω κρατᾶτε
ἐνήμερους... ἀλλὰ τὰ δέκα θὰ
φροντίσουν γιὰ... Γιές, ντόκτορ,
σ'αξέω τὸ ὑπόσχομαι...

Κρέμασε τὸ τηλέφωνο ποῦ ἦ-
ταν δεξιὰ καὶ ἄδραξε ἐκεῖνο ποῦ
ἦτανε στ' ἀριστερά του.

— Πενήντα; εἶπε. Πολὺ καλά,
συνταγματάρχα μου... 'Εν τάξει...
Τί θαῖμοι; 'Απλοὶ στρατιῶτες ὅ-
λοι; 'Εν τάξει... Θὰ προσπαθή-
σουμε νὰ τοὺς κρατήσουμε συν-
τεταγμένους... Εὐχαριστῶ ποῦ
μ'αξέω ἐθυμηθήκατε, συνταγματάρ-
χα μου. Πάντοτε εἰς τὰς διαταγὰς
σας... Τὰ σέβη μου, συνταγμα-
τάρχα μου.

"Επειτα μίλησε καὶ με τὰ δυὸ
τηλέφωνα καὶ μοῦ φάνηκε πῶς
ἄκουσα καὶ τ' ὄνομά μου.

— Δὲν μπορεῖτε νὰ τὸν ἐξετά-
σετε σήμερα τὸ ἀπόγευμα; ρώ-
τησε. Ναί, ἐπείγει πολὺ... Γιατί;
"Ε, ναί, Φράνκ, ξέρετε, ἡ συνηθι-
σμένη ἱστορία... Κατὰ τὴς τέσσε-
ρις; Καλὰ... Εὐχαριστῶ, Φράνκ.
Θὰ σ'αξέω ὑπόχρεως.

"Επειτα γυρίζοντας σ' ἐμένα
μου εἶπε συγκαταβατικά:

— Πηγαίνετε στὸ Κτίριο Β,
πτέρυξ 1, αἴθουσα 3454, καὶ ζη-
τήστε τὸν κ. Φράνκ ποῦ θὰ σ'αξέω
ἐξετάση... Θὰ παραστή ἀνάγκη
νὰ περιμένετε θέσθαια λιγάκι, μά
θὰ περάσετε σήμερα τὸ ἀπόγευ-
μα... Μοῦ τὸ ὑποσχέθηκε... Σ'αξέω
παρακαλῶ. Εἴμεθα τόσο εύτυχεις
ποῦ σ'αξέω μαζί μας.

"Η κοπέλλα με τὴ μαύρη στο-
λὴ πλησίαζε. Σηκώθηκε. Σημεῖο
ὅτι τέλειωσε με μένα.

☆

Δυσκολεύτηκα πολὺ νὰ βρῶ τὸ
Κτίριο Β. "Επρεπε, γιὰ νὰ φτά-
σω ὡς ἐκεῖ, νὰ πάρω ἕνα στενὸ
δρομάκι ἀνάμεσα σὲ θαλάσσια
καὶ θούρκους. Καὶ ξανά ἡ ἴδια
χρυσωπὴ ὁμίχλη ἀγκάλιασε ὅλο
τὸ τοπίο. Γύρω μου ἕνα πλῆθος
φοβισμένοι ταξιδιώτες ἐβομβού-
σε.

Τὸ Κτίριο ἦτανε ἕνας Οὐρανο-
ξύστης καὶ ὁ αὐτόματος ἀνελ-
κυστήρας με μετέφερε στὸ 34ο
πάτωμά του.

Μπροστὰ στὸ θάλαμο 3454 ἦ-
τανε μιὰ οὐρὰ ἀπὸ ἄντρες καὶ γυ-
ναῖκες. Πῆρα κ' ἐγὼ τὴ θέσι μου
ἐκεῖ, μηχανικά. Αὐτὴ τὴ φορὰ ἡ
δοκιμασία ἦταν σὲ δυὸ φάσεις.
Μέσα στὸν ἐξωτερικὸ σκοτεινὸ
διάδρομο ὅλοι ἦταν ὄρθιοι. "Ο-
ταν ὅμως ἔμπαινες μέσα στὸν ἀν-
τιθάλαμο τοῦ κ. Φράνκ ἔβλεπες
καμιὰ εἰκονογραφία πολυθρόνες.
"Ενα θαμπὸ γυαλὶ τοὺς χώριζε
ἀπὸ τὸν ἐπὶ τοῦ, ποῦ, κάθε τόσο,
φώναζε:

— "Ο ἐπόμενος.

Τότε ὁ πρῶτος σηκωνόταν καὶ
ὅλοι οἱ ἄλλοι προχωροῦσαν μιὰ
θέσι. "Η γυναῖκα ποῦ καθότανε
μιὰ θέσι μπρὸς ἦτανε νέα. Φοροῦ-
σε ἕνα καστόρινο μαντῶ καὶ
σκοῦπιζε τὰ δάκρυά της. Τέλος

τὴ φώναζε κι' αὐτὴ καὶ δὲν μοῦ
ἔμειναν παρὰ λίγες στιγμές. "Ο-
ταν ἐβγήκε μοῦ φάνηκε κάπως
ἡρεμώτερη. Πίσω ἀπὸ τὸ θαμπὸ
γυαλὶ ἡ φωνὴ εἶπε:

— "Ο ἐπόμενος.

Μπήκα. Πίσω ἀπὸ ἕνα ἄσπρο
τραπέζι καθόταν ἕνας ἄντρας με
γεμᾶτο πρόσωπο, με ἔξυπνα μά-
τια. Τὸν κύτταξα μ' ἐμπιστοσύνη.
"Ακούμπησα μηχανικά πάνω στὸ
τραπέζι τὴν θαλάσσια μου καὶ ἐ-
τοιμαζόμουν νὰ τοῦ τὴν ἀνοίξω.
Μά ἐκεῖνος χαμογέλασε:

— "Οχι, εἶπε. Δὲν μ' ἐνδιαφέ-
ρουν οἱ ἀποσκευές σας... "Ο ρό-
λος ὁ δικός μου εἶναι νὰ κάνω
ἐλεγχὸ σ' αὐτὰ ποῦ φέρνεται μα-
ζί σας ὡς ἀναμνήσεις, ὡς αἰσθή-
ματα, ὡς πάθη...

— Μιὰ ποῦ τὸ λέει ὁ νόμος...
εἶπα.

— "Ακριβῶς, ὁ νόμος σ'αξέω ἐπι-
τρέπει νὰ φέρνεται μαζί σας μόν-
ο ὠρισμένες ἀναμνήσεις κι' αὐ-
τὲς πολὺ λαφριές... Πόσω χρο-
νῶν εἶσθε;

— "Εξήντα πέντε.

Συμβουλευτήκα ἕναν πίνακα
καὶ σημείωσε ἕναν ἀριθμό.

— Στὴν ἡλικία σας, εἶπε, τὸ
ποσὸ εἶναι μικρό. "Εχετε δικαί-
ωμα γιὰ μιὰ οὐγγίλια αἰσθησια-
σμοῦ, λίγο ἐνδιαφέρον γιὰ τὴς τέ-
χνες, ἕνα ἢ δυὸ οἰκογενειακὰ αἰ-
σθητήματα... αὐτὰ εἶναι ὅλα πάνω
κάτω. "Εχετε τὴν καλωσύνη νὰ
ρίξετε μιὰ ματιὰ σ' αὐτὸν ἐδῶ
τὸν πίνακα τῶν «ἀπηγορευμένων
αἰσθημάτων» καὶ νὰ μοῦ πῆτε τί
ἔχετε σχετικὰ νὰ μοῦ δηλώσετε;

—...Φλογερὴ φιλοδοξία;... "Οχι
δὲν ἔχω καμιὰ φιλοδοξία. "Ισως
ἄλλοτε νὰ μοῦ ἄρεσαν οἱ τιμές.
Τώρα εἶμαι πιὰ χορτάτος ἀπ' αὐ-
τὲς. Ξέρω πῶς δὲν μποροῦν νὰ
δώσουνε ἀληθινὴ χαρὰ. Τέλος.

— Πολὺ καλά, εἶπε. Κανένας
πόθος γιὰ τὴν ἐξουσία;

— "Αἱ ὄχι, ὄχι. Τὴ φοβοῦμαι,
τὴν τρέμω τὴν ἐξουσία. Αὐτοὶ ποῦ
κυβερνοῦν εἶναι στὴν πραγματι-
κότητα οἱ κυβερνώμενοι, αἰχμᾶ-
λωτοι τῆς ἐξουσίας τῶν καὶ τοῦ
Κόμματος. Δὲν ἔχω καμιὰ διά-
θεσι νὰ φορτώνουμαι τὴς εὐθύνες
γιὰ πράξεις ποῦ ἐγὼ ὁ ἴδιος δὲν
θὰ τὴς εὑρίσκα ποτὲ σωστές.

— Πολὺ καλά... καμιὰ ιδιαίτε-
ρη ἀγάπη στὸ ἐπάγγελμα; Εἶσθε,
κατὰ τὸν πίνακα, δραματικὸς
συγγραφεύς. Δὲν πιστεύετε πῶς
θὰ μπορούσατε καὶ πῶς θὰ ἔπρε-
πε νὰ γράφετε ἀκόμα κανένα ἔρ-
γο, τὸ καλύτερό σας ἴσως;

— "Οχι, εἶμαι θέβαιος δυστυ-
χῶς πῶς δὲν μπορῶ πιὰ νὰ τὰ κα-
ταφέρω... "Εκανα πέρσυ μιὰν ἀ-
πόπειρα. Εἶχα τόση ἐμπιστοσύνη
ἀκόμα στὸν ἑαυτό μου... Γεννή-
θηκε ἕνας τέρας... Τέλος κ' ἐδῶ.

— Πολὺ καλά... Τὸ χρεῖμα... "Ο
πλοῦτος;..

— Δὲν τὰ λάτρεψα ποτὲ μου.
"Αλλωστε τώρα δὲν ἔχω πιὰ τί-
ποτε.

— Οὔτε μαϊτρέσσα;

— "Οχι, καμιὰ ἄλλη γυναῖκα
ἀπὸ δῶ καὶ δέκα πέντε χρόνια
ἔξω ἀπὸ τὴ γυναῖκα μου τὴ Δῶ-
ρα... Παντρεύτηκα πολὺ ἄργα.

— Τὴν ἀγαπάτε;

— Μ' ὅλη μου τὴν καρδιά.

— "Ω! ὦ! Πῶς τὰ λέτε! «Μ'
ὅλη μου τὴν καρδιά» εἶναι μιὰ
ἐκφρασι ἀνεπιθύμητη στὴς ὑπηρε-
σίες μας... Γιὰ νὰ δοῦμε... Τὴν ἀ-
γαπᾶτε φυσιολογικά; "Ερωτικά;
Πνευματικά;

— Μ' ὅλους τοὺς τρόπους.

— Τόσο ὅσο καὶ τὴν πρώτη μέ-
ρα;

— Καὶ περισσότερο ἀκόμα.

"Ο Φράνκ, ὁ ἐπὶ τοῦ, κατσοῦ-
φιασε.

— Λυποῦμαι πάρα πολὺ, εἶπε,
μὰ ὑπ' αὐτοὺς τοὺς ὅρους δὲν
μπορῶ νὰ σ'αξέω διαβατήριό.

— Μά θέλω νά φύγω!

— Λέτε πώς θέλετε ν' αναχωρήσετε, μά ποιός σ'α παρακαλώ, θά ήθελε ν' άφήση πραγματικά Έναν κόσμο όπου νάχη άφήσει Ένα πλάσμα πού τόσο τ' άγαπά;

— Δέν με καταλαβαίνετε, είπα με θυμό. Για χατήρι της θέλω νά φύγω άκριβώς. Τρείς μήνες τώρα της είμαι Ένα δυσβάσταχτο βάρος... Καί δέν θά μωρέσω πιά νά είμαι γι' ατήν τίποτε άλλο... Πρέπει νά φύγω... Πρέπει...

Ο Φράνκ κούνησε τó κεφάλι του.

— Λυπούμαι, είπε. Ποτέ ως τώρα δέν δώσαμε διαβατήριο σέ ανθρώπους πού κρύβουν μέσα τους Ένα τόσο μεγάλο πάθος... Τους καταλαβαίνουμε...

Ξαναβρέθηκα μέσα στην πυκνή πρασινωπή όμίχλη, μέσα στο συνωθούμενο καί άνυπότακτο πλήθος, μέσα στους δρόμους με τους στριγγούς θορύβους της άγνωστης πολιτείας. Περιπλανιόμουν ξανά με μιά θαλίτσα στο χέρι, πεθαμένος από την κούραση, δίχως στέγη, δίχως έλπίδα, δίχως κουράγιο. Μ' έπιασε ό φόβος καί τού είπα ίκετευτικά:

— Σας παρακαλώ. Κάντε μου αυτή τη χάρι. Φαίνεστε άνθρωπος με κατανόηση. Ξέρετε τί θέλω. "Υστερα από τόσα βάσανα θέλω νά φύγω σ' Έναν άλλο, νέο κόσμο. Είμαι κουρασμένος. Δώστε μου την άνάπαυσι. "Αν μοι μένει άκόμα Ένα πάθος τόσο δυνατό, δώστε μου τόν καιρό νά λυτρωθώ σιγά-σιγά, μή με ρίχνετε στο σκοτάδι.

Ο κ. Φράνκ με κυττούσε με συμπόνια με τά βαριά φουσκωμένα μάτια του.

— Έκείνο πού θά ταίριαζε σέ σάς, είπε μ' Ένα πολυπράγμον ύ-

φος, είναι Ένα διαβατήριο για τίς «Μονές των Δικαίων».

— "Αν αυτό είναι μιά λύσι για μένα, τó δέχομαι ευχαρίστως.

— Ναί, θά ήτανε μιά λύσι για Σας, μά δέν έξαρτάται αυτό από μένα...

— Καί από ποιόν έξαρτάται;

— Από την Ε.Κ.Κ... Έπιτροπή Κώματος καί Καταληψίας.

— "Α! Θεέ μου! Καί πού βρίσκεται αυτή;

— Σ' Ένα άπομονωμένο περίπτερο, στη νοτιοδυτική γωνιά τού Αεροδρομίου.

Κύτταξε τó ρολόγι του.

— Μά δέν σάς μένει καιρός νά πάτε ως εκεί. Στο μεταξύ θά κλείση.

— Καί τότε τί θά κάνω;

— Γυρίστε πίσω στην πόλη... Έλάτε αύριο.

— Δέν έχω πιά κουράγιο.

— Μά πρέπει, πρέπει... πιστέψτε με... Ο έπόμενος, παρακαλώ.

★

"Ετσι ξαναβρέθηκα έξω στο ίδιο εκείνο μελαγχολικό, γεμάτο λάσπες καί θαλόνερα, χαμένο μέσα στην όμίχλη καί τη νύχτα, γήπεδο. Ξανά, έψαχνα, ψηλαφητά, μέσ' στο θολό σκοτάδι, ανάμεσα στις πλανώμενες σκιές, στο πορτάκι της έξόδου. Ξανά Ένα τράμ πού στρίγγιζε με κουδάλισε Έως Ένα άνυπόφορα ζεστό δώματι, όπου τά φώτα των σημάτων πού άναβόσβηναν κ' οι θόρυβοι των τραίνων πού κυλούσαν σάν παλιοσιδερικά δέν μ' άφησαν νά κλείσω μάτι. "Ητανε μιά νύχτα γεμάτη εφιάλτες.

Τά χαράματα ξαναπήρα στο χέρι τη θαλίτσα καί τράθηξα ίσια κατά τó Αεροδρόμιο.

Είχα μιά κρυφή έλπίδα πώς τέτοια ώρα θά ήμουν άπ' τους πρώτους πού θά περνούσαν μέσα. Μά

κι' άλλοι ταξιδιώτες έκαναν φαίνεται την ίδια σκέψη. Ποτέ δέν ήταν ή ούρά τόσο μεγάλη.

Όταν τέλος, ύστερα από τρείς ώρες, έφθασα κοντά στο πορτάκι τού γηπέδου, είπα στο φύλακα με οικειότητα:

— Μ' έχετε ξαναδή καί πρίν.

— Γραμμή;

— Ένωτική.

Μ' άφησε νά περάσω. Έπρεπε τώρα νά θρώ τά Γραφεία της Ε.Κ.Κ. «Γωνιά νοτιοδυτική» μοι είχε πη ή Φράνκ... Προσπαθούσα νά προσανατολιστώ, έβαλα τά δυνάτά μου...

Ο ήλιος είχε βασιλέψει. Ένα άμυδρό θαμπόφωτο με βοηθούσε. Πέρασα μέσα από θαλάτοπους γεμάτων καλαμιώνες καί άραιούς άτροφικούς θάλτους όπου ένωθα νά σέρνονται γλοιώδη έρπετά.

Τέλος ξεχώρισα στην άκρη Ένα ξεμοναχιασμένο κτίριο. Πάνω στις κόκκινες πλίθρες του ήταν γραμμένη με μεγάλα άσπρα γράμματα μιά έπιγραφή: Ε.Κ.Κ. "Ηταν Ένα μικρό, χαμηλό κτίριο.

Με άπελπισία είδα πώς κ' έδω, στην άπόμερη γωνιά, Ένας μεγάλος αριθμός ύποψηφίων περιμένε μπροστά στην πόρτα. Πάρα πολλά ήταν τά παιδιά. Καί μερικά έκλαιγαν με άναφυλλητά.

Δέν θά την περιγράψω, αυτή μου τη δοκιμασία. "Ημουν τόσο κουρασμένος πού δέν είχα πιά τη δύναμι νά παραπονεθώ, κι' ούτε νά ύποφέρω. Όταν ήρθε ή σειρά μου θρέθηκα καθισμένος μπροστά σ' Ένα τραπέζι. Στην αντίθετη πλευρά, άπέναντί μου, καθόταν μιά κοπέλλα με άνοιχτή γαλάζια στολή. Δέν ήταν ούτε όμορφη, ούτε έλκυστική. Είχε Ένα χτένισμα άπλό. Δέν έμοιαζε φιλάρεσκη. Μά είχα πρίν προ-

σέξει, την ώρα πού δεχόταν τόν προκάτοχό μου, την έξυπνάδα καί τη σβελτωσύνη της. Ασφαλώς δέν ήταν άπ' τó είδος έκείνο των ύπαλλήλων πού τους άρέσει τόσο νά κωλυσιεργούν.

— Είπατε πώς έχετε δη τόν κ. Φράνκ;.. Σας έδωσε κάποιον σημείωμα για μās;

— Ναί, μοι έδωσε. Όρίστε.

— Καλά,.. καλά... Βλέπω πώς θέλετε Ένα διαβατήριο για προσωρινή διαμονή... Πόσος καιρός λέτε νά σας χρειασθί για νά... —ας μήν πούμε νά «ξεχάσετε»— για νά άδυνατίση ό δεσμός αυτός; Είκοσι, τριάντα χρόνια;

— Δέν ξέρω, είπα. Στην ηλικία μου...

— Δέν έχετε πιά ηλικία, είπε. "Ας πούμε δέκα χρόνια;

Γέμισε γρήγορα τά λευκά ένός έντύπου, μ' έβαλε νά ύπογράψω, έπειτα με πήγε σ' Ένα γέρο πού καθόταν στη μέση τού θαλάμου.

— Κύριε Έπόπτα, είπε, είναι Ένας «προσωρινός» για τόν κ. Φράνκ... Είναι έν τάξει όλα...

Ο γέρος ύπέγραψε τó χαρτί πού τούχε δώσει, χωρίς νά τó διαβάση, κ' έπειτα κόλλησε πάνω στην ύπογραφή του Ένα ένσημο χρονολογημένο.

— Τώρα τρέξτε γρήγορα στόν κ. Φράνκ, είπε ή κοπέλλα με καλωσύνη. Είναι τρείς ή ώρα πιά καί τó Γραφείο κλείνει στις τέσσερις.

— «Τρέξτε»... μοι είπε, μά Εγώ μόλις πού μπορούσα νά πάω τά πόδια μου. Μοι πονούσαν τόσο! Σέ λίγο έχασα τó δρόμο. Βρέθηκα μπλεγμένος μέσα σ' Έναν καλαμώνα. Έπεσα. Σηκώθηκα γεμάτος λάσπες καί νερά. Ένα ρίγος δυνατό τρυπούσε τó κορμί μου. Τά νεύρα μου είχαν παραλύσει. Κ' έψαχνα ώρες για

τὸ κτίριο Β. Τὸ θρῆκα τέλος, μὰ ἦτανε κλειστό...

— Νὰ γυρίσης στὴν πόλη καὶ νάρθης πάλι αὐριο, μοῦ εἶπε ὁ πορτιέρης.

Μὰ ἦμουν τόσο κουρασμένος!.. Ἐποφελήθηκα ἀπὸ τὸ σκοτάδι κι' ἀπὸ τὴν ὁμίχλη γιὰ νὰ γλιστρήσω πίσω ἀπὸ τὸ κτίριο, ὅπου πέρασα τὴ νύχτα μου μέσα σ' ἓνα σύδεντρο, κάτω ἀπὸ κάποιο ἀμάξι.

Ξύπνησα μὲ ρίγη. Ὅλο μου τὸ σῶμα πονοῦσε.

Γιὰ πρώτη φορὰ ἀπὸ τὴ μέρα ποὺ ἄρχισε αὐτὴ μου ἡ περιπέτεια τοῦ ταξιδιοῦ εἶδα τὸν ἥλιο νὰ λάμπη. Ἦτανε πολὺ ψηλά. Κύτταξα τὸ ρολοῖ μου. Ἦτανε περασμένο μεσημέρι. Ἐκανα γρήγορα τὸ γύρο τοῦ κτιρίου καὶ εἶδα μιὰ τόσο μεγάλη οὐρὰ ἀντρες καὶ γυναῖκες ποὺ οἱ ἐπιστάτες τὴν εἶχαν χωρίσει σὲ ομάδες.

Ὑπομονή. Ἀργὸ προχώρημα. Ἀγωνία ν' ἀκοῦς νὰ χτυποῦν οἱ ὄρες. Μιά... Δυό... Τρεῖς... Ἀναμονή μπροστὰ στὸν ἀνελκυστήρα... Τρεῖς... Τέσσερις... Ἀπελπισία. Ἐπιστροφή στὴν πόλη. Νύχτα κολασμένη. Πρωϊνὴ πορεία. Νέα ἀναμονὴ μπρὸς στὸ κιγκλίδωμα. Ἀναμονὴ μπρὸς στὸ κτίριο Β, μπροστὰ στὸν ἀνελκυστήρα. Ἀργὸ προχώρημα στὸ διάδρομο τοῦ 34ου πατώματος... 3451... 3452... 3453... 3454... Ἀργὸ προχώρημα ἀπὸ τὴ μιὰ στὴν ἄλλη πολυθρόνα. «Ὁ ἐπόμενος». Τέλος πέρασα ξανά μέσα στὸ Γραφεῖο τοῦ κ. Φράνκ.

— Ἀ! Ἐσεῖς, εἶπε. Πήρατε τὸ διαβατήριό σας;

— Ναί, εἶπα, πέφτοντας πάνω τὸ κάθισμα. Ναί... Ὅριστε.

Τὸ κύτταξε πρῶτα μὲ κάποια συγκατάβαση. Φαίνονταν ἱκανοποιημένος. Ἐπειτα ἔδωσε περισσότερη προσοχή. Κατσούφιασε.

— Μὰ γιατί δὲν ἦρθατε χτές; μὲ ρώτησε. Δὲν ἰσχύει σήμερα ἡ ἀδείά σας.

— Δὲν ἰσχύει; Καὶ γιατί; Πῶς;

— Τὰ διαβατήρια τῆς Ε.Κ.Κ. δὲν ἰσχύουν παρὰ γιὰ 24 ὥρες μόνο. Γιατί; Δὲν ξέρω, ἔτσι, λένε, εἶναι ὁ Κανονισμός... Τρέξετε γρήγορα πίσω στὰ Γραφεῖα τῆς καὶ ζητήστε νὰ σᾶς τὸ ἀνανεώσουν. Θὰ σᾶς τὴν ἐγκρίνουν ἀμέσως τὴν παράτασι... Ὁ ἐπόμενος!

Ἐγὼ ἤμουν. Πέρασαν μπρὸς ἀπὸ τὰ μάτια μου οἱ θάλτοι καὶ ὁ βοῦρκος, οἱ ἀτέλειωτες πορείες, ἡ μάταιη προσμονή. Χωρὶς καμμιά εὐλάβεια σ' ὅλη αὐτὴ τὴν ἐπίσημη σκηνογραφία, χωρὶς νὰ ντραπῶ ἀπὸ τὰ εἰκοσι πρόσωπα ποὺ μ' ἄκουγαν ἀπ' τὸν ἀντιθάλαμο φώναζα σὰν τρελός:

— Φτάνει πιά, ἔως ἐδῶ! Ἀρκετὰ ταλαιπωρήθηκα τρέχοντας ἀπὸ γραφεῖο σὲ γραφεῖο, ἀπὸ ὑπάλληλο σὲ ὑπάλληλο, ἀπὸ ἐλεγχο σὲ ἐλεγχο. Ἀρκετὰ βασανίστηκα. Ἀρκετὰ ὑπέφερα. Ἀρκετὰ, ἀρκετὰ, ἀρκετὰ. Φτάνει πιά... Ἄν εἶναι δύσκολο νὰ φύγω τούτη τὴ στιγμή ἄς μείνῃ πίσω τὸ ταξίδι, δὲν θέλω πιά νὰ φύγω!..

Χτύπησα τὴ γροθιά μου πάνω στὸ τραπέζι τοῦ κ. Φράνκ.

Τρόμαξε. Καὶ δὲν εἶχε ἄδικο. Ἦμουν ἔξω φρενῶν.

— Δὲν θέλω πιά νὰ φύγω!.. Δὲν θέλω πιά νὰ φύγω!..

Ὁ Φράνκ κάλεσε τὸν γραμματέα του. Κι' οἱ δυὸ μαζί μὲ ἄρπαξαν ἀπὸ τοὺς ὤμους καὶ μ' ἐσπρώξαν ἔξω ἀπὸ τὸ Γραφεῖο. Ἐκεῖ δυὸ κλητῆρες, ποὺ εἶχαν τρέξει ἀκούγοντας τὸν θόρυβο, μὲ ἄρπαξαν σὰν τσουβάλι καὶ μὲ πέταξαν ἔξω.

Ἦμουν ἐλεύθερος πιά. Ἀρχισα

νὰ τρέχω μέσ' στὸ γήπεδο φωνάζοντας:

— Δὲν θέλω πιά νὰ φύγω!..

Γύρω μου μαζεύτηκαν πολλοὶ ταξιδιώτες. Μερικοὶ προσπάθησαν νὰ μὲ ἡσυχάσουν, νὰ μὲ φέρουνε στὰ λογικά μου. Μὰ τοῦ κάκου. Δὲν ἄκουγα κανέναν.

— Δὲν θέλω πιά νὰ φύγω!.. Δὲν θέλω...

Κι' ὥρμησα ξαφνικὰ πρὸς ἓνα ξέφωτο. Ὁ ἄνεμος ἔγινε πιὸ δυνατός καὶ πιὸ γλυφός.

Δυὸ φῶτα τρυποῦσαν τὴν ὁμίχλη. Σὲ ποιὰν ἄραγε ἀκτὴ; Ἀκουσα τὴ μακρινὴ βοὴ τῆς θάλασσας.

— Δὲν θέλω πιά νὰ φύγω!..

Τὰ φῶτα ἐπλησίαζαν. Φῶτα ἦτανε ἡ μάτια;

Ἦταν μάτια, ναί, ἦτανε μάτια, τὰ γλυκὰ γκρίζα γεμᾶτα ἁγώνια μάτια τῆς γυναίκας μου, τῆς Δώρας.

— Δὲν θέλω πιά νὰ φύγω!.. Δὲν θέλω πιά... τῆς ἔλεγα μὲ τὴν ἀδύνατη φωνή μου.

☆

— Γιατρέ, φώναξε. Ἐμίλησε...

— Ἐ, τότε, σώθηκε... εἶπε ἡ τραχεῖα φωνὴ τοῦ γιατροῦ Γκαλιτιέ.

Οἱ τελευταῖοι σπασμοὶ τῆς ὁμίχλης ξεψυχοῦσαν στίς κουρτίνες. Τὰ γνώριμα σχήματα τῶν ἐπίπλων ἄρχισαν νὰ ξεχωρίζουν κάπως καθαρὰ μέσα στὸ φῶς ποὺ ξαναἦρθε. Στους τοίχους τὰ ζωηρὰ χρώματα τῶν πινάκων ξαναπῆραν τὴν πρωτινὴ τους λάμψη. Καὶ κοντά μου, πολὺ πολὺ κοντά μου, μέσ' στὰ μάτια μου σχεδόν, ἔλαμπαν τὰ μάτια τῆς Δωρούλας μου, ὕγρα, περήφανα καὶ στοργικά, τόσο στοργικά...

— Ἀχ, γιατρέ μου! ἀναστέναξε ἡ ἄρρωστη. Δὲν ἀντέχω πιά. Κάντε με νὰ πεθάνω!

— Δὲν σᾶς ζήτησα, κυρία μου, τὴ γνώμη σας, ἀπάντησε ὁ γιατρός. Ἐέρω τὴ δουλειά μου.

☆

P. Mirvil

Μέσα σ' ἓνα δάσος, στὰ βάθη τῆς Ἀφρικῆς, ζεῖ μιὰ φυλὴ ἀνθρωποφάγων.

Μιὰ μέρα περνοῦσε ἀπὸ πάνω ἓνα ἀεροπλάνο.

— Τὶ εἶναι αὐτό; ρωτᾷ τὴ μαμά του ἓνα ἀνθρωποφαγάκι.

— Εἶναι ἀεροπλάνο.

— Τὶ εἶναι ἀεροπλάνο;

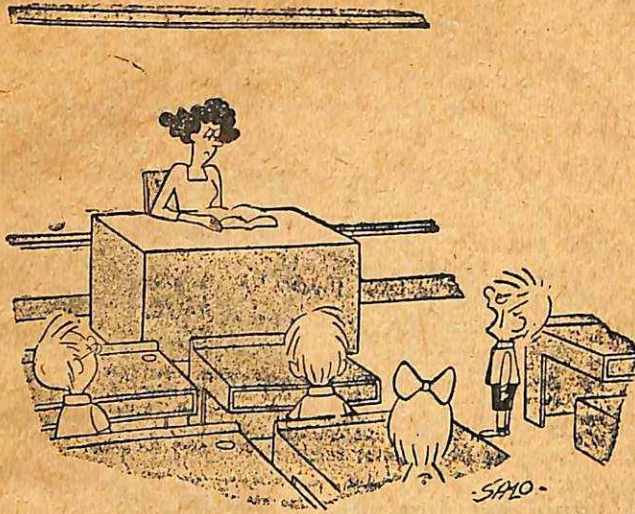
— Εἶναι ἓνα πρᾶμα ὅπως τὸ καρύδι. Πετᾶς τὸ ἀπ' ἔξω καὶ τρῶς τὸ ἀπὸ μέσα.

N. F.

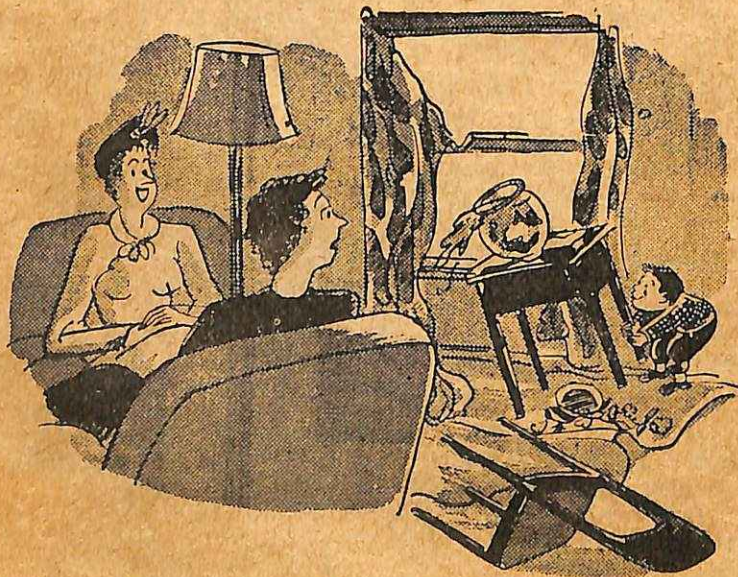
ΓΙΑΤΙ ΞΕΧΝΑΜΕ

Τῆς

MARRY BROMBERGER

— Πολὺ γρήγορα. Ξεχνάτε, κυρία. Χθὲς μὲ ρωτήσατε τὸ ἴδιο πρᾶγμα καὶ σᾶς εἶπα πὼς δὲν τὸ ξέρω.

— Δὲν ξέρετε πόσο χαίρεται ὅταν τὸν παίρνω μαζί μου σὲ ἐπισκέψεις. Στὸ σπῆτι δὲν τολμάει νὰ κουνήσει.

Στὴν ἑκατοστὴ παράστασι ἑνὸς ἔργου ποὺ σημείωσε ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία στὸ Παρίσι, ὁ Γάλλος ἡθοποιὸς Μισέλ Σιμόν δοκίμασε τὸν ἴλιγγο τῆς «διαλείψεως τῆς μνήμης». Παρόμοιο ἴλιγγο αἰσθάνθηκε, ὅπως διηγείται ὁ ἴδιος, ὁ ἡθοποιὸς Ἀντρέ Λυγκέ, ὅταν ντεμπουτάριζε σ' ἓνα θέατρο τοῦ Λονδίνου. Παρ' ὅλο ποὺ ἤξερε ἀπ' ἔξω τὸ ρόλιν του, σὲ μιὰ στιγμή ἔμεινε ἄφωνος, ὡς... ἰχθύς! Δὲν θυμόταν πιά τίποτε. Καὶ τόσο τὰ εἶχε χάσει μ' αὐτὸ ποὺ ἔπαθε, ὥστε δὲν ἄκουε οὔτε τὰ σφυρίγματα τῶν θεατῶν.

Ὅλοι ὑποφέρουμε ἀπὸ τέτοιες «διαλείψεις τῆς μνήμης» καὶ ὅλοι ἔχουμε κάποτε - κάποτε τὴν ὀδυνηρὴ ἐντύπωση, ὅτι τὸ μυαλὸ μας μούδιαζει.

— Μὰ ἀκριβῶς γιὰ μούδιασμα πρόκειται, ἀποφαίνεται ὁ Δόκτωρ Σλάιχ, ἓνας ἀπὸ τοὺς πρώτους μελετητὲς τοῦ ἐγκεφάλου, ἐφευρέτης τῆς τοπικῆς ἀναισθησίας καὶ ἐξαιρετικὰ πνευματώδης συγγραφέας, ὁ ὁποῖος περιέγραψε τὴ λειτουργία ἑνὸς δικτύου ἀπὸ ἀδιόρατες μυϊκὲς Ἴνες στὸν ἐγκέφαλο, γνωστοῦ μὲ τὸν ὄρο «νευρογλοία». Τὸ δίκτυο αὐτό, ὑπακούοντας σὲ ἠλεκτρικὰ ρεύματα προερχόμενα ἀπὸ τὰ νευρικὰ κέντρα, κυβερνᾷ τὴ μνήμη μας. Στὴν ἐκτέλεσι τῶν δια-

ταγῶν τῆς θελήσεως, ἡ νευρογλοία παίξει τὸν ρόλο τηλεφωνήτριας τοῦ κέντρου τῶν ἀναμνήσεων. Ἀποκαθιστᾷ τὴν ἐπικοινωνία μὲ τὰ ἀναριθμητὰ κελλιά καταγραφῆς, τὰ παραγεμισμένα μὲ τὶς ὀπτικές, ἡχητικές, ὁσφρητικές ἐντυπώσεις ἀπὸ τὶς αἰσθήσεις, τὰ μαθήματα, τὰ λόγια, τὰ θεάματα ποὺ ἔχουμε ἀποθηκεύσει στὸ μυαλὸ μας.

Οἱ μικροσκοπικοὶ αὐτοὶ μύες διευθύνονται ἀπὸ τὸ ὑποσυνείδητο καὶ ἀπὸ τὴ θέλησί μας. Ὅταν ἡ θέλησι εἶναι ναρκωμένη, ὅταν λόγου χάριν κοιμώμαστε καὶ δεινερῶμαστε, τὰ νευρικὰ ρεύματα καταμένονται στὴν τύχη. Οἱ γρίλλες τοῦ αὐτομάτου παραθυρόφυλλου τῆς μνήμης μας ἀνοίγουν ἀνάλογα μὲ τὶς λανθάνουσες φροντίδες μας ἢ ἀπλῶς μὲ τὶς περιφερόμενες στὸ ὑποσυνείδητό μας ἐντυπώσεις.

Πῶς, λοιπόν, οἱ μύες αὐτοὶ, τόσο ὑπάκουοι συνήθως, μᾶς προσδίδουν τὴ στιγμή ποὺ τοὺς ἔχουμε περισσότερο ἀνάγκη;

Τὸ μούδιασμα μπορεῖ νὰ προκληθῇ ἀπὸ ὑπερβολικὴ καὶ ἀπότομη συστολὴ τῶν μυῶν. Ὁ Ἀντρέ Λυγκέ, στὸ ντεμποῦτο του, ἦταν τόσο ἐκνευρισμένος, ὥστε ὁ ἐγκέφαλός του τοῦ ἀρνιόταν κάθε ὑπηρεσία. Μερικῶν λεπτῶν ξεκούρασμα θὰ ἀρκοῦσε γιὰ νὰ τοῦ ξεσκονίσῃ τὴ μνήμη, ἀν δὲν εἶχε

παραλύσει κυριολεκτικά από το φόβο.

Στην περίπτωση του Μισέλ Σιμόν, ο μηχανισμός της διαλείψεως είναι διαφορετικός. Η νευρογλοία δεν λειτουργεί τελειώς αλλά παρά μόνον όταν παίρνει διαταγές από τη θέληση. Όταν το άτομο σκέφτεται άλλα πράγματα, δεν μπορεί να θυμηθεί κάτι έντελως μηχανικά. Όταν, λοιπόν, οι ήθοιοι φτάσουν στην έκτακτη παράστασι του έργου, δεν σκεφτονται πια το ρόλο τους, αλλά τον εμπιστεύονται στην αυτόματη λειτουργία της μνήμης· και, ενώ τον απαγγέλλουν, σκέφτονται το έργο που θα παίξουν κατόπιν ή, πολλές φορές, παίζουν μεταξύ τους επάνω στη σκηνή.

— Καί όμως! Όσο πιο αυτόματα λειτουργεί η μνήμη, τόσο λιγότερη ασφάλεια έχει, λέει ο Μισέλ Σιμόν. Αυτός ακριβώς είναι ο λόγος που στο θέατρο επαναλαμβάνονται, κατά διαστήματα, οι πρόβες σ' ένα έργο παιγμένο.

Εκτός από τα μηχανικά πλέγματα της μνήμης - ρομπότ των ήθοιων, υπάρχουν και ψυχολογικά πλέγματα πιο πολύπλοκα που έφερε στο φως ο Φρόυντ. Δεν θυμόμαστε καλά παρά ό,τι άγαπάμε. Με το να θέλουμε να διώξουμε απ' το μυαλό μας μια δυσάρεστη ανάμνησι, καταλήγουμε να την ξεχάσουμε. Να μια τέτοια ιστορία: Ο καπετάνιος ενός πλοίου, περνώντας κοντά από ένα έρημο νησάκι, βλέπει να κουνιέται ένα όσπριο πανί στην άκατοίκτη ακτή του. Ρίχνει άμέσως μια θάρκα στη θάλασσα. Σε λίγο η θάρκα φέρνει πίσω έναν άνθρωπο με μακρυά γενειάδα και ακατάστατα μακρυά μαλλιά, ντυμένον με φύλλα από τὰ δέντρα. Ίδν' ζαλίζουν στis ερωτήσεις. Εί-

ναι ναυαγός; Είναι επαναστάτης ναυτικός που τον άφησαν εκεί για τιμωρία; Κανένας κακούργος που έδραπέτευσε; Ο άνθρωπος άπαντά σέ όλες τις ερωτήσεις άρνητικά.

— Μα πώς βρέθηκες, λοιπόν, σ' αυτό το νησί;

— Μόνος μου θέλησα να μ' αφήσουν εκεί πριν από πολλά χρόνια. Είχα περάσει μια τρομερή περιπέτεια και ήθελα να την ξεχάσω.

— Τι περιπέτεια ήταν αυτή;

— Μά... Δεν τη θυμάμαι πιά!!

Μερικές φορές, άπορεί κανείς για την τεράστια άπομνημονευτική προσπάθεια που απαιτούμε άπό τὰ παιδιά. Άλλά αυτό είναι σωστό. Οι λοβοί του έγκεφάλου μας έχουν μια θαυμαστή ικανότητα άποταμιεύσεως. Όσο περισσότερο τους έξαντλούμε στη δουλιά, τόσο ικανώτεροι δείχνονται οι μύες της μνήμης να άποθηκεύουν έντυπώσεις και να τις άποδίδουν πάλι στην πρώτη ζήτησι. Συνήθως, χρησιμοποιούμε μόνο τὰ 25% της δυναμικότητος της μνήμης μας. Όσοι έμαθαν πολλές γλώσσες, ξέρουν ότι είναι εύκολώτερο να άφομοιώσουν την τρίτη άπό τη δεύτερη και την έκτη άπό την πέμπτη. Οι ιεραπόστολοι της Κεντρικής Άφρικής που μαθαίνουν συχνά έξι ή έπτά διαλέκτους μαύρων, τελειώς διαφορετικές μεταξύ τους, λένε μ' ευχαρίστησι ότι, αν είχαν καιρό, θά μάθαιναν σε λίγες μέρες 25 διαλέκτους.

Άπό τους συγχρόνους μας, οι έσχαρες στους δέκα, που παραπονούνται ότι η μνήμη τους είναι έλαττωματική, πρέπει να κακίζουν γι' αυτό μόνο την άμέλειά τους και την άφροσύνη τους. Για να διατηρήση τους μύς του σε φόρμα, ο φίλαθλος δεν πίνει, δεν

καπνίζει, δεν τρώει πολύ λιπαρά φαγητά. Έμεις όμως δεν σκεφτόμαστε ότι πρέπει να στερηθούμε ώρισμένα θελκτικά δηλητήρια για να διατηρήσουμε σε φόρμα τους μύς του έγκεφάλου μας. Η νικοτίνη, πρό παντός, άποναρκώνει την νευρογλοία. Τα λιπαρά φαγητά έπίσης. Τα ζαχαρωμένα φρούτα, τὰ γλυκά, τὸ μαγειρεμένο βούτυρο, τὸ λίπος, είναι ιδιαίτερα θλαθερά στον μηχανισμό της μνήμης.

Η βαθιά άναπονή βοηθεί πολύ στην άφύπνισι της μνήμης. Οι εργάτες όρυχείων που στερώνται τον καθαρό άέρα ξέρουν ότι η μνήμη έλαττώνεται υπερβολικά στα βάθη εκείνα. Μπορούμε να καλλιεργήσουμε τη μνήμη μας υποβάλλοντας τους μύς μας σε μια άσκησι άνάλογη προς εκείνη που επιβάλλουμε στους μύς των χεριών και των ποδιών μας. Αυτό γίνεται στο σχολείο, αλλά κατόπιν, οι περισσότεροι άπό μας τὸ άμελούν. Για να είναι άποτελεσματική αυτή η άσκησι, δεν χρειάζεται περισσότερο άπό ένα τέταρτο της ώρας την ήμέρα. Έξαίρετες τέτοιες άσκήσεις είναι του Σέρλοκ Χόλμς και των έπιθεωρητών της άστυνομίας. Ο Σέρλοκ Χόλμς άναπαρίστανε άπό μνήμης ως την τελευταία λεπτομέρεια, τὰ δωμάτια που είχε δη, περιγράφοντας και τοποθετώντας στη θέσι τους τὰ έπιπλα, τὰ χαλιά, τὰ λάμπες, τὰ τραπέζια. Ο πρώτος τυχών είναι ικανός να έπαναλάβη αυτή την άσκησι, αν άποκτήση τη συνήθεια να έρευνά με μια ματιά ένα δωμάτιο και να τὸ περιγράφη κατόπιν μέσα του. Οι άστυνομικοί, έξ άλλου, άσκοούνται στην άναγνώρισι προσώπων παρατηρώντας τους ανθρώπους μέσα στα λεωφορεία. Κλείνουν κατόπιν τὰ μάτια τους

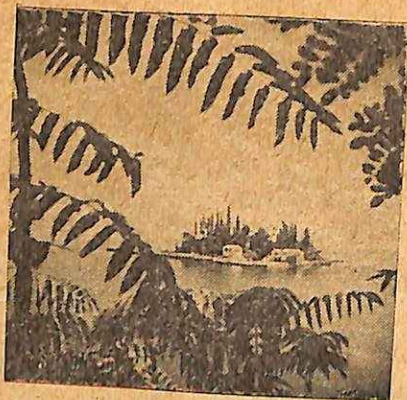
και περιγράφουν μέσα στη σκέψι τους τους ανθρώπους που είδαν με τὰ μουστάκια, τὸ χτένισμα, τὸ χρώμα των ματιών τους, τις γραβάτες, τὰ ρούχα που φορούσαν.

Όσοι υποφέρουν άπό άδυναμία μιας ιδιαίτερης λειτουργίας της μνήμης, θά πετύχουν έκπληκτικά άποτελέσματα, αν προσπαθήσουν να συγκρατούν τους αριθμούς, τὰ όνόματα, τους αριθμούς του τηλεφώνου που συνήθως λησμονούν. Υπάρχουν άναρίθμητοι τρόποι για να δαμάσουμε μια άτίθαση μνήμη. Ένας άπό τους καλύτερους είναι η συσχέτισι των ίδεων. Οι άλλόκοτες, οι γελοιές, οι άνόητες συσχετίσεις συγκρατούνται εύκολώτερα.

Τὰ άτομα που ξεχνούν τὰ όνόματα μόλις τὰ άκούσουν, θά χρησιμοποιήσουν με πολλή άπόδοσι τη μέθοδο ενός μεγάλου Γάλλου δικηγόρου, του Λαμπορί. Έμενε κανείς έκπληκτος, βλέποντας τον Λαμπορί, μερικές φορές, να δείχνη ένα έξαιρετικό ένδιαφέρον για κάποιον κύριο... Τρεχαγυρεούπουλο, ένα τελειώς άσήμαντο άτομο.

— Ω! κύριε Τρεχαγυρεούπουλε, έλεγε. Έγνώρισα κι' άλλους Τρεχαγυρεούπουλους πέρυσι, σ' ένο ταξίδι μου στη Μασσαλία. Μήπως είσθε συγγενείς; Τι θαυμάσιος άνθρωπος αυτός ο Γιάννης Τρεχαγυρεούπουλος! Δεν είσθε συγγενείς; Είμαι ευτυχής για τη γνωριμία σας κύριε Τρεχαγυρεούπουλε!

Αυτό ήταν άπλούστατα μια μνημοτεχνική άσκησι. Ο Λαμπορί είχε άνάγκη να έπαναλάβη πέντ' - έξι φορές δυνατά ένα όνομα για να τὸ συγκρατήσει. Άλλά, με τον τρόπο αυτό, δεν τοποθετούσε μόνο μια καρτέλλα στα ντουλάπια της μνήμης του. Άποκτούσε και ένα φίλο.

Μικρός

ΟΔΗΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΚΕΡΚΥΡΑ

Η Κέρκυρα, τὸ μαγευτικὸ νησί τοῦ Ἰονίου Πελάγους, μὲ τὶς ἀπειρες φυσικὲς του καλλονές, τὰ χριστιανικὰ καὶ ἱστορικὰ του κειμήλια, τὴν ἐξαιρετικὴν τοῦ λαϊκῆς Τέχνης καὶ τὸν ἰδιόρρυθμο πολιτισμὸ του εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ διάμνια τοῦ ἑλληνικοῦ Τουρισμοῦ ποῦ ἀξίζει νὰ τὸ ἰδῇ ὅποιος μπορεῖ.

Τὸ νησί ἔχει ἔκτασι 588 τετρ. χιλ. καὶ 106.000 κατοίκους. Ὁ πληθυσμὸς τῆς πρωτεύουσας εἶναι 34.000 (σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ 1951).

Ἱστορία

Ἀνάμεσα στὰ Ἐπτάνησα, ἀλλὰ καὶ στὰ ἑλληνικὰ νησιά, ἡ Κέρκυρα διεκδικεῖ θέσι ἐντελῶς ἐξαιρετικὴ καὶ γιὰ τὴν ἱστορίαν της.

Στὰ 734 π. Χ., ὅταν τὴν κατέκτησαν καὶ τὴν ἔκαναν ἀποικίαν τους οἱ Κορίνθιοι, ἡ Κέρκυρα ἦταν κιόλας ἓνα εὐτυχισμένο καὶ πολιτισμένο νησί. Στὸν καιρὸ τοῦ Ὁμήρου ὠνομαζόταν Σχερία καὶ ἀργότερα Δρεπάνη.

Ὅταν στὰ 433 ἄρχισε ὁ πόλεμος μὲ τοὺς Κορινθίους, οἱ Κερκυραῖοι ζήτησαν καὶ ἔλαβαν πρῶτοι τὴν βοήθειαν τῶν Ἀθηναίων. Ἔτσι ἡ Κέρκυρα ὑπῆρξε μιά ἀπὸ τὶς κυριώτερες ἀφορμὲς τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου (431 — 404 π.Χ.). Ἀργότερα τὸ νησί περιήλθε στοὺς Μακεδόνες, στὸν τύραννο τῶν Συρακουσῶν Ἀγαθόκλην, στὸν βασιλιὰ τῆς Ἡπείρου Πύρρον καὶ ἀπὸ τὸ 229 στοὺς Ρωμαίους. Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ρωμαϊοκρατίας οἱ Κερκυραῖοι εἶχαν πολλὰ προνόμια.

Ὑστερα ἀπὸ τὴν κατάρρευσι τῆς Ρώμης ἡ Κέρκυρα περιήλθε στὸ Βυζάντιο, καὶ ἀπὸ τοὺς Γότθους ἔπαθε μεγάλες συμφορές. Τὸ 1081 τὴν κατέλαβε ὁ Νορμανδὸς Ροβέρτος Γυϊσκάρδος. Μεγάλα ἦταν καὶ τὰ δεινὰ ποῦ ὑπέφερε ἀπὸ τοὺς Σταυροφόρους. Ἀνάμεσα στὴ Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία καὶ στὴν Δύσι ἦταν ὁ πρῶτος στόχος κάθε ἐπιδρομῆς. Τελικὰ τὴν πῆραν οἱ Βενετοὶ ποῦ τὴν κράτησαν κάπου τέσσερις αἰῶνες, τὴν περιτείχισαν καὶ ἔκτισαν τὸ φρούριό της ποῦ σώζεται ἀκόμη. Σὲ ὅλο τὸ διάστημα τῆς ἐνετοκρατίας οἱ Τοῦρκοι προσεπάθησαν ἐπανειλημμένως νὰ τὴν καταλάβουν καί, ὅταν χάθηκε ἡ Κωνσταντινούπολις, ἡ Κέρκυρα ἔγινε ὁ πρῶτος σταθμὸς ὅτὸν ὁποῖο γύρεψαν ἄσυλο πολλοὶ ἀπὸ τοὺς φυγάδες. Μαζὺ μ' αὐτοὺς ἔφθασε τὴν ἐποχὴ ἐκείνη στὴν Κέρκυρα ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολι καὶ τὸ λείψανο τοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνος, ποῦ εἶναι πάντοτε τὸ ἱερὸ κειμήλιο τοῦ νησιοῦ.

Ἀπὸ τὸ 1797, ὕστερα ἀπὸ τὴν συνθήκη τοῦ Καμποφόρμιο, ἡ Κέρκυρα περιήλθε στοὺς Γάλλους. Τὸ 1799 τὴν κατέλαβαν οἱ Ρῶσοι, τὸ 1807 τὴν ξαναπῆραν οἱ Γάλλοι καὶ ἀπὸ τὸ 1814 οἱ Ἀγγλοὶ. Ἡ ἀγγλικὴ κατοχὴ κράτησε ὡς τὸ 1864, ὅποτε ἐνώθησαν ὅλα τὰ νησιά τοῦ Ἰονίου μὲ τὴν Ἑλλάδα.

Ἀξιόλογα γεγονότα ἀπὸ τὴν νεώτερη ἱστορία τῆς Κερκύρας εἶναι: 1ον) Τὸ 1916 (α' παγκόσμιος πόλεμος) ἡ ἐγκατάστασι ἐκεῖ τῆς κυβερνήσεως τῆς Σερβίας. Τότε κατέφυγε στὴν Κέρκυρα καὶ τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ Σερβικοῦ στρατοῦ ἐπειδὴ ἡ χώρα του εἶχε καταληφθῇ ἀπὸ τοὺς Αὐστριακοὺς. 2ον) Ἡ τὸ 1923 προσωρινὴ κατάληψις τῆς νήσου

ἀπὸ τὴν φασιστικὴ Ἰταλία μὲ πρόσχημα τὴ δολοφονία τοῦ Ἰταλοῦ στρατηγοῦ Τελλίνι, ἀρχηγοῦ τῆς διασυνμαχικῆς ἐπιτροπῆς γιὰ τὴ χάραξι τῶν συνόρων μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀλβανίας. 3ον) Οἱ βομβαρδισμοὶ τῆς πόλεως ἀπὸ τὴν ἰταλικὴ ἀεροπορία, οἱ ἀρχῆς τοῦ Ἑλληνοϊταλικοῦ πολέμου τοῦ 1940 — 1941.

Πνευματικὴ ζωή

Οἱ διάφοροι κατακτητὲς ποῦ πέρασαν ἀπὸ ἐκεῖ ἄφισαν ἴχνη τοῦ πολιτισμοῦ τους ποῦ τὰ ἀναχώνεψε ὁ γνήσιος ἑλληνικὸς πολιτισμὸς τοῦ νησιοῦ. Ἀλλὰ τὴν πιὸ μεγάλη τῆς πνευματικῆς ἀκμῆς τὴν γνώρισε ἡ Κέρκυρα τὸν 18ο καὶ 19ο αἰῶνα. Ἡ Ἰόνιος Ἀκαδημία καὶ ἄλλα πνευματικὰ ἱδρύματα ἦταν γιὰ πολὺ καιρὸ οἱ φάροι ποῦ φωτίζαν τὸ πανελλήνιον.

Στενώτατοι εἶναι οἱ δεσμοὶ τῆς Κερκύρας καὶ μὲ τὸν Χριστιανισμό ποῦ διαδόθηκε ἐκεῖ ἀπὸ τὸ 46 χάρις στοὺς ἱσαποστόλους Ἰάσονα καὶ Σωσίπατρο — ποῦ ἔκτισαν ἐκεῖ καὶ μιά ἀπὸ τὶς πρῶτες χριστιανικὲς ἐκκλησίες. Ἀλλὰ καὶ στὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασι ἡ Κέρκυρα ἔπαιξε ἐξαιρετικὸ ρόλο. Ἐκεῖ εἶχαν ἐκπαιδευθῇ (στὸν γαλλικὸ καὶ στὸν ἀγγλικὸ στρατὸ) πολλοὶ ἀπὸ τοὺς μετέπειτα ἀνωτέρους ἀξιωματοῦχοις τοῦ ἑλληνικοῦ ἀπελευθερωτικοῦ στρατοῦ — ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς καὶ ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης — καὶ ἀπὸ τὴν Κέρκυρα καταγόταν ὁ Καποδίστριας.

Συγκοινωνία

Ἡ συγκοινωνία μὲ τὴν Κέρκυρα ἐξυπηρετεῖται κυρίως μὲ τὰ σχεδὸν καθημερινὰ δρομολόγια τῶν πλοίων. Μερικὰ ἀπὸ τὰ πλοῖα

πού πηγαίνουν στο έξωτερο πιά-
νουν και στο λιμάνι της.

Υπάρχει επίσης καθημερινή α-
εροπορική συγκοινωνία από την
πρωτεύουσα (αεροδρόμιο Έλλη-
νικού) μέσω Αγρινίου και τρεις
φορές την εβδομάδα από τη Θεσ-
σαλονίκη, τη Λάρισα και τα Ί-
ωάννινα. (Για δρομολόγια, τιμές
κ.λ.π. βλ. το τεύχος της «Έκλο-
γής» του Νοεμβρίου σελ. 125 —
127).

Άλλος τρόπος συγκοινωνίας
είναι με αυτοκίνητο (Θήβαι —Ιε-
βάδεια — Τρίκαλα — Μέτσοβο —
Ίωάννινα) ως την Ήγουμενίτσα
και από εκεί με θενζινόπλοιο στην
Κέρκυρα.

Για έκδρομες στάς περίχωρα
της πόλεως της Κερκύρας και σε
όλο το νησί, υπάρχουν αγοραία
αυτοκίνητα και λεωφορεία.

Τουρισμός

Από τους πιο ωραίους και
τους πιο κοντινούς είναι ο περι-
πατος ως το «Μόν Ρεπό», το κυ-
βερνείο της νήσου επί αγγλικής
κατοχής. Το παλιό κτίριο θρί-
σκεται μέσα σ' ένα μεγάλο πάρκο
και δίπλα του εκτείνεται η μεγά-
λη πλάζ, με καμπίνες, και κέντρα.

Όλη η μικρή χερσόνησος, από
το «Μόν Ρεπό» ως την Ανάληψι
και ως το πανοραμικό Κανόνι
(4,5 χλμ.) είναι εξαιρετικά γρα-
φική. Στο νότιο άκρο της χερσο-
νήσου ξεπροβάλλουν δύο νησά-
κια. Πάνω στο ένα απ' αυτά ξεχω-
ρίζει το κάτασπρο μοναστήρι των
Βλαχερινών, ενώ στο άλλο, το πε-
ρίφημο Ποντικονήσι, ξεπροβάλλει,
ανάμεσα από τα πυκνά κυπαρίσ-
σια ένας παλινός βυζαντινός ναός.

Προχωρώντας κατά μήκος της
ανατολικής ακτής, φθάνουμε στο
περίφημο ανάκτορο 'Αχίλλειον
(9,5 χλμ.). Κτίστηκε το 1891, σε
ρυθμό πομπηκό, για ανάκτορο α-

ναψυχής της αυτοκράτειρας της
Αυστρίας 'Ελισάβετ. Μετά τον
θάνατό της το αγόρασε στα 1907
ο Γουλιέλμος Β' και ύστερα από
τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο έ-
γινε κτήμα του ελληνικού κρά-
τους.

Ακολουθεί το χωριό Μπενίτσα
(ή Μπενίτσες) στα 12,5 χλμ. με
τις άφθονες πηγές του και την ω-
ραία του ακρογιαλιά. (Έχει ω-
ραία μικρά ξενοδοχεία).

Από την άλλη μεριά, στα βο-
ρειοδυτικά του νησιού και σε ά-
πόστασι 25,5 χλμ. από την πόλι
της Κερκύρας, μέσα σ' ένα περι-
βάλλον φαντασμαγορικό, είναι το
παλιό βυζαντινό μοναστήρι της
Παληοκαστρίτσας. Εκεί υπάρχει
τουριστικό περίπτερο, ξενοδοχείο
και ιχθυοτροφείο, περίφημο για
τους άστακούς του. Εκεί κοντά
είναι και το παλιό βυζαντινό
φρούριο 'Αγγελόκαστρο με υπέ-
ροχη θέα στη θάλασσα.

Στη βορειοανατολική άκρη,
στην Κασσιόπη, 36,5 χλμ., υπάρ-
χει άλλο παλιό βυζαντινό φρού-
ριο, ενδιαφέρον βυζαντινός ναός
και ωραία πλάζ.

Η πόλις Κέρκυρα

Έντελως ιδιαίτερο ενδιαφέρον
παρουσιάζει η πρωτεύουσα του
νησιού. Οι Βυζαντινοί την είχαν
θαφτίσει «Κορφοί» από τις κορυ-
φές των δύο λόφων της, και έτσι
έπεκράτησε το όνομα Κορφοί, με
το οποίο την γνωρίζουν οι ξένοι.

Μιά στενή θαλάσσια λουρίδα
χωρίζει την πόλι από το φρούριο,
προς το οποίο οδηγεί ένας μώλος
μήκους 56 μέτρων, ή «σπιανάδα»,
που, μαζί με την συνέχειά του, τη
Γαρίτσα, αποτελεί τον άγαπημένο
περίπατο των Κερκυραίων. Την
«σπιανάδα» στολίζουν αγάλματα
του Καποδίστρια, του Γκιλφόρ-
δου, ιδρυτού της 'Ιονίου 'Ακαδη-

μίας και των 'Αγγλων αρμοστών
Μαίτλαντ και 'Ανταμ.

Στενά και μακρυά δρομάκια,
ανάμεσα σε ψηλά και ιδιότυπα σε
ρυθμό κτίρια, σχηματίζουν στο έ-
σωτερικό της πόλεως ένα αληθινό
λαβύρινθο, από τον οποίο δύσκο-
λα μπορεί να βγεί ο ξένος.

Ανάμεσα στις εκκλησίες ξεχω-
ρίζει του 'Αγίου Σπυρίδωνος,
προσάττη του νησιού. Από τις άλ-
λες πολλές είναι σωστά μουσεία.
'Αξιομνημόνευτες είναι η Πανα-
γία των Ξένων, ο 'Αγιος 'Αντώ-
νιος και το μοναστήρι της Πλατυ-
τέρας με πολλές βυζαντινές εικό-
νες. Στο προάστειο 'Ανεμόμυλος
έξ' άλλου, υπάρχει η πιο παλιά
εκκλησία του νησιού που τιμάται
στο όνομα των αγίων 'Ιάσονος
και Σωσιπάρχου που κήρυξαν
πρώτοι τον Χριστιανισμό στην 'Ε-
πτάνησο. Εκεί και οι τάφοι των
δύο αγίων.

Τα μουσεία — αρχαιολογικό, σι-
νοϊαπωνικό και βυζαντινό — θρί-
σκονται τώρα σε άναδιоргάνωσι.
Στην Κέρκυρα υπάρχουν και
πολλά πνευματικά και καλλιτε-
χνικά ιδρύματα.

Οι Ιταλικοί βομβαρδισμοί κατά
τον έλληνοϊταλικό πόλεμο κατέ-
στρεψαν πολλά από τα παλιά
κτίρια.

Δαϊκή τέχνη

Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζει

η λαϊκή Τέχνη, παλαιότερη
και νεότερη. Περίφημα είναι τα
κανδήλια, τα λιθανιστήρια, οι
σταυροί, τα καλύμματα των Εύ-
αγγελίων. 'Αλλά και τα βραχιό-
λια, τα σκουλαρίκια, οι δίσκοι, οι
τσιγαροθήκες, όλα είναι χαριτω-
μένα.

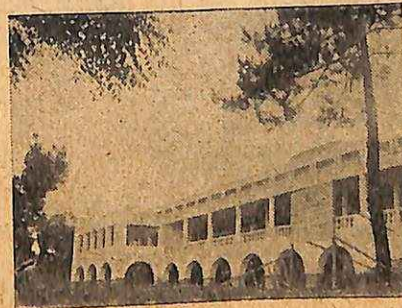
Τα ύφανα και οι κερκυραϊκές
δαντέλες παίρνουν εξαιρετική θέ-
σι. Τέλος είναι περίφημα και τα
κάθε είδους έργα ξυλογλυπτικής.

Ξενοδοχεία — Έστιατόρια

Παντού υπάρχουν πολλά και
καλά ξενοδοχεία. Από τα και-
νούργια ξενοδοχεία της πόλεως
στην α' κατηγορία ανήκει το
«Ξενοδοχείο της Κερκύρας» και
το «'Αστήρ». Τώρα τελειώνει και
το υποδειγματικό ξενοδοχείο του
Τουρισμού. Στην β' κατηγορία
ανήκουν τα ξενοδοχεία «'Αγιος
Γεώργιος», «Σπλέντιτ», και «Παν-
σιόν Σούις».

Έστιατόρια και ταβέρνες υπάρ-
χουν και στην πόλι και στα περί-
χωρα.

Στην Παληοκαστρίτσα υπάρχει
περίπτερο τουριστικό και ξενοδο-
χείο. Υπάρχουν επίσης στις Μπε-
νίτσες («'Αύρα»), στο Πέραμα
(«'Οδύσσειον»), στο Γαστούρι
(«'Αχίλλειον»), στην Κασσιόπη
και άλλοι.

TO NEON

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ

Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ (ΠΟΖΑΣ)

Γενικές αρχές

Όπως έκθεσσε και σε προηγούμενα άρθρα μια φωτογραφική πλάκα ή φιλμ αποτελείται από γυαλί ή σεληνίδιο πάνω στο οποίο έχει προσκολληθεί ένα λεπτότατο στρώμα από ένα μίγμα ζελατίνης και κόκκους βρωμιούχου αργύρου. Αυτό το μίγμα ονομάζεται γαλάκτωμα (έμουλσιόν).

Έχουμε πιστοποιήσει ότι τα φθινά χρωματιστά υφάσματα ξεθωιάζουν άμα μείνουν πολύ στον ήλιο και ότι το δέρμα μας μαυρίζει. Η χημεία μας πληροφορεί ότι το φως δεν αλλάζει το χρώμα των υφασμάτων ή του δέρματος αλλά ότι η φαινομενική αλλαγή του χρώματος οφείλεται στην παρουσία νέων ουσιών τις οποίες προκαλεί η ενέργεια του φωτός και οι οποίες στη μια περίπτωση είναι άσπρες και στην άλλη σκούρες. Φυσικά μόνον ώρισμένες ουσίες έχουν αυτή την ιδιαίτερη αντίδραση στο φως και ο βρωμιούχος αργύρος τον όποιον αναμιγνύουν στη ζελατίνη για να σχηματίσουν τη φωτογραφική έμουλσιόν είναι διαλεγμένοι για αυτήν ακριβώς την ιδιότητα του, να αλλοιώνεται, δηλαδή, στο φως.

Η αλλοίωση αυτή δεν είναι αλλαγή χρώματος και δεν είναι καν όρατη. Ποιά είναι ακριβώς η φύσις και ο έσωτερικός μηχανισμός αυτής της αλλοίωσης δεν θα μας απασχολήσει σήμερα.* Εά πιστοποιήσουμε μόνο το γεγονός ότι ύστερα απ' την έκθεσι στο φως μπορούμε να εμφανίσουμε εκείνους τους κόκκους που υπέστησαν αυτή την αλλοίωση. Δηλαδή, αν φωτίσουμε σε ένα σημείο τη φωτογραφική πλάκα και κατόπιν την περάσουμε από ώρισμένες χημικές διαλύσεις που λέγονται «έμφανισταί», τότε θα δούμε να σχηματίζεται, στο σημείο της πλάκας που φωτίστηκε, ένα απόθεμα μεταλλικού αργύρου. Αντιθέτως στα σημεία της

πλάκας που δεν φωτίστηκαν θα υπάρχει μόνον η ζελατίνη.

Αυτή η διαδικασία μοιάζει με το ψήσιμο ενός κέικ. Δηλαδή χρειάζεται ένα ώρισμένο χρονικό διάστημα για να συμπληρωθεί. Ούτε περισσότερο, ούτε λιγώτερο. Η ζύμη του κέικ πρέπει να μείνει ώρισμένη ώρα στο φούρνο. Αν μείνει περισσότερο θα καεί, αν μείνει λιγώτερο θα είναι άψητη. Έτσι και στη φωτογραφική πλάκα. Μόνον όσοι κόκκοι «ψηθήκαν» κανονικά απ' το φως θα σχηματίσουν το απόθεμα του μεταλλικού αργύρου που είναι μαύρος και άδιαφανής.

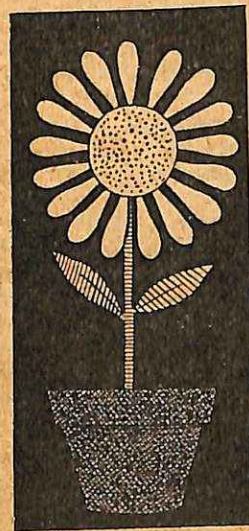
Ας φαντασθούμε τώρα ότι μια ποσότης φωτός πέφτει ομοιόμορφα πάνω στην επιφάνεια ενός τμήματος της φωτογραφικής πλάκας. Είναι λογικό να υποθέσουμε ότι όσο περισσότερη ώρα αφήσουμε το φως να ενεργήσει τόσο περισσότεροι κόκκοι βρωμιούχου αργύρου θα «ψηθούν». Και όμως αυτό το αποτέλεσμα δεν επιτυγχάνεται μόνο με το χρόνο. Θα χρειασθεί πολλή ώρα για να ψηθεί ένα κέικ σε ένα χλιαρό φούρνο και πολύ λιγώτερη σε ένα καυτό. Το ίδιο συμβαίνει και με το φως. Ένα δυνατό φως θα ψήσει στον ίδιο χρόνο πολύ περισσότερους κόκκους από ένα αδύνατο φως. Όλα αυτά μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι «ή έκθεσις μιας ευαίσθητης επιφάνειας στο φως και εν συνεχεία ή εμφάνισις της έχουν ως αποτέλεσμα τον σχηματισμό ενός άδιαφανούς αποθέματος από μόρια μεταλλικού αργύρου. Εκεί όπου η ενέργεια του φωτός ήταν μεγάλη, το απόθεμα θα αποτελείται από πολλούς κόκκους αργύρου και συνεπώς

* Θεωρητική ανάπτυξη του θέματος δώσαμε στο τεύχος Φεβρουαρίου 1951.

θα είναι πυκνό, ενώ στα σημεία όπου η ενέργεια ήταν μικρότερη ή πυκνότης του αποθέματος θα είναι αραιότερη».

Με το πρακτικό παράδειγμα που δίνουμε παρακάτω θα έχουμε μια πιο σαφή εικόνα του φαινομένου.

Θα πάρουμε ένα λουλούδι, μια μαργαρίτα, με φόντο ένα μαύρο βελούδινο ύφασμα. Το λουλούδι αυτό είναι εκτεθειμένο στον ήλιο. Χάριν του παραδείγματος θα δεχθούμε ότι το φωτογραφικό θέμα μας, που φωτίζεται ομοιόμορφα, ανακλά το φως με 4 διαφορετικές εντάσεις. Η πιο δυνατή ανάκλασις γίνεται από τα άσπρα πέταλα της μαργαρίτας, ακολουθεί ή ανάκλασις του κίτρινου δίσκου της γύρεως, πιο αδύνατη ακόμη ή ανάκλασις του μίσχου και των φύλλων και ελάχιστα ή ανάκλασις από τη σκούρα γλάστρα. Φυσικά το φόντο από μαύρο βελούδο δεν επιδρά στην πλάκα. (Ιδε σχήμα 1)

Σχήμα 1

Εάν στρέψουμε τη μηχανή μας πάνω στο θέμα, ο φακός της θα σχηματίσει στο επίπεδο της εστίας μια εικόνα της οποίας το πιο φωτεινό σημείο θα είναι τα άσπρα πέταλα και το πιο σκοτεινό ή γλάστρα. Ας εξετάσουμε τώρα τι θα συμβεί όταν στο επίπεδο της εστίας τοποθετήσουμε μια φωτογραφική έμουλσιόν και ανοίγοντας το φακό αφήσουμε αυτό το φωτεινό είδωλο να επιδράσει πάνω της για ώρισμένο χρονικό διάστημα. Για να απλοποιήσουμε τα πράγματα θα χωρίσουμε την έμουλσιόν σε τέσσερα τμήματα, Α, Β, Γ, Δ, τα οποία θα αντιστοιχούν στα εξής σημεία της εικόνας. (Ιδε σχήμα 2)

Α: Τα άσπρα πέταλα

Β: Ο κίτρινος δίσκος της γύρεως

Γ: Τα πράσινα φύλλα και ο μίσχος

Δ: Η γλάστρα

Α	Β	Γ	Δ
ο ο ο ο	ο ο ο ο	ο ο ο ο	ο ο ο ο
ο ο ο ο	ο ο ο ο	ο ο ο ο	ο ο ο ο
ο ο ο ο	ο ο ο ο	ο ο ο ο	ο ο ο ο
ο ο ο ο	ο ο ο ο	ο ο ο ο	ο ο ο ο

Σχήμα 2

Το ανωτέρω διάγραμμα παριστάνει την τομή μιας φωτογραφικής έμουλσιόν. Οι μικροί κύκλοι παριστούν τους κόκκους του βρωμιούχου αργύρου που αιωρούνται στη ζελατίνη. Ούτε ο αριθμός τους ούτε ή ομαλή διάταξις αντιπροσωπεύουν την πραγματικότητα. Στο τμήμα Α υποθέτουμε ότι επιδρά το φωτεινότερο τμήμα της εικόνας: τα άσπρα πέταλα. Στο τμήμα Β: ο κίτρινος δίσκος. Στο Γ: τα πράσινα φύλλα και ο μίσχος και στο Δ, το λιγώτερο φωτεινό, ή γλάστρα.

Σ. Α. Α.

(Στο επόμενο ή συνέχεια)

Η τύχη είναι σαν τη γυναίκα. Αγαπάει τους νέους που την μεταχειρίζονται με τόλμη και μαεστρία.

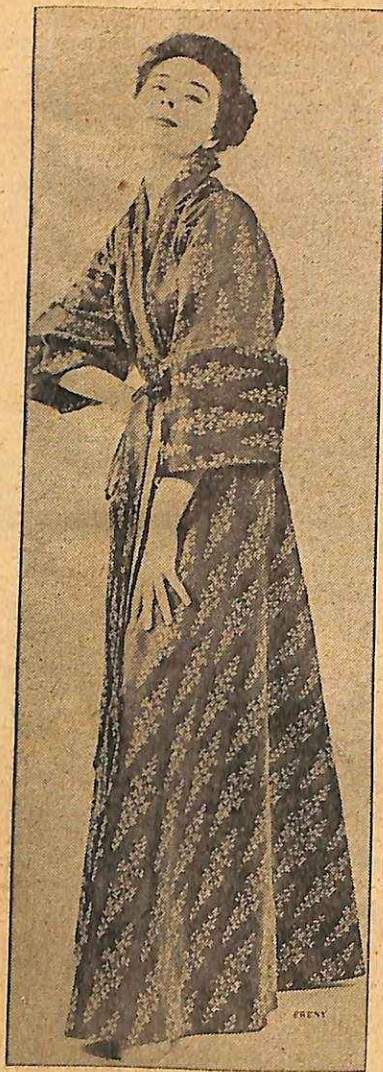
Μακιαβέλλι

☆

Η μεγαλύτερη προσφορά της Χημείας στον πολιτισμό: οι ξανθούλες.

Β

ΕΝΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

Ἡ ρόμπα αὐτή, ἀπὸ μεταξωτὸ γκρενὰ μὲ χρυσὰ λουλουδάκια, εἶναι εὐκόλῃ καὶ μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀπὸ «τσελδόλ» ἢ τσίτι γιὰ καλοκαίρι ἢ φανέλα γιὰ χειμῶνα.

ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΤΗ ΡΟΜΠΑ...

Πραγματικὲς ἐξετάσεις νοικοκυρῶ-
σύνῃς δὲν περνᾷ ἡ γυναῖκα στοὺς
χοροὺς καὶ στὶς δεξιώσεις. Στὸ σπί-
τι της δείχνει ἂν εἶναι ἀληθινὰ πολί-
τισμένη, ἢ ἂν ὅλα τὰ φουστάνια, τὰ
καπέλλα καὶ τὰ βέλα, δὲν εἶναι παρὰ
ἓνα μαϊμούδισμα, ἓνα ἐπιφανειακὸ ἐ-
πίστρωμα ξιπασμένης κομψότητος.
Τὶ ρόμπα φοράει; Πῶς τὴν φοράει;
Πότε τὴν φοράει καὶ προπαντὸς πότε
δὲν τὴν φοράει;..

Ἄς τὰ πάρωμε ἓνα-ἓνα. Τὸ εἶδος
τῆς ρόμπας ἐξαρτᾶται φυσικὰ ἀ-
πὸ τὸ οἰκονομικὸ ζήτημα. Πάντως, ὅ-
μως, καλὸ εἶναι ὅλες οἱ οἰκονομίες
καὶ οἱ τσιγκουνιὲς νὰ μὴ ξεσποῦν ἐ-
πάνω της. Μιὰ κοινὴ ρόμπα ἀλλάζει
ἀμέσως ὕφος μὲ τὴν προσθήκην ἐνὸς
νόστιμου γιανῶ, σὲ ἀντίθετο χρῶμα,
μιᾶς μεγάλης τσέπης, μιᾶς ζώνης.
Καὶ μιὰ νόστιμη ρόμπα δὲν εἶναι πο-
τέ, φορτωμένη μὲ αὐτὰ τὰ φρικαλέα
λουλούδια, ποὺ ἀπλώνονται πολυχρῶ-
μα καὶ εἶναι, δυστυχῶς, τόσο ἀγαπη-
μένα στὸν τόπο μας. Ρίγες, πικρὸ μι-
κρὸ σχέδιο λεπτὸ, μιὰ μονόχρωμη φα-
νέλλα σὲ ὠραῖο τόνο, εἶναι τὸ πρῶτο
βῆμα πρὸς τὸ καλὸ γούστο.

Τὸ δεύτερο μοιάζει εὐκόλο. Πῶς
τὴν φοράει; Τί θὰ πῇ αὐτό; Ρό-
μπα εἶναι, θὰ τὴν ρίξῃ ἐπάνω της. Δὲν
εἶναι ἔτσι ὅμως. Ἀπὸ τὸ πρῶτο λεπτὸ
ποὺ μιὰ γυναῖκα ἔχει θεατὰς — καὶ
ὁ σύζυγος καὶ οἱ συγγενεῖς εἶναι
θεαταὶ — καὶ συχνὰ οἱ αὐστηρότε-
ροι, πρέπει νὰ φροντίζῃ νὰ παρουσιά-
ζῃ πάντοτε, χωρὶς ἐξαίρεσι αὐτὸ τὸ
πάντοτε, μιὰ ἐμφάνισι περιποιημέ-
νη. Μιὰ νόστιμη ρόμπα δὲν μπορεῖ νὰ

τὰ βγάλλῃ πέρα ἔαν συνοδεύε-
ται ἀπὸ ἓνα στραβοπατημένο
πασοῦμι. Οὔτε ἔαν ἐπάνω ἀπὸ
τὸν καλοραμμένο γιανῶ ὀρθῶνε-
ται ἓνα ξεμαλλιασμένο κεφάλι,
μὲ μπιγκουτὶ ἢ μὲ τσουλούφια.
Βέβαια, δὲν μπορεῖ ἡ κάθε μιὰ
νὰ ζυγνήσῃ κτενισμένη. Ἄλλ' ἔ-
εἶναι ζήτημα τὸ πολὺ ἐνὸς λε-
πτοῦ νὰ δέσῃ τὰ μαλλιά της
μὲ ἓνα μαντήλι, ἓνα «τυρμπάν»,
ἓνα κομμάτι ἴσιο ὕφασμα. Καὶ
ἂν εἶναι ἀκόμη ἄβαφη, νὰ εἴ-
ναι τοῦλάχιστον πλυμένη. Ἄλ-
λο ἓνα λεπτὸ χρειάζεται γιὰ
νὰ ρίξῃ λίγο κρὺο νερὸ στὸ
πρόσωπο...

Καὶ ἐρχόμαστε στὸ πότε.
Αὐτὸ εἶναι τὸ σπουδαιότερο
θέμα ἀπ' ὅλα: Νωρὶς τὸ πρῶ-
τὸ καὶ ἀργὰ τὸ θράδν καὶ μέσα
στὸ σπῖτι... Μόνον μέσα στὸ
σπῖτι. Ἡ ρόμπα, ἐκτὸς ἀπὸ
στιγμὲς κοπώσεως ἢ ἀδιαθεσί-
ας, δὲν ἔχει ἄλλο σκοπὸ παρὰ
νὰ καλύπτῃ τὸ κενὸ μεταξὺ τοῦ
νυκτικοῦ καὶ τοῦ φορέματος.
Δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ἀναπληρώ-
νῃ οὔτε τὸ ἓνα, οὔτε τὸ ἄλλο.
Δὲν ξέρω ποῖα εἶναι χειρότε-
ρη... Ἡ γυναῖκα ποὺ πλαγιά-
ζει ὅλο τὸ πρῶνόν μὲ τὴν ρό-
μπα, ἢ ἄλλῃ ποὺ βγαίνει στὶς
αὐλές, στὰ μπαλκόνια καὶ στὰ
κατώφλια καὶ ψιλοκουβεντιάζει
μὲ τὴ γειτόνισσα, ἐκεῖνη ποὺ
σέρνεται ὅλη τὴν ἡμέρα μὲ τὶς
«κλάρες», ἢ ἐκεῖνη ποὺ μαγει-
ρεῖ μὲ τὴν ρόμπα... Ἄς μὴ
χαρακτηρίσω τὸ θέαμα ποὺ πα-
ρουσιάζουν. Ἀλλὰ μιὰ φορὰ νὰ
τὶς δῇ κανεῖς, ξέρεῖ σὲ τί κα-
τηγορία θὰ τὶς τοποθετήσῃ.
Κανένα λουσάτο ἀπογευματινὸ
φουστάνι δὲν τὶς σώζει. Νὰ τὸ
ξέρουν...

MAPINA

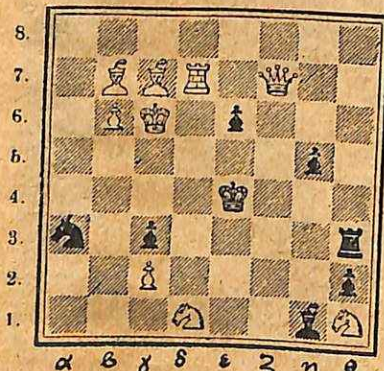
Πολὺ λουσάτη ρόμπα ἀπὸ βελούδο πρά-
σινο σκούρο, μὲ ἐξαιρετικὰ κολακευτικὴ
γραμμὴ. Τὸ σχέδιό της εἶναι ἀπλὸ
καὶ εὐκόλο στὸ ράψιμο. Χωρὶς τὸ σφι-
χτὸ δέσιμο τῆς ζώνης, μένει φλού, καὶ
εἶναι ἐπίσης ὠραία δίνοντας στὸ σώ-
μα ἓναν ἀέρα νεανικότητος.

ΣΚΑΚΙ

ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΑΡ. 47

J. RAYNER
ΜΑΥΡΑ (8)

ΛΕΥΚΑ (9)

Λευκά: Ργ6. Βζ7. Πδ7. Α67. γ7. 1δ1. 01. Σ66. γ2.

Μαύρα: Ρε4. Π03. Αη1. Ια3. Σγ3. ε6. η5. 02.

Τα Λευκά παίζουν και κάνουν μāt σε δύο κινήσεις

Μία εξαιρετική και δύσκολος εις την λύσιν σύνθεσις. Με 11 θαριάντες.

Αρ. 48. J. OEHQUIST. Λευκά (6): Ρδ8. Βα1. Πε5. Ιη5. Σ65. γ3.

Μαύρα (7): Ρδ6. Β02. Πζ5. Αδ5. 08. Σζ6. η2.

Τα Λευκά παίζουν και κάνουν μāt σε δύο κινήσεις.

Εξαιρετικό «κλειδί» και θαυμάσιες θαριάντες.

ΦΙΝΑΛΕ (J. DUFRESNE)

Τοποθετήσατε στη σκακιέρα σας τα παρακάτω κομμάτια:

ΛΕΥΚΑ (8): Ρ61. Πε6. Αα2. 1δ3. Σ62. 64. γ2. η7.

ΜΑΥΡΑ (7): Ρ07 Πη1. 1δ1. Σ65. γ3. 62. η6.

Τα Λευκά παίζουν και επιτυγχάνουν Ρεμί.

Μπορείτε τώρα, χωρίς να παρακολουθήσετε την παρακάτω περιγραφή της λύσεως, να θρήτε μόνοι σας πώς, σ' αυτήν τη χαμένη για τα Λευκά θέση, είναι δυνατόν τα Λευκά να επιτύχουν μία νούλα; Είναι μία ωραία άσκησης διά κάθε με την πρακτική παρτίδα ασχολούμενος παίκτη. Είναι φανερόν ότι η δοκιμή 62Χγ3 αποτυγχάνει διότι ακολουθεί συντόμως μāt. Δοκιμάσατε λοιπόν κάτι άλλο. Η λύσις είναι αυτή...

Με την ωραϊαν κίνησιν 1) η7—η8 Βασίλισσα + επιτυγχάνεται το Ρεμί!

1)... Ρ07Χη8. 2) Πδ6Χη6+, Πη1Χ η6. "Εως εδώ όλα «φορές»! 2) 1δ3—α1+, κατά θούλησιν. 4) 62—63!! κατά θούλησιν. 5) Πάτι!! και πάλι όλα «φορές». 'Εάν αντί 1)... ΡΧη8 τα Μαύρα παίζουν Ρ07—06, τότε 2) Βη8—08+, Ρ06—η5. 3) Β08—ε5+ κ.λ.π. 'Εάν 2)... Ρ κατά θούλησιν, τότε φυσικά 3) Πη6Χη1!

Πόσες φορές δέν συμβαίνει και στους καλύτερους ακόμη παίκτες, όταν η παρτίδα φθάνει προς το τέλος της και απομένουν πολύ λίγα κομμάτια στη σκακιέρα, να δυσκολεύονται να βρουν τις καλύτερες κινήσεις. Είναι δὲ τοῦτο πολὺ φυσικόν, διότι ὁ ἀριθμὸς τῶν διαφορῶν πιθανῶν κινήσεων αὐξάνει κατὰ πολὺ, καὶ ἡ τέχνη τοῦ χειρισμοῦ τῶν «Fins de partie» ἀποτελεῖ ἕνα ἀπὸ τὰ δυσκολώτερα κεφάλαια στὸ σκάκι. 'Υπάρχουν π.χ. παίκτες τῶν ὁποίων τὸ φόρτε εἶναι τὰ φινάλε, ἄλλοι τῶν ὁποίων τὸ φόρτε εἶναι τὰ ἀνοίγματα κ.ο.κ. "Ενὰ παράδειγμα:

Εἶναι πιθανὸν παίζοντας μιὰ παρτίδα νὰ ἐρεθίτε στὴν παρακάτω θέση:

ΛΕΥΚΑ: Ρ67. Βα4. Ιε8=3.

ΜΑΥΡΑ: Ρ55. Βγ3.

Τα Λευκά παίζουν και κερδίζουν!

Εάν τώρα εἴχατε σείε τα Λευκά και ἦτο ἡ σειρά σας νὰ παίξετε, θὰ μπορούσατε νὰ πῆτε με πεποίθησι, ἀφοῦ μελετήσατε κάπως τὴν θέση αὐτή, ὅτι μπορεῖ-

τε νὰ κερδίσετε τὴν παρτίδα; Πόσοι παίκτες θὰ λέγατε ἐδῶ: Ρεμί! 'Εν τούτοις κερδίζουν τὰ Λευκά! 'Εάν τὸ θρήτε μόνοι σας θὰ πῆ πὼς εἰσθε ἀρκετὰ δυνατοὶ στὸ σκάκι, χωρίς ὅμως νὰ μετακινήσετε τὰ κομμάτια.

Τὸ σωστὸ λοιπὸν παίξιμο γιὰ τὰ Λευκά εἶναι αὐτὸ:

1) Ιε8—γ7+, Ρ55—ε5. 'Εάν 1)... Ρ55—86, τότε 1δ5+. 'Εάν 1)... Ργ5, τότε 2) Βα4—γ6+ καὶ Ιγ7—65 ἢ 85+ κ.λ.π.

2) Βα4—ε8+ Ρε5—ζ5. Σὲ ἄλλες κινήσεις τοῦ Βασιλῆα χάνεται ἡ Βασίλισσα. 3) Βε8—05+ Ρζ5—ε4. 4) Β05—07+, Ρε4—64 ἢ 64 ἢ ζ4 ἢ ε3 ἢ ζ3 ἢ ε5, ὁπότε 5) Ιγ7—65+ ἢ 65+ ἢ Β07—03+ ἢ Β07—η7+ καὶ τὰ Λευκά κερδίζουν τὴν Βασίλισσα καὶ τὴν παρτίδα.

Ἡ μελέτη τούτων ἀσκήσεων καλυτερεύει πάντοτε τὸ παίξιμο κάθε σκακιστοῦ!

Γι' αὐτὸ καὶ σᾶς δίνουμε παρακάτω δύο τέτοιες ἀσκήσεις, χωρίς τὴ λύσι, τὴν ὁποία θὰ θρήτε ὅμως μαζί με τὰ προελημμάτια μας:

ΠΡΩΤΗ. Λευκά (3): Ρδ2. Πγ7. 1δ1.

Μαύρα (2): Ρα2. Βα1.

Τὰ Λευκά παίζουν καὶ κερδίζουν.

ΔΕΥΤΕΡΑ. Λευκά (4): Ρ66. Ιε4. ε5 Σε2.

Μαύρα (3): Ρε6. Βζ8. Σε7.

Τὰ Λευκά παίζουν καὶ κάνουν ρεμί.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΣΙΣ

ΣΤΑΛΜΠΕΡΓΚ (Σουηδία)

ΑΛΕΞΑΝΤΕΡ ('Αγγλία)

Παρτίδα παιχθεῖσα στὸ τελευταῖο Φεστιβάλ τοῦ Λονδίνου.

Στάουντον — Τουρνουά

1) δ4, 65. 2) Ιζ3, Ιν6. 3) γ4, δΧ

γ4. 4) ε3, ε6. 5) ΑΧγ4, γ5. 6) 0—0, Ιγ6. 7) Βε2, α6. 8) Πδ1, 65. 9) Α63, γ4. 10) Αγ2, 164. Τὸ μαῦρο σύστημα ἀμύνης εἶναι γνωστότατο. Ναι μὲν τὰ Μαύρα κυριεύουν τὸν λευκὸν 'Αξιωματικόν, ἀλλὰ τὰ Λευκά ἐπικρατοῦν εἰς τὸ κέντρον. 11) Ιγ3, ΙΧγ2. 12) ΒΧγ2, Α67. 13) 65! Βγ7 (Σὲ εΧ65; ἀκολουθεῖ ἡ δυνατὴ κίνησις ε4!). 14) ε4, ε5. 15) Αη5, 167. 16) Παγ1, Α66. 17) Ιε2, 0—0. 18) Ιη3, ζ6. 19) Αε3, η6. 20) 04! Παγ8. 21) 05, Ιγ5. 22) 104, Ρζ7. Ἡ ἀναγκαία αὕτη κίνησις τοῦ Βασίλῆα, καὶ ἡ κακὴ συσώρευσις τῶν μαῦρων πεσόντων στὴν πτέρυγα τῆς Βασίλεισης, ἐπιτρέπουν εἰς τὸν Σουηδὸν μαίτρ τὴν ἐξάρθρωσιν τῆς μαύρης θέσεως με μίαν ὥραιαν θυσίαν. 23) Βε2! Πη8. 24) 0Χη6+, 0Χη. 25) Ιη5! ('Ο ἵππος δέν παίρνεται λόγω 26. Β05+, Ρζ6 27) ΙΧζ5 καὶ 28) Α06+ κ.λ.π.) 25) ... Αζ8. 26) ΙΧη6! ΠΧη6. 27) Β05, Β67. (Γιὰ νὰ παίξουν σὲ 104, Β67—η4). 28) ΑΧγ5, ΠΧγ5. 29) Πγ3 καὶ τὰ Μαύρα δικαιολογημένα ἐγκαταλείπουν τὴν παρτίδα, διότι σὲ Πγ3—η3 δέν ὑπάρχει πιά κατέλληλη ἀμυνα.

ΑΠΟ ΜΙΑ ΠΑΡΤΙΔΑ

Λευκά (10): Ρη1. Β58. Πδ1. Α64. Σα3. γ2. γ4. ζ2. η2. 03.

Μαύρα (9): Ρη8. Βε4. Πε8. Αγ8. Σα7. γ6. ζ7. η7. 07.

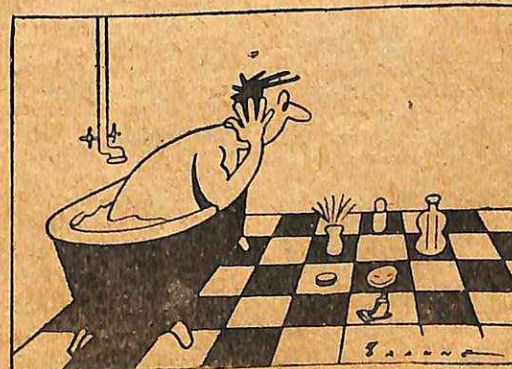
Σ' αὐτὴ τὴ θέση εἶναι ἡ σειρά τῶν Λευκῶν νὰ παίξουν.

Ποῖα εἶναι ἡ καλύτερα κίνησις κατὰ τὴν γνώμην σας;

Γυρίσατε στὴ σελίδα τῶν λύσεών μας γιὰ νὰ δῆτε ἐάν ἔχετε δικαίον!

I. X.

(Λύσεις στὴ σελίδα 136)

ΑΠΟ ΜΙΑ ΠΑΡΤΙΔΑ: 1) Α64—ε7!!
Καὶ τὰ Μαύρα δέν ἔχουν κανέναν πλέον τρόπον ἀμύνης!

Γράμματα τῶν ἀναγνώστῶν μας

ΕΠΙΘΕΣΙΣ...

Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ «Ἐκλογή».

Πολλοὶ Κερκυραῖοι Ἐφεδροὶ Ἀξιωματικοὶ μέλη τοῦ Συνδέσμου μας ἐδιόβαζαν μέχρι τοῦδε τὴν «Ἐκλογή» πιστεύοντας ὅτι τὸ περιοδικὸ αὐτὸ διηθύνετο ὑπὸ ἀνθρώπων ὃχι μόνον ἐπιστημονικῶς κατηρτισμένων, ἀλλὰ καὶ διακρινόμενων διὰ τὴν εὐγενικὴν τῶν συμπεριφορὰν ἔναντι ὄλων ἀνεξαιρέτως τῶν Ἑλλήνων ἀναγνώστῶν του.

Τὸ γελοῖον ὅμως δημοσίευμα, τὸ περιλαμβανόμενον εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 75 τεῦχος (σελίς 44, παράγραφος 3) ἐδημιούργησεν εἰς ὅλους γενικῶς τὴν ἐντύπωσιν ὅτι τοῦτο ἀποτελεῖ μίαν φυλλάδα προχείρως συντασσόμενην καὶ οὐδόλως ἐλεγχόμενην ἀπὸ τοὺς πρὸς τοῦτο ἀρμοδίους.

Τὸ γεγονός καθ' ὃ τὸ δημοσιευθὲν ἀναξιοπρεπὲς ἀνέκδοτον ὑπογράφεται παρὰ τινος ἀχαρκτηρίστου ἀτόμου, δὲν μειώνει τὴν εὐθύνην τῆς διευθύνσεως τοῦ περιοδικοῦ, ἡ ὁποία κηδομένη τοῦ κύρους τούτου ἔδει νὰ εἶχεν κρίνῃ ἀναλόγως τὴν ἀξίαν του πρὸ τῆς καταχωρήσεως...

Δὲν γνωρίζομεν ποῖα αἰτία ὡδήγησαν τὸν συνεργάτην σας εἰς τὴν δημοσίευσιν τοῦ ἀνοήτου τούτου ἀνεκδότου, εἴμεθα ὅμως ὑποχρεωμένοι νὰ δηλώσωμεν εἰς τοῦτον καὶ εἰς ὑμᾶς ὡς συνυπεύθυνον ὅτι οἱ Ἐφεδροὶ Ἀξιωματικοὶ Κερκύρας λαβόντες μέρος εἰς τοὺς προσφάτους πολέμους καὶ διοικήσαντες κατὰ τὸ πλεῖστον Κερκυραίους μαχητὰς κατέληξαν εἰς διαπιστώσεις τελείως ἀντιθέτους πρὸς ἐκείνας τοῦ οἰοῦντος «Ἀγίουστῆ».

Εἶναι γνωστοὶ εἰς ὅλους τοὺς Ἑλληνας οἱ ἡρώισμοι τῶν συμπατριωτῶν μας στρατιωτῶν. Τὰ παράσημα ποὺ κοσμοῦν ὑπερήφανος τὰ στήθη των καὶ τὸ ἀφθονον αἷμα ποὺ ἔχει χυθῆ εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν εἶναι ἀψευδὲς καὶ αἰώνιοι μάρτυρες.

Καὶ ἐὰν αὐτὰ δὲν σᾶς ἀρκοῦν στρέ-

ψατε τὰ βλέμματά σας πρὸς τὴ μακρινὴν Κορέα, ὅπου θὰ ξεχωρίσετε πολλὰ διαλεχτὰ παλληκάρια τῆς Κερκύρας μαχόμενα γιὰ τὰ ἰδανικά τῶν ἐλευθέρων λαῶν.

Ἐάν, Κύριοι, σέβεσθε τὸν ἑαυτὸν σας καὶ τὴν ἀλήθειαν, ὀφείλετε μίαν ἐξήγησιν ἢ μίαν ἐπανόρθωσιν δημοσίαι.

Ἐν Κερκύρᾳ τῇ 5-1-52

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον
τοῦ Συνδέσμου Ἐφ. Ἀξ. Κερκύρας

Ὁ Πρόεδρος
ΙΒΑΝ ΚΥΡΙΑΚΗΣ
(Ἐφ. Λοχαγὸς)

Τὰ μέλη: Γεώργιος Περούλης, Νικόλαος Πανάρετος, Σπυρίδων Ταραντῶς, Θεόδωρος Μάνεσης, Ἀχιλλεὺς Ἀδραμίδης, Βασίλειος Πετρόπουλος.

ΚΑΙ ΑΛΛΗ...

... εἶναι καὶ ἀπορίας ἄξιον πῶς ὁ συντάκτης τῆς «Ἐκλογῆς» μετ' ἰδιόζουσαν ἐλευθεριότητα ἐδέχθη νὰ δημοσιεύσῃ τοιαῦτα γελοῖα δημοσιεύματα, τὰ ὁποῖα μετ' ἐύκολαν μεταβάλλουν ἕνα σοβαρὸ περιοδικὸ εἰς τοιοῦτον ἄλλης κατηγορίας.

Μετὰ τιμῆς
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΡΔΑΚΗΣ
Ἐφεδρὸς Ὑπολὸγος
Μουστοεῦδου 12
ΚΕΡΚΥΡΑ

ΚΑΙ ΑΛΛΗ...

Ἡ «Ἐφημερὶς τῶν Εἰδήσεων» τῆς Κερκύρας τῆς 6-1-52 ἐδημοσίευσεν σχετικῶς τὸ ἀκόλουθο σχόλιον:

Παγκερκυραϊκὴ ὑπῆρξεν ἡ ἀγανάκτησις, ἡ προκληθεῖσα ἀπὸ τὸ αὐτόχρημα ταπεινὸν καὶ χυδαῖον δημοσίευμα τοῦ περιοδικοῦ «ΕΚΛΟΓΗ», διὰ τοῦ ὁποῦ ἐπεχειρήθη ὁ διασुरμὸς τοῦ Κερκυραϊκοῦ ὀνόματος καὶ τῆς Κερκυραϊκῆς τιμῆς. Καὶ ἡ ἀγανάκτησις αὕτη — ἡ ἀπολύτως δικαιολογημένη — ἐξεδηλώθη παντοιοτρόπως. Δὲν ἐπιθυμοῦμεν νὰ μεγαλοποιήσωμεν τὸ γεγονός. Ἐχομεν,

ὅμως, τὴν γνώμην, ὅτι πρέπει, ἅπασι διὰ παντός, νὰ τεθῇ τέρμα εἰς τὰς θωμερὰς ἐκδηλώσεις τῶν γραικύλων, οἱ ὅποιοι, δυστυχῶς, ἀπεθρασύνθησαν τελευταίως, ὑποστηρίζοντες καὶ ἀπὸ τοὺς, κατὰ τεκμήριον, ἀποτελοῦντας τὴν ἡγέτιδα τάξιν.

ΚΑΙ ΑΛΛΗ...

Οἰκτείρομεν καὶ ἐλεεινολογοῦμεν τὴν ἐγκεφαλικὴν πενίαν τοῦ θραβευθέντος συγγραφέως καὶ κακίζομεν τὴν διέθυνσιν τοῦ ὡς ἔνω περιοδικοῦ. Ἡ ἔπανησιακὴ μας ἀγωγή μᾶς ἐμποδίζει νὰ περιλούσωμεν μετὰ τὰ ἀρμόζοντα κοσμητικὰ ἐπιθέτα τὸν αὐτονομίζομενον εὐφολόγον...

(Ἀπὸ ἐπιστολὴν τοῦ κ. Γ. Ὁρτεντζάτου, προέδρου Ἀναγνωστικῆς Ἐταιρίας Κερκύρας, δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ φύλλον τῆς 9)1)952 τῆς ἰδίας ἡμερίδος).

Ἡ «Ἐκλογή» λυπάται θαυτάτα γιὰ τὴ σύγχυσι ποὺ προξένησε ἕνα ἀνέκδοτο, ποῦ, ἀκόμη καὶ σήμερα, φορτωμένο μετ' ὅλους αὐτοὺς τοὺς βαρεῖς χαρακτηρισμοὺς — ταπεινόν, χυδαῖον, ἀνόητον, θρωμερὸν — ἐξακολουθεῖ νὰ μᾶς φαίνεται ἄκακο. Τὸ ἀνέκδοτο αὐτὸ, ποὺ δημοσιεύθηκε στὸ τεῦχος τοῦ Ἰανουαρίου, λέει:

Σὲ κάποιον ἀπὸ τοὺς τελευταίους πολέμους, ἕνα σύνταγμα προχωροῦσε περὶ πρὸς τὸ μέτωπο. Μέσα στοὺς πολλοὺς ὑπηρετοῦσε καὶ κάποιος Κερκυραῖος. Πολὺ δειλὸς ὅμως. Ὅσο πλησίαζε πρὸς τὸ μέτωπο, τόσο τὸν κυριεῖε ὁ φόβος. Καθὼς προχωροῦσε, λοιπόν, βαρυφορτωμένος, ὅλο καὶ μουρμουρίζε μετὰ τὴν χαρακτηριστικὴν προφορὰ του:

— Ποῦ μᾶς πάνε μόνους!... τρεῖς χιλιάδες ἄνδρες!

Δὲν ἐφантаζόμεθα τὸ ὁμολογοῦμε, ὅτι πειράζοντας ἕνα μόνον καὶ συμπαθέστατον Κερκυραῖον, (ποῦ ἐνὼ ἐφοδεῖτο, ὅπως τόσοι ἄλλοι, προχωροῦσε ἐν τοιούτοις πειθαρχικὰ μέσα στῇ νύχτα), θὰ ἐθίγαμε ἕνα τόσο εὐαίσθητο σημεῖο.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ

Ἀνεκτίμητη «Ἐκλογή»,

Ὁ καινούργιος χρόνος ἦρθε. Σκέφτηκα πῶς πρέπει νὰ γράψω εὐχὴς σὲ δόσεις μετὰ κρατοῦν συντροφιά ἐδῶ ποῦ εἶμαι στρατιώτης. Βρῆκα πῶς ἀνέμεσα σ' αὐτοὺς ὑπάρχεις καὶ σύ. Γι' αὐτὸ θέλω νὰ σοῦ πῶ ὅτι εἶσαι σπουδαῖος σύντροφος. Μαζί σου μπόρεσα νὰ κουβεντιάσω γιὰ τόσα πράγματα. Ἐπι-

τρέψέ μου νὰ τελειώσω μετὰ μιὰ εὐχή: Νὰ σὲ ἀνακαλύψουν ὅλοι — γι' αὐτὸ θὰ φροντίσουμε καὶ μεῖς. Χάρης σὲ σένα καταλαβαίνουμε πῶς ἡ ζωὴ εἶναι στὴν ἐκλεκτὴ σκέψι, στὰ ὄνειρα, στὴ σύλληψι τῆς ἀλήθειας, στὰ κατορθώματα τῶν ἐκλεκτῶν.

Σημνήτης ΜΗΛΙΤΣΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ

Σὲ ὅλους ὅσοι μᾶς ἔγραψαν γιὰ τὸν καινούργιο χρόνο, ἕνα μεγάλο εὐχαριστῶ.

ΔΙΑΣΦΗΣΙΣ

Ἀγαπητὴ «Ἐκλογή»,

Θὰ ἤθελα νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μοῦ πῆς ἐὰν τὰ περισσότερα ἐκ τῶν θεμάτων σου προέρχονται ἀπὸ τὸ «Reader's Digest» ἢ ἀπὸ τὴν «Selection». Γράφω τοῦτο διότι εἰς τὰ περιεχόμενα τοῦ 1951 τῶν δύο αὐτῶν περιοδικῶν οἱ τίτλοι δὲν μοιάζουν μετὰ τοὺς τίτλους τῶν ἄρθρων τῆς «Ἐκλογῆς».

Δ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
Ἀθῆναι

Βεβαίως δὲν μοιάζουν καὶ δὲν ἔχουν καὶ τὸ δικαίωμα νὰ μοιάζουν... Ἡ «Ἐκλογή» εἶναι ἕνα ἀνεξάρτητο ἑλληνικὸ περιοδικὸ ποὺ δὲν ἔχει ἀπολύτως καμμιὰ συγγένεια μετὰ κανένα ἀπ' ὅλα τὰ «Digest» ποὺ κυκλοφοροῦν αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἰς τὸν κόσμον. Ἡ «Ἐκλογή» δὲν εἶναι λοιπὸν — τὸ ἐπαναλαμβάνομε διότι συχνὰ γίνεται αὕτη ἡ παρεξήγησι — ἡ ἑλληνικὴ ἐκδοσις τοῦ «Reader's Digest». Συνεπῶς, δὲν ἔχει δικαίωμα παρὰ τὰ τὸ θαυμάζει, νὰ τὸ μιμῆται ἐνίοτε, ἀλλὰ ὃχι νὰ ἀναδημοσιεύῃ τὰ ἄρθρα του.

ΣΩΣΤΑ

Ἀγαπητὴ «Ἐκλογή»,

Νὰ μὴν εἰσαι καθόλου... ὑπερήφανη διότι πρώτῃ ἐσὺ εἰς τὴν Ἑλλάδα παρουσιάσεις ἑγχρωμὰς εἰκόνας ποὺ τυπώνονται ἀπὸ κλισὲ κατασκευασμένα κατ' εὐθείαν ἀπὸ ἑγχρωμα φιλμ.

Ἦταν ἀπογοητευτικὲς κι' αὐτὲς καὶ τὸ ἐξώφυλλο τοῦ Ἰανουαρίου.

Γ. Ν. ΖΙΩΓΑΣ
Σπούδαστὴς τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς
στὸ Ε.Μ.Π.

Ὁ ἀναγνώστης μας ἔχει δίκαιον. Ἐνὼ στὶς πρώτες πρὸδες οἱ φωτογραφίες ἦσαν θαυμάσιες, στὴν τελικὴ ἐκτύπωσι φανερώθηκαν ἀγνώριστες... Δυστυχῶς ὅμως πολὺ ἀργά γιὰ νὰ τὰ ἀναπληρώσωμε. Μὲ τὸ ἐξώφυλλό μας

αυτού του τεύχους ἐλπίζουμε νὰ πάρω-
με λίγο καλύτερο βαθμό.

ΙΔΕΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

... Θὰ μπορούσες νὰ ἐκδίδες κάθε ἑ-
να ἢ δυὸ μῆνες τεύχη ἢ διβλία, ἀφιε-
ρωμένα σὲ ξεχωριστὰ θέματα;

Ν. Κ. Θεσσαλονίκη

... Λίγες σελίδες κάθε μῆνα ἀφιε-
ρωμένες σ' ἓνα ἀθλητικὸ θέμα θὰ ἔδι-
ναν χαρὰ σὲ πλῆθος φιλάθλων ἀναγνώ-
στων σου...

Μάνος Ἀναγνώστου — Σάμος

... Παρακαλῶ περισσότερες σελίδες
γιὰ τὴν γυναικα...

Ἀσὴμω Τεμπέλου — Πειραιεύς

... Νὰ ἐκδίδεται ἡ «Ἐκλογὴ» κάθε
δέκα πέντε μέρες καὶ νὰ δημοσιεύη πε-
ρισσότερα διηγήματα.

Ἰωάννης Πατσαβός — Ναύπλιον

... Δὲν μπορούσατε νὰ δημοσιεύσετε
φωτογραφίες τῶν «Δέκα Κομψοτέρων»
καὶ τῶν «Δέκα Ὁραιότερων»; Θὰ θέλα-
με τόσο νὰ τὶς γνωρίσωμε...

Ἐλένη Παυλάκου — Ἀθήναι

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Κον Θ. Σπανόπουλον, Καθηγητὴν :
"Ὅπως ἀσφαλῶς θὰ γνωρίζετε, ὅλοι
οἱ ὑπολογισμοὶ τοῦ εἵδους αὐτοῦ εἶ-
ναι κάπως αὐθαίρετοι. Πάντως σὰς
εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ εἰλικρινὲς ἐνδια-
φέρον μὲ τὸ ὁποῖον παρακολουθεῖτε
τὴν «Ἐκλογὴ».

Κον Σπ. Μετζιδάκη: Παρακαλοῦμε
νὰ μᾶς γνωρίσετε τὴν διεύθυνσίν σας.

Κον Ν. Πλάτην: Ἐχετε ἀπολύτως
δίκαιο γιὰ τὴν Καστοριά. Κανείς δυ-
στυχῶς δὲν τὸ πρόσεξε ἐγκαίρως.

Ν.Β.Χ., Θεσσαλονίκη: Ὁ «Μικρὸς
Πρίγκιψ» δὲν ἔχει μεταφρασθεῖ ὁλό-
κληρος ἐλληνικά. Εὐχαριστοῦμε γιὰ
τὰ καλὰ λόγια.

Α. Γ. Π. Σ.Μ.Υ.: Δυστυχῶς δὲν
μποροῦμε νὰ δεχθῶμε συνεργασίες ἀ-
ναγνώστων καὶ ἰδίας φιλολογικῆς. Εἶ-
ναι ἐκτὸς τοῦ πλαισίου μας. Ἐν
προκειμένῳ προστίθεται καὶ ἄλλη μία
δυσκολία: Ὅτι οἱ δικές σας ἡσαν καὶ
ἀπολύτως δυσανάγνωστες...

ΕΖΗΤΗΣΑΝ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἡ «Ἐκλογὴ» εὐχεται κάθε χαρὰ καὶ
εὐτυχία στὸν κ. Νίκον Χατζηγιάννην,
ἀπὸ τὸ Ρέθυμνον, καὶ τὴν Δίδα Μα-
ρία Κουτέλου ἀπὸ τὴν Χαλκίδα, ποὺ
ἀνῆγγειλαν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν τοὺς

ἀρραβῶνες των. Ὁ
κ. Χατζηγιάννης,
στὸ τεύχος τῆς
«Ἐκλογῆς» τοῦ Νο-
εμβρίου 1950, ἐξή-
τησε ἀλληλογραφία
«μὲ προτίμησι γιὰ
λογοτεχνικά θέμα-
τα». Ἀνάμεσα στὶς
ἀπαντήσεις ποὺ ἔ-
λαβε ἦταν καὶ αὐ-
τὴ τῆς Δίδος Κου-
τέλου. «Χωρὶς τὴν «Ἐκλογὴ» δὲν θὰ
εἴχαμε ποτὲ συναντηθῇ, μᾶς ἔγραφε
τὸ εὐτυχισμένο ζευγάρι.

S.O.S.

Ἀγαπητὴ «Ἐκλογὴ»,
Εὐχαριστῶ ποὺ μοῦ δημοσίευσες τὴν
ἀγγελία μου. Ἀλλὰ ἔλαβα τόσα γράμ-
ματα — ἑκατοντάδες — ἀπὸ γραμ-
ματοσυλλέκτες, ποὺ δὲν ξέρω ἂν θὰ
μπορέσω ποτὲ νὰ ἀπαντήσω σὲ ὅλους.
Πέστους ὅμως ἐκ μέρους μου, σὲ πα-
ρακαλῶ, ἓνα μεγάλο «εὐχαριστῶ» καὶ
ζήτησε σὲ ὅσους δὲν ἔχω ἀκόμη ἀπαν-
τήσῃ νὰ μὲ συγχωρέσουν.

Μελίτα Δεμιρζάκη

c/o Ralli Bros

Lahore

Pakistan

ΖΗΤΩ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

... μὲ Ἑλληνίδες ἀπάσης τῆς Ἑλ-
λάδος.

Σμηνίας Ξανθέας Γεωργίου

3ον Σμήνος Κ.Ε.Ν.

Σ.Τ.Γ. 925 Α.Β. Ἀράξου

... μὲ νέους καὶ νέες γιὰ μουσική,
κινηματογράφου, θέατρο, ἀθλητισμό, ἡ-
λεκτροτεχνικὴ εἰς ἐλληνικὴν, τουρκικὴν
καὶ γερμανικὴν γλῶσσαν

Βάγγος Α. Ζίας

Ἀριστοφάνους 9 Καστέλλα — Πειραιᾶ

... μὲ φίλες τῆς «Ἐκλογῆς» νὰ μᾶς
κρατοῦν συντροφιά στὴν μοναξιά τῆς
στρατιωτικῆς ζωῆς.

Δεκανεὺς Λέοντος Χαράλαμπος
242 Τ.Π. Σ.Τ.Γ. 917 2ος Λόχος

... μὲ οἰονδήποτε πρόσωπο.

Ἰπλ)γὸς Παπαστεργίου Στυλ.
» Καραμπέτσος Ἑρρίκος
» Μαργαριτόπουλος Γ.
Ἐκ. Σ. Ἑλλάδος
C.A.P.O. 5800

... μὲ νέες τῆς «Ἐκλογῆς».

Στρατ. Καρπούλης Σταύρος
Στρατ. Τσιρώνης Νικ.
492 Τ. Διαβίβασεων Σ.Τ.Γ. 918
Ἰωάννινα

... μὲ φίλους καὶ φίλες τῆς «Ἐ-
κλογῆς» ποὺ τοὺς ἀρέσει ἡ πνευματικὴ
συνεργασία.

Στρατιῶται :

Βασιλειάδης Πέτρος
Χρυσόπουλος Δημήτριος
Διαβ)σεις 31ου Συν)τος Πεζικοῦ
Σ.Τ.Γ. 914

... μὲ Ἑλληνίδες.

Γεώργιος Καλφοδήμος
Σ.Τ.Γ. 925 Κ.Ε.Ν. — Ἀραξος

... μὲ Ἑλληνες καὶ ξένους μαθητὰς
γιὰ τὸν ἀθλητισμὸ καὶ τὴν ἀνταλλαγὴ
γραμματοσήμων.

Ρήγας Κωστόπουλος
Μαθητὴς Γυμνασίου
Κρέσταινα — Ὀλυμπίας

... μὲ νέους καὶ νέες τοῦ ἐσωτερι-
κοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ εἰς τὴν ἐλληνικὴν
καὶ ἀγγλικὴν.

Ἀνδρέας Βουτέγκος

Πραξιτέλους 149 — Πειραιεύς

... μὲ φίλους καὶ φίλες τῆς «Ἐκλο-
γῆς».

Στρατ. Καρακατσούλας Ἐπαμ.
513 Τ.Π. (Διαχ)σις)
Σ.Τ.Γ. 914α

... μὲ Ἑλληνόπουλα καὶ Ἑλληνο-
πούλες.

Μαθητὴς Στρατιωτικῆς Σχολῆς
Ἀθανασιάδης Νόδας
Σ.Μ.Υ. 2ος Λόχος
Σ.Τ.Γ. 925

... μὲ μαθητρίαις ἢ μαθητὰς ἐσωτε-
ρικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ.

Μαθ. Ἐμμ. Γ. Γιαννικάκης
Γυμνάσιον Ἱεράπετρας — Κρήτης

... μὲ φίλους καὶ φίλες τῆς «Ἐκλο-

γῆς» ποὺ ἐνδιαφέρονται διὰ δημοσιο-
γραφίαν.

Βάσος Αὐγέριος
Μόδιον — Λοκρίδος

... μὲ νέους καὶ νέες ποὺ μποροῦν
νὰ χαρίσουν, γράφοντας, λίγη συντρο-
φία σ' ἓνα στρατιῶτη.

Δεκανεὺς Σταματόπουλος Εὐστάθιος
513 Τ.Π. Λόχος Διοικήσεως
Σ.Τ.Γ. 914α

... μὲ ἀναγνώστριες τῆς «Ἐκλο-
γῆς».

Στρατ. Νότης Νικόλαος
Ο.Δ.Τ. 513 Τ.Π. Σ.Τ.Γ. 914α

... μὲ ἀναγνώστας καὶ ἀναγνώστριες
τῆς «Ἐκλογῆς» γιὰ ζωγραφικὴ, ποιή-
σι, θέατρο, κινηματογράφου, σκηνοθε-
σία, σενάριο καὶ χορὸ.

Μαθ. Γουργούτης Γεώργιος
Μεταμορφώσεως 52
Βόλος

... μὲ μαθητὰς καὶ μαθητρίαις τῆς
ΣΤ' καὶ Ζ' τάξεως τοῦ Γυμνασίου.

Κοντογιάννης Παν.
Πάροδος Πατρόκλου 4
Λαμία

... μὲ ἀναγνώστες καὶ ἀναγνώστριες
ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ

Στάμπας Δημήτριος

Ἀνθ)γὸς Πυρ)κοῦ
106 Σ.Π.Π. 1η Μοῖρα Σ.Τ.Γ. 917

... μὲ φίλους καὶ φίλες τῆς «Ἐκλο-
γῆς».

Παπανικολάου Ἀθανάσιος
Σχολὴ Πεζικοῦ
(Τμήμα Ὀπλ)τῶν)
Σ.Τ.Γ. 902

... μὲ νέους καὶ νέες ποὺ ἀγαποῦν
τὴν ποίησι.

Τσετσέκος Γεώργιος
Ἱεραλόντης Δεκανεὺς
Κ.Ε.Ν.Κ. 6ος Λόχος
Σ.Τ.Γ. 909

... μὲ νέους καὶ νέες ποὺ ἐνδιαφέρον-
ται γιὰ θέματα τῆς ζωῆς καὶ τῆς τέ-
χνης.

Σμηνίτης Μηλίτης Εὐάγγελος
Μ. Διοικήσεως
Β.Σ.Τ. 904 — Α.Β.Α.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Μερικοί από τούς ξένους συνεργάτες της "Εκλογής"

ROBERT GREEN INGERSOLL. 'Αμερικανός δικηγόρος και ρήτωρ, 1833-1899. Τὴν πρώτη μόρφωσιν τὴν πήρε ἀπὸ τὸν πατέρα του, κληρικό, καὶ ἀπὸ ἑναν φίλο τοῦ πατέρα του, ἐπίσης κληρικό. Ἀργότερα φοίτησε σὲ μίαν Ἀκαδημίαν τῆς πατρίδος του καὶ προτοῦ γίνῃ 20 χρόνων εἶχε ἀνοίξει στὸ Ἰλλινόις δικὸν του σχολεῖον. Ἀργότερα μῆκε ὑπάλληλος σ' ἕνα δικηγορικὸ γραφεῖον καὶ τὸ 1855 ἀνοίξε δικὸν του μαζὶ μετὸν ἀδελφὸν του. Ἡ φήμη τοῦ ρήτορα διαδόθηκε. Ἦταν ὁ ἀνθρωπισμὸς ποὺ δὲν ἔχανε ποτὲ τὸν ὑπόθεσιν. Οἱ λόγοι του ἔχουν μείνει ἱστορικοί. Ὅπως πολλοὶ νομομαθεῖς, ἔτσι καὶ ὁ Ἰνγκερσολ ἀνακατεύτηκε στὴν πολιτική. Τὸ 1860, 27 χρόνων, τὸν διορίζουν στὸ Κογκρέσσον, Δημοκρατικὸν στὴν ἀρχή, Ρεπουμπλικανὸν ἄργότερα. Οἱ λόγοι του ἐναντίον τῆς δουλείας ἐδραμώνουν τὴν φήμην ποὺ εἶχε ἤδη ὡς ρήτωρ. Στὸν ἐμφύλιον πόλεμον ἀναλαμβάνει τὴν διοίκησιν ἐνὸς τάγματος καὶ πολεμᾷ, ὥσπερ αἰχμαλωτίζεται. Τὸ 1867 ἐκλέγεται εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἰλλινόις. Λίγο μετὰ τοῦ προτείνεται τὸ ἀξίωμα τοῦ Κυβερνήτου τῆς Πολιτείας, ἀλλὰ ὁ Ἰνγκερσολ ἀρνεῖται. Δὲν μπορεῖ νὰ κἀνῃ τοὺς συμβιβασμοὺς ποὺ θὰ ἄπαιτῇ ἡ θέσις του.

Ὁ Ἰνγκερσολ εἶναι ἀκόμη γνωστός καὶ ἀπὸ τῆς διαλέξεώς του, εἰς τῆς ὁποῖες ἐπιτίθεται κατὰ τὸν πάντων. Τὰ ἔργα του: «Οἱ Θεοὶ καὶ ἄλλες διαλέξεις» (1876), «Πεῖσά ποιήματα» (1884), «Σφάλματα τοῦ Μωυσέως» (1897), «Ἡ Ἀγία Γραφή», «Βρονκόλακες», «Θεμέλια τῆς Πίστεως».

ANDRE MAUROIS. Γάλλος συγγραφεὺς. Γεννήθηκε τὸ 1885 καὶ σπούδασε φιλολογία. Πρὶν νὰ ἀφοσιωθῇ ὁλοκληρωτικὰ στὰ γράμματα διηύθυνε τὸ ἐργοστάσιον τοῦ πατέρα του στὸ Ἐλμπὲ ἐπὶ ἑξὶ χρόνια. Στὸν Πρῶτον Παγκόσμιον Πόλεμον ὑπηρετοῦσε ὡς διερμηνεὺς γιατί ἔξερε τέλεια τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν (καθὼς καὶ τὴν φιλολογία). Ἀπὸ τὴν περιόδον αὐτῆς τῆς ζωῆς του ἐμπνεύσθηκε

τὸ πρῶτον τοῦ βιβλίου (1918) «Les silences du colonel Bramble», ποὺ εἶχε μεγάλη ἐπιτυχία μετὰ τὸ χαριτωμένο χιουμοριστικὸν τοῦ ὅφους. Τὸ 1921 ἔγραψε τὴν συνέχειά του: «Les discours du Docteur O'Grady». Ὁ Μαυρού εἰδικεύθηκε στὸ εἶδος τῆς λεγομένης «μυθιστορηματικῆς βιογραφίας». Στὴν κατηγορίαν αὐτὴν ἀνήκουν οἱ βιογραφίαι τῶν Σέλλεϋ, Ντισραέλι, Μπάϋρον κ. ἄ. Ὁ Μαυρού ἔγραψε καὶ πολλὰ μυθιστορήματα ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ καλύτερον καὶ πιὸ γνωστὸ εἶναι τὸ «Climats» (1928) καὶ βιβλία μετὰ ἐντυπώσεως ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν, μετὰ σκέψεις γιὰ τὸν ἔρωτα, τὸ γάμο κ.λ.π. Ὁ Μαυρού εἶναι λεπτότατος ψυχολόγος καὶ χιουμορίστας.

HERBERT GEORGE WELLS. Ἀγγλος συγγραφεὺς. Γεννήθηκε τὸ 1866 καὶ σπούδασε φυσικὰς ἐπιστήμες στὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Λονδίνου. Ἦταν μαθητὴς τοῦ Χάξλεϋ. Ἀπὸ τὸ 1893 γίνεται τακτικὸς συνεργάτης διαφόρων ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν. Συγχρόνως γράφει πολλὰ μυθιστορήματα ἐπιστημονικοῦ τύπου, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀναφέρουμε μερικὰ: «The Island of Dr. Moreau», «The Stolen Baccillus» κ.λ.π. Ἀργότερα γράφει μυθιστορήματα κοινωνικὰ καὶ ψυχολογικά, ὥς τὰ: «Kippes», «The New Macchiavelli», «The World of William Clissold» κ. ἄ. Ὁ Οὐέλλς ἔγραψε ἐπίσης κοινωνικὰς σατιρας, οὐτοπίας, ἔργα μεταφυσικά καθὼς καὶ πολλὰ ἐπιστημονικά καὶ ἱστορικά βιβλία. Τὰ πρῶτα βιβλία τοῦ Οὐέλλς εἶναι γραμμένα μετὰ ἑωρὸ καὶ χαριτωμένο ὅφους. Τὰ ἄλλα παρουσιάζουν ἀντιφάσεις, ἀλλὰ καὶ ἐνδιαφέρον, γιατί σ' αὐτὰ περιγράφει τὰ ἥθη τῆς ἐποχῆς του ἢ υποστηρίζει παιδαγωγικὰς, θρησκευτικὰς ἢ κοινωνικὰς ἰδέας.

«ΤΟ ΜΤΣΤΙΚΟ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΟΦΤΙΑΣ» τοῦ L. Whyte δημοσιεύθηκε στὸ τεύχος τοῦ Δεκεμβρίου 1951 μετὰ τὴν ἀδεια τῶν ἐκδοτῶν τοῦ «Reader's Digest».

... με νέες ἀπ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα.
Μυτιληναῖος Δημήτριος
3213 Τ.Ε.Α. Σ.Τ.Γ. 919

... με νεαρὰς Ἑλληνίδας.
Στρατ. Ἀποστολίδης Κοσμάς
Διοικήσεις Τ.Ε.Α. Ἡπείρου
Β.Σ.Τ. 900

... με νέους καὶ νέες ἐσωτερικοῦ καὶ
ἐξωτερικοῦ γιὰ διάφορα θέματα.
Ἀνδρικόπουλος Χριστόφορος
Δ. Γούναρη 122 — Πάτρας

... με νέες καὶ νέους ἐσωτερικοῦ καὶ
ἐξωτερικοῦ γιὰ ὁποιοδήποτε θέμα.
1) Δεκ. Μάζος Κων/νος
2) » Τσουρέλης Κων/νος
Κ.Ε.Ν. Κορίνθου 8ος Λόχος
Σ.Τ.Γ. 909

... με ἀναγνώστες τῆς «Εκλογῆς»
γιὰ φιλοσοφικά θέματα.
Ραφαηλίδης Βασίλειος
Μαθ. Γυμνασίου Ἀρρέναι — Καστοριά

... με ὅσους ἐνδιαφέρονται γιὰ τὸν
χορὸ καὶ τὴν ποίησι.

Julio de Dalmas
18 Camah Abdel Satif
Midan — Alexandria

... με ἀναγνώστας τῆς «Εκλογῆς»
ποὺ νὰ μελετοῦν καὶ τὴν ἀγγλικὴν
γλῶσσαν.

Παναγιώτης Ζαμάνης
Ἰψηλάντου 26 — Ἀργος

... με φίλες καὶ φίλους τῆς «Εκλογῆς»
γιὰ ὁποιοδήποτε θέμα.

Παξιμάδης Ἀντ.
606 Τ.Π. 3ος Λόχος
Σ.Τ.Γ. 920γ

... με νέους καὶ νέες ἀπ' ὅλη τὴν
Ἑλλάδα.

Δεκ. Καλανδράκης Δημ.
» Δρίτσας Ἰωάννης
» Διδάνης Χρήστος
Στρ. Θεοδόσης Βασίλειος
508 Τ.Π. Λόχος Διοικήσεως
Σ.Τ.Γ. 912γ

... με νέους καὶ νέες ἀπ' ὅλη τὴν
Ἑλλάδα.

Λίτσα Ψαρροῦ
Poste Restante
Καλλιθέα — Ἀθήναι

... με νέους καὶ νέες.
Σμηνίτης Μιχαλόπουλος Βασίλειος
Μοῖρα Διοικήσεως Σ.Τ.Γ. 925
Ἀερ. Βάσις Ἀράξου

... με νέους καὶ νέες γιὰ ὁποιοδήποτε
θέμα. Εἶμαι φοιτητὴς Πολιτικῶν
Ἐπιστημῶν.

Κωνσταντῖνος Καρδαράς
Ἀγίας Σοφίας 148
Ἀθῆναι

... με νέους καὶ νέες ἀπ' ὅλη τὴν
Ἑλλάδα με θέμα τὴν κλωστοῦφαντουργίαν.

Στρατ. Μαργαρίτης Γεώργιος
392 Σ.Α. 2α Ἰλ
Σ.Τ.Γ. 905

... με νέους καὶ νέες ἐσωτερικοῦ καὶ
ἐξωτερικοῦ. Ἀγαπᾷ τῆς θετικῆς ἐπιστήμης
καὶ τὸ κυνήγι.

Φρίξος Κατινιώτης
Κρέοντος 112
Σεπόλια — Ἀθῆναι

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΡΕΑ

... με Ἕλληνες καὶ Ἑλληνίδες ποὺ
νὰ νοιώθουν τὸν ἀγῶνα μας...

Λοχαγὸς Σεῖδας Λεονάρδος
Greek Exp. Forces
C.A.P.O. 5800

... με Ἑλληνίδες καὶ Ἑλληνόπαιδες.
Βαφειάδης Χαράλαμπος
Στρατολογία Greek Exp. Forces
C.A.P.O. 5800
Κορέα

... Ἀξ)κοὺς Ἕλληνας. Τάγματος Κορέας.

Στρατ. Mike Marodi
2nd Coy
C.A.P.O. 580

ΛΥΣΕΙΣ

«ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ» από σελίδα 5.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ : 1. Μετριοφροσύνη.
2. Όνειρα. — Ένωσις. 3. Χέ. — Ίω-
νες. 4. Ρέννος. — ΑΙ «Ίνες». 5. Ά-
μητῶ. — Όγια. — 6. Σύ. — Σκαπα-
νέα. 7. Σκίερ. — Ρέ. 8. Άλφαθήτου.
9. Εύμενοῦς. — Σάκ(κ)α. 10. οο. —
Κοῦκκο. — Πάν. 11. Τ.Ρ. (Τάφ-Ρῶ).
— Όσμιον. 12. Ήκον. — Παπούτσι.
13. Σής. — Ία. — Ως. Αἶα.

ΚΑΘΕΤΩΣ : 1. Μοίρας. — Νεότης.
2. Έν. — Έμός. — Υόρκη. 3. Τέχνη.
— Κίμ. — Ός. 4. Ριέντσι. — Έκόν. 5.
ΙΡ. — Ό «Ωκεανός». 6. Όαις. —
Άρλούμπα. — 7. Ρ.Π. (Ρό-πή). —
Φύκια. 8. Ρένα. — Άνασκοπῶ. 9. Ό-
νειον. — Όνος. 10. Σωσιγένης. 11.
ΥΣ. — Νιά. — Τάπητα. 12. Νιέα. —
Ρόκα. — Σί. 13. Ής. — Εὐανθία.

«ΣΚΑΚΙ» από σελίδα 128.

Άρ. 47. 1) Αγ7—68!! Έξαναγκα-
σμός κινήσεως με 11 βαριάντες.

Άρ. 48. 1) Βα1—α8!! Άπειλή. 2)
Βα8Χδ5+ μάτ με 5 βαριάντες.

Άρ. 49. 1) Αα3—64!! Άπειλή 2)
ε2—ε3+ μάτ με 6 βαριάντες.

Άσκησις πρώτη : 1) Πγ7—α7+, Ρα2
—61. 2) Πα7—67+, Ρ61—α2 (Αυτό τὸ
«ΤΕΜΠΟ» είναι απαραίτητο) καὶ τώρα
3) Ρ62—γ2 απειλείται μάτ Πα7+ ὥστε
ἀναγκαστικῶς 3)... Βα1—64. Καὶ με
τὴν κίνησιν 4) Ι61—γ3+ κερδίζουν τὰ
Λευκά, διότι ἐάν τώρα Ρα1, τότε Π61+
μάτ. Έάν πάλι 4)... Ρα2—α3, τότε
5) Ιγ3—65+ καὶ κερδίζουν τὴ Ντάμα.

Άσκησις δευτέρα : 1) Ιε4—γ5+Ι
Ρε6—δ6 2) Ιε5—γ4+, Ρδ6—δ5 3) Ιγ4
—ε3+ κ.λ.π.

Έάν 1) Ρε6—ζ5 ἢ δ5, τότε 2) ε2—
ε4+ καὶ κερδίζουν τὴ Ντάμα. Έτσι ὁ
μαῦρος Βασιληὰς παίζει πάντοτε Ρδ5—
δ6 καὶ Ρδ6—δ5 με σάχ διαρκείας! Νού-
λα!

«ΜΠΛΕ ἢ ΑΣΠΡΟ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ;»
ἀπὸ σελίδα 99.

Ό σταυρὸς τοῦ Α ἦταν μπλέ. Ό
τρόπος με τὸν ὁποῖο σκέφτηκε ἦταν
ὁ ἐξής: «Έάν εἶχα ἐγὼ ἄσπρο σταυ-
ρό, ὁ Β θὰ καταλάβαινε πὺς εἶχε
μπλέ, γιατί ἄλλοιῶς ὁ Γ θὰ ἐβλεπε
δὺ ἄσπρους σταυροὺς καὶ θὰ ἔ-
δγαине ἀπὸ τὸ δωμάτιο. Κατὰ τὸν
ἴδιο τρόπο ὁ Γ θὰ καταλάβαινε ὅτι
εἶχε μπλέ σταυρό, γιατί ἄλλοιῶς ὁ

Β θὰ ἔδγαине ἀπὸ τὸ δωμάτιο. Ά-
φοῦ καὶ οἱ δὺ, ὁ Β καὶ ὁ Γ ἔμει-
ναν στὸ δωμάτιο, πρέπει καὶ ἐγὼ
νὰ ἔχω μπλέ σταυρό.

«ΕΤΙΚΕΤΤΑ» ἀπὸ σελίδα 99.

Μόνον ἂν ὁ κύριος εἶναι μέλος τῆς
Βασιλικῆς Οἰκογενείας ἢ ἂν κατέχη
ἐκκλησιαστικὸ ἀξίωμα.

Όχι.

Ναί.

Όχι.

Στὰ δεξιά.

Μία.

Στὸν Χάϊντιν.

Στὸν «Κουρέα τῆς Σεβίλλης» καὶ
στοὺς «Γάμους τοῦ Φίγκαρω».

Ό Παγκανίνι.

Έ ἡ «ῶδη στὴ Χαρά» τοῦ Σίλλερ.

Κάρλ Μαρία Βέμπερ

Βόλφρανγκ Άμεδαῖος Μόζαρτ

Πέτρος Ίλιϋτς Τσαϊκόφσκυ

«ΤΙ ΞΕΡΕΤΕ ΑΠ' ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ;»

ἀπὸ σελίδα 100.

Ό Μανέ.

Έ ἡ Ίουλιέττα.

Ό Μαχάτμα Γκάντι.

Τοῦ Πιπίνου.

Έ ἐπιστήμη ποὺ ἀσχολεῖται με
τὸν προσδιορισμὸ τοῦ μεγέθους καὶ
τῆς μορφῆς τῆς γήϊνης σφαίρας. Οἱ
μετρήσεις γίνονται ἐπὶ τῇ βάσει τρι-
γωνομετρικῶν καὶ ἀστρονομικῶν ὑ-
πολογισμῶν.

«ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ» ἀπὸ σελίδα 100.

Έ ἡ Ἥρα, ἢ Ἀθηνά καὶ ἡ Ἀφρο-
δίτη.

Ό σκύλος τοῦ Πλούτωνος ποὺ
φύλαγε τὸν Ἀδη.

Τοῦ Ἀχιλλέως.

Ό Ἡρακλῆς.

«ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ» ἀπὸ σελ. 100.

Ό παλμός τῶν φτερῶν τῆς.

Έ καμήλα.

Τὸ μυρμήγκι.

Ναί. Οἱ Βασίλισσες μάλιστα ζοῦ-
νε κάποτε καὶ 15 χρόνια.

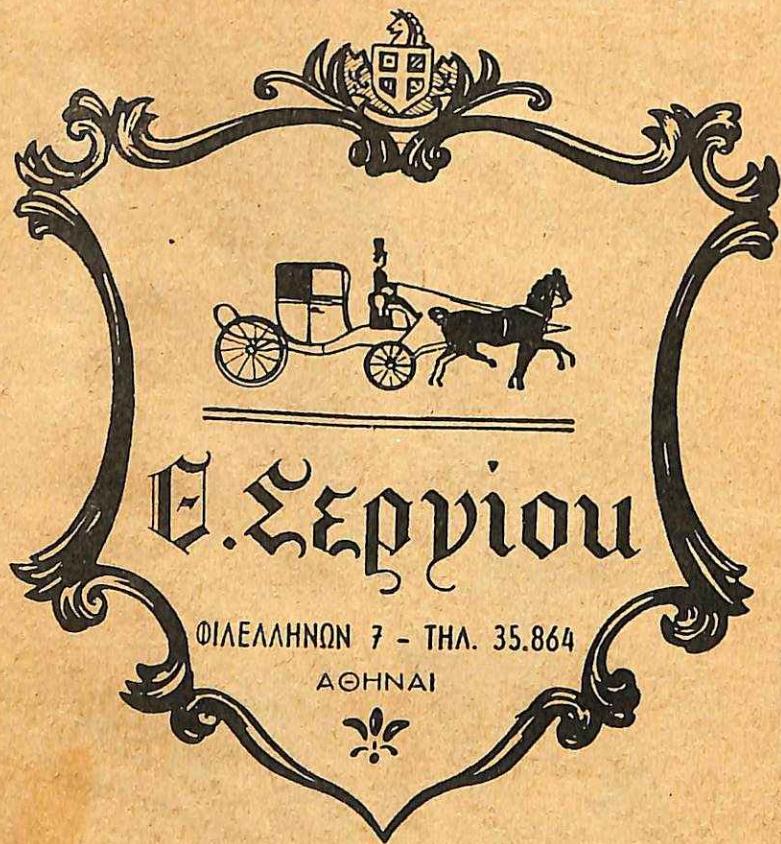
Εἶναι γιὰ γὰ μου.

123 ΟΤΕ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ 50%

zola

ΓΙΑ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΗΣΥΧΗ Η ΜΟΙΚΟΚΥΡΑ
ΕΚΘΕΣΙΣ - ΧΟΝΔΡΙΚΗ ΠΩΛΗΣΙΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ 21

Χωρίς συζήτηση εί-
ναι τα ωραιότερα και
φθηνότερα ὅς
μπούμεν ἄφοραῶμε.

Στις Βιτρίνες μας
φαίνεται μὴ μόνον μέ-
ρος τῆς μετὰ τὴν συζήτησιν
τῶν ἐμπορευμάτων μας.

ΓΟΥΤΑΚΗΣ
(ΣΤΑΔΙΟ) ΤΣΩΡΤΣΙΑ 49

'Από τὰ προβλήματα τῆς διατροφῆς τοῦ ἀνθρώπου

Ὁ ἄνθρωπος διὰ τὴν ἀναπτυχθῆ κανονικὰ καὶ ζῆση ἔχει ἀνάγκην ὠρισμένων θρεπτικῶν οὐσιῶν : Λευκώματος, ὑδατανθράκων, λιπῶν, λιποειδῶν, ἀλάτων, νεροῦ καὶ βιταμινῶν. Κανένα ἀπὸ αὐτὰ δὲν μπορεῖ νὰ λείψῃ.

Πολλὲς ἀπ' αὐτὲς τὶς οὐσίαις εὐκόλως καταστρέφονται καὶ μάλιστα οἱ ὀργανικὲς, ὅπως τὰ λευκώματα, τὰ λίπη, οἱ ὑδατάνθρακες καὶ οἱ βιταμίνες. Γι' αὐτὸ μόνον ἐφόσον τὰ τρόφιμά μας εἶναι φρέσκα εἴμεθα βέβαιοι ὅτι διατηροῦν τὶς πολυτίμες αὐτὲς οὐσίαις. Δυστυχῶς ὅμως τὰ τρόφιμα σήμερον δὲν καταναλίσκονται ὅλα πρόσφατα. Δὲν πρέπει ἀκόμη νὰ παραλείψουμε ἕναν ἄλλο σημαντικὸ παράγοντα ποὺ δρᾷ λίγο ἢ πολὺ καταστρεπτικὰ πάνω στὶς θρεπτικὰς οὐσίαις: τὸ μαγείρεμα καὶ τὴ βιομηχανικὴ κατεργασία τῶν ἀλεύρων, κατὰ τὴν ὁποία ἀπορρίπτουμε τὸν φλοιὸ καὶ τὸ φύτρο, τὶς κύριες πηγὲς βιταμινῶν.

Σήμερα διαθέτουμε πολλὰ μέσα γιὰ τὴν διατήρησιν τῶν τροφῶν μας.

Ἡ διατήρησις ὅμως τῶν ἀρχικῶν ἱκανοτήτων τῶν τροφῶν δὲν ἐπιτυγχάνεται τελείως. Τὸ εὐπαθέστερον μέρος, οἱ βιταμίνες, καταστρέφονται.

Γιὰ ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους, πολλοὶ διαπρεπεῖς διαιτολόγοι φθάνουν στὸ συμπέρασμα ὅτι πρέπει πολλὰ τρόφιμα νὰ ἐμπλουτίζονται με βιταμίνες καὶ νὰ παρασκευάζονται ἔτσι ὥστε νὰ εἶναι θρεπτικὰ καὶ εὐπεπτά. "Εἶσι ἕνα παρασκευάσματα ἀλεύρου ἐλεύθερο ἀπὸ τὰ πίτουρα ἢ ἕνα ἄλλο ὀσπρίων ἐλεύθερο ἐπίσης ἀπὸ τὸν κυτταρικὸν φλοιό, μὰ ἐνισχυμένο με τὶς ἀνάλογες βιταμίνες, εἶναι τὸ ἴδιο σὰν τὸ φυσικόν. Τὸ ἴδιο ἀκριβῶς μπορεῖ νὰ γίνῃ καὶ με τὰ μακαρόνια : τὰ ὁποῖα ὅπως παρασκευάζονται συνήθως εἶναι νεκρά ἀπὸ ἀπόψεως βιταμινῶν, καθὼς καὶ τὸ ἄσπρο ψωμί. — Ἄλλο παράδειγμα μπορεῖ ν' ἀποτελέσῃ ἡ μαγιονέζα ἢ ἐνισχυμένη με τὶς λιποδιάλυτες βιταμίνες Α καὶ D καὶ τὴν ὑδατοδιαλυτὴν C'. "Ενας τέτοιος ἄριστος τύπος μαγιονέζας κυκλοφορεῖ καὶ στὸν τόπο μας. Ἡ μαγιονέζα αὐτὴ ἀποτελεῖ τροφὴν θρεπτικὴν καὶ βιταμινοῦχο, καὶ ἀπὸ ἀπόψεως θερμίδων εἶναι ἴσως τὸ πλουσιώτερον φαγητό. "Ας δώσωμεν ἕνα παράδειγμα : 100 γραμ. μαγιονέζας εἶναι ἴσον με 250 γραμ. κρέατος καὶ ἀπὸ ἀπόψεως βιταμίνης Α καὶ D ἀντικαθιστᾷ καὶ τὸ μωρουνελάιον καὶ ἔτσι λύει ἕνα μεγάλο πρόβλημα τῆς παιδικῆς ἡλικίας. Τὸ παιδί ἀντὶ μωρουνελαίου μπορεῖ νὰ τρώγῃ μαγιονέζα. Ἀκόμη, ἡ ἀφθονία τῶν φωσφατιδῶν, ποὺ εἶναι ἀπαραίτητο συστατικὸ γιὰ τὸν ὀργανισμό, καὶ ὁ λεπτότατος σὲ σταγονίδια διαμερισμὸς τοῦ λαδιοῦ καθιστοῦν αὐτὴν ἐξαιρετικὰ εὐπεπτή. "Εἶσι μποροῦν νὰ ποῦμε, ὅτι ἐάν ὁ πολιτισμὸς γίνεταί αἰτία ν' ἀπομακρυνόμαστε ἀπὸ τὴν φυσικὴ τροφὴ εἰς θάρος τῆς υγείας μας, ἡ ἐπιστήμη πολλὰς φορὲς ἔρχεται, ὅχι μόνον νὰ διορθώσῃ ἀπλῶς τὸ κακόν, ἀλλὰ καὶ νὰ μᾶς δώσῃ παρασκευάσματα ἀνώτερα ἀπὸ τὰ φυσικά.

Ο ΕΙΔΙΚΟΣ

ΣΤΑΥΡΟΛΕΙΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

1. "Ενα ἀπὸ τὰ μεγάλα ἐλαττώματα τῆς φυλῆς μας.
2. Τὸ πείσμα τὸν χαρακτηρίζει.
3. Οἱ ὑπανέστες αὐτὲς προέρχονται ἀπὸ ἕνα νησί τῶν Μεγάλων Ἀντιλλῶν. — Τὶς γυναῖκες του, ἀνέβασε ὁ θίασος Λογοθετὶδης πρὸ δύο ἐτῶν.
4. Νιὲτ τὸ λέει ὁ Βισίνσκυ. — Προσωπ. ἀντωνυμία.
5. Μία προσωνομία τῆς Θεοτόκου.
6. Ὑδάτινος δρόμος. — Τοῦ δοντιοῦ ποναεῖ συνήθως.
7. Νομὸς τῆς Β.Δ. Γαλλίας. — Καὶ ἀλάργα νὰ τὸ πῆτε, θὰ τὸ δρῇτε. — Πρόθεσις πρὸ φωνήεντος.
8. Ἡ ἕκτη εἰς πληθυσμὸν νῆσος τῶν Κυκλάδων. — Γνωστὸς ἀπὸ τὸν ἡλεκτρισμό. — Κάποιος ἀόριστος στὴ δοτικῇ.
9. Οἱ ἡμέρες τοῦ εἶναι μετρημέναι. — Βασικὸς ἀριθμὸς... τῶν Πατέρων τοῦ Ἔθνους. — Διάσημος ρήτωρ τῆς Ἀγγλίας.
10. Γυναικεῖον ὄνομα. — Τὸ μικρὸ ὄνομα μίαν γνωστῆς ἡθοποιοῦ καὶ ἄλλοτε συζύγου τοῦ Τσάπλιν.
11. Ἀντωνυμία. — Ἐπισκευάζει πρόχειρα.
12. Δίδονται σὲ ὠρισμένους εἶδους προτιμήσεις (αἱτ.). — Μουσικὸς φθόγγος.

ΚΑΘΕΤΩΣ :

1. Δύσκολα τὴν συμβιβάζει ὁ Ρωμῆος με τὸ χιούμορ (γεν.).
2. Τ' ἀκούμε καὶ τὰ διαβάζουμε. — Εἶναι τὸ μέλλον (δημ.).
3. Ἡ μητέρα τοῦ ξακουστοῦ Αὐγείου. — "Ενα ζῶον τῆς οἰκογενείας τῶν ἐλαφοειδῶν.
4. "Ενας νάνος... τοῦ φυτικού βασιλείου. — Γνωστὸς Ἀγγλος... φασίστας.

5. Γνωστοτάτη ἀπὸ τὸν τελευταῖον πόλεμον ἰαπωνικὴ νῆσος (γεν.).
6. Μεγάλος ποταμὸς τῆς Ἀσίας. — Ὅα τὴν δρῇτε κοντὰ στὴν Ἰκαρία.
7. Τὸ γνωστὸ χιουμοριστικόν... κόμμα στὸ ὁποῖον ἀνήκουν ὅλοι οἱ κερδοσκοποῦντες Ἕλληνες. — Ἀδελφὸς τοῦ Μωϋσέως. — Διακριτικὰ μίαν πινακίδος αὐτοκινήτων.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	A	N	Y	Π	Ο	Μ	Ο	Ν	Η	Ξ	Ι	Α
2	Ξ	Ε	Ρ	Ο	Κ	Ε	Φ	Α	Λ	Θ	Σ	
3	Ι	Α	Μ	Α	Ι	Κ	Α	Ι		Λ	Ρ	Τ
4	Ο				Ν	Ο			Ο		Σ	Υ
5	Π	Α	Ν	Τ	Α	Ν	Α	Σ	Ξ	Α		Ρ
6	Ρ	Θ	Η		Β	Γ	Α	Λ	Ξ	Ι	Μ	Ο
7	Ε	Ρ		Μ	Α	Κ	Ρ	Υ	Α		Α	Π
8	Π	Α	Ρ	Ο	Σ		Ο	Μ		Ε	Ν	Ι
9	Ε	Τ	Ο	Σ		Ξ	Ν		Π	Ι	Τ	Τ
10	Ι	Ο	Α			Α		Π	Ο	Λ	Ε	Τ
11	Α					Μ	Π	Α	Λ	Ο	Μ	Α
12	Σ					Ο	Υ	Ξ		Σ	Ι	

- νῆτων ποὺ δὲν ἔχουν κλάεωνα.
- Τὸ ἀντίθετόν του εορτάζεται μεγαλοπρεπῶς. — Μᾶς ἐπέσκεψθη τελευταίως μαζί με τὸν Μπράντλεϋ. — Ἐπιμεριστικὴ ἀντωνυμία.
- Θεὸς τῶν Φοινίκων. — Βουνὸ ἐλληνικόν. — Γαλλικὸ ἀνδρικό ὄνομα.
- Νόμισμα τῆς Περουβίας. — Ἀρθρον. — Γίνεται ὁ ἄνθρωπος πίσω ἀπὸ τὸ παραπέτασμα (καθαρ.).
- Ἐπίρρημα ἀπείρων... πιθανότητων. — Ὁ Χυτοσίδηρος στὴ δημοτικῇ.
- Χωρὶς τυρὶ δὲν γίνεται.
I. X.
(Λύσις στὴ σελίδα 136)

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΜΑΡΤΙΟΥ

ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΑΡΓΙΕΣ

3 ΚΑΘΑΡΑ ΔΕΥΤΕΡΑ
25 ΕΘΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΛΤΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ (Θέατρο «Ολύμπια». Ρούζβελτ 59. Τηλ. 24.577) :
Συνεχίζει «Φαίδωρα».

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ («Όρχεστρ». Τσώροτσιλ 52. Τηλ. 32.405. Δ)σις
Κρατικής Όρχηστρας, Σαριπόλου 9. Τηλ. 63.791) :
2,9,16,23 Οι τακτικές πρωινές συναυλίες της Κυριακής.

ΚΕΝΤΡΙΚΟ (Συναυλίες Καλλιτεχνικού Γραφείου Αθηνών. Τηλ. 26.309) :
5 Έκτακτος και τελευταία εμφάνισης του βιολονίστα Ντέβυ
Έρλιχ.

17 Η Γερμανία χορεύτρια Ροζαλία Γκλάντεγκ.
21 Οι Βιεννέζες καλλιτέχνιδες τραγουδιών (Λίντερ) αδελφές
Αρτάκερ με τον πιανίστα τους Βοντνάνσκυ.

26 Το αμερικανικό ζεύγος του πιάνου Λουμποσούτς και Νεμε-
νώφ σε ρεσιτάλ με δύο πιάνο.
Έντος του μηνός Πιθανή εμφάνισης της εθνικής χορωδίας της Φινλανδίας.

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ :

1 Συναυλία Συνδέσμου Τυφλών.
8 Συναυλία μαθητών Έλληνικού Ωδείου.
15 Συναυλία Όρχηστρας Πανεπιστημιακής Λέσχης.
16 Συναυλία μαθητών Έλληνικού Ωδείου.
17 Συναυλία Δδος Άγγελουπούλου (Τραγουδι).
18 Συναυλία του βαρυτόνου κ. Μαγκλιβέρα.
19 Συναυλία κ. Κίμωνος Τριανταφύλλου.
26 Συναυλία Κας Άμαξοπούλου (Έλληνογαλλικός Σύνδε-
σμος).
27 Χορωδία Θ. Βυζαντίου.
29 Συναυλία Όρχηστρας Πανεπιστημιακής Λέσχης.
30 Συναυλία μαθητών Έλληνικού Ωδείου.
31 Συναυλία Καλαϊτζάκη.

ΘΕΑΤΡΟ

ΒΑΣΙΛΙΚΟ (Άγιου Κωνσταντίνου. Τηλ. 53.242) :
Συνεχίζει «Τό Σταυροδρόμι», Μανώλη Σκουλούδη.

Ακολουθεί «Όνειρο καλοκαιρινής νύχτας», Σαίξπηρ.

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ (Ίπποκράτους 7. Τηλ. 23.723) :

Συνεχίζει «Τά δίδυμα της Άγίας Έλεούσας».

Ακολουθούν «Τριακόσιες λέξεις στο λεπτό» και «Η θεία Γιούτα απ' την
Καλκούττα».

ΚΕΝΤΡΙΚΟ Πλατ. Κολοκοτρώνη. Τηλ. 21.559. Θίασος Λογοθετίδη) :

Συνεχίζει «Μασκαράς περιωπής» του Καγιά.

ΚΟΤΟΠΟΥΔΗ (Έλενθ. Βενιζέλου 40. Τηλ. 21.492) :

Συνεχίζει «Τηρέτης δύο Άφεντάδων» του Γκολντόνι.

Από τις 12
του μηνός «Κατσαντώνης», Γ. Θεοτοκά.

ΚΤΒΕΛΗΣ (Πλατ. Συντάγματος. Τηλ. 34.491. Θίασος Κατερίνας) :

Από τις 5
του μηνός «Η Κυρά της θάλασσας» του Ίψεν.

ΜΟΥΣΟΤΡΗ (Πλατ. Άγίου Γεωργίου Καρύτση. Τηλ. 27.248) :

Συνεχίζει «Τό Κουρέλι» του Νικοντέμι.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ :

Έκθεσις έργων ζωγραφικής κ. Γρύσου.

Δ' ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ :

Οί προθεσμίες ύποβολής έργων γιά την Έκθεσι πού θά γί-
νη έντός του Άπριλίου στο Ζάππειο είναι :

3 - 10 Γιά έργα ζωγραφικής και χαρακτικής.

11 - 15 Γιά έργα γλυπτικής και διακοσμητικής.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ :

2 Τελευταία της σειράς διαλέξεων του Συλλόγου «Παρνα-
σός» ανθρώπινης ψυχουσυνθέσεως.

4 Ό κ. Γερ. Λοβέρδος με θέμα : «Οί κινητήρες και ρυθμιστάι

5 Διάλεξις Τεχνικού Έπιμελητηρίου.

σός». Όμιλητής ό κ. Κ. Βοβολίνης, με θέμα : «Τό χρονικό
του Παρνασσού».

7 Διάλεξις κ. Μαρινάτου.

11 Διάλεξις του Μεταψυχικού Συνδέσμου.

12 Διάλεξις κ. Άνδριανάκου.

13 Διάλεξις Τεχνικού Έπιμελητηρίου.

14 Διάλεξις Ένώσεως Φυσικών.

16 Διάλεξις Όργανώσεως «Χριστιανική Έπιστήμη».

23 Έορτασμός της εθνικής έπετείου από την Πανεπιστημιακή
Ένωσις.

24 και 25 Έορτασμός της εθνικής έπετείου από τον Σύλλογο «Παρ-
νασσός».

28 Διάλεξις κ. Χρόνη.

ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ :

- 4 Διάλεξις τοῦ κ. Harold Nicholson με θέμα: «Old Diplomacy and New».
- 11 Διάλεξις τοῦ κ. Αἴμ. Χουρμουζίου (ἐλληνικά).
- 14 Ἀνάγνωσις τοῦ θεατρικοῦ ἔργου τοῦ J. E. Flecker «Hassan».
- 18 Διάλεξις τῆς Miss Imogen Holst πρώην διευθυντρίας μουσικῆς τοῦ Darlington Hall.

ΑἴΓΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ :

- 6 Συναυλία φοιτητικοῦ τριό.
- 21 - 23 Ἐκθέσεις — διαγωνισμός λουλουδιῶν.

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΑ :

- 3 - 10 Συναντήσεις γ' κατηγορίας γιὰ τὸ τοπικὸ πρωτάθλημα.
- 16 - 26 Συναντήσεις γιὰ τὸ πρωτάθλημα β' κατηγορίας.
- 20 21, 22, 27, 28, 29 Ἀγῶνες κυπέλλου Ὀλυμπιακοῦ ἔτους α' κατηγορίας.
- 23 - 30 Τελικὲς συναντήσεις γιὰ τὸ πρωτάθλημα γ' κατηγορίας

ΑΝΩΜΑΛΟΣ ΔΡΟΜΟΣ :

- 2 Λαϊκὸς ἀγὼν ἀνωμάλου δρόμου.
- 9 Πανελλήνια πρωταθλήματα ἀνωμάλου δρόμου ἀνδρῶν καὶ ἐφήβων.

ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ ΑἴΤΤΙΚΗΣ :

- 23 Ἐναρξίς διασυλλογικῶν ἀγώνων γιὰ τὸ πρωτάθλημα Ἀττικῆς στὸ Στάδιο.
- 30 Συνέχεια τῶν ἀγώνων γιὰ τὸ πρωτάθλημα Ἀττικῆς στὸ Στάδιο.

ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ :

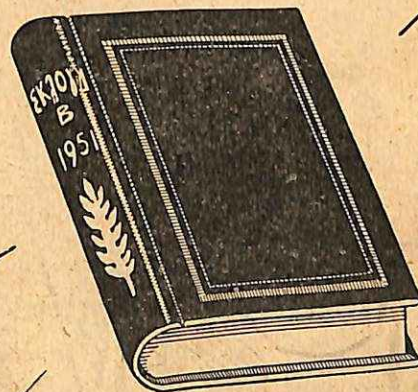
- 2 Ρεβάνς Ἐθνικῶν Ὁμάδων Ἑλλάδος — Τουρκίας.
- 2 Συνάντησις β' Ἐθνικῆς Ὁμάδος μετὰ τὴν Ὁμάδα Ἀργεντίνης στὸ Ἀργέντινο.
- 9 Παναθηναϊκὸς — Ἀθλητικὴ Ἐνωσις Κωνσταντινουπόλεως.
- 16, 19, 23, 25 Διεθνεῖς Ἀγῶνες Ἐνόπλων Δυνάμεων. Συμμετέχουν οἱ ὁμάδες Ἑλλάδος, Τουρκίας, Βελγίου, Ὀλλανδίας, Αἰγύπτου, Ἰταλίας.

ΤΟ ΝΕΡΟ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ

15 Ἰανουαρίου — 15 Φεβρουαρίου

15 Ἰανουαρίου		6.599.000 κυβ. μ.
25 »		7.401.000 » »
31 »		7.752.000 » »
5 Φεβρουαρίου		8.028.000 » »
10 »		9.190.000 » »
15 »		9.600.000 » »

Ἐκκυκλοφόρησε...

Ο Β' ΤΟΜΟΣ 1951 τῆς ἙΚΚΛΟΓΗΣ,

Οἱ Τόμοι, ὡς καὶ τὰ παλαιὰ τεύχη, τῆς ἙΚΚΛΟΓΗΣ

δεμένοι κομψότατα, πωλοῦνται εἰς τὰ Γραφεῖα μᾶς
ὁδὸς Σωκράτους 57 — πρὸς 35.000 δρχ. ἑκαστος.Οἱ κατέχοντες παλαιὰ τεύχη δύνανται νὰ τὰ ἀνταλλάσσουν
μετὰ δεμένους τόμους καταβάλλοντες τὸ ἀντίτιμον τῆς βιβλιο-
οδεσίας, ἥτοι Δρχ. 16.000 δι' ἑκαστον τόμον.

ΑΙΡ ΦΡΑΝΣ

Έμπιστευθήτε τὸ ταξεῖδι τῆς οἰκογενείας σας
εἰς τὰ "ΚΟΝΣΤΕΛΕΣΙΟΝ,"

τῆς

AIR FRANCE